Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Gregorii M. homiliae in Evangelia - Cod. Aug. perg. 145

Gregor <I., Papst>

[Reichenau ?], [1. Drittel des 9. Jh.]

urn:nbn:de:bsz:31-14149

Visual Library

Ex dono Dei
Ph. Jac. Spenerij

6

145

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Reichenau
CXLV

Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

omelia

omelia sci gregorii secundum diacon

finis

omelia scī gregorii secundum

 INCIPIT SERMO DE MORTALITATE

OPortet fratres carissimi ut flagella di quae metuere uentura debuimus saltim praesentia & expesta timeamus. Conuersionis nobis aditum dolor aperiat. & cordis nostri duritiam. Ipsa iam quam patimur poena dissoluat. Ut enim propheta teste praedictum est. peruenit gladius usq. ad animam Ecce & enim cuncta plebs caelestis irae mucrone per cutitur. & repentina singuli caede mactantur. Nec languor mostem praeuenit. sed languoris moras ut cernimus mors praecurrit. Percussus quisq. ante rapitur. quã ad lamenta [illegible] conuocetur. Pensate ergo qualis ad conspectum districti iudicis peruenit. cui nonuacat flere quod fecit. Habitatores quiq. non expaste subtrahuntur sed pariter corruunt. Domus uacuae relinquuntur filiorum funera parentes aspiciunt. & sui eos ad interitum heredes praecedunt. Unusquisq. ergo uestrum ad paenitentiae lamenta confugiat. dum flere ante percussionem uacat; Reuocemus ante oculos mentis quicquid errando commisimus; ut quod nequiter egimus flendo puniamus. Praeueniamus faciem eius in confessione. Et sicut propheta admonet. leuemus corda nostra cum manibus ad dñm. Ad dñm quippe corda cum manibus leuare est. orationis nostrae studium cum merito bonae operationis erigere. Dat profecto datur mori nostro faciam. qui per prophetam clamat.

Exppellat. qui pro matre aduersus filios iudicat.
Postremum occubitum nubilum apparens ut
distinctius cernatur exigat hoc quod modo
modo nubilus condat. Quamuis per
tat. Ubi subdit. & cum uideritis filium
um hominis uenientem in nubibus impetu
tate magna & maiestate. Ascensus
cernitur. Impossibile maiestatis ipsius
sum quem membra corporis audire
noluerint. Utrum autem eius tactu tunc
dilyric nus sentiant. Quanto nunc cernunt
cibo distrahendus patientia nominclinam-
Sed quia haec corruptere robos dicta sunt
Mox ad electorum consolationem uerba
uertuntur. Nam subdit. Cum autem fieri
ceperint hec. Respicite & leuate capita uestra
quia adpropinquat redemptio uestra
Cum aperte ueritas electorum admonu
erit. Cum plaga mundi crobrescunt.
mortis terroribus urgentib. communis ostem
dit. Leuate uos capita ic est exhilarate re
Quia dum finitur mundus epiamus
pro uestra. propestra redemptio quamque
Ascensus naturalis & emissa mysterii capitis
positio ponitur. Quia ad capitis regun
membra ita cogitationes mentes dispo
nuntur.

Leuare erigit capita mentes nostras ad
gaudia patriae caelestis erigere. Quem
dum diligunt ex mundi fine gaudere atq;
hilarescere uentur. Quia unde beatos eum que
amant nouerunt. dum ante ipsi quem
non amauerunt. Absit enim ut fide ipsi quis
quidem uidere desiderat de iundi perreuer
antibus lugeant. quem finis eisdem sunt per
cussionis; non grauent. Scriptum namq; est.
Quicūq; uoluerit amicus esse saeculi huius. inimi
cus dei constituetur. Quicergo adpropinqua
re mundi finem gaudet Amicum se illius
esse testatur. Atq; per hoc inimicus dei
conuincitur. Sed absit hoc a fidelium corde
Absit a christiano esse aliam uitae perfidem
credunt. aliam peroperationem alio
Ex mundi enim distructione lugere eorum
est. quae dilectis cordis nostri amore plan
tarum quae sequentem uitam nonquerunt
illam nec esse suspicantur. Nos autem qui
caelestis patriae gaudia & eterna cogni
festinare ad ea quam totis debemus
dum nobis est citius pergere atq; ad illa ma
brenore peruenire. quibus enim mundus
non mundus urgetur quae tristia
quae aduersa non angustat Quidem

Unde aduertere necesse est quia abilla
tribulatione ultima cum iam sunt tribulati
omnes isti dicuntur quia tota ecclesia iudicat
persona dicitur preconis. Illi ergo dicen-
tes terremotu tam intentione cogitate. Ut nam
correctio mortis mutate malas egressus
resistendo uincere perperata aute flexib.
punire. Aduentu namq. ac termi iudicis
tanto securiores quando q: uidebimus quan
to nunc distractione ipsum timendo prae-
uenimus.

Lect. sci euangl. secund Luc.

Nullo tempore. Assumpsit hos duodecim
discipulos suos. & ait illis Ecce ascendi-
mus hierosolimam & consummabuntur
omnia. quae scripta sunt per prophetas
de filio hominis. Tradetur enim gentib.
& inludetur. & flagellabitur. & con-
spuetur. & postquam flagellauerint occi-
dent eum. & die tertia resurget. Ipsi
autem nihil horum intellexerunt. Et erat
uerbum istud absconditum ab eis. & non
intelligebant quae dicebantur. Factum est
autem cum adpropinquaret hierico. cae-
cus quidam sedebat secus uiam mendi-
cans

quidhoc est & Dixerunt autem ei quodibi
nazarenus transiret. & clamauit dicens. Ihu
fili dauid miserere mei & qui præibant in
crepabant eum ut taceret. Ipse uero multo
magis clamabat. Fili dauid miserere mei.
Stans autem ihs. iussit eum adse adduci. Et
adpropinquanti. interrogauit eum dicens.
Quid tibi uis faciam. At ille dixit. Dne ut uide
& ihs dixit illi. Respice. fides tua saluum fecit
te confestim uidit. & sequebatur illum magni
ficans deum. & omnis plebs ut uidit. dedit
laudem deo. 11 omit. Lēcts eius habit
adpopulum. inbasilica beati petri apli.
Et edemptor ndr̄ post resurrectionem exper
sionem discipulorum animos confirmans
benedicens glorie arre & eorum pe
tioni postulatum. & resurrectionis sue
gloriam prædicit. Utrum mor
tuum sicut prædictum est. An cer
tum & iam resurrectionem nondum ut
Sed quia carnales adhuc discipuli. nullo modo
uidebam ea que uerba mysterii. uenturi
miraculum. ante eorum oculos ēt cecor
lumen recepit. Vt quia uelut mys
ti uerba non caperent. eos ad fidem exhi
bita facta solidarent. Sed miracula dei

& saluatoris nostri sic accipienda sunt fer-
mei. ut cum uerum credamus, tacea-
tamen per signum nomen nobis aliquid
innuam; Opertio quippe est & per poen
tiam aliud ostendum & per mysterium aliud
leguntur; Ecce enim quisque ea hystoriam
cecidisse uerum ignoramus. Sed per en
quem mysterium significet nouimus.
Cecum quippe est genus humanum. quod
primitiue primo Aparadisi gaudio & pa-
tum claritatem superne lucis ignorans. dam
nationis sue tenebras patitur; Sed unus
redemptor noster pro ea mundum illumi
nat. ut ad eterne lucis gaudia iam per
desiderium indesinenter mutata uitae boni
operis gressus ponat; Nam unde uero
quodammodo hic homo adpropinquare ui
citur. Cecus illuminatur, hinc est quo
per interpretatur luna. Luna autem in
sacro eloquio prodefectu ponitur carnis.
Quia dum in ea struit mortalitatis defectum
defectum hostis mortalium cecitatem
Dum igitur conditor noster adpropinquat
huic homo. ceco ad lumen redit; Quia dum
dum mortalis defectum nostre carnis suscepit
humanum genus lumen quod amiserat recipit.

Unde cum dr̄ humana patitur. inde homo
adduina subleuatur. ; qui uidelic&
caecus; recte &iuxtauiam sedere. &mendi
cans esse describitur; Ipsa enim ueritas di
xit; ego sum uia; Quiergo uiam ueritatis
claritatem nescit. caecus est. Sed si iam
in redemptore emeredidit. uxta uiā sedet
Si autem iam credidit. sed intra &ternū lumen
recipere rogare dissimulat. atq; apprecib;
cessat. Caecus equidem iuxtauiam sedet.
sed minime mendicat; si uero &credidit
&exoptat. &iuxtauiam sedet caecus. &mendi
cat, Quisquis ergo caecitatissimae tenebras
agnoscit. quisquis hoc quod sibi deest lumen
ueritatis intellegit. clam & medullis
cordis. clamoribus; merito dicens Jhu fili
dauid. miserere mei; Sed quid clamantur
caeco subiungitur. audiamus. & qui prae
ibant increpabant eum ut taceret.
Autem designant nisi uitia. quibus uenientem
praecedunt. Nisi desideriorū carnalium
turbas. tumultus que uitiorum; quae prius
quam ichs ad cor nostrū ueniat. tempestiuo
nib; suis cogitationem nostram dissipant.
Et uoces cordis inoratione perturbant. &
pe namq; dum conuersi addm̄ postpposita

uria volumus. [illegible]

-que p[illegible]

ua fan[illegible]

& [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

addīmur. dumadoratio fuf
conuertamur: ipfa quae prius delectabi
liter gerebamus: importuna pfa et ora
tio nra molestos nos habere incipit. Uix
eorū cogitatio manu soi desiderii abocu
lis cordis abigitur. Uix eorum fantasma
ta. perpetratę lamenta superantur.
Sedoum inoratione nostra uehementer
insistimus: transeuntem ibm figimus.
Unde illic subditur: Transeuntem ibi ut
eū ad se adducat. Ecce stat qui ante transi
ibat. quadam adhuc turpi fantasmatū
inoratione patimur: ibm aliquatenus
transeuntem uidemus. Cūuero orati
oni uehementer insistimus: tunc ibi ut
lucem restituat. Qui a dm corde figi
tur & luxan ta ei seruatur: quatam
uis & aliud aliquid nobis dm mutet
quod intelligi: a humanitate ac diuini
tate illius ualuit. Clamante
& eorum oculos transiens tetigit. Sed
tamen miraculi inluminationis exhibuit.
Transire nāq; humanitas ista dicitur
dum ut nasci crescere mori: resurgere
deloco ad locum uenire. Quia ergo indi

uinitate ~~is~~ mutabilitas non est. atq; hoc
ipsum mutasse reconsci re est. profecto isse
transitus ex carne est. non ex diuinitate. per
diuinitatem uero ubi semper adest est. quia
ubiq. praesens nec per motum uenit. nec
per motum recedit. Caecum igitur clamantem dñi transientis audiunt. & stans in lumi-
nis, qui a per humanitatem sua uocib. nrae
caecitatis compatiendo. misertus est. Sed
lumen nobis gratiae per diuinitatis potentiam infudit. Et notandū quid caeco ue-
nienti dicit, Quid tibi uis faciam
Num quid quibamen reddere poterat quid
uelit caecus ignorabat, sed p̄ uult hoc
quod & nos p̄cari & se concedere praenosc.
In portune nāq; adorationem nos admonet,
& tamen dicit. Scit namq; pater uester
celestis quid opus sit uobis antequam pe-
tatis. Ad hoc ergo requirit ut p̄cemur ad
hoc requiritur cor adorationem exerit.
Unde & caecus protinus adiungit, dñe ut ui-
deam. Ecce caecus adhuc non aurū sed lucē
quaerit parum pendens extra lucem ali-
quid quaerere. Quia etsi habere caecus quod
libet potest. sine luce non potest uidere
quod habet. Iam nunc ergo fratres karis-

rum quem & corpore audiuimus & men
te saluatum. Non falsas diuitias. non ter
rena dona. non fugitiuos honores ad no.
sed lucem quaerentes. Nec lucē que
loco claditur. quae tempore finitur.
quae noctium interruptione uariatur
Quae annobis communiter cū cęteris
exoritur. Sed lucem quaerentes. quam
uidere cū solis angelis possumus. Quae nec
initium inchoat nec finis coangustat. Ad
quā ptero lucem nos fides ducit. Unde ce
te illuminato cęco proximus non ope
ratur. Respice fidelis. te saluum fecit
Sed adhuc cogitatio carnalis dicit. Quo
modo possum lucem spiritalem quę
quam uidere non possum.
Unde mihi certum est. sicut quae corporeis
oculis non fulgent. ita sola mea cogitatio
oni est quid breuiter quis. respondeat
Quia & haec ipsa quaerentem non latet
quis sedper animam cogitat. & mens
sua animam uidet. Nec tamen sedubi
tat animā habere quam nouerit ex
inuisibili anima inuisibile cogitatu. corpus
& tamen separatur quod ait inuisibile
protinus corpus inuisibile esse

videbatur. Et cum visibili ergo [illegible]
[illegible] visibili uiuitur. Et [illegible]
invisibiliter dubitatur. Sed cum pœnæ
causa quod factum est uelquilibet fecit
augeatur. Sequitur. Confestim unde-
& sequebatur ait. Unde & sequitur. quibo
nu quod intelligit operatur. Unde au
tem sequitur quibonu quidem in intelle
gri sed bona operari contemnit. Sicut
fri kri: dicit. [illegible] nosse et perpe
trare nefas ducimus. si credentes mur redep
toris nostri. christi nu uestigia nequa[illegible] sectemur.
Si exorando cotidie ab eius ore nostro lu
cem petimus si eandem lucem non [illegible]
telligendo uidendo lumen eius facta
tem sitimus. Jhm quemmeritur cernere
optato fruimur. Aspiciamus quo g
diatur. & uestigia imitando teneamur.
Jhm. [illegible] quæritur. Jhm
u
mag. dicit. Sequere me. Dicit mor
tuus [illegible] sepelire mortuos suos. Sequere
enim dicitur imitare. Jhm quem
me sequatur. Consideremus qua
gradiatur ut sequi me [illegible]. Ecce cū
in dispositore angelorū suscepturus

vas tam nostrum quam condi. ipsius
virginis uenit. Nasci tamen in hoc mundo
perdiuit & noluit parentes pauperes elegit.
Unde & agnus qui pro illo offerri rectus defuit.
columbarū pullos & par turturū adsacrifi
cū mater inuenit. Prosperari in mun
do noluit. Obprobria irrisiones q; tolerauit.
Sputa flagella alapas spineā coronam
Crucem sustinuit. Et quia rerū corpora
lium dilectatione a gaudio aeterno excidimus
Cū qua amaritudine illuc redigatur ostendit.
Quid itaq; homo prose pati debet siti a
dr̄ prohominibus pertulit. Quiergo inexpo
tam credidit sed adhuc amaritudine lucra sectatur
In superbia honoris extollitur inuidia
facib. ardescit. libidinis se immunditia
polluit. prosperecet. adea quę immundos sup
concupiscit. Ibi in quo credidit. sequi con
temnit. Diuerso quippe itinere ambulat.
Si gaudia delectationesq; appetit. Cui dux
suus uam amaritudinis ostendit. Reuo
cemus ergo ante oculos peccata quae
fecimus. consideremus quam terribilis
iudex haec puniturus aduenit, mentem
formemus ad lamenta quia nostra adrepet
Amaritudo in paenitentia ne aeternam

amaritudinem ferri at mundicta ꝑ. per-
fl&uf. quippe adgaudia duemur. Uerita
te pollicente quae dr. Beati qui lug. eam
quo ipsi consolabuntur. Adfl&um uero ꝑ
gaudia ꝑ uenitur. Ihs eadem ueritate
attestante qui ait. Uae uobis qui ridetis
nunc qui alugebitis & flebitis. Siergo re
tributionis gaudiu imperuentione querimus
paenitentiae amaritudinem muna tenea
mus; sicq. fit ut non solem nostre indmuta
proficiat. Sed haec ipsa nostra conuersatio
ad laudem di. & alios accendat. Unde & hic
subditur. & omnis plebs ut audit dedit laus
dem do. explic omelia ii
Lec sci euglī secd matheū
Illo tempore. Loquente ihu ad turbas.
Ecce mater eius & frēs eius stabant foris que
rentes loqui ei. Dixit autem ei quidam.
Ecce mater tua & frēs tui foris stant que
rentes te. At ille respondens dixit ei
dr. Quae est mater mea aut qui sunt frēs
mei. & extendens manu sua in discipulos suos
dixit. Ecce mater mea & frēs mei; qui-
enim fecerit uoluntatē patris mei qui in
caelis hic frater meus soror & mater est
explicit lectio euis dē habita

Sapopuli in basi scē felicitatis

DIE NATALIS EIUS

ci euangelii fit lectio breuis est lectio
recitata sed magnis mysteriis plena
de rebus grauda. Thū deum conditor
& redemptor noster matrē renosse dis
simulat. & quae ei mater sit quipropinqui
nomen cognationem carnis sed per conum
tionem spūs designat dicens. Quae est mater
mea & qui sunt fratres mei. quicūq; fecerit
uoluntatē patris mei qui in caelis est. ipse
meus frater & soror & mater est. Quibus
nobis uerbis. quid aliud innuit nisi quod ob
sequentes passionibus suis. multos ex gentili
tate collegit & iudeā excussa carne est ge
nitus non agnoscit. Unde & mater eius.
cū quasi non agnoscitur foris stare. pha
bebat. Quia uidelicet synagoga Idcirco
ab auctore suo non recognoscitur.
qua legis observationem tenens spiri
tualem ut credit. perdidit. & rese adeus
to diā littere foris fixit. Sed dū is qui uo
luntatē patris fecerit. soror & mater dici
atur. Propter utrūq; sexū. quid
fidem colligitur. mirū non est. si utrum
dū uero ualde est. Quomodo & ā matris
dicatur. Fidelis ergo discipula christi

uocare dignaretur dicam. Permuniat
fraxinibus me. Quemadmodum fraudulen
adfidem uenendo aliena. Quemadmodum
quomodo. essetiam mater possit. Sed sci
endū nobis est. quia quixpi frater & soror est
credendo. mater efficitur. praedicando
Quemadmodum pariendo. quem admodum
errata infudertt. Mater eius efficitur. Super
nos uocem dare. dñs. in proximi mente gene
rator. Adque ; confirmabit & confir
dam. Adest benedictat cuius hodie na
talicia celebre mus. Quae credendo exci
ancilla xpi. & pdicando facta est mr xpi. Septēq; pp filiorū
in gestis eius emen datoribus. legitur. sic post se
mmet unoris mearne relinquere. sicut
carnales parentes solent me uere. me mo
rum praemittam. Inperfectionis em
labore deprehensa. filiorum corda
in amore sapientiae praedicando
roborauit. & parturiuit spū. quos carne pepererat. Ut
dicatur ne pariendo. quos carne peperat mu
do. Considerate fr karissimi. infirmus corpo
ris peccati. admortem adeo inperterrita
extitisse. e. infirmus lumen uirtutis tenuit.
simon petrus arbitra. Nunquid ego hanc fem
ne occidere dicerem. Capreolus. Cohaere

loquer&ur dicit. Quid existis uidere in de
serto? prophetā? utiq: dico uobis & plus
quam prophetam; & iohannes ipse requisi
tus respondit dicens: Non sum prophetā;
Quidenim se plus quam prophetam nouerat
esse? se prophetā negabat; Quid ergo
plus quam prophetā dicitur? quia prophe
tæ est officiū uentura praenunciare?
nonetiam ostendere. Johannes uero plus
quam prophetā est? Quia quem uerbo
dixit digito ostendit. Nonergo hanc
feminā martyrā? sed plus quam martyrā
dixerim? Quae septem pignoribus adneg
num prōmisit? Mortua tollens anteſe?
transmisit? Adpoenas primauenit? sed
peruenit octaua? Aspexit mater? & cru
ciata? & inp territa filiorū morte? spei
gaudiū a diburit dolorem naturae, timuit
uiuentibus? gaudia morientib; ?opes aurū
nullū post se relinquere? nè quem habere
superstitem? nonposse habere consortē?
Nemo ergo ex uobis fortium existimet? quod
eius cor? morientib; filius? & iam carnalis?
affectus minime pulsauit? Nesit enim fi
lios quos carnem suā esse nouerat? timere do
lore poterat mortis? uidere? Sed erat

uis amoris interior. quae dolore uincere
carnis; unde & parturo p&ro dicitur;
Cum senuerit extendit manus suas: & alius
te cinget. & ducet quo tu non uis; Neq:
enim si plenissime p&rus nollet pro xpo pati potuit
sed martyriū quod per infirmitatem
carnis noluit. peruirtutem spr amauit.
Qui dū per carnem adpoenas trepidat. p
spm adgloriā exultat; Actum est. ut cru
ciatū martyrii nolendo uoluisse. Sicut nos
quoq; cum gaudiū quaerimus salutis. amā
rū poculū sumimus purgationis. amaritudo
quidem in poculo displicet. sed restituenda
per amaritudinem salus placet. Amauit
ergo iuxta carnem filios. sed pro
amore caelestis patriae mori coram se uolu
it. quos amauit. Ipsa eorū uulnera ac cru
ci ipsa in eis adregnū praeuenientibus
excepit. Recte ergo hanc femina ultra
martyra dixerim. quae & uoti non infelix &
desiderabiliter extincta. dū multiplex
martyriū abstinuit. Ipsa quoq. martyrii
palmam uicit. fertur apud eos erat mortuus
unus quisque consul. extra ordinē iuxta ordinē
temporis. honoris ut bonum uirum. & antiquus
postquam ad consulatum uenerat consul.

nonsemel sed bis forsitan? Aut tertio. fi
erit & iam illor laude & honore transcen
der? quinon plus quã semel cõmuler ex
titerint. Uicit ergo beata felicitas? mar
tyras? quae tot ante se morientib: filiis.
proxpo frequenter occubuit. Cui et
a mors illius sola sua mors minime suffi
cit. Consideremus & fr hanc femi
nam. consideremus? ros quimembris cor
porib: sumus. meus? comparatione
quid existimabimur? Sepenũq: aga
da aliqua bona proponimus? sed si sumus
contenti non leuissimus sermo ab oris in
rideñs erumperit. ab intentione actio
nis nostre fractis protinus & confusi reti
remus? Ecce nos plerũq: a bono opere
uerba reuocant. felicitate uero ab
intentione frangere nec tormenta
potuerunt. Non mala maledic
nis impingimur. haec ad regnũ etiam
per ferrũ exim? Nihil q: esse quod ob
sistere ab mauri; nec ad praeceptũ
dominica largiri nostre substantie fue
rua nolumus? haec non solũ [illegible]
substantiã consulit? sed pro illa
propriã carnem dedit. Ad cuius

mortalis Nisima &qualesit frm er perpendite

[illegible] arborē uitē barbescere. &tamen eundē uitam
[illegible]ere. Quod aliter calcari mundus ac
[illegible] debeat redemptor noster prouida con
[illegible]ne manifestat. Cum protinus adiun
[illegible]. Videte ficulneam & omnes arbores cū
[illegible]ducunt iam ex se fructum scitis quo prope
[illegible] estat. Ita & uos cum uidetis hec fieri. scī
[illegible]re quo prope est regnum dī. ac si aper te
dicat. Quia sicut ex fructu arborum nuc ipsa
[illegible]stare agnoscitur. Ita ex ruinis mundi prope
[illegible]sse cognoscitur regnum dī. Quibus profecto
[illegible]bus ostenditur. Quia fructus mundi rum
[illegible]. Adhuc enim crescit ut cadat. Adhuc ger
[illegible]que germinauerit. cladibus con
[illegible]matur. Bene autem regnum dī adesse
[illegible]tur. Quia tunc errorum nubi
[illegible]transierint. & ueritatis solis claritate
[illegible]erit. Quæ omnia subintrare cernitur
[illegible]confirmantur. Cum subiungitur Amen
[illegible]dico uobis quia non præteribit
[illegible]habet donec omnia fiant. Cælum
transibut uerba
[illegible]
[illegible]
[illegible]

quousq: imperfecta sunt uerba nostra

Cum uero perfecta fuerint. ómpino non
sunt. Quia nec perfecta nisi transeunt. Ita
Ait ergo. Celũ & terra transibunt uerba
mea autem non transibunt. Non dicat. Ora
quod apud uos durabit. Ie est. sine diminution
bile ad eternitatẽ nouit, & omne quod
apud me uiuentis. cernitur fixum. & sine
situ tenetur. Quasi me mutabilitas
nentes sententias expressit me esse
tientis, & ecce firmet iam cernimur. quod
audiebamus, nouum est, & cerebrescunt
malis mundus urgu&ur. exilia plena
mesta quam remanserint aspicit
& tamen adhuc cotidie flagella ut
ripiunt & ut obpri
mum
prouisa clade affligunt. sicut
uentus uiget corpus forte. & robustum
manu pectus torosa cervix plenum
bia. Iam uero autem senibus. Aru
tur. Cervix exsiccata deponitur. fre
spiritus pectus urgu&ur. uirtus
gueni uerba ambitiosius
& languor dens plerumq.
salus egritudo est. Iam mundus
rib. uehementius

ma tu sione filioꝝ Amen ꝛ nunc fine con so
latione lugemus haec eoꝝ ludi mgr tuoꝝ
plangentes non obtabimꝰ, Cui ergo ad illud
terribile examen districtus inde xuenerit
quidnoꝝ dicemus cū eum femine gloria
uiderimus debilitate mentis fuae. qui tum
erit uiris excusatio quando haec offendi tur
quae cum saeculo sexum uicit? Sequamur
ergo fir termi districta & asperā redemp
toris suam usu quippe uirtutū ista iam
plena fiducia surperreā feminis libuerit
ambulare? Despiciamus ergo cuncta pre
senta multa sunt enim quae tum sine cri
pos sint? Turpe sit diligere quod consti at
citus perire. Nonnos terrenarū rerum
Amor superet. non superbia mentē non ir
dilamet. non luxoria polluat. non mundia
consumat. Amore nostro fir termi redep
tor noster occubuit & nos amore eius discā
mus uincere nos metipsos. Quod si perfec
te agimus non solū imminentes poenas
euademus sed cū martyribꝰ gloria
remunerante mur. Nā quāuis occasio pas
cutionis desit habet tamen & pax martyrii
martyrium suum. Quia & si carnis colla fe
non subdimus spiritalē tamen gladio carnalis

desideria immente mundamus ℣ explac
Lect. Sci cuglu Sermo math

illotempore misitih duodecim discipu
los suos praecipiens eis & dicens. In uiam gen
tium ne abieritis & in ciuitatem samaritā
norū neintraueritis. Sedpotius ite adoues
quae perierunt domus israhel, Euntes
autem praedicate dicentes, quia adpro
pinquabit regnum caeloru. Infirmos cu
rate. mortuos suscitate. Leprosos mundate.
Demones eicite. Gratis accepistis gratis date.
In Incipit euāl. lectionis eiusdē habi
ta populū in basilica beati Stephani m
um contra omnib: frīs krīm quia ex
dēptor noster in mundū processit
tionē gentiū uenit. Cū samaritanos
cotidie ad fidem uocare conspicimus. Quid
est quod in praedicatione discipulos mittens
dicit In uiā gentiū ne abieritis & in ciuita
tes samaritanorū ne intraueritis. Sed po
tius ite ad oues quae perierunt domus israēl
Nisi hoc quod ex parte fieri cernimus. Quia
prius soli iudeae uoluit & postmodū cun
ctis gentib: praedicari, ut dū illa conuer
uocata reuiuiscat. praedicatores sci aduoca
tionē gentiū per ordinē uenirent.

Quatenus redemptoris nostri praedicatio
apropriis repulsa gentiles populos quasi ex
transeo quaereret; & quod hucusque fiebat in
testimoniū hoc gentib. gratiae erit & incre
mentū. Erant etiam tunc quidem iudea uo
candi essent & de gentib. uocandi nō essent.
Nam & in apostolorū actib. praedicante
p̄ro legimus & prius hebreorū triamilia
& postea quinq. milia credidisse. & &
cū praedicare apostoli gentib. gratia uolu
isse ipsum prohibiti esse memorantur.
Et tamen ipse q̄ prius praedicationem
prohibuit hanc arianorū cordib. post mo
dū infudit. Nā dicit quod arianus cum ea
iam credidit. Ideireo ergo prius prohibuit
quod postmodum fecit. Quia tunc milia
erant quae salubriandi. erant, tunc milia
erant quae necdum reparari merebantur.
Nec tamen grauius de contempta praedi
catione iudicari. Subtili ergo occultoq:
iudicio aquorundā auribus praedicatio
scā subtrahitur quia surdi tardi per gratiā
nonmerentur. Unde necesse est fr̄ kāri
ut in nomine quod agimus omnipotentis
sup̄nor dn̄i consilia occulta timeamus
Ne dū mens nostra exterius fuga illicit

uolupt̃ate non reuocat. mitus contra eam
iudex terribiliter aduersa disponat. Quod
bene psalmista intuens ait. Uenite & uidete
opera dñi quã terribilis in consilijs sup filios
hominũ. Uidet mãq: quod aliter misericordi-
ter uocatur: aliter iustitia exigente repelli-
tur. & quia alia parcendo. alia dñi ira cen-
do disponit. Expauit quod pene & rare non
potuit. & quem non solũ in ultionibus
sed [illegible] in flexibilem uidet Terribilem inconsilijs
esse memorauit. Missis autẽ praedica-
toribus quid praecipiatur audiamus.
Euntes praedicate dicentes. quia appro-
pinquabit regnũ caelorũ. hoc iam fe-
cit dñs. & ita euangelium tacet. ut mundus cla-
met. Ruine namq: illius uocem eius sunt.
Qui enim tot attritus percussionibus
aggrauatus cecidit. quasi iam uocem eius
sono regni aliud quod sequitur offendit.
Ipsum & aquis amatur. amarus est.
Ipse eum sumas. praedicant quod amari
dus non est. Sic enim ruinã sui domus qua-
sata minatur & ut quisquis illa habita
re & fugere & quis tantum dilexerit
recedere quam totus cadere festinare &

Sui gratum mundum dulcedine & nostri amando
amplectimur. ob primi uolumus. ponitur
quam habitare. Quia nulla nostra ratio ani
mam illius separat quo nostris passionib. amor
ligat. Facile ergo est nunciam cuidam
Tria omnia cernimus. Animum nostrum
abeunt delectatione disiungere. Sed hoc
illo in tempore dificillimum fuit quotidie
praedicare caelorum regnum inuisibile mi
tebantur. Cum longe lateq: omnes cerne
rent florere regna terrarum. Unde &
adiunctasunt praedicatorib. signa mira
cula. ut fidem uerbis darent ostensa
& noua facerent qui noua praedicarent.
Sicut in hac eadem lectione subiungitur
infirmos curate. mortuos suscitate. le
prosos mundate. demonia eicite. floren
te mundo crescente humano genere
Diu in hac uita subsistente carne ex ube
rante rerum opulentia quis cum au
dire & uitam esse aliam crederet. Quis
inuisibilia uisibilibus praeferre & sed ad
salutem redeuntibus infirmis. Adultis
surgentibus mortuis. Carni mundi
recipientib. leprosis. Ereptis aure
Inmundorum spirituum demoniacis.

Tot uisibilib; miraculis exactis. Quis non
crederet quoddo muisibilib, auctor. Ad
hoc quippe uisibilia miracula coruscant.
ut corda auditorum ad fidem inuisibiliu
pertrahant. Ut per hoc quod mirum foris
agitur. hoc quod intus est. longe mirabi
lius esse sentiatur. Unde nunc quoq; cum
fidelium numerositas excreuit intra scam
ecclesiam multa sunt quiuirtutum
tenent. & signa uirtutum non habent.
Quia frustra miraculum foris ostenditur
si deest quod intus operetur. Nam iuxta
magistri gentiu uocem. linguis insignu
sunt non fidelib; sed infidelib; Unde &
isdem predicator egregius. qui adprae-
dicationis uerba dormientem cadentem.
que de fenestra eutichum. atque
aurta fundit⁹ extinctum. Coram.
cunctis infidelibus orando suscitauit.
Miletene ueniens. Et plenam infidelibus
insulam. scies patre publii
dissenteria febribusque uexatum
orando. saluauit. Peregri
nationis sue comite & scae praedicationis
Adiutorem timotheum exinfirmitate

Intestinoru
vlneratio

stomachè laborantem non uerbo curat
sed medicinali arte uere parat dicens.
Modico uino utere propter stomachū
& frequentes tuas infirmitates. Quero
infirmum infidelem
una prece sal uat. Cur egrotū socium
praece non roborat. Quia mirum ille
forsan periculum sa. nandus erat. qui
uinum sine teritus. noncrat. ut per hoc quod
exterior potestas ostenderet hunc adui
tam interior uirtus animar&. Egroto an
ti autem fideli socio exhibenda forsan
signa non fuerant. qui salubriter
intus uiuebat. Sed concessa potesta
te praedicationis concessit uirtutū mira
culis; quid redemptor noster subiungat
audiamus. Gratis accepistis gratis date.
Praescibat namq; nonnullos hoc ipsum
donum accepti sti primus negotiationis
inflectere & miraculorū signa ada
uaritiae obsequium declinare, hinc est
enim quod simon per impositionem manus
edita miracula concupiscens percipere
donū sti pecuniam uoluit. Sic&
ut deteriu suendere& quod male compa
rasse& hinc de& emplo redemptor nr

flagello deresticulus facti turbaret
cathedras sum den tu colubas euer
tit. Colubar quippe undere est inposi
tionem manus quas si spr accipitur non
aduitę meritu sed ad praemiu dare ..
Sed sum nonnulli quiquidem nummo ru
praemia ex ordinatione non accipiunt.
& tamen sacros ordines probumana gra
tia largiuntur. Ad q: delargitate eade
laudis solummodo recributionem queruł.
hi nimirū quod gratis acceptum est gra
tis non tribuunt quia de inpenso officio
sci tatis nummu experiunt fauoris. Unde
bene cum iustu uirum discriberit. pphęa
an. Qui excutit manus suas ab omni mu
nere. Neq: enim dicit. Qui excutit ma
nus suas a munere. sed adiunxit ab omni.
Quia aliud est munus ab obsequio. aliud
munus a manu. aliud munus a lingua, Mu
nus quippe ab obsequio est subiectio in debi
te inpensa, Munus a manu pecunia, Mu
nus a lingua fauor, Quiergo sacros ordi
nes tribuit. tunc ab omni munere manus
excutit. quando indiuinis rebus non solu
nullā peccuniā sed etiā humanā gratiam
non requirit. Seduos fr̄r krm quos secularis

habitus tenet. Cū quæsimus nostra cognoscitis.
mentis oculos aduertite. reuocate. Cunc
ta ergo uos inuicem gratia agite. nolite
operis uestri in hoc mundo rēributionē que
rere quem cum tanta iam cernitis uelocitate defeciss̄e. Cauēte ne mala quo quēmodo
ne bona pro temporali rēributione faciatis.
Ipsum testem uestri operis quærite quē iudicē
sustinētis occulta nunc esse bona uestra
uideat. Ut ea rēributioni suae tempore
in publico ostendat. Sicut carni uestrę ne
deficiat cibos cotidie præbētis sic menti uestę
cotidiana alimenta bona sint opera. Cibo
corpus pascatur, pio opere spūs nutriatur.
Quod morituræ carni tribuitis. uicturæ in
perpētuum animæ non negētis. Si quan
do enim repentinus ignis habitaculum
adsumat. Quisquis eius possessor extiterit
ut cepit quod ualuerit & fugit, lucrū deputat.
si quid secum exiguius tollat, ecce tribu
lationum flamma mundū concremat.
& cuncta quæ ineo speciosa uidebantur.
Finis iam proximus uelut igni domandā.
Lucrū ergo fratres kārissimi maximū credite
si uobiscū aliquid de illo rapiatis. si quid fugi
ens tollitis. si hoc quod perit remanendo

poterat adr&tributionem perpetuam uobis
largiendo seruatis. Terrena quippe om
nia seruando amittimus. sed bene largi
endo seruamus. Cum uelocitate tempora
fugium; Aduidendum ergo atque studi
cem nostrū quia cum magna importuni
tate compellimur ei bonis actibus cum fer
uinatione praeparemur. expl omt. iiii

Lect̄ sci euangt secd̄ math

In illo tempore. Ambulans ihc̄ secus mare
galileae. uidit duos frēs simonem qui uoca
tur pet̄rus & andream fratrem eius mit
tentes r&ia sua in mare. erant enim
piscatores. & ait illis. Uenite post me
et faciam uos fieri piscatores hominū
At illi continuo relictis r&ib; secu
ti sunt eū. & procedens inde uidit alios
duos frēs iacobum zebedei & iohannem
fratrem eius in naui cū zebedeo patre
eorū reficientes r&ia sua & uocauit eos.
Illi autem statim relictis r&ib; & patre
secuti sunt eum. Incip̄ om̄ lect̄ scd̄ hal v.

Audistis fratres hodie in basil b andree apost
frēs karissimi quia adunati sumus simul uocē
pet̄rus & andreas relictis r&ib; secu
ti sunt redemptorem. Nulla uero

hunc facere adhuc miracula uiderant.

Nihil abeo depraemio ꝙ &erne r&ributionis audierant. & tamen adunum dñi praecep tum hoc quodposs dere uidebantur obli tisse. Quandnos eius miracula uidemus quotflagellis afflugimur quantis mina rū aspernatib; deterremur. & tamen uo cantem sequi contemnimus. Jncaelo iam sedet quideconuersione nos admonēt. Jam iugo fidei colla gentiū subdidit. Jam mundi gloriā straunt. Jam ruinis cre brisc̄entib: districti sui iudicii diem propinquan te denunciat & tam supbamens nrā noxi uult hoc sponte deserere quodcoi tidie perdit multa. Quidergo frī krm quid meius iudicio dicturisumus quiabamore praesentis saeculi necpraeceptis flecti mur. nec uerberibus emendamur. Sed for tasse aliquis tacitis secum cogitationib; dicat aduocem dominicam. uterq: ifte piscator quid autquantum dimisit qui penie nihil habuit? Sedhac inre frī krm affectū potius debemus pensare quam censum. Multū reliquit quiquid sibinihil re tinuit. Multū reliquit quiquā lib & pa rum totū deseruit. Certenos

habita cum amore possidemus & ea quæ
minime habemus ex desiderio quaerimus
Multū ergo petrus & andreas dimisit: quan
do uterq: & iam desideria habendi dere
liquit. Multū dimisit qui cum re posses
sa & iã concupiscentiis renuntiauit.
Sequentib: ergo tanta dimissa sunt: quan
ta ãnonsequentib; concupisci potuerunt
Nemo igitur & iam cum quotidã conspicit
multa dereliquisse apud rem & ipsum
dicat imitari mundi huius contemptor
rer uolo sed quod relinquã non habeo,
Multa fr̃i nei relinquitis: si desideriis terrenis
renuntiatis. Exteriora enim nostra dnõ
quã lubet parua sufficiunt. Cornã q:
& non substantia pensat. Nec perpendit
quantū meus sacrificio sed ex quanto
proferatur. Nam si exteriorẽ substan
tiã perpendamus. Ecce scī negotiato
rẽs nostri perpetuam angelorū uitã
datis rebus & nauim mercatus sum. Æsti
mationem quippe pretii non habet.
Sed tamen regnũ di tanti uale. quan
tū habet. Valuit nãq. Zacheo dimidium
substantiae. qua dimidiũ aliud ad hoc qđ
iniuste abstulit restituendũ in quadruplũ

reseruauit. Ualuit petro & andreae di
missis retib; & nauī. Ualuit uidue duobus
minutis. Ualuit alteri calicē aque frigi
de. Regnū itaq; dī ut discimus tantī
ualet quantum habet. Pensat igitur
frī mei quidulitur cū emitur. quidcarius
cū possidetur. Sed fortasse nec calix aque
frigide suppetit quinidigenti. pre beatur
Etiam tunc securitatem nobis promittit
sermo diuinus. Redemptore & enim nato
caeli cuncti ostenti sunt quiclamarent.
Gloria inexcelsis dō & interra pax hominī
b; bone uoluntatis. Amedi namq; occu
lor nūquā est uacua manus a munere. si
ara cordis repleta est bona uoluntate
hinc enim psalmista dicit. Immensum dī
uota quae reddam laudationi tibi.
Nisi aperte dicat. & si exterius munera
offerenda non habeo. Intrinsem & spūa
tamen inuenio quod mariture laudis
impono. Quia qui nostra datione non
patitur. oblatione cordis melius placa
tur. Nil quippe offertur dō dicente
uoluntate bona. Uoluntas enim bona est
sic aduersa alteri ut sua nostra pertimisce
re. sic deprosperitate proxim sicut dempto

profectu gratulari. Aliena damna
nostra credere. Aliena lucra nostra de
putare. Amicū non propter mundū. sed
propter dm̄ diligere. Inimicū & iā amando
tolerare. Nulli quodpiam nonuis facere;
Nulli quod tibi iuste inpendi desideras negare;
Necessitati proximi iustas uires non solū consentire
sed prodesse & iam ultra uires uelle; Quid
ergo iste holocausto locupletius quando hoc
quod dō immolat in arce cordis anima sem & ip
sam mactat, Sed hoc bone uoluntatis sacri
ficium numquā plene profuitur nisi huius
mundi cupiditas perfecte deseratur Nam
quic quid in eo concupiscimus. hoc procul
dubio proximis inuidemus Uidetur & enim
quia nobis desit: quod alter adsequitur;
& quia semp muidia a bona uoluntate discor
dat. mox ut haec mente coeperit illa dis
cedit. Unde praedicatores sci ut possint
perfecte proximos diligere studuerunt in hoc
saeculo nihil amare nil umquā appetere.
nil uelsine appetitu possidere. Quorbene
isaias intuens ait Quisum isti qui ut nubes
uolant & quasi columbe adfenestras suas
Uidit quippe eos terrena despicere: mente
caelestib; propinquare; Uerbis pluere

miraculis eq̃urgare; & quos a terrenis con
tagijs ſca praedicatio & ſublimis uita ſus
penderat hos uolantes pariter & nubes
appellat. Fenestre autem nostre ſunt
oculi. quia per ipsos anima respicit quod
exterius concupiscit. Columba uero sim
plex est animal. atq; amalitia fellis aliẽum
Quasi columbe ergo ad fenestre ſue ſuas ſunt.
quum hil in hoc mundo concupiscunt. Qui
omnia ſimpliciter aſpiciunt. & in hæc que
uidentur ſtepacatus ſtudio nontra hun
tur. At contrà miluus & non columba ad
fenestre ſue eſt. quia dea quae ocũlis con
ſiderat rapine deſiderio anhelat. Qua
ergo fr̃s karissimi beati andreae apoſtoli
natalicia celebramus. debe
mus imitari quod colimus. Oſtendat noſtre
obſequium deuotionis in mutatis ſollemnitat
mentis. Diſpiciamus quae terrena ſup
relictis temporalib; mercemur & ſerna
Si autem nec dum possumus relinquere
propria ſaltem non concupiſcamus aliena
Sinec dum mus noſtre accenditur igne
caritatis in ambitione ſeculi habeat frenũ
timoris. Ut profecto ſuis partib; uegitata
dum abalienorum appetitu con ſpiscitur

quando que ... ad propria contemnen
da perducatur, explic omel quinta.
Lect sci euangelii secō matth

Nillo tempore. Cū audisset iohannes in uin
culis opera xpi. mittens duos ex discipulis suis
ait illi. Tu es qui uenturus es. An alium expec
tamus. & respondens ihs ait illis. Euntes re
nuntiate iohanni quae audistis & uidistis.
Caeci uident. claudi ambulant. Leprosi mun
dantur. Surdi audiunt. mortui resurgunt
pauperes euangelizantur. & beatus
qui non fuerit scandalizatus in me. Illis au
tem abeuntib; coepit ihs dicere ad turbas de io
hanne. Quid existis in desertum
uidere; harundinem uento agitatā. Sed
quid existis uidere; homine mollib; uestitū
ecce qui mollib; uestiuntur in domib; regū
sunt. Sed quid existis uidere. prophetam
& iā dico uob. & plus quā prophetā. hic est
enim de quo scriptū est. Ecce mitto angelū
meū ante faciem tuā qui preparabit uiam
tuā ante te. Incip omelia. vi. Lect ci
habita ad populū in basi
lica sci petri
uerendū est nobis fratres mi iohannis
prophetam. & plus quam prophetā
quem euāgelio adiordanis baptismatis

ostendit dicens. Ecce agnus dei ecce qui tol
lit peccata mundi; qui & humilitate suam
& diuinitatis eius potentia considerans die
qui [illegible] de terra est de terra loquit
Qui aute de celo uenit super omnes est. Cur
incarcere positus mittens discipulos requirit
Tues qui uenturus es. An alium expectamus.
Tamqua ignorans quem ostenderat & an
ipse isti nesciat, quem ipsu esse prophetan
do. baptizando. ostendendo clamauerat.
Sed hec citius questio soluitur si gestarei
tempus & ordo pensatur. Adiordanis
enim fluenta positus. quia ipse redemptor
mundi esse asserit. Missus uero incar
cere ut ipse ueniat requirit. Non quia
ipsum esse mundi redemptorem dubitat.
Sed quaerit ut discat. si is qui per se immundi
uenerat per se & ia adinferni claustra des
cendat. Que enim praecurrens mundo
nuntiauerat hunc moriendo & adinfe
ros praecurrit. Ait ergo. Tues qui uen
turus es an alium expectamus. Nesi aperte
dicat. Sicut prohominib; nasci dignatus
es. An & ia prohominib: adinferos descendere digner.
Infimis. Utqui natiuitatis tue praecur
sor extitit: descensionis quoq; precursor fiam.

&Cuenturum inferno renuntiem; que
ramuenisse mundo nuntiau. Unde & ip qui
situs dns enumeratis potentiae suae mira
culis de mortis suae protinus humilitate
respondit dicens. Caeci uident claudi am
bulant leprosi mundantur; surdi audiunt
mortui resurgunt & pauperes euangelizan
tur; & beatus qui non fuerit scandalizatus
in me. Cuius tot signis tamis; uirtutib;
non scandalizari quisq; potuit sed admiran
Sed infidelium mens graue inillo scandalu
ptulit cui ceu & post tot miracula morienti
uidit. Unde & paulus dicit. Nos autem
praedicamus xpm crucifixu iudeis quidem
scandalu gentib; autem stultitia; Stultu
quippe hominib; uisum est ut prohominib.
Auctor uite moreretur; & inde contra eu
homo sumpsit scandalum. unde ei amplius de
berat fieri debuit. Nam tan
to dr abhominib; dignius honorandus esse
quanta prohominib; & indigna suscepisse
Quid est ergo dicere. beatus qui non fuerit
scandalizatus in me. Nisi apta uoce abiec
tionem mortis suae humilitatemq; signare
Ac si patenter dicat. mira quidem facio sed
abiecta ppter non dedigner. Quia ergo mor

endo te subsequor, Cauendū ualde est homi
nib: ne immemorem despiciant quos digna
ueneranter, Seddimissis iohannis discipu
lis quidde eodem iohanne turbis dicat audia
mus. Quidexustas uidere indeserto. harundi
nē uento agitata quoduidelicē nonasseren
do sednegando intulit; harundinē quippe
mox ut aura contigerit inparte alterā
plectit & quid per harundinē nisi car
nalis animus designatur, quimox fauore
uel detractione tangitur inparte quālibē
inclinatur. Sienim abhumano ore aura
fauoris flauerit. hilarescit extollitur totūq;
se quasi ad gratia inflectit. Sedsiinde
uentus detractionis eruperit. Unde laudis
aure uenebat. mox hunc quasi inparte alte
rā aduim furoris inclinat, sedharundo
uento agitata iohannes nonerat quahunc
nec blandā gratia nec cuius libē
ira asperū faciebat, Nec prospera hunc
erigere nec aduersa nouerat inclinare,
harundo ergo uento agitata nonerat.
quē abstatus sui rectitudine nullareru
uarietas inflectebat. Discamus igitur
fir krim harundo uento agitata nesse.
soli demus animū meretur linguarum

positus ac inflexibilis status mentis, Nulla
nos detractio adiram prouocet. atq. ad remissi
onem mutuis gratiae Nullus fauor inclinet,
non nos prosperae euentus non aduersa per
turbent, Cui quis soliditate fidei figimur
nequaquã rerũ transeuntium mutabilitate
moueamur, Adhuc autem dominus expressi
one subiungitur . Sed quid existis
uidere in deserto hominẽ molli b; uestitũ. ecce
qui molli b; uestiuntur in domib; regu sunt
Cant lorũ & emm pilus . ut scitus uesti
tus iohannis fuisse describitur, & quid est di
cere, Ecce qui molli b; uestiuntur in domib;
regũ sunt: nisi apta sententia demonstrare
quia non caelesti sed terreno regno militant
hi qui pro xpo perpeti aspera fugiunt sed
solis exterioribus dedit. praesentis uitę molli
ciem & delectationem quaerunt; Nemo ergo
existimet influxu adq; studio uestiũ peccatũ
de esse Quasi hoc culpa non esset & nullo modo
iohannẽ dns de uestimenti sui asperitate laudas
set. Si hoc culpa non esset. nequaquã petrus apos
tolus per epistolã suã. feminas a praecioso rũ
uestiũ appetitu compescere & dicens; Non in
ueste pretiosa; Pensate ergo quae culpa
sit. hoc & iã uiros appetere a quo curauit

pastor ecclesiæ feminas prohibere; Quas hoc
quodiohannes nonesse uestitus mollib; dicitur. p
significationē. Intellegi &aliter potest; mollibus enim.
uestitus nonsunt. qui uitā peccantiū nonblan
dimentis fouent. sed VL igore & asperitate muctionis
increpant dicens. Cenimina uiperarū. quis
uobis demonstrauit fugere auenturam ira. Unde
et per salamonē dicitur. Uerba sapientiū
quasi stimuli & sicut claui mabtā defixi. Cla
ui quippe acq. stimuli sapientiū uerba com
parantur. quia culpas delinquentium
nesciunt palpare. sed pungere, Sedquidex
istis uidere mdeserto prophetam. & iā dico
uobis & plus quam prophetā. Prophetæ quippe
ministeriū est uenturæ dicere non etiam
demonstrare. Johannes ergo plus quā prophe
ta est quia tū quē praecurrendo prophe
tauit. & iā ostendendo monstrabat. Sedquia
harundo uento agitata esse denegatur.
nonesse uestitus mollib; dicitur. Quia pro
phetæ nomen huic impar esse perhibetur.
Jam quid digne dici possit audiamus; Sequit
hic est dequo scriptū est. Ecce ego mitto ange
lum meū ante faciem tuā qui praeparabit uiā
tuā ante te. Quod enim greco angelus. hoc
latine nuntius dicitur. Recte ergo qui nun

uiare ſuper num iudicem mittetur angelus
uocatur. Ut dignitatem ſeruet in nomine quã
explet. In operatione. Alterũ quidẽ. nomen eſt
ſed una nomini inferior non eſt. Utinam ſyl
lam nonadiuditium noſtrũ dicamus quia
omnes qui ſacerdotẽ in nomine cenſentur an
geli uocantur. Prophetia ad teſtante qui
a. Labia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam
& legem exquirunt exore eius quia angelus
dñi exercituũ eſt. Sed huius altitudinem
nomini etiam uoces ultra poteſtis mer
ri. Na unuſquiſq; urm inquantũ ſuffi
cit. in quantũ gratiam ſupne adſpiratio
nis accepit. ſi aperte uitam proximũ reuocat.
Si exortari adbene operandũ curat. Si cer
nũ regnũ uel ſupplicia errantes denuntiat
Cũ uerbo ſcie admonitionis impendit. p
fecto angelus exiſtit & nemo dicat ſum mo
nere non ſufficio exortari. idoneus nonſum
Quantũ potes exhibe nemale ſeruatum quod
acceperis interomentis exigantur. Neq; enim
plus quã unũ talentũ acceperat quibo ab
ſcondere magis audiuit quam erogare. & ſci
mus quodin tabernaculo nonſolũ fiale tan
tum modo. ſed pretiosa ligna & ia cyatti
facti ſunt. per ſtalas quippe doctrina exube

Trans. Per cyatos uero parua atq; angusta
scientia designatur. Aliis doctrina ueritatis
plenius audientium mentes inebriat. Per hoc
ergo quod dicit. profecto fyalā porrigit. alius
ut explere quos sentit nonualeat. Sed quia hoc
utcūq; denuntiat. profecto per cyatū guttū
praebit. Inde ergo tabernaculo i deest in sca
ecclesia postu[m] sup[er] doctrinæ sapientiā mittit
ecce fyalas minime potestis. inquantum
pro diuina largitate sufficitis proximis uestris
bonum uerbi cyatus date. Inquantū uos profecisse
pensatis. & iam alios trahere in uitam habere so
cios desiderate. Siquis ūr̄m fr̄i ad forū aut for
tasse ad balneū pergit quē otiosum esse consi
deret ut secū ueniat inuitat. Ipsa ergo terre
na actio uestra uos consuemat. & si addm̄ ten
dit curare ne ad eū lectionis longe mendum
scriptū est. Quando dicat uenit in quam in
corde uocē supernū amoris acceperit foras
& iā proximis uocem exortationis reddat.
& fortasse panem ut mendigent. elemosinā
porrigit. non habet. sed manifest quod tribu
ere ualeat quibus quā habet. pluset enim
uerbi pabulo uicinis imperpetuū mentem
reficere. quā uerenter memor turpe carnis esse
no pane fatiare. Nolite ergo fr̄i proximis ūr̄is

elemosinam uerbi subtrahere. Hec uos
Admoneo; abotioso sermone parcamus inutili
ter loqui declinemus in quantum reniti linguę
praeualemus inuentū uerba nondeffluant.
Cū iudex dicat. Omne uerbū otiosū quodlocu
ti fuerint homines reddent deeo rationē indie
iudicii. Otiosum quippe uerbū est quod aut uti
litate rectitudinis aut ratione iuste necessita
tis caret. Otiosa ergo conloquia adaedificati
onis studiū uertite quā celerrime huius uite
tempore fugitiua considerate; quādistricte
iudex ueniat attendite. hunc ante oculos uri
cordis ponite. hunc proximorū uestrorum
mentib; intimate. Utinquantū uiris subpe
tunt si admuntiare eū nonnegligitis uocari
abeo angelicum iohanne ualeatis. Expt ocnl
Lect̄ sc̄i euangelii secundū ioh

In illo tempore. Miserunt iudei abhierosoli
mis sacerdotes & leuitas adiohannē ut interro
garent eū. Tuquis es; & confessus est & non
negauit. & confessus est: quia non sum ego xp̄s.
& interrogauerunt eū. Quid ergo. helias
es tu. & dixit; Non sum. prophetaes tu. & respon
dit. Non; Dixerunt ergo ei. Quis es ut res
ponsum demus his qui miserunt nos. Quid dicis
de teipso. ait. Ego uox clamantis in deserto

dirigite uiam dñi sicut dixit ysaias prophaeta:
Et qui missi fuerant erant ex phariseis & interrogauerũ
eũ & dixerunt. Quid ergo baptizas si tu non
es xp̃s. neq: helias. neq: prophaeta. Respondit
eis iohannes dicens. Ego baptizo in aqua me
dius autẽ uestrũ stetit quẽ uos nescitis. Ipse est
qui post me uenturus est qui ante me factus est.
Cuius ego non sum dignus ut soluã eius corrigiã
calciamenti; haec in bethania facta sunt
trans iordanen. ubi erat iohannis baptizans.

VII

INCIP̃ OM̃L: LECT̃ ẽiD̃ HABIT̃ AD PP̃L IN BAS B̃ PET̃RI

Huius nobis lectionis uerbis fr̃is k̃m
iohannis humilitas commendatur: qui
cũ tante uirtutis esset. ut xp̃s credi
potuisset. elegit sibi de subiectis se inse
ne humana opinione reperetur inaniter supse.
Nam confessus est & non negauit. Confessus ẽ
quia non sum ego xp̃s. Sed qui dixit. non sum.
negauit. Negauit plane quod non erat. sed
non negauit quod erat. Ut ueritatem lo
quens eius membrũ fieret cui uerbi nomen
fallaciter non usurparet. Cũ ergo nonnulli
appetere nomen xp̃i. factus est membrũ xp̃i
Quia dũ infirmitatẽ suã studuit humiliter
agnoscere. illius celsitudinẽ meruit ueracit̃
obtinere; Sed cũ ex electione alia redemptoris

nostri sententia admentē reducitur. ex
huius nobis lectionis uerbis quaestio. ualde in
floca generatur. Alio quippe loco inqui
situs a discipulis dñi de aduentu helie res
pondit. haeliam iam uenit & non cognouerunt
eum. sed fecerunt in ea quaecūq: uoluerunt
& iuuultus scire. iohannes ipse est helias. Requi
situs autē iohannes dicit. Non sum helias. Quid
est hoc fr̄s karissimi quia quod ueritas adfirmat.
hoc prophaeta ueritatis negat; Ualde nāq:
inter se diuersa sunt. ipse est & non sum: Quomo
do ergo prophaeta ueritatis est: si eius dem
ueritatis sermonib: concors non est; Sed si sub
tiliter ueritas ipsa requiratur hoc quod in
ter se contrariū sonuit. Quomodo contrari
um non sit inuenitur. Ad zachariānāq: de
iohannis promissione angelus dicit. Ipse pre
cedet ante illū in spū. & uirtute helie. Qui
id circo uenturus in spū. & uirtute helie di
citur; Quia sicut helias secundū dñi aduen
tū praeueniet. ita iohannes praeuenit primū:
Sicut ille praecursor uenturus est iudicis. ita
iste praecursor factus est redemptoris. Johan
nis igitur in spū helias erat. In persona he
lias non erat; Quo dergo dñr fatetur de spū
hoc iohannes denegat de persona; quia & iusti

sic erat, ut & discipuli dñi spiritalem de io
hanne sententiã dicer& & iohannes isdẽ
turbis carnalib; nondeuo spũ. sedde cor
pore responder&. Contrariũ ergo ueritati
uid&ur esse quodiohannis sonuit. sedtamen
ueritatis tramite nonrecessit; Quicũ sc&ia
proph& negauit q uia uidelic& nonsolũ pote
rat redemptorẽ praedicare. sed&iã demons
trare. Quisnamsit continuo exprimit dũ sub
iungit. Ego uox clamantis indeserto. Scitis
frẽ termi. quia unigenitus filius. uerbum
patris uocatur. Johanne adtestante quiait.
Inprincipio erat uerbũ & uerbũ erat apud dm.
& dr erat uerbũ & expressa uestra locutione
cognoscitis quia prius uox sonat. ut uerbũ
postmodũ possit audiri. Johannes ergo uocẽ
secessse asserit. quia uerbũ praecedit. Aduentũ
dominicum. praecurrens uox dicitur. quia
p eius ministeriũ patris uerbum abhominibus
auditur Qui &iam indeserto clamat quia
derelictæ ac destitute iudeæ. solatiũ
redemptoris adnuntiat Quid autẽ clam&
insinuat. cũ subiungit. Dirigite uiã dñi. si
cut dixit esaias prophet&. Uiadñi adcor
dirigitur. cũ ueritatis sermo humilit audit ur
Uiadñi adcor dirigitur. cũ adpraeceptũ uita

bemudo

ilh & do principiũ & finu

praeparatur. Unde scriptum est Siquis
diligit me sermonẽ meũ seruabit, & pater meus
diliget eũ & ad eũ ueniemus. & mansionẽ apud
eũ faciemus. Quisquis ergo insuperbiamente
eleuat. quisquis auaritiæ aestib; anhelat.
quisquis se luxoriae inquinationib; polluit:
cordis ostiũ contra ueritatẽ claudit & ne adsit
dñs ueniat. Claustra enim animi sectatores
damnat. Sed adhuc quimissi sunt: percun
tantur. Quid ergo baptizas situ nonnes hẽ
lias neq; xps neq; prophaca. quod quia
non studio cognoscendę ueritatis. sed ma
litia exercendę aemulationis dicitur.
Euangelista tacite innotuit quisubiungit
dicens. & quimissi fuerant erant ex pharisaeis
Nam si aperte dicat illi iohannẽ desuis actib;
requirunt quidoctrinã nesciunt quęrere.
sed inuidere. Sed scr quisq: & ia cũ peruer
sa mente requiritur abominatio suae stu
dio non mutatur. Unde iohannes quoq;
aduerba inuidiæ praedicamenta res
pondit uite. Nam protinus adiungit; Ego
baptizo in aqua medius autẽ uestrum
stetit quẽ uos nescitis. Iohannes non spũ. sed
aqua baptizat. quia peccata soluere non
ualens. Baptizatorũ corpora p aquam

lauat. sedmentem peruersam nonlauat.
Cur ergo baptizat qui peccata per baptismum
nonrelaxat. Nisi ut praecursionis suae or
dinem seruans. quinascituru nascendo pre
ueneret. baptizaturu quoq: dnm bapti
zando praeuenire &. & qui praedicando
factus est praecursor xpi. baptizando &iã
praecursor eius fieret imitatione sacramen
ti. Quinterhaec mysteriu nri redempto
ris adnuntians hunc inmedio hominu &fa
ctum esse asserit &nescire. Quia per carnẽ dns
apparens. & uisibilis extitit corpore. & inui
sibilis maiestate. Dequo &iã subdit. Qui post
me uenit. anteme factus est. sicnãq: dicit.
Anteme factus. Acsi dicatur. Anteme
positus. Postme ergo uenit. quia postmodu
natus. Anteme autem factus est. quia mihi
praelatus. Sedhaec paulo superius dicens.
&iam praelationis eius causas aperuit. cum
subiunxit. Quia prior me erat. Acsi apte
dicat. Inde me &iã post natus superat. quo
eũ natiuitatis suae tempora non anticipant.
Nam qui per matrem in tempore nascitur. sine
tempore est a patre generatus. Cui quanta
re uerentiae humilitatẽ debeat. subdendo
manifestat. Cuius non sum dignus soluere

corrigiam calciamenti. Mos apud ueteres
fuit. ut si quis eam que sibi compaceret acci
pere uxorem nollet illi calciamentum
solueret. qui ad hanc sponsus iure propin
quitatis ueniret. Quid igitur inter homi
nes xpi. Nisi sce ecclesie sponsus appari
t. De quo & idem iohannes dicit. Qui habet
sponsam. sponsus est; Sed quia iohannē homi
nes xpm esse putauerunt. Quod idem io
hannes negat. recte se indignū esse adsol
uendā corrigiā eius calciamenti denun
tiat; Acsi aperte dicat. Ego redempto
ris uestigia denudare non ualeo. qui a spon
si nomen mihi hs merito non usurpo. Quod
tamen intelligi & aliter potest. Quis enim
nesciat quod calciamenta ex mortuis
animalib: fiunt. Incarnatus uero dns ueni
ens quasi calciatus apparuit. quia diuini
tatis sua morticina nostre corruptionis ad
sumpsit. Unde & ia per prophetā dicit.
In idumeā extendā calciamentū meum.
Per idumea quippe gentilitas; per calci
amentū uero: adsumpta mortalitas deig
natur. In idumeā ergo dns calciamentū
suū se extendere asserit. Qui adū p carnē
gentib: innotuit quasi calciata ad nos

diuinitas uenit. Sed huius incarnationis
mysterii humanus oculus penetrare non suf
ficit. Inuestigari enim nullatenus potest quo
modo corporatur uerbum; quomodo summus
& uiuificator spūs intra uterū matris anima
tur. Quomodo is qui nitium non habet ex
istit & concipit? Corrigia ergo calciamenti est causa nris
sensib; obligata mysterii. Johannes itaq; solue
re corrigiā calciamenti eius nonualet. quia
incarnationis eius mysteriū nec ipse inuesti
gare sufficit. quihoc per prophetiā spūs
agnouit; Quid est ergo dicere non sū dignus
soluere corrigiā calciamenti eius. Nisi
aperte & humiliter suā ignorantiam
profiteri. Asi patenter dicat. Quid
miriū si mihi ille prelatus est. quē post me
quidem natū considero. sed natiuitatis eius
mysteriū non ad praehendo. Ecce iohan
nes prophetiæ spū implet⁹ mira scientiæ
emicat & tamen illud de se insinuat quod
ignorat. Qua in re pensandum nobis est
frr kārissimi & tota intentione cogitandū.
quomodo rectiuiri ut humilitatis insē uirtu
tem custodiant. cū quaedam mirabiliter
sciunt. Illud ante mentis oculos Audent
reuocare quod nescium. ut cū ex parte alia

infirmitatem suam consideram. ex ea parte
qua perfecti sunt eorū se animus non extollat
Scientia enim uirtus est. humilitas etiam
custas uirtutis. Restat ergo ut in nomne quod
sctt sese mens deprimat. Ne quod
uirtus scientiae congregat uentus elationis
tollat. Cū bona fir agitis semper ad memo
riā mala acta reuocate. ut dū caute culpa
conspicitur numquā de bono opere incaute
animus laetetur. Superiores inuicem eos
maxime quos uobis commissi non sunt prox
imos uros adtendite. Quia & quos agere ali
qua precua conspicitis quae emen late
ant bona nescitis. Magnus ergo unus
quisq: esse studeat. sed tamen aliquo mo
do esse se nesciat. Ne dū sibi magnitudi
nem arroganter tribuit amittat; hinc
enim prophaeta dicit. Uae qui
sapientes estis in oculis uestris & coram uobis
met ipsis prudentes. Hinc paulus ait. No
lite prudentes esse apud uos met ipsos. hinc
contra superbientē saul dicitur. Cū esset
paruulus in oculis suis caput in tribubus isrl
factus es. Si aperte diceretur
Cū tute paruulū conspiceres. ego te prae
cteris magnū feci. Quia uero tute magnū

conspicit ame paruul ꝙ stimarit. Quocontra
cum dauid regnisui potentiã eora archa
dñi saltando despicerã Dixit iudã & uilior
fiam plusquã factusſũ. & ero humilis in ocu
lis meis. Quẽ enim non extolleret ora leonũ
frangere. urſorũ brachia dissipare. Dispec
tis priorib: fratrib: eligi ꝙ probato regi
ad regni gubernacula ungeri. timen dum
cunctis uno lapide goliã sternere! A rege
proposita extinctis alophylis numerosa
praeputia reportare Regnũ expromis
sione percipere. cunctũq: israheliticũ popu
lũ sine ulla postmodũ contradictione pos
sidere! & tamen in cunctis se despicit
qui in suis oculis se esse humilẽ confitẽtur.
Sugitur sci uiri & iã cũ agunt fortia dese
m & ipsis uilia sentiunt. quidin sua excusa
tione dicturi sunt qui sine opere uirtutis
intumescunt. Sed & quae lib & bona ad sint opera
Nulla sunt. nisi exhumilitate condiantur.
Mittenda quippe actio cũ elatione non
eleuat. sed grauat; Quienim sine humili
tate uirtutis congregat. in uento pulue
rem portat & unde aliquid ferre cernit.
inde d & eruisci aecatur. Incunctis ergo
quae agitur frmet radicem boni operis.

bonã

humilitatem tenete. Nequibus iam superiores sed quib; adhuc inferiores estis aspicite. Vtdū meliora uob exempla praeponitur. admaiora semp ascendere exhumilitate ualeatis. (x)

dnica vii LECTIO SCI EUANGL SECUNDŌ LUCAM

In illo tempore. Exiit edictū a cae sare augusto. utdiscriberetur uniuersus orbis. hec descriptio prima facta est a praeside syrie cyrino. & ibant omnes ut profiterentur singuli in suā ciuitatē. Ascendit autē & ioseph a galilea de ciuitate nazareth in iudeam ciuitatē dauid quae uocatur bethleem eo quod esset de domo & familia dauid. ut profiteretur cū maria desponsata sibi uxore pregnante. Factū est autem cum essent ibi. impleti sunt dies ut peoreret; & peperit filiū suū primogenitū. & pannis eū inuolut. & reclinauit eū in praesepio. quia non erat eis locus in diuersorio. Et pastores erant in regione eadem uigilantes & custodientes uigilias noctis sup gregē suū. & ecce angelus dnī stetit iuxta illos. & claritas dei circūfulsit illos. & timuerunt timore magno. & dixit illis angelus. Nolite timere. Ecce enim euangelizo uob gaudiū magnū. qd erit omni populo. Quia natus est uob hodie saluator. qui est xps dns in ciuitate dauid. & hoc uob signū. Inuenietis

infantem pannis involutum & positum in presepio.
Et subito facta est cū angelo multitudo milicie celestis
laudantiū dm. & dicentiū. Gloria in altissimis
dō. & in terra pax hominib; bone voluntatis.

VII

Incipit liber eiusdē habita apud
Die
Inclytā Beate Marie de Nazareth Ecclesiā
a 15

Via largiente dño missarū solle nia ter
hodie celebrēturi sumus: Loqui di u
de euangelica lectione non possumus,
sed nos aliquid uel breuiter dicere. Redep
toris nostri natiuitas ipsa compellit; Quid est
qđ nascituro dño mundus describitur.
nisi hoc qđ apte monstratur. Quia ille ap
parebat in carne: qui electos suos adscribere sibi in ęter
nitate; Quo contra dereprobis p prophęta dicitur,
Deleantur de libro uiuentiū. & cū iustis non scriban
tur. Qui bene et in Bethleem nascitur; Beth
leem quippe domus panis interpretatur; Ipse
namq; est qui ait. Ego sū panis uiuus. qui de cęlo
descendi; Locus ergo in quo dns nasceret. domus
panis ante uocatus est, Quia futurū profecto
erat. ut ille ibi p materiam carnis appareret. qui
electorū mentes interna sacietate reficeret,
Qui non in parentū domo. sed in uia nasci tur.
ut profecto ostenderet. qua in humanitate quam
adsumpserat. quasi in alieno nascebatur.

Alienum uidelicꝫ non secundū potestatē dico.
sed secundū naturam. ⁊ Nam de potestate eius
scriptū est. ⁊ In propria uenit. ⁊ In natura &eni
sua ante tempora natus est. In nostra uenit
extempore. ⁊ Quī ergo ꝫternus permanens
temporalis apparuit. Alienum est ubi descen
dit. ⁊ Et quia per prophaꝫam dicitur. Omnis
caro fenum. Factus homo. Faenum nostrū
uer titi in frumentū. ⁊ Quid est&ipso ait. ⁊ Nisi
granū frumenti cadens in terrā mortuū fuerit
ipsum solū manet. ⁊ Unde &natus in presepio de
clinatur. ut fideles omnes fidelicꝫ sca animalia
carnis suae frumento reficerꝫ. Ne ab interne
intellegentiae pabulo ieiuna remanerent.
Quid est hoc qd uigilantib; pastorib; angelus ap
paret. eorq; di clarit as circū fulsit. nisi qd illi
prec&eni uidere sublimia merentur. Qui fi
delib; gregib; praeesse sollicite sciunt; dumq; ipsi
pie sup gregē uigilant. diuina sup eos gratia
largius coruscat. ⁊ Regē uero natū angelus nun
tiat. huiusq; uoci angelorū chori concinunt. &con
gaudentes clamant. ⁊ Gloria in excelsis deo. &in ter
pax hominib; bone uoluntatis. ⁊ Prius quippe
quā redemptor noster p carnē nascer&ur. di
cordia ciuium angelis habuimur, Aquorū clarita
te xp̄i mundi sumus. per prime culpe meritum.

p co tidiana delicta longe distabamus. Quia enī
peccando extranei effecmus ad ō. Extraneos nos
a suo consortio deputabant angeli cuius di. Sed
quia nos cognouimus regē nostrū. recognouer-
nos angeli cuius suos. Quia enim rex caeli terrā
nostre carnis adsumpsit. infirmitatē nostrā illa ā
angelica celsitudo nondespicit. Ad pacē nrām
angeli redeum. Intentionem prioris discordie
postponunt. & quia infirmos abiectosq;
dispexerant. iam sotios ueneramtur. hinc est
enim q̄d loth et iosue angelos adorant. nec
tamen adorare prohibentur. Johannes uero
in apocalypsi adorare angelū uoluit. sed tam
isdem hunc angelus ne sic debeat adorare conper
cit dicens. Uide ne feceris. Conseruus tuus sū
& fratrū tuorū. Quid est q̄d ante redemptoris
aduentū angeli abhominib; adorantur. & tacent.
postmodū uero adorari refugiunt; Nisi q̄d natu
rā nostrā comquiā prius dispexerant. postquā
hanc supse adsumptā conspiciunt. substratam
sibi uidere ptimescunt. Nec iam subse uelut
infirmā contemmere ausisunt. quā sup se
unde lic& incarnā rege ueneramtur. nec habere
de dignantur hominē sociū. qui supse adoram
hominē dm. Curemus ergo frīkm. ne quā nos
immundicia polluat. quinascerna prescient

& dī ciues & angelis equales sumus, Undicemus
moribꝫ dignitatē nostram, Nulla nos lasciuia in
quinet, Nulla turpis cogitatio accuset, Non
malitia mentē mordeat, Nō inuidia rubigo
cōsumat, Non elatio inflet, Non ambitio p
terrena oblectamenta dilanet, Non ira inflāmet. Dū enim
uocatus sum homines, Defende ergo tibi homo con
plicw omel. viii. tra uitia honorēdi, quia propt̄ te factus est dr homo,

Lect̄ sc̄i euangelii secd̄ matth

Illo tempore. dixit ihs discipulis suis parabolā hanc. homo quidam peregre profecturus
uocauit seruos suos & tradidit illis bona sua. & uni dedit quinq; talenta alii autē duo. alii uero
unū. Unicuiq; secundū propriā uirtutē & statim profectus est. Abiit autē qui quinq; talenta
acceperat & operatus est in eis & lucratus est alia
quinq; Similit̄ & qui duo acceperat lucratus
est alia duo. Qui autē unū accepерat abiens fodit
in terrā & abscondit pecuniā dñi sui. Post mul
tū uero temporis uenit dñs seruorū illorū & posuit
rationē cū eis. & accedens qui quinq; talenta
acceperat obtulit alia quinq; dicens. Dñe
quinq; talenta mihi tradidisti. ecce alia quinq;
sup lucratus sum. Ait dñs eius. Euge serue
bone & fidelis quia sup pauca fuisti fidelis sup
multa te constituā. intra in gaudiū dñi tui.

Accessit autē & qui duo talenta acceperat. & ait. Dñe duo talenta tradidisti mihi. ecce alia duo lucratus sum. Ait illi dñs eius. Euge bone serue & fidelis. quia super pauca fuisti fidelis. sup multa te constituā intra in gaudiū dñi tui. Accessit autē & qui unū talentū acceperat. ait. Dñe scio quia homo dur⁹ es. metis ubi non seminasti. & congregas ubi non sparsisti. & timens abii & abscondi talentū tuū in terra ecce habes quod tuum est. Respondens autē dominus eius. dixit ei. serue male & piger. sciebas quia meto ubi non semino. & congrego ubi non sparsi. Oportuit ergo te committere pecuniā meā nummolariis & veniens ego recepissem utiq; qđ meū est cū usura. Tollite itaq; abeo talentū. & date ei qui habet & decē talenta. Omni enim habenti dabitur & abundabit. Ei autē qui non habet & qđ uid⁹ habere auferet⁹ abeo. & inutilē seruū. eiecte in tenebras exteriores. illic erit fletus & stridor dentiū.

INCIP̄ OMEL. LECT̄ EIUSD̄ HABITA APOPOPUT IN BASIL BEATI SILUESTRI IN̄ONIS.

Lectio. sci euangelii frīs karissimi sollicite considerare nos admonet ne nos quisquis celeris in hoc mundo accepisse aliquid cernimur. a bauctore mundi gratius inde iudicemur. Cū enim augentur dona rationis & ia crescunt donoru. Tanto ergo esse humiliores atq;

a deserendū promptiores

quisq; debꝫ exmunere. quantose obli
gatiorem esse conspicit in reddenda ratione.
Ecce homo qui peregre proficiscitur seruos suos
uocat. eisq; ad negotiū talenta partitur.
Post multū uero tēporis positurus rationē reuer
titur. Bene operantes pro adportato lucro
remunerat. Seruū uero abono opere torpen
tem damnat. Quisitccq; iste homo est qui pe
regre proficiscitur. Nisi redemptor noster
qui nra carne quā adsumpserat. abiit in celū.
Caro enim locus ppius terra est; quae quasi pere
grina dicitur. Qui per redemptorē nostrū in celū
collocatur. Sed homo iste peregre proficiscens.
Seruis bona sua tradidit. qui a fidelib; suis spiri
tualia dona concessit. & uni quidem quinq; talen
ta alii uero duo. alii uero cō missi unū; Quinq; &
enim corporis sunt sensus. Uidelic & uisus audi
tus. gustus. odoratus. & tactus. Quinq; igitur
talentis donū quinq; sensuū ideſt exteriorū scili
entia exprimitur. Duob; uero intellectus &
operatio designatur. Unus autē talenti nomi
ne intellectus tantū modo designatur. Sed is
qui quinq; talenta acceperat. alia quinq; lu
craturus est. Quia sunt nonnulli qui & sanctas ac
mistica penetrare nesciunt. Promptiori
one tamen supne patrie docent recta quos pa

sunt. deipsis exterioribꝫ; quę accęperunt.
Dũq; se acarnis pęculantia. aterrenarũ rerũ
ambitu. atq; auisibilium uoluptate custodiunt.
Abhis etiam alios admonendo conpescunt; & sunt
nonnulli: qui quasi duob; talentis ditati: intel
lectũ atq; operationẽ ꝑcipiunt: subtilia dem
tamis intellegunt; mira in exterioribꝫ; operan̄tur
Cũq: intellegendo & operando
alios praedicant. quasi duplicatũ
denegotio lucrũ reportant;
Bene autẽ alia quinq; uel alia
duo in lucrũ uenisse referuntur. Quia dum utriq;
sexui praedicatio impenditur. quasi accepta
talenta geminantur. Sed si quumũ talentum
acceperat. abiens fodit in terrã & abscondit.
pecuniã dñi sui. Talentũ in terra abscon de
re est: acceptũ ingeniũ in terrenis actib; im
plicare. lucrũ spirale non querere. Cor ater
renis cogitationibus numquã leuare. Sunt
nãq; nonnulli. quibꝰ mũ intellegentię ꝑcẽper.
Sed tamen sola quae amissum sapiunt. Deq; ib;
ꝑpropha dicitur; Sapientes sunt. ut faciant
mala. bene autẽ facere nescierunt. Qui dñm quae
lenta contulit. rationẽ posituri redit; Quia si
quinumq; pie spiralia dona tribuit. districte

in iudicio merita exquirit. Quidquisq; accepit
consideratt. & quo lucrū deacceptis reportat. pen
sat. Seruus qui geminata talenta rexcult. adno
laudatur. Atq. ad eterna remuneratione introm
titur. Cui uoce dominica dicitur. Euge serue
bone & fidelis. quia sup pauca fuisti fidelis supra
multa te constituā. intra in gaudiū dñi tui. Pau
ca quippe sunt bona omnia praesentis
uite. quālibet multa uideantur.
Sed tunc fidelis seruus supra multa
constituetur. quando deuicta omni
corruptionis molestia deternis gaudiis
in illa caelesti sede glorietur. Tunc ad dñi sui
gaudiū pfecte intro mittitur quando in eterna
illa patria adsumptus atq; angelorū cocib; ad
mixtus. sic interius gaudet demunere. ut nonsit
iam qd exterius doleat decorruptione. Seruus
autē qui operari detalento noluit. addnm cum
uerbis excusationis redit dicens. Dne scio quia
homo durus es. metis. ubi non seminasti & congre
gas. ubi nonsparsisti. & timens. abi & abscondi
talentū tuū. intesse. Ecce habes. qd tuū est.
Notandū. qd inutilis seruus durū dnm uocat. Cui
tamen adlucrū deseruire dissimulat. & tumulsse
se dicit. in lucro talentū expendere. Quihoc

solum timere debuerat nehoc sine lucro addo-
minū reportare. Sunt enim plerique intra scam
ecclesiā quorū iste seruus imaginē tenet,
qui melioris sortis uias aggredi metuunt. Etiam
iacere in sui corporis signaculo non pertimescunt. Cum q;
se peccatores esse considerant. sed tamen sue uias arripere
trepidant. & remanere in sua iniquitatib; non
formidant, Quorū bene p̄r̄s adhuc in infirmi-
tate positus speciem tenet. Cū uno miraculo
piscis dixit. Exi a me dñe quia peccator homo
sum. Immo sicut peccatore considerasti oportu-
itate dnm non repellas. sed qui id circo
melioris habitus uias & rectioris urtae adpre-
hendere arcem nolunt. qui infirmos se esse
conspiciunt. quasi & peccatores se fatentur.
& dm repellunt, eūq; In quo sciscari debuerant.
fugiunt. & uelut in perturbatione consilii non ha-
bent dū moriuntur. & curtatiment. Unde & huic
seruo protinus respondetur. serue male & piger
scieba quia meto ubi non semino. & congrego
ubi non spargo. Oportuit ergo te dare pecunia
mea nūmularijs. & ego ueniens recepissem utiq;
q̄d meū est cū usura. Exuerbissus seruus constrin-
gitur. Cū dñs dicit. meto ubi non semino & con
grego. ubi non sparsi; Ascriptre dicat. si iuxta
tuam sententia. & illud exquiro quod dñ dicit
quia tto magis ac exquiro quod aderogandū dicit

Pecuniā uero nummulariis dare est eis scien
tiam praedicationis impendere: quibanc ualeat
& dicas & operib; exercere. Sed sicut nostrū periculū
aspicitis. si dominicā pecuniam teneamus. Ita
uestrū frēm sollicite pensate. Quia cū usuris
a uobis exigitur q̄d audistis; Inusura quippe pecu
nia & iam non data recipitur. Cūm hoc reddit q̄d acceptū fuer
& ā illud supp̄ndit. q̄d acceptū non est; Pensate ergo frēm
qui ḋ de accepta hac uerbi pecunia usura soluitis
& ut eō quod audistis. etiam alia studeatis intellegere quae
non audistis. Quatenus alia exalijs colligentes & ea
illa discatis ex uobis met ipsis agere. Quae nec du
ex praedicatoris ore di dicistis; Pigrū uero seruū
qua sententia ferat audiamus. Tollite abeo ta
lentum. & date ei qui habet decem talenta; Opor
tunū ualde uidebatur. Ut cū malo seruo unum
talentū tollatur; & ei potius qui duo: quā qui quinq;
talenta acceperat detur. Illi enim dari debuit
qui minus. quam qui plus habuit. Sed sicut supe
rius diximus. Per quinq; talenta quinq; uide
licet sensus. id est exteriorū scientia designatur.
Per duo aute intellectus & operatio exprimitur:
plus enim habuit qui duo. quā qui quinq; talenta
p̄cepera, Qui ap talenta quinq; exteriorē admi
nistratione meruit. Ab intellectu interiorum

adhuc iacuit. Unum ergo talentū; quo
intellectū significari diximus illi dari debuit.
Qui bene exteriora quae acceperat. ministrauit,
qđ cotidie in scā ecclesia cernimus. quia plerīq;
dū bene ministrāt exteriora quae accipiunt:
p adiunctā gratiā adintellectū quoq; mysteriū
p ducuntur. Utq̄ iā deinterna intellegentia
polleant-qui exteriora fidēliter administrant:
Generalis q̄ iā mox sententia subditur. Qua dicitur.
Omni enim habenti dabitur. & abundabit. Ei
autem q̄ non habet & qđ und& ur habere. aufe
r& ur abeo; Habenti autē dabitur & abundabit.
Quia quisquis caritatē hab&. & iā dona alia p̄cipit.
Quisquis caritatē non hab&. & iā dona quae p̄cepisse
uidebatur amittit. Unde necesse est fratres mei.
ut p omnie qđ agitis. erga caritatis custodiā uigilētis.
Caritas autē uera est. & amicū diligere indō. & inimicū diligere propter dm. Qua quisquis non hab&
omne bonū amittit qđ hab&. Talentu qđ acce
perat p̄riuatur. & iuxta dominicā sententiā
in exteriores tenebras mittitur. per poenam
quippe in exteriores cadit. qui p culpā suā sponte
in interiores tenebras cecidit. Illic coactus pa
titur tenebras ultionis. qui hic libenter sustinu
it tenebras uoluptatis; Sciendū uero est. qđ

nullus piger ab hac talenti acceptione securus est.
Nullus nāq; est qui uere dicat. Talentū mihi
me accepi. non est unde ponere rationem cogar;
Talenti enim nomine cuilibet pauperi data hoc ipsi
reputabitur. Qd uel minimū accepit. alius
accepit intelligentiā praedicationis.
ministeriū debet ex talento. Alius terrenā
substantiā accepit. erogatione talenti debet
ex rebus. Alius nec interni orū intelligentiā
nec rerū affluentiā accepit. Sed tamen di
dicit artē qua pascitur. Ipsa ars ei in tali
acceptione reputabitur. Alius nihil horum
ad secutus est. sed tamen fortasse familiari
tatis locū apud diuitē meruit. Talentū ipse
to familiaritatis accepit. Si ergo nihil ei
proinde gentib; loquitur. pro tali enti reatu
ne damnatur. Habens igitur intellectū.
cur & omnino non & aceat; habens rerū affluē
tiam. uigil & ne a misericordię largitate
tarpiscat. habens artē qua regitur. mag
nopere studeat ut usum atq; utilitatē illius
cū proximo partiatur. habens loquendi
locū apud diuitē damnationē pro reatu
talento timeat. sicū ualet non apud eum
pro pauperib; intercedat; Tantū quippe
a bono quoq; nostrū uenturus iudex exigit

quantum dedit, Intergo dekalendis rațio-
nibus redeunte dño quisq; securus sit cũ tre
more pensẽ cotidie quid acceperit. Eccenãq; iam
iuxta est ut ille qui peregre profectus est redeat.
Quasi peregre quippe abiit qui de hac terra in
qua natus est longe discessit; Sed profecto
reuerti tur ut dekalendis rationẽ ponat; Quia
si abona actione torpescimus de ipsis donis que
contulit nos districtius iudicat. Consideremꝰ
ergo quas accepimus ac q; meorũ erogatione
uigilemus. Nulla nos absp̃i tali opere, terrena
cura impediat. nec in terra talentũ abscondit.
Talenti dns adiracundiã prouocẽtur, Piger
enim seruus cũ iam iudex culpas examinat.
talentũ de terra leuat; Quia sunt plerique qui
tunc se ex terrenis desideriis uel operibus subtrahunt quando
iam panis aduersionẽ iudicis ad eternũ subpli
ciũ trahuntur; Ante ergo dekalendas nostri po
nendę rationis uigilemus. Ut cum iam iudex
ad ferendũ immineat lucrũ nos qd fecimꝰ excutiat.

Lectio sci euangelii secundũ math. explicit omelya

Nillo tempore Cum natus esset ihs in bethleem
iudee in diebus herodis regis. Ecce magi ab ori
ente uenerunt hierosolimã dicentes, Ubi est
qui natus est rex iudeorũ. Vidimus enim stel
lam eius in oriente. & uenimus adorare eum.

Audiens autem herodes rex turbatus est. &
omnis hierosolima cum illo. & congregans
omnes principes sacerdotū & scribas popul.
sciscitabatur abeis ubi xp̄s nascer& ur. Illi
dixerunt: in bethleem iudæ. Sic enim scrp.
tum est per prophetā; & tu bethleem tra
ius da nequaquā minima es in principibus
iuda. Ex te enim exi& dux qui regat popu
lum meū israhel. Tunc herodes clam uocatis
magis diligenter didicit abeis tempus stelle
quæ apparuit eis. & mittens illos in bethlee.
dixit: Ite & interrogate diligenter de puero.
& cū inueneritis renuntiate mihi & ego
ueniens adorē eum. Quicū audissent regē.
abierunt. & ecce stella quā uiderant in
oriente antecedebat eos; usq: dū ueniens sta
ret supra ubi erat puer. Uidentes autem
stellā gauisi sunt gaudio magno valde.
Et intrantes domum inuenerunt puerum
cū maria matre eius. & procidentes adoraue
runt eum. & aptis thesauris suis obtulerē ei
munera: Aurum thus & myrrā. &
responso accepto in somnis ne redirent
ad herodem. per aliā uiā reuersi sunt in
regionem suam.

OMELIA LECTIONIS EIUSDEM HABITA AD POPULŪ
IN BASILICA BEATI PETRI APOSTOLI DIE SCO EPHANIE

cũt inlectione euangelica frī audistis celi
rege nato/exīte turbatus est. quia nimirum
terrena altitudo confundit̃ur: cũ celsitudo ce
lest aperit̃ur. Sed quaerendũ nob est:
quidnam sit qd redemptore nato pasto
rib; in iudea angelus apparuit. atq: ad ad
orandũ hunc aboriente magos non angelus
stella p̃duxit; Quia uidelicet iudeis tã quã ratio
le:
ne utentib; Rationi animal. id est angelus. prę
bere debuit. Gentiles uero. quia aut ratione
uel carebãt ad cognoscendũ dnm. non puocem. sed
de
signa ducunt̃ur. Quia & illis prophetice. tamqua
delibus non infidelib; & istis signa tamquã infi de
lib; non fidelib; data sunt; & notandũ qd redemp
torem nostrũ cũ iam p̃. fecisset & alias eisdem
gentib; apostoli praedicant. Eumq: paruulum
nec dũ per humani corporis officiũ loquentem
bella gentib; denuntiat. Quia nimirũ rationis
do percebat ut loquentẽ iam dnm. loquen
tẽ nob praedicatores innotescerent. Et nec dũ
quentem. elementa mira praedicaret. Sed
omnib; signis quae uel nascente dño uel mori
te. monstrata sunt. Considerandũ nob est. quan
ta fuerit in quorundã iudeorũ corde duritia?
qui hunc nec p̃ prophetice donũ nec p̃ mira
la agnouit. Omnia quippe elementa

auctorem suū uenisse testata sunt. Uten
deus quidam usu humano loquar. dñm hum
caeli esse cognouerunt. Quia protinus stell
miserunt. Mare cognouit: qui subplant
eius se calcabile praebuit. Terra cognouit:
quia eo moriente contremuit. Sol cogno
uit: quia lucis suae radios abscondit. Petra
& pariter cognouerunt: quia tempore mo
eius scissa sunt. Infernus agnouit: quia hos
tenebat mortuos reddidit. & tamen hu
quidem omnia insensibilia elementa sens
adhuc infidelium iudeorum corda dm esse m
me cognoscunt, & diuersa saxis scindi a
paenitentiam nolunt. Cui q. confiteri ab
gant: quae elementa iure diximus aut sign
aut scissionib; dm clamant. Qui & ia add
nationis suae commodum eius quem natu despici
Nascturum longe ante praescierunt: &
solum quia nascerētur nouerant. sed & iam
ubi nascerētur. Nam abberode requisit
locum nationis eius exprimunt: quem scr
tunc auctoritate didicerant. & testimon
proferunt. qd & chleen honorari natum
non ducis ostenditur. Ut ipsa eorum sce
& illis fieri & adtestimonium damnationis
ad admirationem credulitatis. Quos profe

bene isaac cū iacob filiis suis benedicere designauit.
Qui caligans oculis & prophetans in praesentia
filii non uidit: Cur tam multa in posterū praeuidit.
Quia mirū iudaicus populus prophetie spū plenū
& caecus eum de quo multa in futurū praedixit
in praesentia positū non agnouit. Sed natiuitate
regis nostri cognita herodes adcallida argumenta
conuertitur. ne terreno regno priuaretur Reuniasq; sibi
inuenire postulat. adorare uelle se simulat. Vtquod si hunc si
inuenire posset extinguat. Sed quam est humana malitia contra consiliū diuinitatis. Scriptū
quippe est. Non est sapientia non est prudentia
non est consiliū contra dñm. Nam ea que apparuit
magos stella p duxit. Natū regē repperisse
munera deculerunt. & ne redire ad herodem
debeant Insom nis admonentur. sicq; fit ut ille
quē querit herodes inuenire non possit. Cuius pro
nam qui alii. qua hypocrite designantur
Quidā ficte querunt. inuenire dñm nū
quā mērentur. Sed inter hāec sciendū est qd
prisciliani iste hereticus nasci unūquēq; hominē sub
constitutionib; stellarū putauit. & hoc ma chi
torū sui erroris sūsumunt. qd noua stella exti
cū dñs incarne apparuit. Cuius fuisse fatū eam de
que apparuit stella putauit. Sed si euangelii
uerba pensamus. quib; de eadem stella dicitur

Usq: dum uenient ad ar & supra. ubi erat puer, Du
non puer ad stellā sed stella ad puerū cucurrit.
Si dici liceat non stella fatum pueri. sed fatum
stelle. ſſ qui apparuit. puer fuit. Sed absit hoc
fidelium cordib: interesse aliquid fatū dicant. Vitā
quippe hominū solus hanc conditor. qui creauit
administrat. Neq: enim propter stellas homo
sed stelle propter hominē facte sunt. & si stella
fatum hominis dicitur. ipsius suus ministerius sub
esse homo perhibeatur. Certe cum iacob deutero
egrederet. prioris fratris. plantam teneret & manu
prior perfecte nequaquā egredi potuit. nisi &
subsequens inchoasset. Et tamen cū uno tēpo
re eodemq: momento utriusq: mater fuderit.
non una utriusq: uite equalitas fuit. Sed ad hec
solent mathematici respondere. quia uri
conflationis ictu pungentis est. Quibus
econtrario nos dicimus. quia magna est mora
natiuitatis. Si igitur ictu puncti conflu
latio permutatur. Necesse iam erit ut tot
dicant fata quot sunt membra nascentiū.
Fateri & iā mathematici solent. Quod quis
quis signo aquarii nascitur. In hac una pis
cium ministeriū sortiatur. Piscatores uero
ut fertur gaudia non habent; quisquis ergo dicat
Quia nemo illic in stella aquarii nascitur. ubi pis

cator ommimodo nonhabeꝫur · Rursum quos nas
ci signa libre asserunt thapezitas furiuos dicunt /
& trapezitas multarū gentiū prouintiae ignorāt· fateant' ergonecess
se est aut hoc ineis signū deesse aut effectū fatale nullo modo habere· Iu
sarū quoq: fruc oruq. terra· reges exgenere
prodeunt· quib: profecto nascentib· quis estimet
quanti eisdem momentis hostarū acieporū· exseruil
conditione nascuntur· & tamen regū filii· uno
eodeq. sidere cū seruis nati· ad regnū proficiunt·
Cū seruis quiescum fuerant nati· inseruiture mo
riantur· Haec de stella breuiter diximus· Ne
mathematicorū studiis indiscussa pareisse uideantur
Magi uero aurū· T· us· & myrrā deferunt· Aurum
quippe· regi congruit· T· us uero· in di sacrificiū
ponebatur· Myrra aute· mortuorū corpora con
diuntur· Cum ergo magi quē adorant· & ia mystici
muneribꝫ pdicant· Auro· rege· T· ure· dm· Myrrha·
mortalem· Sunt uero nonnulli heretici qui hunc
dm credunt· sed ubiq. regnare nequaquā credunt·
hi profecto ei T· us offerunt· sed offerre & iam
auru nolunt· & sunt nonnulli qui hunc rege ex
istimant· sed dm negant· hi uidelic& ei aurū
offerunt· sed offerre T· us nolunt· & sunt non
nulli qui hunc & dm & rege fatentur· sed ad sup
sisse carne mortale negant· hi nimirū ei aurū
& T· us offerunt· Sed offerre myrrā adsumpse

mortalitatis nolumꝰ. Nos itaq; natodnō
offeramus aurū: & thunc ubiq: regnare fateamur.
& offeramus thus. ut credamus quod is quintem
pore apparuit. ‘ dſante tēpora exiſtit. Offe
ramus myrrā. ut eū quē credimus in ſua diui ni
tate inpassibilē. ‘ credamus & iā in nostra fuisse
carne mortalē. ¶ Quā uis in auro thure & myrrā.
Intellegi & aliud potest ¶ Auro nāq: sapien
tia designatur. ‘ Salomone attestante qui
ait. ¶ Thesaurus desiderabilis. requiescit in ore
sapientis. ¶ Thure autē qđ dō incenditur uirtus
orationis exprimitur. ¶ psalmista testante quidicit
Dirigatur oratio mea sicut incensū in conspec
tu tuo. ¶ Per myrrā uero. ‘ carnis nostrae mor ti
ficatio figuratur. Unde scā ecclesia de suis
operatis usq: ad mortē prodō certantibus
dicit. ¶ manus meae distillauerunt myrrā. ¶ Nato
ergo rege aurū offerimus. ‘ si in conspectu illius
claritatis supnae sapientiae resplendemus.
Thus offerimus. si cogitationes carnis pscā ora
tionū studia in ara cordis incendimus. ut sua
ue aliquid dō pcaeleste desiderium redolere
ualeamus. Myrrā offerimus. si carnis uitia
p abstinentiā mortificamur. ¶ Per myrrā
nāq: ut diximus agitur ne mortua caro
putre fiat. Mortuā uero carnē putrescere

hoc mortale corpus fluxui luxurie deseruire.
Sicut de quib; dā per prophaā dicitur. Conpu
truerunt iumenta in stercore suo;. Iumenta quip
pe in stercore suo putrescere est. carnalis homines
in fœtore luxurie uitā finire. Myrrā ergo de
offerimus. quando hoc mortale corpus a luxurie
putredine p condimentū continentiae custodim;
Magnū uero nob aliquid magi innuunt. qd in re
gionē suā patriā uiam reuertuntur, Ineo nam q;
qd admoniti faciunt. nob profecto insinuant. quid
faciamus. Regio quippe nostra paradisus est.
ad quā ihū cognito redire puiam quauenimus pro
hibemur; A regione &enim nostra. supbiendo. m
oboediendo. uisibilia sequendo; Cybum uitā.
gustando discessimus. Sed ad eā necesse est ut
flendo oboediendo uisibilia contemnendo atq;
appetitū carnis refrenando redeamus. Per aliam
ergo uiam ad regionē nostrā regredimur. Quo qui
a paradisi gaudium p dilectamenta discessimus.
adhec per lamentare uocamur; Unde necesse est
frīkmi. ut semp pauidi semp q; suspecti. ponam;
ante oculos cordis. hinc culpas operis. illinc
iudiciū extremę districtionis. Pensemus quam
districtus iudex uenturus sit qui iudiciū minatur
& lati& terrores peccatoribus intentat. & tam
sustinet, & idcirco uenire citius differt ut mmy;

inueniat quos condemnẽ. Puniamur flẽtib; cul
pas & cũ psalmiste uoce; praeueniamus faciem eius
in confessione. Voluptatũ fallacia nos ergo nulla
decipiat. Nulla uana lẽtitia seducat. In proximo
namq; est iudex qui dixit. Uae uob quiri & is num
quia lugebitis & flebitis. hinc enim salamon ait. Risu
dolore miscebitur & extrema gaudii luctus occupat
hinc iterũ dicit. Risum deputau errorem. &
gaudio dixi quid frustra decipĕris. hinc rur
sus ait. Cor sapientium ubi tristitia est. & cor
stultorum ubi lẽtitia. Pertimescamus igitur pre
ceptadi. Si celebramus ueraciter sollẽnitatẽ di
Gratũ nãq; do sacrificiũ est afflictio; contra pec
catum. psalmista testante Sacrificiũ dõ spũs
contribulatus peccata nostra praeterita in
baptismate; sceptione laxata sunt. & tamen
post baptisma multa commisimus; Sed lauari
iterũ baptismatis aqua non possumus. quia
ergo & post baptismũ in quinauimus uitam
baptizemus lacrimis conscientiã. Quatenus re
gionẽ nostrã puriã aliquam repẽrentes. qui
ex ea bonis dilectati discessimus ad eam malis
amaricati redeamus.

explicit omelia x
hec rio sci euangelii se
dum matheum.

In illo tempore. dixit ihs discipulis suis parabolã hanc. Simile
est regnũ caelorũ thesauro abscondito in agro;
quẽ quidem inuenit homo abscondit' & praegaudio illius
uadit; & uẽd(idit) omnia quae habet & emit
agrũ illũ. Iterũ simile est regnũ caelorũ ho
mini negotiatori quaerenti bonas margaritas.
Inuenta autẽ una pretiosa margarita abiit
& uendidit omnia quae habuit. & emit eam.
Iterũ simile est regnũ caelorũ sagenae missae in
mare. & ex omni genere piscium congreganti.
Quae cũ impleta esset & educentes & secus litus se
dentes elegerunt bonos in uasa malos autẽ
foras miserunt. Sic erit in consũmatione sẽcli, exibunt
angeli & separabunt malos de medio iustorũ. & mit
tent eos in caminũ ignis. ibi erit fletus & stridor dentiũ.
Intellexistis haec omnia? Dicunt ei
etiam. Ait illis. Ideo omnis scriba doctus in
regno caelorũ. Similis est homini patri familias
qui profert de thesauro suo noua & uetera.

XI. Omelia Lectĩ eiusdem Habita
ad populum in basilica scae agnae die natalis eius.

caelorum regnum frĩres mi. idcirco
terrenis rebus simile dicitur ut ex his
quae animus nouit. surgat ad incog
nita, quatenus ex emplo uisibiliũ se ad in
uisibilia rapiat. & ea quae usu didicit quasi
confricatus incalescat. Utpote hoc qd scit nouit

diligere discat & incognita amare. Ecce enim ce-
lorū regnū thesauro abscondito In agro comparauit.
Quē quinuenit homo abscondit. & prae gaudio illius
uadit & uendit uniuersa quae habet & emit agrū
illū. Quia inre hoc quoq; notandū est. qd inuentus
thesaurus absconditur; ut seruetur. Quia studiū cae-
lestis desiderii amor ignis spiritalis; custos disciplinę sufficit. qui
hoc ab humanis laudib; non abscondit. Praesenti enim
uita quasi inuiasumus qua ad patriā pergimus.
Maligni autem spūs insidiosi quasi quidam
latrunculi obsident. De praeda ergo desiderat.
qui thesaurū publice portat inuia. Hoc aū dico.
Non ut proximi opera nostra non uideant. Cū scrip-
tū sit; Uideant opera uestra bona. & glorificent
patrem uestrū qui in caelis est Sed ut hoc qd
agimus laudes exterius non quaeramus; sic autē
sit opus in publico, quatenus intentio maneat in
occulto; Ut & de bono opere proximis praebeamus
exemplum. & tamen p. intentionē quadō soli
placere quaerimus; semp optamus secretū. Thes
aurus autem caelestis est desiderium, Ager uero
in quo thesaurus absconditur; disciplina studii
caelestis; Quē profecto agrū uendit qui omnib;
comparat. Qui uoluptatib; carnis renuntiat;
Cuncta sua trā de siderio. p disciplinę caelestis custodiā
calcat. ut nihil iam qd caro blandit libet nihil qd carnal

uitam trucidat. spr perhorrescat. Rursum cae
leste regnum negotiatori homini simile dicitur.
Qui bonas margaritas quaerit. sed unā pciosam
inuenit. quā uidelicet inuentā. omnia uendens
emit. Quia qui caelestis uitę dulcedinē inquantū
possibilitas admittit. perfecte cognouerit. ea
quae interris amauerat libenter cuncta deserit.
incomparatione eius uilescunt omnia. deserit
habita. congregata dispergit. inardescit incae
lestib; animus. Nihil interrenis lubrice deforme con
spicitur. quic quid dcerrenę rei placebat specie.
Quia sola pretiosae margaritę claritas fulget in
mente. Decuius dilectione recte psalomonem
dicitur. Fortis est ut mors dilectio. Quia uidelicet
sicut mors corpus interimit. Sic abamore rerū
corporaliū dcernę uitę caritas occidit. Naque
perfecte absorbuerit. ad terrena fortis desideria
uelut insensibilem reddit. Neq; enim scābaec
cuius hodie natalitia caelebramus. mori pdiō
potuisset in corpore. Si prius terrenis desi
deriis mortua non fuisset in mente. Erectus
nāq. in uirtutis culmine Animus. tormenta de
risit. praemia calcauit. Arte armatos regen
& presidet ducta fecit. feriente robustior iudi
cante sublimior. Quid interhaec nos barbari
& debiles dicimus. quare adregna caelestia

puellas ꝑ ferrum uidemus. quos ira superat.
sup bia inflat ambitio ꝑturbat. luxꝰria inquina
quisi adi pisci regna caeloru perbella ꝑsecutionu
nonpossumus. hoc ipsum nob turpe sit. qd dn̄
nolumus saltim ꝑ pacem sequi. Ecce nulli nr̄m
hoc tēpore dicit dr̄. promemorere. Sed inlicita
tantum modo inte desideria occide. Quiergo
in pace subice re carnis desideria nolumus. quan
do in bello ipsam carnem pro dn̄o daremus. Rursus
simile regnu caeloru sagēne inmari misse
dicitur. ex omni genere piscium congreganti. que
impleta ad litu seducitur. & inuasis bonis pisces
eligunt̄. mali autem. proici ̄ntur foras.
Sca ecclesia sagēnae comparatur. quia & pis
catorib; ēcōmissce. & ꝑ eā quisq; ad & ernū regnū
xp̄ sentit saeculi fluctib; trahitur. Ne inuolue
mortis profunda mergatur. Quae ex omni
genere piscium congregat. quia ad peccato
rū ueniam. sapientes & fatuos. liberos & seruos
diuites & pauperes. fortes & infirmos uocat.
Unde & per psalmista dō dicitur. Ad te omnis
caro uenie&. Quae sagēna scilic& tunc uniuer
saliter repleꝯur. cum in fine suo humani gene
ris summa concludit̄ur. quam educunt. & se
cus litus sedent. quia sicut mare saeculum
ita saeculi finē significat litus mare. In quo

scilic& fine boni pisces mundi eligunt. mali
proiciuntur foras. Qui & electus quisq. in taber-
nacula & erna recipitur. & interni regni luce
perdita ad exteriores tenebras reprobi trahun
tur. Nunc enim bonos malosq; communiter.
quasi permixtos piscer fidei sagena nos contin &
sed litus indicat sagena sca ecclesia. quid trahebat.
& quidem pisces qui capti fuerunt. mutari non pos
sunt. Nos autem mali capimur. sed in bonitate.
permutamur. Cogitemus igitur in captione.
ne diudamur in litore. Ecce quã grata uobis est
hodierna sollemnitas. ita ut se ꝑmodicum addicat.
Si cui ex hoc conuentu uestro deesse contingat.
quid ergo illa die acturus est. qua conspectu iu
dicis ereptur. ab electorũ societate separatur.
qui tenebre & lumine. Cruciatur ultra erna con
bustione. Unde & hanc eandem comparationẽ dns
sub breuitate aperit. Cum subiungit. Sic erit in
consummatione saeculi. Exibunt angeli & sepa
rabunt malos de medio iustorum. & mittent eos
in caminũ ignis. ibi erit fletus & stridor dentium.
Hoc iam frẽs karissimi timendũ est magis quam exponen
dum. Aperta & enim uoce tormenta peccantium
dicta sunt. Neque ad ignorantiae siue excusa
tionem recurrere. si quid de eterno supplicio
obscure dicerẽtur. Unde & subditur. Intellexi Anthe

omnia Dicunt ei· Utiq; dñe. Atq; inconclusion
sub iungitur, Ideo omnis scriba doctus in regno
caelorum similis est homini patri familias pro fe
renti de thesauro suo noua & uetera. Si per nouu
& uetus qd dicitur utrūq; testamentū accipim
Abraham doctū fuisse denegamus. Quinouu & ue
teris testamenti & si facta nouit· minime uerba
nunciauit· Moysen quoq; docto patri familias
comparare non possumus. qui & si testamentū
uetus docuit· Nouitestamē dicta non protulit·
Sed ineo qd ueritas dicit· Omnis scriba doctus in
regno caelorū· similis est patri familias· intelligi
uel& quia non debuis qui fuerunt· sed debuis qui
esse in ecclesia poterant· loquebatur· qui tunc
noua & uetera proferunt· cū utriusq; testamti
praedicamenta uocib; & moribus loquuntur
Quod tamen & aliter potest; Uetus
quippe humani generis fuit· Adinferni claustra
descendere· Propeccatiuis supplicia & erna
tolerare· Cui per mediatoris aduentū nouū
aliquid accessit· utq; hic nec testū deat uuere
caelorū ualeat regna· pēnetrare· & homo in
terra editus a corruptibilitate mortis moriatur in
caelo conlocandus· Uetus itaq; est inp
culpa humanū genus· mucterna poena· interea
Nouū autem uersus in regno uiuat· Qd ergo

um ergo ab
oc intellectu
cludimur
dia uocam

mconclusione loquutionissue dñi subdidit. hoc
ostensq; qd praemisit. Prudenim deregni simi
structine thesaurū inuentū. Ac bonā margaritā
protulit. postmodū uero: infernī poenas demā
rū combustione narrauit. Ideoq; inconclusione
subiungit, Ideo doctus scriba in regno celorū
qui est pater familias proferens de thesauro suo
noua & uetera. Ac si aperte diceretur. Ille mea
scilicet doctus praedicator est qui nouas et
ueteres de suauitate regni celestis scripturas
aperire supplicij, utrūq; poenā terre ani
mis praemia nominauit. Audita de regno
quoq; Audiat de supplicio utrosq; qd
ut oppetere animū & terre uehemē
heremus, Si amor ad regnū non trahit
timor mundi, Ecce enim dies extremi
flores flatus & strider dentium.
Sed in praesentia
hic firmetur
confundatur. Nemo
in saeculo. & illic regnare cū deo expe
ctet. Quia lōtane fuga refugere, Carnis &
demone; Quia per
side
ethiopum
ter lentus.
amore exprimere curet
mones eternus amator erit
cohereat. Vide quam

temporalia fugiunt. accernagaudia sinebit
capiatis. expl. oml xi Lec sci aug
parabola
nillo tempore dixit ihs discipulis suis. Si
est regnū celorū decem uirginib: que accipe
ter lampadas suas exierunt obuiā sponso et sp
Quinq: autem exeir erant fatue. & quinq: p
ter Sed quinq: fatue accepit lampadib; p
sumpserunt oleū secū. Prudentes uero
vel lampadibus;
oleū in uasis. Morā autē faciente spon
mitauerunt omnes & dormierunt Me
nocte clamor factus est. ecce sponsus ue
re obuiam ei. Tunc surrexerunt omnes
Quinq: Autem
Hec ornauerunt lampades suas. Fa
tapientibus dixerunt. Date nobis de
quia lampades nostre extinguuntur. Re
derunt prudentes dicentes. Nequa
ficiat nob & uob. Reponite ad uendentes
uobis. Dum autē irent emere uen
que
erant intrauerunt c
Nouissime
dicentes. Dne dne
Amen dico
Uigilate itaq; quia nescitis
oml Lec euisō
INBASILICA SCI AGN

mundi ingum̃ penna deuitare. Sedhodi
erna sc̃i euangelii lectione compellor dicere. ut
a bona quae agitis cum magna cautela humeatis.
per hoc q̃d a uobis recte geritur. fauor aut gra
tia humana requiratur. Ne appetitus laudis
subripiat & q̃d foris ostenditur. Intus amercede
uacuetur. Ecce enim redemptoris uoce. decem
uirgines. & omnes dicuntur uirgines. Et tam̃
intra beatitudinis ianuã. nẽ omnes recepte.
quia eaꝝ quaedam dũ de uirginitate sua glo
riã foris expetunt. Inuasisse uirginitatis oleũ habere no
luerunt. Sed prius quaerendũ est q̃d sit caelo
rũ regnũ. aut cur decem uirginib; cõ parte uir
ginea. ia uirgines prudentes. & fatue dicantur.
Quia enim caelorũ regnũ constat. quia reproborũ
nullus ingreditur. & ia fatuis uirginib; cur
similiter esse phibeatur. Sed sciendũ est. q̃ frequenter in
sacro eloquio regnũ caelorũ praesentis tempus
ecclesia dicitur. Dequo alio in loco dns dicit.
Mittet filius hominis angelos suos & colligent de
regno eius omnia scandala. Neq; enim in illo
regno beatitudinis. in quo pax summa est inue
niri scandala poterunt. quae colligantur.
unde rursus dicitur. Quae ergo solutio tanta
demandata sit istis minimis et docuerit sic homines.
minimus uocabitur in regno caelorũ. Qui autem

fecerit et docuerit hic magnus uocabitur in regno
caelorū. Mandatū quippe soluit & doc& quando
hoc quisq; uoce praedicat. qd uuendo non impl&.
Sed ad regnū ꝯne beatitudinis peruenire non ual&.
opere
qui non uult implere qd doc&. Quomodo ergo
in eo minimus uocatur qui ad hoc nullomodo in
trare pmittitur. Quid ncc q; phanc sententiā
Nisi praesens ecclesia Caelorū regnū dicitur,
inqua doctor qui mandatū soluerit minimus uo
catur. Quia cunctis ut ā despicitur festet ut & p̄ dica
tia contempnatur. Inquinq; autem corpore sensib;
unusquisq: subsistit. Geminatus autē quinarius
denarii pficit. Et quia ex utrisq: sexu fidelium
multitudo colligitur. Sca ecclesia decem uirgi
nib; similis denuntiatur; Inqua qui & mali cum bonis & re
probi cū electis admixti sunt. Recte similis ur
ginib: prudentib; & fatue esse phib&ur. Sunt
nā q: plerisq; continentia q; ua ab exteriori se ap
petitu custodiunt. & spe ad interiora rapiuntur.
Carnē macerant. & toto desiderio ad supnā patriā
anhelant. ut & erna praemia exp&ant. pro labo
ribus suis recipere laudes humanas nolunt, hi
nimirū gloriā suā rq; in honore hominū ponūt
sed in ea conscientiā corrigunt; & tam pla
qui corpus p abstinentia affligunt. sed dum
sua abstinentia humanor fauorem exp&ant;

doctrine inseruiunt indigentib: multa largiuntur:
Sed fatue profecto sunt uirgines quia sola laudis
transitoriae remunerationē quaerunt. Unde & apte
subditur. Quinq; fatue non sumpserunt oleū secū.
Prudentes uero acceperē oleū in uasis suis cū lāpadib;
per oleū quippe nitor gloriae designatur. Uascula
autē nostra sunt corda in quib; ferimus. Cunctaque
ergo
cogitamus. Prudentes oleū in uasis habent. quia
nitorē gloriae intra conscientiam retinent. Paulo
adtestante quia. Gloria nostra haec est testimoniū
conscientiae nostrae. Fatue autē uirgines oleū secū
non sumunt. quia gloriā intra conscientiā nō habent.
hanc absq; ipsius testimonii querela. Notandū uero qd omnes legerāt habent sed omnes oleū nō habent.
Quia plerūq; bona in se opera cū electis & reprobis of
rendum. sed soli adsponsū cū oleo ueniunt. Qui de
his quae foris egerūt. intus gloriā quaerunt. Un
de psalmista quoq; de ecclā electorū ecclesia dicit.
Omnis gloria eius filiae regis ab intus. Mora autem
faciente sponso dormitauerē omnes & dormierunt.
Qui adueniente iudex ad extremū iudicii differt. elec
ti & reprobi immortali somno sopiuntur. Dormire
enim. mori est. Ante somnū uero. dormitare est.
Ante mortē. languescere. Qui a pondus egri
tudinis. ad subiungitur ad somnū mortis. Media autē
nocte clamor factus est. ecce sponsus uenit exite
obuiā ei. De aduentu sponsi clamor. media
nocte fit. Qui a sedes iudicii subripit. ut uideri

nonualeat quando uenit. Unde scriptum ē.
Dies dñi sicut fur in nocte ita uenit & Tunc omnes uir
gines surgunt. quia & electi & reprobi a somno
suae mortis excitantur. Lampades ornant.
quia sua secū opera numerant Pro quib; & ēna
recipere beatitudinē. expectant. Sed lāpades
fatuarum uirginū extinguuntur quia earū
opera quae clara hominib; apparuerunt.
In aduentu iudicis. intus obscurantur & ad ēdi
butionē ñ inuenium. quia proeis recepe rum
ab hominib; laudes quas amauerunt. Qui dest
autem q̄d tunc a prudentib; oleū p̄ cum. nisi
q̄d in aduentu iudicis cū se intus uacuas inuenerint
Testimoniū forte quaerunt. & si a sua fiducia de
ceptę proximis dicant. Quia nos quasi sine oper
repelli conspicitis. Dicite de nostris operibus
quid sentitis. sed prudentes uirgines respondent
dicentes. Ne forte non sufficiat nob & uobis.
In illo enim die q̄d tamen de quib; dā in pace ec
clesię quiescentib; loquor. sibi mi & ipsis testimo
niū unus cuiusq; R
uix
sufficit. quanto minus & sibi & proximo. Ubi
& protinus per increpationē subdunt
tius Adu ēdentes. & emite uob. Ut ēdi tores
quippe olim adulatores sunt. Qui enim acce p
to qualib& gratiae uanis suis laudibus nitor

gloriae afferum. quasi oleū uendum. De quo
profecto oleo psalmista dicit. Oleū autē pec
catoris non impinguet caput meū. Principale
& enim nostrū caput; Appellatione autem
capitis ea quae principatur corporis mens uoca
tur. Inpinguat ergo caput oleū peccatoris
cum demulcet mentē fauor adulantiū. Sed cū
rem emere uenit sponsus. quis cū uiderit te
timoniū à proximis quaerunt. Iudex ueritatis qui

Quae aut parate erant. introierunt cum eo ad nuptias. & clausa est ianua. O si sapiēte incordis palato
posset. quam mirationis habet qd dicitur. uenit spon
sus. Quid dulcedinis introiret cum eo ad nuptias. Quid
amaritudinis. & clausa ē ianua. Uenit quippe ille qui
inaduentu suo eternitatē cuncta. incutiens cōspectu caelū & ter
ra extremescit. Unde & ia p̄ propheta dic̄. Adhuc semel ego
mouebo non solū terrā s. & ia caelū. Adcunctis examinē omē
genus denunciatur. Cui ad mundi totam malorum
remunerationem q̄ bonorū. Angeli archan
geli throni principatus & dominationes ob
sequuntur. Pensate fr̄es mi. ante conspectū
tanti iudicis qui mille die terrorem. quando
iam impoena remediū nouerit. Quae illa con
fusio cui reatus suo exigente contingit. incon
uentu omniū hominū angelorūq; erubescere.
qui pauor, eū quē & tranquillū mens humana
capere nouit. & ia iratum uidere. Quē diem

millo & erui regni tali uisioni nre dicoiuiitur,
quecilicet iusto numquā ihū xpi petuū abamore ſu iu unpe-
xib; euelat,

bene prophuca intuens ait. Dies ire: dies
illa? Dies tribulationis & anguſtie; Dies cala
mitatis & miserie. Dies tenebraru & caligins;
Dies nebule & turbinis. Dies tube & clangoris,
Pensate ergo frī extremi diem iudicii; super corda rep
boru: quaasperitate prophuca uidit amarescere
quem tot appellationib; nomualet explicare.

Quanta uero tunc erit electoꝝ lucitia: quide
gaudent & eius merentur uisione gaudere. Decimus con
spectu uidem & elementa contremiscere cū
eo simul ad nuptias intrare. Qui & insp̄ns nup
tus ipsius sponsa qui

Tunc regni audit̄. quae
modo cotidie pēnitentiā; aperit̄. Erīnā
& tunc poenitentia sed fructuosa non
erit. Quia nequaquā tunc uenia inuenit: qui
modo aptum uenie tempus perdit; hinc & ēm
paulus dicit. Ecce nunc tempus acceptabile
ecce nunc dies salutis. Hinc prophuca am-
Quaerite dnm dū inuenir̄. potest. inuocate
eū dum prope est. Unde ia. eadem scā uirgo
inuocaret nona dit. Quia inter clusa regni ianu
is qui nunc per exauditionē ppe est. prope iam noneri.

gaudentes & flamen. ✻
Xerni regni
thalamo.
uisionu nrē dñi
ciungit; Que
scilicet uisio
numquā impetuū
~~que scilicet~~
amplexibus
uuellatur;
✻
lugentibus
claudit̄ur

Nam subditur. Nouissime ueniunt & reliquę uirgi
nes dicentes. Dñe dñe aperi nob. At ille respon
dens ait. Amen dico uob. nescio uos. Ibi iam ad ꝓ
non potest mereri qd ꝓcit. qui hic noluit audire
qd iussit. Qui tempus congruę paenitentię ꝑ
dit. frustra ante regni ianuã cũ ꝓcib; uenit.
Hinc est enim qd ꝑ salomonẽ dñs dicit. Uocaui. &
renuistis. Extendi manũ meã. & non fuit qui
aspiceret. Despexistis omne consiliũ meum.
& increpationes meas neglexistis. Ego quoq; in
interitu uestro ridebo. & subsannabo cũ uob qd ti
mebatis aduenerit. Cũ irruerit repentina cala
mitas. & interitus quasi tempestas ingruerit.
Quando uenerit super uos tribulatio & angustia. tunc
inuocabunt me & non exaudiã. Mane consur
gent. & non inuenient me. Ecce aperi cla
mant & repulsionis suę dolore compulsę, ap
pellationẽ dominationis ingeminant dicentes.
Dñe dñe aperi nob. Praeter offerunt. sed nesci
untur. Quia tunc uelut incognitos dr deserit.
quos modo suos per uitę meritum non agnoscit.
Ubi apte quoq; generalis ad discipulos exorta
tio subinfertur dũdicitur. Uigilate itaq; quia
nescitis diem neq; horã. Quia post peccata dr
paenitentiã suscipit; si scirẽt quisq; depręsenti
saeculo quo tempore exirẽt aliud tẽpus uolupta

tib. atq. aliud paenitentiae aptare potuisse?
Sed qui paenitentiam uenia amsponderit peccanti die
crastinu nonpromiserit. Semper ergo extremu die
debemus mouere. quem numquā possumus pre
uidere, Ecce hunc ipsum diem inquo loquimur
ad inducias conuersionis accipimus. & tamen
mala quae fecimus flere recusamus. Non solu
commissa nonplangimus. sed quae defleantur
augemus. Ac si aliqua pro egritudo corripiat.
si signa egritudinis uicinam mortem denuntient.
Jnduttias uiuendi quaerimus. ut peccata nostra de
fleamus. & eas cum magno aestu desiderii petimus
quas acceptas modo pronihilo habemus, Rem
fr̄m refero quāsi intente audire uult caritas uestra ex
consideratione illius uehementer instruatur. Quida
uir nobilis in ualeria prouintia nomine chr̄i. ius
sus, Quem lingua rustica populus criseriū uocabat
uald̄e idoneus. sed tantū plenus uitiis quan
tū rebus supbia tumidus. Carnis suae uolupta
tibus subditus. In adquirendis rebus auaritiae
facibus accensus, Sed cum uoluptatibus dñi finem
ponere decreuisset, sicut arelatensi quodā qui
nuns super est propinquo illius didicimus corporali
languore percussus est. Qui ad extremū uenien
eadē hora quasiam de corpore erat exiturus. aptis
oculis uidit tetros & nigerrimos spūs coram se

aspicere & uehementer inminere uti adhuc
ferm claustra se raperent, cepit tremere, pallescere,
sudare, & magnis uocib; indutias petere, filiumque
suū nomine maximum quem ipse iam monachus mona
chum uidimus & turbatis clamori bi uocare dicens.
Maxime carre, numquā tibi mali aliquid feci
infidū ne suscipe. Turbatus mox maximus af
fuit, lugens & pstrepens familia conuenit. Cor
autē quo illē insistenter sibi grauiter tolerabat
Ipsi maligni spūs uidere non poterant, sed eorum
praesentiā in confusione in pallore, ac tremore
illius qui trahebatur uidebant. Pauore autē tetra
rū imaginū huc illuc q; uertebatur, in lectulo
iacebat in sinistro latere, aspectū eorū ferre non
poterat. Cui tūc ab ore abbatis dicens
Cūq; constrictus nimis relaxari se iam posse de
precaret, cepit magnis uocib; clamare. Indutias
uel usq; mane, indutias uel usq; mane. Sed cū hec
clamaret, impiis suis uocibus de habitaculo suae
carnis euulsus est. Deq; nimirū constat, quia
pro nob. non prose uidere, uti eius uisionē bis ppiciat.
quos adhuc diuina patientia longanimiter exspec
tat. Nam illi tetros spūs ante mortē uidisse, & in ea
dem uisione fuisse quid prosunt, quia eadem indutias
quas petierunt non accepit. Nos ergo fr̄es karissimi, nos
solliciti esse debemus, ne nobis in nouissimo tempore

Et tunc quaeramur ad beneagendū ſtuere.
Cum iam compellimur decorpore exire, Memen
tote quiduentaſdicat Orate nē fiat fuga
ueſtra hieme uelſabbato, Perlegit quippe man
datū ambulare longius ſabbato nonlicē hiemſ
quoq: adambulandū inpedimentū eſt. Quiagreſ
ſus ambulantiū torpor frigoriſ adſtringit. Antego
Orate nefiat fugaueſtra hieme uelſabbato. Acſi
apte dicat. Uidē nūc quaeratis peccata unde
fugere, quando iam nonlicē ambulare; Illud ergo
tempus quo fugere nonlicē: modo debē cogitari
dū licē. Illa hora eſt noſtri exitus ſemp inuenda. Iſta
redemptoris admonitio antementis oculos ſemp
ponenda, qui ait. Uigilate itaq: quianeſcitis
diem neq: horam. Lec̄ ſcī eū. ſd̄ Lucā
In illo tēpore. dixit ih̄s diſcipulisſuis. Sint lūbi
ueſtri praecincti. & lucerne ardentes in manib;
ueſtris. & uos ſimiles hominib; expectantib; dn̄m
ſuū, quando reuertatur anuptiis. Utcū̄ uene
rit & pulſauerit. confeſtim aperiant ei. Beati
ſunt ſeruilli quos cū uenerit dn̄s. inuenerit
uigilantes. Amen dico uob; qd̄ praecingetſe. & fa
cit illos diſcūbere. & tranſiens miniſtrabit illis. &
ſiuenerit inſecunda uigilia. & ſi inter tia uigilia
uenerit. & ita inuenerit. beati ſunt ſeruilli.
Hoc autē ſcitote quiaſi ſciret paterfamilias qua hor

fur uenir& Uigilar&utiq; &nonsiner& p fodir& domum suã. &uos&te parati quia quahora ñ putatis filius hominis uenit. INCIP̃ OMT LEC EV̄ XIII

HABITA AD POPT IN BAST Beati FELICIS CONF̃ DEINT

CI euangelij frr kmi. Aperta uobis est lectio recitata, Sed ne aliquib; ipsa eius planities alta fortasse uideatur. eam subbreuitate transcurrimus. Quatinus eius expositio ltanescientib; fiat cognita. ut tamen scientib: non sit onerosa; Quia uirtus luxuria in lumbis est. feminis in umbilico; Testatur dñs qui de diabalo ad beatũ iob loquitur dicens; Uirtus eius in lumbis eius. & fortitudo illius in umbilico uentris ei. Principalis igitur sexu lumborũ luxuria designatur. Cũ dñs dicit. Sint lumbi uestri praecincti. Lumbos enim praecingimus. cũ carnis luxuriã. p continentiam cohartamus; Sed quia mirus est malа non agere. nisi &iã quisq; studeat &bonis operib; insudare; Protinus additur. & lucernæ ardentes in manib; uestris. Lucernas quippe ardentes in manib; tenemus. cũ p bona opera proximis nostris lucis exempla monstramus; De quib profecto operib; dñs dicit. Luceat lux uestra coram hominibus ut uideant opera uestra bona & glorificent patrem uestrũ qui in caelis est. Duo autẽ sunt quae iubentur. & lumbos restringere. & lucernas tenere.

Ut & mundicia sit castitatis in corpore. & lumen ueri
tatis in operatione. Redemptori & enim nostro. unū
sine altero placere nequaquā potest. sicut si quibo
na agit. adhuc luxurie inquinamenta non deserit.
Aut si qui castitate praemin&. Nec dū se per bona
opera exerc &. nec castitas ergo magna est sine
bono opere. nec opus bonū est aliquid sine castitate
Sed & si utrūq; agitur. restat utiquisq. unis ille est spe ad
supnā patriā tendat. Nequaquā se autem pro
mundi huius honestate contineat. Qui & si quandā bona aliquando pro honestate inchoat. In eius
tamen intentione. non deb& p manere. nec per
bona opera praesentis mundi gloriā quērere
Sed totā spem in redemptoris sui aduentu constituat.
Unde & protinus subdit. Et uos similes hominib; ex
pectantib; dm suū. quando reuertatur a nuptiis:
A nuptiis quippe dns abiit. quia resurgens a mor
tuis. Ascendens in caelū. supnā sibi angelorum
multitudine nouus homo copulauit. qui tunc
reuertitur. cum nobiam p iudiciū manifestatur.
Bene autem diserus expectantib; subditur. Ut
cū uenerit & pulsauerit. confestim aperiant ei.
Uenit quippe dns cū adiudiciū properat. pulsat
uero cū iam egritudinis molestias esse mortē
uicinā designat. Cui confestim aperimus si hunc
cū amore suscipimus. Aperire enim iudici

pulsanti nonuult. quiexire decorpore trepi
dat. &uidere eum quēcontempsisse sememinit.
iudicē formidat; Quiautē desua spe &operatione
securuseſt. pulsanti confestim àperit. quial&us
iudicē sustinēt. & cū tempus propinque mortis
dagnouerit. degloria rēributionis hilarescit.
Unde &protinus subdītur; Beatisum seruilli
quos cū uenerit dns inuenerit uigilantes; Uigilat.
quiadaspectū uerilumini smentis oculos aptostenst. Uigilat
quiseruat operando qd credit. Uigilat quiase
torporis &neglegentie tenebras repellit. hinc
&enim paulus dicit Euigilate iusti &nolite pec
care. hinc rursus ait. horaest iam nos desomno sur
gere. Seduenienss dns. quiduigilantib; seruus exhibeat
audiamus. Amen dicouob qd praecingit se &facit
illos discumbere. &transiens minist rabit illis.
Praecingit se. ideſt adrēributionem praeparat;
Pacillos discumbere ideſt inaeterna quiēte
fouere. Discūbere quippe nostrū inregno qui
escere eſt; Unde rursum dns dicit. Uenient &
recumbent cū abrahā isaac &iacob. Transiens
autē dns ministrat quialucis suae inluſtratione
nos satiat; Transitcum uero dictū eſt. derudi cio
adregnū redit. Uel certe dns nob postiudicii
tatis
transit. quia abhumani forma indiuinitatis suae
contemplatione nos eleuat; &transire dicitur.
indiuinitatis suae speculationem nos ducere.

Cum eum quem inhumanitate iniudicio cem
mus. &iam indiuinitate. post iudiciū uide
mus; Adiudiciū quippe uenies. informa seru
ommib: appare quia scriptum est. Uide vm
inquem transfixerunt; Sed cū reprobi in suppliciu
corruūt. Iusti adclamatis eius gloria ptrahun
tur. Sicut scriptū est. Tollatur impius ne ui
deat gloriā dī. Sed quid si seruus in prima uigi
lia neglegenter exiam; prima quippe uigi
lia prime ętatis custodia est; Sed neq: sic
desperandū est. &abono opere cessandum. Nam
longanimitatis sue patientia insinuat dns subdit.
& si uenerit in secunda uigilia. & si in tertia uigilia
uenerit. & ita inuenerit. beati sunt serui illi;
Prima quippe uigilia prime ętatis puer est. Id est pue
ritia; Secunda. adolescentia uel iuuentus.
quae auctoritate sacre eloquii. unūsum dicen
tis Salomone
tis laetare iuuenis in adolescentia tua; Tertia
autē senectus accipitur. Qui ergo uigilare
in prima uigilia no uult. custodiat uel secun
dam. Utqui conuerti a prauitatib: suis impu
eritia neglexit. aduias suas in saltim in tempore
iuuentutis et uigilet; & qui uigilare in secunda
uigilia no uult. tertiae uigiliae remedia non
amittat; Utqui in iuuentute aduias suas non
uigilat. saltim in senectute respiscat. Pensate

fir kmi quia conclusit di pcaf duritiã nostrã.
Noneſt etiam quidhomo excusationis inueniat;
Dr despicitur. & expectat. Contemptu seuid &.
& reuocat. Iniuriã deton temptiõ suo suscepit
ettamen quandoq; reuertentib; & iam praemia
promittit; Sednemohanc eius longanimitatem
neglegat. quato anto districtiorẽ iustitiãiniudi
cio exhib& quanto longiorẽ pacientiã ante iudi
cium praerogauit. hinc & enim paulus dicit.
an ignoras quia benignitas di ad penitentiam te addu cit
secundũ duritiam autẽ tuam & cor impaenitens. thes
auriz as tibi iram in die ire. & reuelationis iusti
iudicii di. Hinc psalmista ait. Dr iudex iustus
fortis & longanimis. Dicturus quippe longani
mem praemisit iustũ Utquẽ uidet peccata delin
quentiũ diu pacienter ferre. sciat hunc quandoq;
& iã districte iudicare; hinc perquendã
sapientẽ dicitur. Altissimus enim est pacti ens
redditor. Patiens enim redditor dicitur. quia
peccata hominũ & patitur & redd&. Nam quos
diu ut conuer tantur tolerat. non conuertens durius
damnat. Ad excutiendã uero mentis nostre ce
desidiã & iã exteriora damna persimilitudinem ad medi
deducuntur. Ut phaec animus ad suã custodiã sur
git& ur. Nam dicitur. hoc autẽ scito quia
si sciret& pater familias qua hora fur uenir& uigila
r& utiq; & non sineret& perfodiri domum suam.

Ex qua praemissa similitudine & ia exortatio subinfertur. Cūdicitur. & uos estote parati. qui qua hora non putatis filius hominis uenit. Nec cienti autē patrefamilias fur domū fodit. quia dū a sui custodia spē dormit. improuisa mors ueniens. carnis nostrae habitaculū irrumpit & eu quē enim dom inuenerit dormientē necat. quia cū uenturę damna spē minime pūid&. hunc mors ad supplicū nescientē rapit.

Fur autem resistere. si uigilaret. & quia ad aduentum iudicis quo occulte anima rapit. p̄cauens ei p tendo occurreret. ne impenitens periret&. horā uero ultimā dñs noster. idcirco nob uoluit esse incognitā. ut sēp̄ posset esse suspecta. ut dū illā praeuidere non possumus. ad illam sine intermissione praeparemur. Proinde frēmei. in conditione mortalitatis uestrę. mentis oculos figite. Ueni ad fletū uos iudicis perflēdi cotidie & lamenta pparate. Cum certamors maneat omnib; nolite dispendia temporalis uitę prouidentia incerta cogitare. terrenarū rerū uos cura non grauet&. Quanta enim auri & argenti molib; circūdatur. quib; lib& praciosis uestib; induatur caro. & quid est aliud nisi caro. Nolite ergo adtendere quid habet&. sed quid est&. Uultis audire quid est&. pro pheta indicat dicens. Uere fenū est populus. Si enim fenū populus noneſt. ubi sunt illa quae a quę hodie colimus uob cū transacto anno beati felicis natalitia celebrauerum. O quanta & qua

de presentis uite prouisione cogitabant. Sed subripiente mortis articulo repente inhis quae pun
dere nolebant inuenti sunt. Et cuncta simul tempo
ralia congregata quae quasi stabiliter tenere uide
bantur amiserunt. Si ergo transacta multitudo ge
nis humani per natiuitatem uirum in carne: per mortem
rum inpaluere. Videlicet tenuerunt; qui igitur
momentissui horis fugium; Agite fratres in
bo ni operis merito teneamur. Audite quid sapiens
salomon dicat, Quodcúq; potest manus tua facere.
instanter operari: quia nec opus. nec ratio. nec
scientia nec sapientia. est apud inferos quo tu
properas. Quia ergo & uentura mortis tempus
ignoramus & post mortem operari non possumus
Super est ut ante mortem tempora indulta rapiamus.
Sic enim sic mors ipsa cumuenerit uincitur. si prius exp. t. occ.
qua ueniat semper timeatur. Lec sci eu so ioh.

Nillo tempore dixit hic discipulis suis. Ego sum pastor
bonus; Bonus pastor animã sua ponit pro ouib; suis.
Mercennarius aute & qui non est pastor. cuius non sunt
oues propriae uidet lupum uenientem & dimittit oues
& fugit. & lupus rapit & dispergit oues. Mercen na
rius aute fugit. quia mercennarius est. & non pertinet
ad eu de ouib; Ego sum pastor bonus. & cognosco
meas & cognoscunt me meae. Sicut nouit me pa
& ego agnosco patre & animam meam pono pro ou

Et alia quę habeo quę non sum ex hoc ouili
& illas oportet me adducere. & uocem meam audient
Et fiat unum ouile & unus pastor. & fiat unum ouile
xiiij le & ont lecti eius hō habit adoper
in basilica beati petri apostli

Audistis fratres nostri ex lectione euangelica periculum nostrum
eruditionem uestrā; audistis ex lectione euangelica
periculum nostrum
enim si quis non ex[illegible] sed
essentialiter bonus est dicit ego sum
pastor bonus; atq; eius dē bonitate forma
quā nos imitemur adiungit dicens Bonus pastor
Animā suā ponit pro ouib; suis ;Et & itq admonuit ostendit quius
Bonus pastor pouib: animā po suit; Vt in sacramento nro
corpus suum & sanguinem uertit & oues
quas redemerat carnisq; alimento saciat & Or
tensa nob est decontemptu mortis una qua lesus
mur adposita forma cui impr[illegible] mamur. Primū
nob est exteriora nostra misericorditer pouib; eius
impendere. Postremū uero si necesse fuit & ani
mam nostram pro eis dē ouib; ministrare
a primo autem hoc minimo peruenitur ad postre
mum. Sed cū inconparabiliter longe sit. minus
qua uilius a terrena substantia quā exteriu
possidemus. Quis ondat pro ouib: substantiā su
quando probis daturus est animā suā & iusti
nulliq; quidū plus terrenā substantiā quā ouer dili

numen

meritū pastoris perdum. Dequib: prothomus subditur.
Mercennarius autē & qui non est pastor cuius non sunt
oues propriæ uidit lupū uenientē. & dimittit oues
& fugit. Non pastor. sed mercennarius uocatur.
qui non pr̄ amore intimo oues dominicas. sed ad
temporalē mercedē pascit. Mercennarius quip
pe est qui locū pastoris tenet. Sed lucra animarū non
quaerit. Terrenis commodis inhiat. honore prae
lationis gaudet. temporalib: lucris pascitur. stipen
diis sibi ab hominib: reuerentia l̄ tatur. Iste sunt & em̄
mercedes mercennarii. ut pro eo ipso qd in regimine
laborat. / hoc quod quaerit inueniat. & abhereditate
gregis. in p̄ temū alienus existat. Utrū uero pastor
sit an mercennarius cognosci ueraciter non potest.
si occasio necessitatis deest. / Tranquillitatis enim
tēpore plerique. ad gregis custodiā sicut uerus pastor
Sic & iam mercennarius stat; Sed lupus uenient.
indicat. Quo quisq; animo sup gregis custodiam
stabat. Lupus & enim supuenit. Cui quib & in
iustus & raptor. si deberquos q; aut humiles obprimit.
Sed si qui pastor ibi indebitus & mercennarius relinquit
oues & fugit. qui adhuc sibi abeo periculū metuit. re
sistere eius iniustitiae non praesumit. Fugit
ad ēnommutando locū. sed subtrahendo solatiū.
Fugit qui aiam iustā uidit. & tacuit. Fugit. qui
se subsilentio abscondit. Quib: bene p̄ prophetā dicit̄

ezechiel. Non ascendistis ex aduerso. neq: obposuistis murx
pro domo israhel ut starx & sis in praelio in die dñi.
Ex aduerso quippe ascendere est. quib; lib& potes
tatib; praue agentib; rationis liberauoce con
trarre. & in die dñi pro domo isrl in proelio stamx
ac murū opponimus. si fideles innocentes contra
puersorum iniustitiā ex iustitiae auctoritate
uindicamus. Quod quia mercennarius non facit.
Cū ueniente lupū uiderit. fugit. Sed est alius lupus
qui sine cessatione cottidie. non corpora sed mentes
dilaniat., Malignus uidelic& spūs qui caulas fide
liū insidians circuit & mortis animas quaerit.
Deq: lupo mox subditur. & lupus rapit. & dispgit
oues. Lupus uidit & mercennarius fugit. quia maligni spūs mentes
fideliū intēptatione dilaniat; & is q̄ locū pastoris tenet & curā sollicitu
dinis sūscipit. aliū in superbiā erigit. aliū pira cundia diuidit, hunc ip̄a uidelicet
tia sub plantat. Quasi ergo gregē lupus dissipat. Cum
fidelē populū diabolus per temptationis nec at.
Sed contra haec mercennarius nullo zelo accenditur.
Nullo feruore dilectionis excitatur. Qui a dū sola
exteriora commodare quaerit. interiora gregis
damna neglegenter patitur. Unde & mox ad
iungitur. Mercennarius autē fugit. quia mer
cennarius est. & non ptinet ad eū de ouib; Sola
ergo causa est ut mercennarius fugiat. quia
mercennarius est. Ac si aperte dicer& ur. Stare

inpericulo ouium nonpotest. quinec qđ ouib; prę
est nonouet diligit. sed lucrū terrenū quaerit. ⁊
Dum enim honorē amplectitur. dū temporalibus
commodis lętatur. Opponitrese contrapericulū
trepidat. nehoc qđ diligit amittat. Sedquia re
demptornoster culpas ficti pastoris innotuit. hierū
formā cui debeamus imprimi ostendit dicens. Ego
sum pastor bonus. atq: subiungit. & cognoscomeas
hocest diligo. & cognoscunt meae. Ac si paten
ter dicat. Diligenter obsequuntur. Quienim
ueritatē nondiligit. adhucminime cognouit.
Quia ergo audistis fr̄es km̄i periculum nostrū pen
sate inuerbis dominicis erā periculū uestrū. Uide
siouestri estis. Uide si eum cognoscitis. Uide
si lumen ueritatis scitis. Scitis autē dico. nonpfidē
sed pamorem; scitis dico non excredulitate. sed ex
operatione. Nam idem ipse quihaec loquitur
Johannes euangelista testatur dicens. Qui dicit
se nosse dm̄ & mandata eius non custodit. mendax est.
Unde & hocinloco prępuis adjs subdit. Sicut nouit
me pat̄ & ego agnosco patrem. & animā meā
pono proouib; meis. Ac si apte dicat. ⁊ Inhoc con
stat. quia cognosco patrē & agnoscor apatre. quia
animāmeam pono proouib; meis; Ideo ea caritate
quapouib; morior. Quantū patrē diligam
ostendo. Quia quero nonsolū iudeā. sed & gentilitatē

redimere uenerat Adiungit Et alias oues habeo quae non sunt ex hoc ouili & illas oportet me adducere & uocem meam audient. & fiet unū ouile & unus pastor Redemptionē nostrā qui ex gentili populo uenimus' dñs aspexerat Cū se adducere & alias oues dicebat, hoc cottidie fieri frēs aspicimus' hoc reconciliatis gentib; factum hodie uidet' quasi ex duob; gregib; unū ouile efficit. Quia iudaicum & gentilē populū in sua fide coniungit Paulo attestante quia ipse est pax nostra' qui fecit utrisq; unū. Dū enim ad ēnā uitā ex utroq; natione simplices eligit adouile 6 propriū oues deducit Deq; profecto ouibus rursum ait. Oues meae uocē meā audiunt. & ego cognosco eas. & sequuntur me. & ego uitā & ternā do eis Deq; & paulo superius dicit. per me si quis introierit. saluabitur. & ingredietur & egredietur & pascua inueniet. Ingredit' quippe ad fidem. egredit' uero a fide. Ad speciē ⁊ credulitate. ad contēplationē. Pascua autē inuenit. in ultima refectione. Oues ergo eius pascua inuenient. Qua qui sillū corde simplici sequuntur. ac ne uanitatis pabulo nutriuntur. Quae autē sunt istarū ouiū pascua. nisi ternae uitae sempiterne uirentis paradysi. Pascua nāq; electorū sunt uultus praesentis dei; Qui dū sine defectu

egredier

conspicitur. de sine fine mensurne ci bo saciatur. In
istis pascuis æternitatis ta tis ætate lætissimi. Quis q:
iam laqueos uoluptuose tēporalitatis euaserunt.
Ibi ymnidici angelorx chori. ibi soci & cas supnorū
ciuiū, Ibi dulcis sollemnitas peregrinationis
huius tristi labore redemptiū. Ibi prouidi prophe
tarū chori. Ibi iudex apostolorx numerus. Ibi inn u
merabiliū martyrū uictor exercitus. Tanto illic
lætior. quanto hic durius afflictus. Ibi confessorx
constantia præmii sui p ceptione consolata.
Ibi fideles uiri quos auiri tratis suæ robore uoluptas
sæculi emollire nō potuit. Ibi scæ mulieres quae
cū sæculo sexum uicerunt, Ibi pueri. quibus annos
suos moribus transcenderunt. Ibi senes quos hic &
cas debiles reddidit & uirtus operis non reliquit;
Quæramus ergo fr̄s hæc pascua inqui buis cū tantorū
ciuiū sollemnitate gaudeamus. Ipsanos lætan
tiū festiuitas inuitet. Certe sic ubi populus nundinas
celebrare. si ad alicuius ecclesiæ dedicationem
denuntiata sollemnitate cōcurrere. festina
remus omnes simul inuenire interesse unusquisq;
satagere. Graue se damno afflictū crederet si sol
lemnitatē communis lætitiae nonuidere. Ecce
in cælestib: electorū ciuiū lætitia agitur. Ubi cu
sim dese omnes in suo conuentu gratulantur. &
tamen nos ab amore æternitatis tepidi nullo desiden

ardemus. Interesse tante sollem nitati non
querimus. Priuamur gaudiis & lacrimamus.
Accendamus ergo animū frī. recalescat fides mid
qđ credidit. Inardescant ad supna nostre desideriā
& sic amare iam ire est. Abscerne sollemnitatis
gaudio nulla nos aduersitas reuocet. Quia & si quis
ad locū propositū ire desiderat. eius desiderium
quaelibet uiae asperitas non immutat. Nullanos
prosperitas blandiens seducat quia stultus uiator
est. Qui in itinere amoena prata conspiciens.
obliuiscitur quo tendebat. Toto ergo desiderio
ad supnā patriam animus anhelet. Nil in hoc
mundo appetat. qđ constat quia citius relinquet.
Ut si caelestis pastoris ueraciter oues sumus. Qui
inuicē delectatione non figimur. & ernis pas
cuis inquisitione faciemur. expt omt.x

Lectī scī euāgli sēcō Lucam

In illo tēpore. dixit turba simili tudinē hanc.
exiit qui seminat seminare semen suū. & dum
seminat. aliud cecidit secus uiā & conculcatū ē.
& uolucres caeli comederūt illud. & aliud cecidit
supra petrā. & natū aruit quia non habebat hu
morem. & aliud cecidit inter spinas. & simul ex
orte spine suffocauerunt illud. & aliud cecidit
in terrā bonā & ortū fecit fructū centuplū. Haec
dicens clamabat. Qui habet aures audiendi audiat.

Interrogabant autem eū discipuli eius quae essẽt
haec parabola. Quib. ipse dixit. Uobis datū est nos
se mysteriū regni dei. Ceteris autē in parabolis. Ut
uidentes non uideant. & audientes non intellegant.
Est autem haec parabola. semen est uerbū dei. Qui aūt
cecidit secus uiā. hi sunt qui audiunt. deinde
uenit dyabolus & tollit uerbū de cor de eorū ne credentes sal
ui fiant. Nam qd supra quidā audierint cum
gaudio suscipiunt uerbum. & hi radicem non ha
bent. quia ad tempus credunt. & in tempore tempt
tationis recedunt. Qd aūt in spinis cecidit. hi sunt
qui audierunt & a sollicitudinib; & diuitiis & uo
luptatib; uitae euntes suffocantur & non referū
fructum. Qd aūt in terrā bonā. hi sunt qui in
corde bono & optimo audientes uerbū retinent
& fructum afferunt in patientiam.

omelia Lectionē eius ō habita xv.
ad populū in basilica beati pauli

Lectio sci euangelii quāmodo fr̄ kmi audis
tis. expositione non indiget. sed admoni
tione. Quā enim p̄sente ipsā ueritas exposuit
hanc discutere humana fragilitas non praesumit.
Sed est qd sollicite in hac ipsa expositione dominica
pensare debeamus. Quia si nos uob semen uerbum.
agrum mundū. uolucres demonia. spinas diuitias
significare dicerem⁹. ad credendū nob mens

forsitan uestra dubitare. Unde · idem dñs p̄sem
ipsum dignatus est exponere. q̄d dicebat. Ut scia
tis rerū sig"ficationes quererē. Inhis & iā quae per
sem & ipsum potuit explanare, exponendo ergo
q̄d dixit. Figurate se loqui innotuit, quatenus
certos uos redderet. Cū uobnostre fragilitas uerbo
rū illius figuras aperire, Quis enim mihi umquā
crederet. si spinas diuitias interpretari uoluisse.
Maxime cū illę pungant. illę delectent. & tamen
spinę sunt. Quia cogitationū suarū punctione
mentem lacerant. & cū usq; ad peccatū p̄trahunt.
quasi inflicto uulnere cruentant. Quas bene
alio
hoc in loco euangelista testante. Neq; aquā dñs
diuitias. sed fallaces diuitias appellat. Fallaces
enim sunt. quae nob cū diu permanere non
possunt. Fallaces sunt. quae mentis nostrae
inopiam non expellunt. Sole autē diuitię uer
sunt quae nos diutius urrutib; faciunt. Sic ergo
fit ḳm̄i esse diuites cupitis. ueras diuitias amate.
Si culmen ueri honoris quaeritis. Ad cęleste regnū
tendite. Si gloriā dignitatū diligitis. in illa sup
na angelorū curia adscribi festinate. Uerba di
quae aurepcipitis. mente r&inke. Cyb; enim
mentis. est ſermodi, & quasi acceptus cyb; stoma
cho languentis ci tur. quando audituſ sermo
inuentre memoriae nontenḳur. Sed quisquis

sum et enim

alimenta nonrrkin&. huius profecto uita der
peratur. Kerne ergo mortis pericolū formidate
Sicybi quidem scāe exhortationis accipitis sed uerba
uite. ideſt alimenta iustitiae in memoria ponte
mꝰ. Ecce transit omne qd agitis. & ad extre
mū iudicium sine ullamenti interpositione cotu
die uolenter nolenterq: properatis. Curergo
amatur qd relinquitur. Curillud neglegitur
qvopuenitur. Memente qd dicitur. Siquis
hab& aures audiendi audiat. Omnes enim quillic ad
erant aures corporis habebant. Sedquncuncis
aures habentibus Siquis hab& aures audiat dicit
Aures procul dubio cordis requirit. Curate ergo
ut acceptus sermo in cordis aure remaneat. Cura
te. ne semen iuxta uiam cadat. Nemalignus spūs
ueniat. & a memoria uerbū tollat. Curate.
ne p& rosa terra semen excipiat. & fructū bom ope
ris sine perseueramtiae radicib; mittat. Multis
enim lib& qd audiunt. Bom operis initia propo
nunt. Sedmox ut fatigari aduersitatibus coepe
rint. inchoata derelinquunt. p& rosa ergo terra.
humorem non habuit. quia hoc qd germinauerat.
ad fructum pseueran nime perduxit. Multinaq;
cum uerbū contra auaritiā audiunt. Eandem.
auaritiā d& estantur. rerū omniū contemptum
laudant. Sedmox ut uiderit. anim; qd concupiscat.

obliuiscitur qđ laudabat. Multi cauerbū con
tra luxōriā audium pollutionēs carnis nonsolum
ꝓpōnare appetum sed etiā ꝓpōrata trubescum.
Sedmox ut carnis speciesoꝝ oculis apparēt sic mens
addesideriū rapitur. Acsiadhuc abea nihilsit con
trchaec ea dem desideria deliberatiū. & damnan
da agit, quaequic quid egisse memmit iam & ipsa
damnauit, Sepe & iam contraculpas conpungim̃r.
& tamen post fl&u ad culpas redimus. Sic bala
hā israhelitici populi tabernacula contēplatus.
fleuit. eisq; sesimilem fieri immortē deposcit dicens.
Moriatur animamea mortemustorū & fiam no
uissimamea horū similia. Sedmox ut hora compunc
tionis transit mauarritiae nequitiā exarsit.
Nam propter promissa munera meus populi mostē
consilium dedit Cuius morti se fieri similē. opta
uit. & oblitus est qđ planxerat cū extinguere no
luit qđ pauaritiā ardebat, Notandū uero est
qđ exponens dñm dicit. Quia sollicitudine & uoluptate
& diuitiꝝ suffocant uerbū, Suffocant enim. quia importunis
cogitationib; suis gutturmentis strangulatam,
Et dū bonū desideriū intrare adcor nonsinunt. quasi
ad ttū flatus uitalis necant. Notandū & iā qđ
duo sunt quaediuersiung ytt, Sollicitudine
& uoluptate, Quia profecto & pcurā
mente oppri mum. & peraffluentiā resoluunt.

Ne enim contraria possessores suos & afflictos & lubri
cos faciunt; Sed quia uoluptas conuenire non potest
cum adflictione. Alio quidem tempore pcustodi ipsius
sollicitudinē adfligum atq; alio p abundantiā
aduoluptates emolliunt, Terra autē bona fructum
per patientiā reddit: Qui a sic & nulla sunt bona
quae agimus. sinon equanimiter etiam proximorū mala
tolere mus. Quanto enim quisq; altius profecerit.
tanto in hoc mundo inuenit qd durius portet. Quia
cū a presenti seculo mentis nostrae delectatio deficit.
eiusdem sēti aduersitas crescit; Hinc est enim qd
plerosq; cernimus. & bona agere. & tamen sub graui
tribulationū fasce desudare Terrena nāq; desideria
fugiunt. & tamen flagellis duriorib; fatigantur.
Sed iuxta uocēdni fructū ppatientiā reddunt.
quia cum humiliter flagella suscipiunt. post flagella
sublimiter ad requiem. suscipiuntur, Sic uua calcib;
tunditur & in uinum sapore liquatur. sic oliua contun
sionib; ex praessa amurca sua deserit. & in olei liquore
pinguescit, Sic per triturā areae apalea grana
separantur. & adhorreū purgata ponuntur. Quis
quis ergo appetit plene uitia uincere. studeat hu
militer purgationis suae flagella tolerare. Ut tan
to post adiudicē mundior ueniat. quanto nunc eius
rubiginem ignis tribulationis purgat. Inea postea
quae eunuchi ad ecclesiam beati clementis est pua

Fuit quidam seruulus nomine quem multi uestri mecū nouerunt. Rebus pauper meritus diues quem longa egritudo dissoluerat. Nam a primeua ætate usq; ad finē uite paralitica iacebat. Quid dicam quia stare non poterat. quinūquā in lectulo suo surgere uel ad sedendū ualebat; Numquā manū suā ad os ducere. Numquā se potuit inclinare. huic adseruiendū mater cum fratre aderat Et quicquid ex elymosina potuisset accipere. hoc eorū manib; pauperib; erogabat. Nequaquam litteras nouerat. Sed scripturę sacrę sibi m & codices emerat. & religiosos quosq; in hospitalitate suscipiens. hos corā se legere sine intermissione faciebat. Factū est utquantū ad mensurā propriā plene sacrā scripturā discere. Cū sicut dixi litteras funditus ignorare. studebat in dolore semp gratias agere. hymnis do & laudib; die b; ac noctib; uacare. Sed cum iam tempus esset. ut tanta eius patientia remunerari debuisset membrorū dolor aduita lia redit. Cūq; se iam morti proximum agnouit. peregrinos uiros atq; in hospitalitate susceptos admonuit ut surgerem. & cū eo psalmos pro expectatione sui. extius decantarem. Cū que cū eis & ipse moriens psallere. uoces psallentiū repente compescuit. Cū terrore magni clamoris dicens. ta certe. Numquid non audistis quam

resonem laudes in caelo, Cūq: ad easdem laudes
quas in tus audierat aures cordis intenderet.
scā illa anima carne soluta est; Sed ex eun
te illa tanta illic fragrantia odoris respersa est
ut omnes qui illuc aderant inaestimabili sua utilitate
replerentur Ita utpote patenter agnosce
rent. qd eam laudem in caelo susceperisset. Cui
rti monachus noster interfuit. qui nunc usq;
uiuit & cum magno fletu testari solet. Quia
quousq; corpus illius sepulturę traderent. ab
eorum naribus odoris illius fragrantia non recessit.
Ecce quo fine ex hac uita exiit. qui in hac uita fla
gella aequanimiter. tolerauit. Juxta uoce ergo
dominicā bona terra fructum per patientia
reddidit quae exarata disciplinę uomere. adre
munerationis segetem pduxit; Seduos rogo
frēs adriendite qd excusationis argumentū in illo
districto iudicio habituri sumus. Nos qui a bono
opere torpentes & resi manus ac pedes primus. si prae
cepta dominica segemur & sine manib; impleuim.
Non contra nos dns tunc apostolos offendat. qui
ad regnū secum turbas fidelium praedicando trax
erunt. Non contra nos martyres exhibeat.
qui ad caelestē patriā sanguinē fundendo pue
nerunt. Quid tunc dicturi sumus cū hunc de
quo loqu ti sumus seruolū uidemus cum longus

flum

langvor brachia tenuit. Sed tamen haec abon
opere non lingaunt. Haec uobcū fiiagme. sicuos
ad studiū boni operis instigate. ut cū bonos uob
modo admirandū proponitur eorū tunc consor
tes esse ualeatis

expt omlxv; Lec sci eu sd math'

Illo tempore. ductus est ihs in deser tum
abspū. ut tēptar & ura diabalo. & cū ieunasset
quadraginta dieb; & xl noctib; postea esuit
& accedens temptator dixit ei. Si filius di
es dic ut lapides isti panes fiant. Qui respondens
dixit ei, Scriptū est. Non in solo
pane uiuit homo. sed in omni uerbo qd procedit
de ore dei. Tunc assumpsit eū diabolus in scam
ciuitatem. & statuit eū sup pinnaculū tēpli.
Et dixit ei. Si filius dei es mitte te deorsum. Scrip
tum est enim; Quia angelis suis mandauit de
& in manib; tollent te. Ne forte offendas ad
lapidem pedem tuū. Ait illi iterū ihs. Rursū Scrip
tum est. Non temptabis dnm dm tuū. Iterū assu
sit eū diabolus in montē excelsū ualde & ostendit
illi
ei. omnia regna mundi & gloriam eorū. &
dixit illi. haec omnia tibi dabo. si cadens ado
raueris me. Tunc dicit ei ihs. Uade retro
satana. Scriptū est enim. Dnm dm tuū ado
rabis & illi soli seruies. Tunc reliquit eū diabolus

decce angeli accesserunt & ministrabant ei.

om. Lect eusō hab aoptinbasit xp̄m

Scī iob que appella a. TUR CONSTANIN

UBITARI AQUIBUSDAM SOLET

aquo spūm ihr ductus in de

serū. propter hoc qd subditur. Ad

sumpsit eū diabolus in scam ciuitatē

& rursum Adrumpsit eū in montem

excelsum. Seduere & absq; ulla questiōne conue

nienter accipitur ut scs spūs in deserto ductus

credatur ut illic eū suus spūs ducer & ubi hunc ad

temptandū sp̄s malignus inuenirē; Sed ecce

cū dicitur. Dñs homo uel in excelsū montē, uel in

scam ciuitatē a diabolo assumptus mens refugit

humana hoc audire. aures expauescunt. cū

tamen nouerīt incredibilia ista cognoscimus. si

illo & alia facta pensamus; Certe iniquorum

omniū diabōlus caput est & huius capitis

membrorum omnes simul an non diabōli

membrū furē pilatus. An non membra diaboli

iudei persequentes & miserū crucifigentes

fuerunt. Quid ergo mirū si & abille pessimo

in montē ducti quiē prauli & ia membra illius

crucifigi. Non est ergo indignū medi

tori nōstro. q̄d temptari uoluit. quem eum

occidere ut illic deprauare nequiret

ſuiſtemptationib; uincerſt ſicut mortẽ nram
uenerat. ſua morte ſuperare. Sed ſcien dũ nob
eſt. quia trib: modiſ temptatio agitur. Suggeſ
tione. delectatione conſenſu, & noſcum temp
tamur plerũq: in delectatione aut & iã in con
ſenſu labimur. Quia ex tarniſ peccato propagati:
in nobipſis & iam gerimuſ. unde certamina tole
ramuſ. d ſuero qui in utero uirginiſ incarnatuſ inmundũ ſine
peccato uenerat. nil contradictionis in ſem & ipſo
tolerabat. Temptari ergo per ſuggeſtionẽ potuit
ſed eius mentem peccati delectatio non momordit
Atq: ideo omnis diabolica illa temptatio foris non
intuſſuit. Sed ipſum ordinem temptationis
tuus aſpicimuſ. penſamuſ quanta magnitudine
nos a temptatione liberamur. Antiquus hoſtis
contra primum hominẽ parentẽ noſtrũ in trib;
ſe temptationib; erexit. Quia hunc uidelicet
gula. uana gloria. & auaritia temptauit. Sed
temptando ſuperauit. quia ſibi eum p conſenſũ
ſubdidit. Ex gula quippe temptauit. Cũ cibũ
ligni uetitũ oſtendit, atq: ad comedendũ ſuaſit
dicens. Eſtote, Ex uana autẽ gloria temp
tauit. Cũ dicer& Eritiſ ſicut dii; Ex pro
uectu auaritia temptauit. cũ dicer& Scien
tes bonũ & malũ. Auaritia enim non ſolum
pecuniæ eſt ſed & iã altitudinis. Recte enim

auaritia dicitur. Cū supermodū sublimitas ambitu
Sienim non adauaritiā honoris rapina pu nerit.
nequaquā paulus deunigenito filio diceret. Non
rapinā arbitratus est esse se aequalēdo. Inhocergo
diabolus parentē nostrū adsuperbiā traxit qdeū
adauaritiam sublimitatis excitauit. Sedquib;
modis primū hominem straut eisdem modis
secundo homine temptat o succubuit. Pergulā
quippe temptat cumdicit. Dic utlapides isti pa
nes fiant. Peruanā gloriā temptat. cū dicit.
Si filius dī es mitte te deorsum. Persublimita
tis auaritiā temptat. Cūregnaomnia mundi
ostendit dicens. haec omnia tibi dabo si pro ci
dens adoraueris me. Sed eisdem modis. A secun
do homine uincitur. Quib; primum hominē
se uicisse gloriatur. Utanostris cordib; ipso aditu
captus exeat. Quonos aditu intro missos tenebat.
Sed est aliud frīres mī. qdinhac temptatione domi
nica considerare debemus. Quia temptatus
adiabulo dnr. sacri eloquii praecepta respondit.
Et qui eo uerboquo erat. temptatorē suū mergen
in abrissū potuerat. uirtutē sue potentie non os
tendit. Sola diuine scripture praecepta edidit
quatenus nob suae patientie praeberet exemplū.
Ut quotiens apraui hominb; aliquid patimur.
addoctrinā excitemur. potius quāadundictā.

Pensate quanta est patientia dei quanta
inpatientia nostra. Nos iniuriis aut aliqua lesi
one prouocamur furore p̄mot̄i aut quantum
possumus nos m̄ & ipsos ulcisci amur. Aut q̄d non
possumus facere minamur. Ecce aduersitatē
diabuli d̄ns̄ pertulit & nil ei nisi mansu & udinis
uerba respondit. Portat quē punire poterat.
ut hoc in laudē eius altius cresceret. si hostē suum
non extinguenda. Sed inter impatiendo supe
rare. Notandū uero q̄d subditur. Quia rece
dente diabolo. angeli ministrabant ei. ex qua
re. quid aliud q̄ unius p̄sone. Utr̄aq; natura
ostenditur. Quia & homo est quem diabolus
temptat. & isdem ipse d̄ns est cui ab angelis ministra
tur. Cognoscamus igitur in eo naturā nostram.
quia nisi hunc diabolus hominem cerneret non
temptare. Ueneremur in illo diuinitatē suam.
quia nisi sup omnia d̄s existeret. Ei nullamodo
angeli ministrarent. sed quia hi rect̄. & ego congru
it. Nam quadragintā dierū abstinentiā
nostri redemptoris audiuimus. qui quadrage
sime tempus inchoamus. Discutiendū nob est
Cur hec ipsa abstinentia p̄ quadraginta dierum
numerū custoditur. Moyses enim ut legem ac
ciperet. secundo dieb. quadraginta ieiunauit.
Helias inde serto xl dieb. abstinuit. Ipse auctor

hominū adhomines ueniens inxl dieb; nullā omnimodo
ci bū sumpsit. Nos quoq; inquantū possumus annuo
quadrage sime. tempore carnē nostrā ꝑabstinen
tiam adfligere conamur Cur ergo inabstinentia
quadragenarius numerus custodit̃ur. nisi quia ui
tus decalogi ꝑ libros quattuor. Sci euangelii im
plet̃ur. Denarius etenim quater ductus in qua
drigenariū surgit. Quiatunc decalogi manda
ta ꝑficimus cū ꝑfecto quattuor libros sci euange
lii custodimus. Ex quare sentiri. & aliud potest.
In hoc enim mortali corpore ex quatuor elemen tis
subsistimus. & ꝑ uoluptatis eiusdem corporis pre
ceptis dominicis contrarii imus. Praecepta autē
dominica ꝑ decalogū sunt accepta. Qui ergo ꝑ
carnis desideria decalogi mandata contempsimꝰ.
Dignū est ut eandē carnem quater decies adfligamꝰ.
quā uis de hoc quadrage sime tempore est adhuc
aliud qd possit intelligi, Apraesenti etenim die.
usq; ad paschalis sollemnitatis gaudia sex eb
domades ueniunt Quorū unde hic & dies xl duo
fiunt, ex quib; dum sex dies dominici abstinentiae
subtrahuntur. Non plus inabstinentia quam
triginta & sex dies remanent. Dū uero ꝑ tre
centos & sexaginta dies annus ducitur. Nos
autē ꝑ triginta & sex dies adfligimur. quasi
anni nostri decimas damus. Ut quondam & ipse

per acceptū annū nixim⁹. Auctori nostro nos
metip⁹ decimis per abstinentiam mortificam⁹.
Unde frēs karissimi sicut offerre in lege iubemini. decimas sacris
ecclesiis offerre contendite & decimas dierū. Unus
quisq; inquantum uirtus suppetit. Carnē mace
rēt⁹ q; eius desideria affligat. Concupiscentias
turpes interficiat. Utiuxta pauli uocē hostia
uiua fiat. hostia quippe & immolatur & uiua
est. Quando & abhac cuncta homo non deficit.
& tamen se a carnalib; desiderijs occidit. Caro
nos lapsa traxit ad culpam. adflicta reducat
ad ueniam. Auctor enim mortis nostrae
per fructum ligni uetiti uitę praecepta trans
gressus est. Quiergo a paradisi gaudijs pcibū
caecidimus. ad hanc inquantū possumus. pab
stinentiam resurgamus. Sed nemo sibi eandē
abstinentiam ā sola ecclesia atq; a se sufficere
IESAIAM
Cū p prophētā
dns dicat. Nonne hoc est magis ieiunium qd eligo
frange esurienti panem tuum & egenos uagos q;
induc in domum tuam. Cum uideris nudum operi eū & carnē tuā
ne dispexeris. Illud ergo ieiunium ds adpbat quod ad eius oculos
manus elemosinarum leuat. quod cum proximi dilectione agitur
quod & pietate condītur. hoc ergo qd tibi subtrahēs alteri largire.
Ut tunde tua caro affligitur. Inde egen⁹ tis proximi caro reparetur. hinc
enī p prophetā dns dicit. Cū ieunaretis & plangeretis. nūquid ieunium
ieiunastis mihi. & cum comederetis & bibēretis. nūquid non uobis comedistis & uos
met ipsis bibēstis. Sibi enim comedit & bibit. qui alimenta

corporis quae sunt communia dona con
ditoris sine indigentib: p ci pit. & sibi quisque
ieiunat sieaq; sibi ad tempus subtrahit: non pcuperibi tribuit seduenerit post modū
offerenda custodit. Hinc per Iohel dicitur., Sci ficate ieiuniū.
Ieiunii quippe sci ficare est adiunctis bonis aliis
dignādo abstinentiā carnis ostendere. Cessēt ira
sopiantur iurgia. In cassū enim caro ādiciturꝰ
Si a pro cuiscuis uoluptatib: animus non refrenatur
Cum p prophēā dñs dicit. Ecce in die ieiunii uri
inuenitur uoluptas uestra. Ecce ad lites & con
tentiones ieiunatis & pcutitis pugno impie & oms
debitores uestros repetitis. Neq; enim qui debito
rem suū hoc qd dedit repetit aliquid iniusti facit.
Sed dignum est ut quisquis se in paenitentia macerat
& iam hoc sibi qd iuste comp&it interdicat. Si non ob
afflictis & paenitentib: ad o dimittitur qd iniuste
egimus si proximo re illius. & hoc qd nob iuste com
p&it relaxemus. expt omelia xvi.
Lect sci euāgl secundū iohannē
Nillo tēpore. dixit ihs turbis iudaeorum. Quis ex uobis
arguet me de peccato. Si ueritatē dico quare
non creditis mihi Qui ex dō est. uerba dei
audit. Propterea uos non auditis. qui a ex do
non estis. Respondēr igitur iudei. & dixer ei.
Nonne bene dicimus nos quia samaritanus
es tu & dēmonium habes. Respondit ihs.

ego dñmonium non habeo sed honorifico patrē
meū. & uos inhonoratis me. Ego aute non quero
gloriam meam. est qui querat & iudicet.
Amen amen dico uob: si quis sermonem meū serua
uerit. mortem non uidebit in ēternū; dixer ergo iudei.
Nunc cognouimus quia dæmoniū habes, abrahā mortuus ē & pphē
& tu dicis. si quis sermonē meū seruauerit nō gustabit mortē in ætēnū. Numquid tu maior
es patre nrō abraham qui mortuus est
& prophetæ mortui sunt. quē teipsū facis. Res
pondit ihs. Si ego glorifico meipsum. gloria mea
nihil est; ē pater meus qui glorificat me. quē uos
dicitis quia deus nr̄ est. & non cognouistis eū. ego
autem noui eum. & si dixero quia nesciō eū. ero
similis uobis mendax. Sed scio eum & sermonem
eius seruo. Abraham pater uester exultauit
ut uideret diem meum & uidit & gauisus est.
Dixerunt ergo iudei ad eum. Quinquaginta
annos nondum habes & abraham uidisti. dixit eis ihs. Am̄
am̄ dico uob. antequā abraham fieret. ego sum. Tulerunt ergo
lapides ut iacerent in eum, Ihs autem abscondit se
& exiit de templo. Hic omēt xvii

omīl. lectionis eiusd̄ habita ad
populū in basilica beati petri ap̄li

Et
dicebat. Quis ex uobis arguet me de peccato.
Non dedignatur ex ratione ostendere se pec
catore non esse, qui ex uirtute diuinitatis
poterat peccatores iustificare. Sed terribile

est ualde qu°d subditur. Quid est ex dō. uerba dī
audit. Propterea uos non auditis quia ex dō
non estis, Si enim pre uerba dī audit qui ex dō est.
& audire uerba dī non potest quisquis ex illo nē.
Interrog& se quisq; si uerba dī in aure cordis percipit
& intellegit unde sit; caelestem patriam desiderare
Ueritas iub& carnis desideria conteri. mundi glo
riam declinare. aliena non app&i propria lar
giri. Pens& ergo apud se unusquisq; uestrum.
si haec uox dī in cordis ei aure consonuit. & qr.
iam ex dō sit. agnoscit, Nam sunt nonnulli qui
praecepta dī nec aure corporis percipere dignan
tur., sunt nonnulli qui haec quidem corporis
aure percipiunt. sed nullo ea mentis desiderio
complectantur, & sunt nonnulli qui libenter
uerba dī suscipiunt. Ita ut & iam inflect& ib; compun
gantur. sed post lacrimarū tempus ad imqui
etem redeunt, Hi profecto uerba dī non audi
unt qui haec exercere inoperē contemnunt.
Uitā ergo uestram fr̄es kmi ante mentis oculos
reuocate & alta consideratione pertimescite
hoc qd ex ore ueritatis sonat. Propterea uos
non auditis quia ex dō non estis. Sed hoc qd
de reprobis ueritas loquitur. Ipsi hoc de se m&
ipsis reprobi desinus operib; ostendunt. Nam sequit.
Responderunt igitur iudei & dixer̄. Non ne bene dī

cimus nos quia samaritanus es tu & demoniū habes.
Accepta autem tanta contumelia quid dñs respondeat
audiamus. Ego demonium non habeo. sed hono
rifico patrem meū. & uos inhonoratis me. Quia
enim samaritanus dici tur custos. & ipse
ueraciter custos est de quo psalmista ait. Nisi
dñs custodierit ciuitatem in uano uigilant qui cus
todiunt eā. & cum per esaiam dicit custos quid de nocte
custos quid de nocte. Respondere nolunt dñs. sa
maritanus non sum. Sed ego demoniū non habeo.
Duo quippe inlata fuerant. unū negauit. aliud
tacendo consensit. Custos namq; humani gene
ris uenerat. & si samaritanū se non esse diceret
esse custodem negaret. Sed tacuit qđ se esse
cognouit. & patienter repulit qđ dictū falla
citer audiuit dicens. Ego demonium non habeo.
Inquib; uerbis quid aliud nisi supbia nostra con
fundit ur, quae sic exagitata uel leuiter fuerit
atrociores iniurias reddit quā acceperit. Facit
mala quae potest; minatur. & quae facere non
potest; Ecce iniuriā suscipiens dñs nō iracundi
non contumeliosa uerba respondit. Quis est de
ista dicentib. respondere uoluisset. demonium uos
habetis. uerū profecto diceret, quia nisi impl& di
demonio tam peruerse do loqui non possem. Sed
acceptā iniuria & iā qđ uerū erat dicere ueritas

nolunt. Nenondixisse ueritatem sedprouocatus
contumeliã reddidisse ut dicitur; Exequare quid
nobis innuitur. nisi ut eotẽpore quo aproximis
exfalsitate contumelias accipimus eorũ &iã
uera mala taceamus; neministeriũ iuste cor
rectionis inarma uertamus furoris. Sedquia
quisquis dei zelo utitur aprauis hominib; deho
nestatur. Insemetipso nob dñs pacientie prebuit
exemplũ qui ait. Sedhonorifico patrẽmeũ.
&uos inhonorastis me Sedquidnob adista
faciendũ sit. Adhuc exemplo nos admon& cũsub
iungit; Ego autẽ nonquero gloriã meam est
qui querit &iudic&. Scimus certe qd scriptũ
est. quia patẽ omne iudiciũ dedit filio; & Tamen
ecce idem filius iniurias accipiens gloriã suã
nonquirit Inlatas contumelias patris iudicio re
seruat. Ut nob profecto insinuet quantum
nos esse pacienter debemus. dũ se adhuc ulcisci
nonuult. &ipse quiiudicat; Cũ uero malorũ
peruersitas crescit. nonsolũ frangi predicatio
nondeb& sedetiã augeri. Qd suo dñs exemplo
nos admon& quipostquã habere demonium
dicturest. praedicationissue beneficia largius
impendit dicens; Amen amen dico uob siquis
sermonẽmeũ seruauerit. non uidebit mortem
in&ternũ. Sedsicut bonis necesse est ut meliores

&am percontumeliã sexistant. Ita sẽp rẽp bi
debeneficio peiores fiunt. Nam accepta pre
dicatione mẽtis dicunt. Nunc cognouimus quia
demoniũ habes, quia enim &eterne mortis inhese
rant. & eãdem mortem cui inheserant non uide
bant. Dum solã mortis carnem aspicerent
inueritatis sermone caligabam dicentes.
Abrahã mortuus est & prophetę. & tu dicis si
quis sermonem meũ seruauerit. non gustabit
mortẽ in&ternũ, Unde & ipsi ueritatis eum de
abrachã & prophetas quasi uenerantes pre fe
runt. & sed apta nob ratione ostenditur. Quia
quidm nesciunt di quoq; famulos falso uene
rantur, & notandũ q̃d unde eosdm̃ aptas sibi
inpugnatione resistere. & tamen esse literata
non desinit uoce praedicare dicens, Abrahã
pater uester exultauit ut uideret & diem meũ
uidit. & gauisus est, Tunc quippe diem dn̄i
abrahã uidit. cum in figura summe trinita
tis tres angelos hospitio suscepit, Quib; pro
fecto susceptis. sic trib; quasi uni loquutus est.
Quia trinitatis numerus trinitate tus est. Inna
tura unitas diuinitatis. Sed carnales mentes
audientiũ oculos a carne non sublenant. Ineo
sola carnis &atẽ pensant dicentes, Quinqua
ginta annos nondũ habes & abraham uidisti

Quos benigne redemptor noster a carnis sue intu
itu submouit & addiuinitatis contemplationē
trahit dicens, Amen amen dico uob. antequā
abrahā fieret ego sum, Ante enim preterit
temporis est, sum presentis, & quia preteritum
& futurū tempus diuinitas non habet. Sed semper
esse habet. Non ait. Ante abrahā ego fui. sed
ante abrahā ego sum, Unde & ad moysen dicitur.
Ego sum qui sum, & dices filiis isrl. qui est misit
me ad uos. Ante ergo. & post abrahā habuit
cui & accedere potuit per exhibitionē presentie
& recedere p cursum uite; Ueritas uero semper
esse habet. quia ei quicquā nec priore tempore
incipitur. nec subsequenti terminatur, Sed
sustinere ista ueritatis uerba mentes infidelium
non ualentes ad lapidem turrum, & que intelle
gere non poterant. obruere quaerebant, Quid
autem contra furorē lapidantiū dñr fecerit osten
ditur. Cū protinus subinfertur, Ihr autē absconditus
de templo, Mirū ualde est firmitatem
cur persecutores suos dñr sese abscondendo decli
nauerit. Quisi diuinitatis sue potentiā exercere uoluisset. tacito nutu mentis insui ictus ob-
ligaret dū inposita subite mortis obruerit.
Sed qui patiuenerat exercere iudicii no lebat
Certe sub ipso passionis tempore & quantum

poterat ostendit & tamen hoc ad quod uenerat
pertulit, Nam cũ persecutorib: suis se quaerentu
dicer&. Ego sum. Sola hac uoce eorũ supbiam
perculit & omnes in terrã strauit, Quiergo
hoc in loco potuit manõs lapidantiũ non se ab
scondendo euadere., Cur abscondit se nisi
qđ homo inter homines factus. redemptorñr
alia nob uerbo loquitur. Alia exemplo; 4 Quid
autem nobis hoc exemplo loquitur. nisi ut & iã
cum resistere possumus irã supbientiũ humi
liter declinemus. Unde & per paulũ dicitur.
Date locũ irae., Quanta humilitate irã prox
imi ferre debeat ppendat homo. Si furo
res irascentiũ abscondens se declinauit dr.,
Nemo ergo se contra acceptas contumelias erigat;
Nemo conuitiis conuitiũ reddat; Imitatione
&enim dr gloriosius est iniuriam tacendo
fugere. quã respondendo superare; Sed con
tra hoc supbia dicit in corde. Turpe est ut ac
cepta iniuria taceas. Quisquis [illegible] spic it
quia contumeliã accepit & tacet non putat qua patien
tiam exhibet. sed crimen agnoscit. Sed unde
uox ista in corde nostro contra patientiam
nascitur. nisi quia inimis cogitationem
figimus. & dum interra gloriã quẽrimus
placere in qua de caelo conspicit. Nonum

Accepta ergo contumelia meditemur in opere
uocem dñi. Ego non quero gloriã meã. est qui
querat & iudicet. Hoc autẽ qđ de dño scriptũ est.
Abscondit se. intellegi & aliter potest. Multa
quippe iudeis praedicauerat. Sed praedicati
onis eius uerba deinde barri; Deteriores quoq;
exprẽdicatione facti sunt. quinusq: ad iacendos
lapides peruenerunt; Et quid abscondendo se
dñs signat. nisi qđ eius ipsa ueritas absconditur:
qui eius sequi uerba contempnunt, eam quippe
quam non inuenit humilem ueritas fugit ñ tem:
Quam multi sunt hodie qui iudeorũ duritiã deter
rantur. qui ẽ prẽdicationẽ dñi audire noluerunt.
Et tamen quales illos arguunt fuisse ad fidem tales
ipsi sunt ad operationẽ; Praecepta di audiunt.
miracula cognoscunt. Sed conuerti a suis prau
tatib: renuunt; Ecce uocati & redire nolumus;
Ecce sustinet. & eius pacientiã dissimulamus.
Dũ ergo tempus est frr̃ prauitatem suã unusquisq;
deserat. Dñi pacientiã pertimiscat; Ne quem
nunc tranquillũ despicit. Iratũ postmodum
suadere nequaquam possit. explic om lxvii

Lectũ scĩ euçt. secd̃ Lucam

In illo tempore. Designauit dñs & alios septua
ginta duos: & misit illos binos ante faciem suam
in omnẽ ciuitatẽ & locũ quo erat ipse uenturus.

Et dicebat illis. Messis quidem multa. operarii
autem pauci. Rogate ergo dnm messis ut mit
tat operarios in messem suā; Ite ecce ego mitto
uos sicut agnos inter lupos. Nolite ergo porta
re sacculū neq: peram. neq: calciamenta &
neminē puiam salutaueritis. Inquācūq: domū
intraueritis. primū dicite. Pax huic domui
et si ibi fuerit filius pacis. requiescat supilla pax
uestra. Sin autem. aduos reuertitur. In eade
autē domo manete. edentes & bibentes quae
apud illos sunt. Dignus est enim operarius mer
cede sua. — Omt Lect eius de Hab
TA AD EPOS. IN FONTES LATERANENSIUM.
XVIII
NS & saluator noster fit krm.

Aliquando nos sermonib: aliquando
uero operib; ammonet; Ipsa enim
facta eius praecepta sunt. Quid adum
aliquid tacitus facit quid agere de
beamus innotiscit. Ecce enim binos
in praedicatione discipulos mittit; quia eni
duo sunt praecepta caritatis. diuinū scz amor
& proximi. & minus quam inter duos haberi
caritas non potest. Nemo enim proprie
ad se ipsum habet caritatē dicitur. Sed
dilectione se in alterum. tendit ut esse cari
tas possit; Binos ad praedicandū dns discipu
los mittit. Quatenus hoc nobis tacitus innu

quia quicarnalem erga alterū nonhabet praedi
cationis officium suscipere nullatenus debet &. Bene
autē dicitur Quiamisit eos ante faciem suā in
omnē ciuitatē & locū quo erat ipse uenturus.
Praedicatores enim suos dns sequitur. Quiapredica
tio praeuenit & tunc admentis nostre habitaculū
dns uenit. Quando uerba exortationis pre
currunt aug: perhaec uerba immente suscipit.
hinc namq; ei isdem praedicatorib. esaias dicit.
parate uiam dni rectas facite semitas dinostri. hinc
illis psalmista ait. Iter facite ei quiascendit sup
occasum. Sup occasum namq; dns ascendit.
quia unde inpassione occubuit. Inde maiorē
suā gloriā surgendo manifestauit. Sup occa
sum uidelicet ascendit. quimortem quāptu lit.
resurgendo calcauit. Et ergo quiascendit sup
occasū iter facimus. Cū nostrus gloriā uestris
mentib; praedicamus. Utea & ipse postuenient
peramorissui praesentiā mlustret. Missa autē
praedicatorib; quid dicat audiamus. Messes
quidē multa operarii autē pauci. Rogate
ergo dnm messis ut mittat operarios in mes
sem suā. ad messē multā m. operarii pauci sup.
Ad sine graui luctu merore non possumus. quia
& illum quibona audiam desunt quidicam.
Ecce mundus sacerdotib; plenus est. Sed tam

immessedi raruſualdeinuenitur operator. Quia
officium quidem ſacerdotale ſuſcepimꝰ
ſedopus officii nonimplemus. Sedpenſate firme
penſate qđ dicitur, Rogate dñm messis ut mittat
operarios inmessem suam, Uos pronobis pcĉ ite ut
digna uobis operari ualeamus. Ne abexortatione
lingua tarpeat. Nepostquam praedicationis
locū ſuſcēpimus ād iuſtum iudicem noſtranos
taciturnitas addicat, Sepeenim proſua nequitia
praedicantium reſtringitur lingua; Sepeuero
exſubiectorū culpa agitur ut eis quipraesunt pre
dicationis ſermo ſubtrahatur; Exſua quippe
nequitia praedicantis lingua reſtringitur.
Sicut pſalmiſta ait, Peccatori autē dixit dñs
quare tu enarras iuſtitias meas, & rurſum exui
tio ſubiectorum uox praedicantium prohibetur.
Sicut ad hiezechielem dñs dicit. Linguam tuam
adhere re faciam palato tuo & eris mutus nec
quaſi uir obiurgans. quiadomus exaſperans eſt.
Adeſi apte dicit, Idcirco ubi praedicationis ſermo
tollitur. quiadummeinſuis actub: plebis exas
perat. noneſt digna cui exortatio ueritatis fiat.
Excluſus ergo uitio praedicatoris ſermo ſubtra
hatur nonfacile agnoſcitur, Qui a per
toris taciturnitas aliquando ſibi. ſemp autē
ſubiectis nocea t Certiſſime ſcitur. Sedimus

si ad praedicationis uirtutem non sufficimus. loci
nostri officium innocentia uite teneamus, Nam
subditur, Ecce ego mitto uos sicut agnos inter lupos.
Multi autē cūregiminis iuste suscipiunt adlaceran
dos subditos inardescunt, Terrorē potestatis exhi
bent. & quib; prodesse debuerant nocent, & quia
carnalis uiscera non habent. domini uideri appe
tunt, patres se esse minime recognoscunt. humi
litatis locū in elatione dominationis immutant;
et si quando extrinsecus blandiuntur. intrinsecus
seuiunt, De quib; alias per ita dicit, Uenium
ad uos in uestimentis ouium intrinsecus autem
sunt lupi rapaces, Contra quae omnia consi de
randum nob est. qui a sicut agni inter lupos mit
timur. ut sensum seruantes innocentiae morsu
malitiae Non habeamus, Qui enim locum
praedicationis suscipit mala inferre non debet
sed tolerare; ut ipsa sua mansuetudine iram
seuientium mitiget & peccatorū uulnera in
aliis ipse afflictionib; uulneratus sanet; quem
& si quando zelus rectitudinis exigit. uterga
subiectos seuiat furor ipse de amore sit non de
crudelitate; Quatenus & iura disciplinae exhi
beat. & intus paterna pietate diligat. Quos
foris quasi insequendo castigat, qd tunc bene
rector exhibet. Cū seipsū diligere p amore primi

nescit; Cum nulla quae mundi sunt appetit cum
terrene cupiditatis onerib; nequaquā mentis
colla subponit; Unde & subditur; Nolite por
tare sacculū. neq; perā. neq; calciamenta &
neminē p uiā salutaueritis; Praedicatori enī
tanta debet & indē esse fiducia ut praesentis uite
sumptus. quā uis non prouideat tamen sibi
hos nonde esse certissime sciat; Nedū mentis eius
occupatur ad temporalia minus alius prouideat
ad eterna; Cui & peruiā neminē salutare con
ceditur. ut sub quanta festinatione in itinere
praedicationis pergere debeat ostendatur.
Quae si quis uerba & iam pallegoriam ue lit in
telligi in sacculo pecunia clausa est, Pecu
nia uero clausa est. sapientia occulta; Qui
igitur sapientie uerbū habet. sed hoc ero
gare proximo neglegit. quasi pecuniam
in sacculu ligatā tenet. & scriptū e.
SALOMONI. Sapientia abscondita & thesaurus occultus.
Quae utilitas in utrisq; Quid uero p peram
Nisi onera sti; & quid hoc loco p calciamē
ta. Nisi mortuorū operū exempla signant.
Quicunq; officiū predicationis susci pit
dignū non est ut onus secularis negotii
portet. Nedū hoc eius colla depri mat
ad predicandū celestia non ad surgat

Nec debẽ ſtultorũ operũ exempla conſpicere.
neſua opera quaſi exmortuis pellib; credat mu
niri. Sunt enim multi qui prauitatiũ ã ex
alienis prauitatib; tu entur, Quiaenim alios
talia feciſſe conſiderant. ſibi haec facere licenter
põtant; hi quid aliud faciunt. niſi pedes ſuos ex
mortuorũ animaliũ munire pellib; conantur.

Omnis uero qui ſalutat inuia ex occaſione ſalu
tat. Iuueris non ex ſtudio optande eiuſdẽ ſalutis.
Quigitur non amore ẽterne patrie. ſed premi
orũ ambitu ſalutẽ audientib; praedicat. Quaſi inutiles
ſalutat; qꝫ ex occaſione dñi existentione ſalutẽ audientib; exoptat.

SEQUITUR. Inquacũq; domũ intrauerit is
primũ dicite. Pax huic domui. Et ſi ibi fuerit
filius pacis. requieſcet ſup illã pax uestra. Si
autem. aduos reuertetur; Pax quae a bore pre
dicatoris offertur ad uos requieſcet in deo. ſine ea
filius pacis fuerit. aut ad eundem praedicatorem
reuertetur; Quia autem quisq; praedeſtinatus
aduitã. Et caeleſte uerbũ ſequitur qꝫ audi
dut ſi nullus audire uoluerit. ipſe praedicator
ſine fructu non erit. Quia adeũ pax reuertetur
quo et adño prolabore ſui operis. merces reconpenſabitur.

Ecce autem qui peras & ſacculũ portare prohibuit.
ſumptus & alimenta ex eadem praedicatione
concedit. Nam ſequitur. Ineadẽ autẽ domo
manete edentes & bibentes quae apud illos ſunt.

Dignus est enim operarius mercede sua .Si pax
nostra recipitur. dignum est. ut in eadem doma
maneamus. edentes & bibentes quę apud illor
sunt. Ut a beis terrena stipendia consequamur.
quib: patriæ praemia caelestis offerimur, Un
de &iã paulus haec ipsa pro minimo suscipien
dicit.. Si nos uobis spiritalia seminauimus mag
num est siue estra carnalia metamus; & notan
dũ qd subdit ur . Dignus est operarius mercede
sua . Quia iam de mercede sunt oper ipsa
alimenta sustentationis, ut hic merces de labore
praedicationis inchoetur. Quae illic deueri
tatis uisione perficitur., Quamre consideran
dũe. qd uni nõ operi duae merceder debentur
Una in uia. Altera in patria; Una quae nos in
labore sustentat alia quae nos in resurrec
tione remunerat, Merces itaq; quę in
praesenti recipitur. hoc in nõb debet agere
ut ad sequentem mercedem robustius tenda
tur; Uerus ergo quisq; praedicator. non ideo
praedicare debet ut in hoc tẽpore mercedẽ
recipiat. Sed ideo mercedem recipere ut
praedicare subsistat; Quisquis nãq; ideo predi
ut hic uel laudis uel muneris mercedem reci
piat. & erga procul dubio mercedẽ repriuat.
Qui quis uero uel ea quae dicit ideo placere

hominib: appetit. ut dum placet qd dicitur. per
eadem dicta. nonipse. seddñr amatur; Uelidcirco
terrena stipendia inpraedicatione consequitur.
Ne apraedicationisuoce perindigentiã lassetur; huic
procul dubio adrecipiendã mercedem. nihil obstat
inpatria. quãsumptussumpsitinuia. Sedquidnos;
qd tamen dicere sine dolore nonpossum: quid
nosó pastoresagimus. quid mercedem consequimur:
& tamen operarii nequaquã sumus; Fructus quip
pe scãe ecclesie instipendio cotidiano ꝑcipimus.
Sedtamen pro &erna ecclesia minime inpraedica
tione laboramus., Pensemus cuius damnationissit
sine labore hic percipere mercedem laboris; Ecce
exoblatione fideliũ uiuimus. sed quid pro
animab; fideliũ laboramus: Uiainnostrũ stipen
diũ sumimus quaeproreddimendis peccatissuis fi
delis obtulerunt: Nec tamen contrapeccata
ea dem uel orationis studio uel praedicationis
ut dignũ est insudamus, Uix proculpa sua quẽpiã
ꝑta uoce reprehendimus. Et adhuc qd est gra
uius aliquando sipsona inhoc mundo potens sit.
etius forsitan &ernata laudantur. Nesi auersetur
ꝑiracundiã munus subtrahat qd impendebat.
Sed debemus sine cessatione meminere qd dequi
burdã scriptũ est. Peccata populimei
comedent; Curautẽ peccata populi comedere

dicuntur. Nisi quia peccata delinquentiū fo
uent. Ne temporalia stipendia amittam.
Sed & nos qui ex oblationib; fidelium uiuimus quas
illi prosus peccatis obtulerunt. si comedimus
& tacemus. eorū proculdubio peccata mandu
ca mus. Pensemus ergo cuius sit. Apud dm cri
minis peccatorū praecium manducare. & nil
contra peccata praedicanda agere. Audiam
quid beati iob uoce dicitur. Si aduersum me
terra mea clamat. & cū ipsa sulci eius deflent.
si fructus eius comedi absq; pecunia. Terra &
enim contra possessorem clamat. quando con
tra pastorē suū iuste ecclesia murmurat. cuius
& iam sulci deflent. Sicorda audientiū que
a praecedentiū sunt patrū. praedicationis uoce
& uigore inuectionis excitata uident aliquid
qđ lugeant. deuita pastoris. cuius uidelicet
terre fructus. possessor bonus. sine pecunia
non manducat. qui a discretus pastor praero
gat talentū uerbi. ne ad damnationem suā
de ecclesia stipendiū sumat alimenti. Tunc
Sicord enim de terra nostra cum pecunia fructus co
medimus. quando sumentes ecclesiastica sub
sidia in praedicatione laboramus. Praeco
nes nam q; uenturi iudicis sumus. Quis ergo
secuturū iudicem nuntiet si praeco tacet.

Proinde considerandū nob est utinquantū ual& quisq; in quantū sufficit & terrorem uenturi iudicis. & dulcedinē regni suscepte ecclesie insinuare contendat. & quiuma eademq; exortationi suoce nonsufficit simul cunctos admonere debe& Singulos inquantum ual& instruere. priuatis locutionib; edificare exhortatione simplici fructum in filiorum suorū cordib; quaerere. Debemus namq; pensare continue quid dapostolos dicitur & papostulos nobis. Uos estis sal terrae. Si igitur sal sumus condire mentes fideliū debemus. Uos igitur qui pastores estis pensare quia di animalia pascitis. Dequib; profecto animalib; dō per psalmistam dicitur. Animalia tua inhabitabunt in ea. & sepe uidemur qd p& ra salis brutis animalib; ponitur ut eadem salis p& rū lambere debeant & meliorari. Quasi ergo inter bruta animalia p& re salis esse debet sacerdos in populis Curare namq; sacerdotem necesse est quae singulis dicat. Unum quēq; qualiter moneat. Ut quisquis sacerdoti iungitur quasi ex salis tactu a& terne uite sapore condiatur. Sal &enim terre nonsumus si corda audientiū non condimus. Quod profecto condimentū ille uere citer proximo inpendit. qui praedicationis uerbū nonsub trahit. Sed tunc uere alios recta p̄dicam; si dicta reb; ostendim; Si nosipsi diuino amore compungimur. & humane uite que sine culpa transiri nequaquam potest cotidianas maculas

lacrimis lauamus; Tunc autem denobis uere
compungimur. si studiose patrum praecedentiū
facta pensamus, ut ex conspectu illorum gloria in
nostris nob oculis nostra uita sordescat; Tunc uere
compungimur cum praecepta di studiose pscruta
mur & per haec proficere ipsi contendimus. pque
iam profecisse nouimus quos ueneramur; hinc est
enim qd de moyse scriptum est; Posuit & labrū
aeneum in quo lauarentur. Aaron & filii eius
cum ingrederentur in sca quem fecit de speculis
mulierum quae excubabant hostio tabernaculi
Labrum quippe aeneum moyses ponit in quo sacer
dotes lauari debeant. & sca sco ingredi.
quia lex di prius nos lauari p compunctionē p cipit
ut nostra immunditia adpen & randā secr & orūdi
munditiam non sit indigna; Quē bene labrū
de speculis mulierum phib & factū Quae acta
bernaculi hostium indesinenter excubabant;
Specula quippe sunt mulierū. praecepta di
in quib: se sc̄ae animę semp aspiciunt. & si quae
in eis sunt foeditatis maculę deprehendunt
cogitationū uitia corrigunt. & quasi reni
tentes uultus. uelut ex reddita imagine compo
nunt; Quia du praecepta dominicis sollerter
intendunt. in eis procul dubio uel quid in se car
nis uitio placeat. uel quid displicerat agnoscunt.

Quae quamdiu in hac uita sumus & ternũ tabernaculũ ingredi nequaquã possumus. Sed tamen ad hostiũ tabernaculi mulieres excubant. quia fragilis animę & iam cũ infirmitate adhuc carnis gra uantur. Amore tamen continuo ingressum aeterni introitus obseruant. Moyses ergo labrũ sacerdotib: despeculis mulierũ fecit. Quia lecti lauacrũ compunctionis peccatorũ nostrorũ maculis exhibet. Dũ ea per quae fragilis animae supno sponso placuerunt intuenda nob caelestia praecepta praebet. Quib: si diligenter intendi mus. interne nostrae imaginis macularum uidemus. Uidemus autẽ maculas inpoenitentiae dolore compungimur. Compunctio uero quasi in labrũ despeculis mulierum lauamur. Est autem ualde necessarium. cum per nos in compunctione afficimur. & iam commissorũ nobis uitam gelemus. Sic ergo amaritudo compunctionis afficiat. ut tamen a proximorũ custodia non auertat. Quid enim nobis prodest si amantes nos met ipsos. relinquimus proximos. Uel quid rursum prodest si amanter uel zelanter proximos. relinquimus nos met ipsos. In ornamento quippe tabernaculi hoc timetur coccus offerri praecipitur. ut ante dei oculos caritas nostra dei & proximi amore

colorẽtur. Ille autem uere se diligit. qui pure
diligit auctorẽ. Tunc ergo coccus bis tingui
tur quando ergo se & proximũ examore ueri
tatis Animus inflammatur. Sed interhaec
sciendũ est utsic ex erceatur zelus rectitu
dinis contra praua acta proximorũ. Quate
nus inferuore distr ctionis nullomodo relinqua
tur uirtus mansu&udinis. Ira & enim sacer
dotis nequaquam deb& esse praecepsr & per
turbata. Sed magis exconsilii grauitate m&u
enda; & portare igitur debemus quos corrigi
& corrigere quos portamus. Ne ex srutroq; unũ
defuerit. uelinferuore uelinmansu&udine
actio sacerdotalis nonsit. Hinc namq; est qd
in templi ministerio in basibus templi sculptorio
opere leonis & boues & cherubim expressasunt.
Cherubin quippe est plenitudo scientiae; Sed
quid est qd in basib; nec leones sine bubus. nec
bous sine leoni. fiunt; Quid enim aliud
designant bases in templo. nisi sacerdotes in
ec clesia. quidũ sollicitudinẽ regiminis tole
rant. Quasi more basium sup in positũ onus
portant. In basib; igitur cherubim expr
mitur. quia dett& nimirũ sacerdotũ pec
tora plenitudine scientiae sint repleta.
Per leones autem terror se ueritatis. p bous

uero patientia mansuetudinis figuratur.
Itaq; imbasibus necleonis sine bubus nec bouis
sine leoni bus exprimuntur. Quia semper in sa
cerdotali pectore cum terrore seueritatis. cus
todiri debet uirtus mansuetudinis. ut & ira man
suetudo condiat. & eandem mansuetudinem
nefortasse dissolutas sit. zelus districtionis ac
cendat. Sed ista cur loquimur cum ad
huc plerosq; grauari factis atrocioribus uide
amus. Uobis enim sacerdotib; lugens loquor.
quia non nullos uestrū cum praemuis facere
ordinationes agnouimus. Spiritalē gratiā
uendere & de alieni s iniquitatib; cū peccati
damno temporalia lucra cumulare. Cur
ergo admemoriā uestram non redit qd uox
dominica praecipiens dicit. Gratis accepistis.
gratis date. Cur non ante mentis oculos
reuocatis. Quod templū redemptor noster
ingressus. cathedras uendentiū colūbas euer
tit. & nummolariarū effudit aes. Quinā q;
sunt in templo di hodie qui columbas uendunt
Nisi qui in ecclesia prae dio deimpositione manus
accipiunt. Per quā uidelicet impositionem
spūs scī caelitus datur. Columba igitur um
ditur quia manus impositio p quam spūs scī
accipitur. ad praedia praebetur. Sed redēptor

noſter cathedras uendentium columbas euer
tit. Qui taliū negotiatorū ſacerdotiū deſtruit:
hinc eſt qđ ſacri canones ſimoniacam hereſem
damnant. Reoſ ſacerdotio priuari praecipi
unt quide largiendi ordinib; prȩciū queruN,
Cathedra ergo uendentiū columbas euertit,
quando hi quiſpiritalem gratiam uen dunt.
Uel ante humanos uel ante di oculos ſacerdo
tio priuantur; & quidem multa ſunt alia
praepoſitorū mala quae humanos modo ocu
los latent. & plerūq; ſe paſtores ſcōs homi
nib; exhibent atq; inocculti ſſimos uiden turpi
ante interni arbitri oculos non erubeſcunt;
Veni & ueni & profecto ille dies neclonge eſt in quo
paſtorū paſtor appareat. Et tuniuſ cuiuſq;
facta in publicū deducat. Et qui modo ſubdi
torū culpas per praepoſitos ulciſcitur. Tunc
praepoſitorū mala per ſem & ipſum ſequens
damnat; Unde & ingreſſus ꝟ templū ꝑſe
quaſi flagellū defumiculis fecit. & de domo
di prauos negotiatores eiciens. Cathedras
uendentiū colūbas euertit. Quia ſubditorū
quidem culpas per paſtores ꝑcutit. Sed pas
torū uitia ꝑ ſem & ipſum ferit; Ecce modo
hominib; negari poteſt qđ latenter agi
tur. Ille certe iudex uenturus eſt cui tacen

do quisq: se nonpotest celare. Quē negan
do nonpotest fallere. Est aliud frr̄ qđme de
uita pastorum uehementer afflixit. Sed ne
cui hoc iniuriosum uideatur fortasse qđ assero.
me quoq: pariter accuso; quamuis barbarici
tēporis necessitate conpulsō ualde inbis inui
tus iaceo; Adexteriora enim negotia dilapsi
sumus. & aliud exhonore suscepimus atq; ali
ud officium actionis exhibemus; ministeriū
praedicationis relinquēmus. & adpoenam
nostrā ut uideo epi uocamur. quihonoris
nomen non uirtutem tenemus; Relinquunt
namq; dm̄ hi qui nobis cō missisunt. & tace
mus, inprauis actib: iacent. & correctionis
manum non tendimus. Cotidie permultas
nequitias pereunt & eos adinfernum tende
re neglegenter uidemus. Sed quando nos
uitam corri gere alienā ualeamus qui neglegimus
nostrā; Cum enim saecularib: intenti
tanto insensibiliores efficimur quanto ad
ea quae foris sunt studiosiores uidemur.
Usu quippe curę terrenę a caelesti desiderio
obdurescit animus. & dū ipso suo usu durus
efficitur. pactionē saeculi adeā mollire
non ualet quae ptinent adcaritatem di.
Undebene scā ecclesia demembris suis

fratribus dicit. Poterunt me custodem
muneris. Uineam meam non custodiui. Uineae quippe
nostrae actiones sunt quas usu cotidiani laboris
excolimus. Sed custodes muneris positi nram
uineam minime custodimus. Quando extra
neis actionibus implicamur ministerii actu
nis nostrae neglegimus; Nullū puto fr
km. alius maius praeiudiciū quā a sacer
dotib; toleratur. Quando eos, quos ad ali
orū correctionē posum. dare dese exempla
prauitatis cernit. Quando ipsi peccamus
qui conpescere peccata debuimus. plerūq;
qd est grauius sacerdotes qui propria dare
debuerant. & iam aliena diripiunt. Plerūq;
siquos humiliter. siquos continenter uiuen
conspiciunt inridem. Considerate ergo
quid de gregib; agatur quando lupi pasto
res fiunt. Hi enim custodiā gregis susci
piunt qui insidiari gregi dominico non
contra quos ei gregem custodire debuerunt. Nulla animarū
lucra quaerimus. adnra cotidie fastidia uacamus. terrena
concupiscimus humanā gloriā intenta
mente captamus. Et quia eo ipso quo cle
ri. praelati sumus ad agenda quae libet ma
iorem licentiā habemus. Susceptre bene
dictionis ministeriū uertimus ad ambitionis

argumentum. Dī causa; elinguamur alterna
negotia uacamus, locū sermonis accipimus &
terrenis actib; implicamur. Implacet enim
nobis profecto q̄ rumpū est. & erit sic̄ popu
lus sic sacerdos. Sacerdas cū mundi stat
Apopulo quando nullo uitę suae merito
mulgi transcendit actionem. Inplorema
histremię lacrimas. Considet & morte nr̄a
de ploranś dicat. Quomodo obscuratū est
aurū mutatus est color optimus. Dispersi sunt
lapides sc̄i arii in capite omniu platearū. Au
quippe obscuratū est. quia sacerdotū uita
quondā p gloria uirtutum. Clara munera p
actionis insti mas ostenditur. Reprobatis lor
obtimus est mutatus. quia ille sc̄i tanś habitus
p terrena & abiecta operadi gnomina dis
pēsionis suem. Lapides uero sc̄i arii in ple
cus habebantur. Nec sumebātur ipsum sa
cerdotis pectoris. nisi cum sc̄a sc̄orū in g.
dieńs ingressu sui conditoris apparebat.
Nos ergo sumus sc̄i dei. nos sumus lapides sc̄i
arii. qui apparere semp debem⁹ in ecclesi
a. quos q̄ quam necesse est sordes conspi
cua
dā numquā inexpiatis mundi
sed dispersum lapides sc̄i arii in capite
omnium platearū. quoniā quicquid

& orationem intus semp esse debuerant p
uias reprobam foris uacant, Ecce ā ponę nul
la est scti actio quā non sacerdos ad ministrāt.
Dum ergo in scō habitu constituti exteriora
sunt quę exhibent · Quasi scūarii lapides foris
iacent, Quia enim greca uoce platea latitudi
ne uocatur scūarii lapides in plateis sunt · Cū
religiosi quiq; lata mundi itinera sectantur.
Nec solum in plateis · sed & in capite platearum
dispersi sunt · Quia & pdesiderū huius mundi
opera p agunt · & tamen de religioso habitu
culmen honoris quaerunt · In capite ergo pla
tearū dispersi sunt · quia & iacent per ministeriū
operis · & honorari uolunt de imagine sanctitatis.
Quanto autem mundus gladio feriatur aspi
citis · quib; cotidie pcussionib; intereat popu
uid &c. Cuius hoc · nisi nostro praecipue peccāto
agitur, Ecce de populate urbes · euersa castra,
ecclesię & monasteria destructa · In solitudinē
agri redacti sunt, sed nos pe[n]ri populo auctores
mortis extimus · cui uitę debuimus ducer ad
uitam · Ex nostro & enim peccato populi turba
prostrata est · quia faciente nostra neglegen
tia aduersā erudita nonest · Quid enim ani
mas hominū nisi cybū dni dixerim · Quae
hoc sunt condire · ut meus corpore trahi

idest ut nullo ecclesiæ augmento iuuari
Sed huius cibi condimentū nosse debemus sic
enim paulo superius præfatus sum. Mihi
prædicatoribus dicitur. Vos estis sal terræ.
Sicut ergo cibus dicit populus condimentū cibi
sacerdotes esse debuerunt. Sed quia dum nos ab
orationis & eruditionis sęę usu cessamus. sal in fa
tua tū est condimentum alię cibū di, atq; ideo
ab auctore nostro sumitur. qui exigente fa
cultate nostra minime condit. Pensemus
enim qui unquā plangua nostram conuersi
qui de peruerso suo opere nostra increpatione
correpti. pœnitentiā egerunt, Quis luxuriā ex
nostra eruditione deseruit. Quis auaritiam
quis superbiā declinauit. Pensemus qd lucrū do
fecimus. quia accepto talento abscondi ne go
tū mittimus. Ait enim dñs. Negotiamini
dū uenio, Ecce iam uenit dñs de nostro
negotio lucrū requirit. Quale animarum
lucrū de nostra negotiatione monstrabimus
qui tui conspectui animarū manipulos deportā
tes offerre sęępe inhianter sumus. Pauemus
ante oculos nostros illū tantę districtionis
diem qui iudex uenit. & rationē cū seruis
suis talenta tradidit ponit. Ecce immanis
tate terribilis inter angelorū agmina archangelus

thorũ uidebitur. Inillo tanto examine elec
torum omnium & multitudo reproborum dedu
citur & unusquisq; quidsit operatus ostendi
tur; Ibi petrus cum iudea conuersa quam
postse traxit apparebit; Ibi paulus conuer
sum ut itadixerim mundũ ducens. Ibi an
dreas postse achaiam. Johannes asiam.
Thomas indiam inconspectu suum ducit; Ibi omnes dominici gregis angeli cũ
animarũ lucris apparebunt. Quisciat suus pre
dicationib; do postse subditum gregẽ tra
hunt; Cũ igitur tot pastores cũ gregib; suis
ante ora ipsius pastoris oculos uenerint. Quid
nos miseri dicturi primus quiaddñm nrm
post negotiũ uacui redimus; Qui pastorũ
nomen habere mus & quos nutrimento
nostro debeamus ostendere non habemus;
hic pastores uocati sumus & ibi gregẽ nondu
cimus; Sednũquid sine negligimus omne
desertu Quesitus nullomodo. Nam ipse
est sicut per prophetam pollicitus est.
per se ipsum pascit; Omnesq; quos pre
ordinauit adiuta flagellorũ famulis con
punctionis spũ trudit & prior quidem fide
lis ad sem baptisma uenientes nostris pre
cib; benedicuntur; pinpositionẽ nrã

manuum adō spm̄ scm̄ ꝓcipiunt atq; ipsi adreg
num caeleste ꝓpingunt; & eccenos ꝓneglegentiā
nostram deorsū tendimus; Ingrediuntur electi
sacerdotū manib; expiati caelestem patriā. & sa
cerdotes ipsi ꝓuitā reprobā adinferni supplicia
festinant; Cui ergo rei cui similes dixerim sacer
dotes malos nisi aquę baptismatis quae pecca
ta baptizatorū diluens. Illos adregnū caeleste
mittit & ipsa in cloacas discendit; Timeamus
haec frēs; conueniat actionē nostrā ipsū mi
nisteriū nostrū. de peccatorū nrorū cotidie
relaxatione cogitemus. Ne nostra uita pecca
to obligata remaneat. per quā omn̄ pr dr. cotī
die alios soluit; Consideremus sine cessatione
quid sumus; Pensemus negotiū nostrū. pense
mus pondus qd suscepimus; Faciamus nobiscū
cotidie rationes quas cū nostro iudice habem;
& sic debemus agere curā nostri ut non neglega
mus curā proximi; Utquisquis ad nos iungitur.
ex linguę nostrę sale condiatur. Cū uacantem
quę piā & lubricū uidemus. admonendus est
ut coniugio. ne frenare studeat iniquitatē suā,
quatenus phoc qd licet. discat superare qd non
licet. Cū coniugatū uidemus admonendus est
ut sic exerceat curā saeculi. ne post ponat am̄o
rem dei; Sic placeat uoluntati coniugis ut non

displicat conditori; Cum clericum uidemur
ammonendus est. Quatenus sic uiuat in exemplū
uite saecularib: praebeat; nisi quidimillo iuste re
prehenditur. Exeuntio ipsa relegionis estima
tio grauatur; Cū monachū uidemur ammonen
dus est ut reuerentiā habitus sui in actu in loqui
one. Incogitatione sua semp circūspiciat. Ea que
mundi sunt pfecte deserat, & quod ostendit huma
nis oculis habitu hoc arte edī oculos mortb: prae
tendat; Iste itaq: iam scē ammoneatur ut tepescat
Ille uero adhuc iniquus est admoneatur ut cor
rigat. Quatenus quisquis ad sacerdotē iunxe
rit tale sermoni; illius conditus recedat. Haec
fir krīm uob cū sollicite cogitate. haec proxi mis
uestris impendite; Omnipotenti do fructū uos
reddere de negotio qd accepistis parate; Sed
ista quae dicimus melius apud uos orando quam
loquendo obtinebimus; Oremus. dr quinos par
tores in populo uocari uoluisti praecipit ut
hoc qd humane ore dicimur. Intus oculis esse
ualeamus. Expl. om. lxviii. Lēc scīm sd.ma
parabolā hanc
Nillo tempore. dixit discipulis suis. Simile
regnū caelorū homini patri familias qui exiit
primo mane conducere operarios in uineā suā.
Conuentione autē facta cū operariis ex d'nario
diurno misit eos in uineā suā. & egressus

circa horã tertiã uidit alios stantes in foro otiosos:
& illis dixit Ite & uos in uineã meã. & qd iustũ fue
rit dabo uob; Illi aũt abierunt. Iterũ exit
circa sextã & nonã horã & fecit similiter. Circa
undecimã uero exit. & inuenit alios stantes &
dicit illis: Quid hic statis tota die otiosi. dicunt ei.
quia nemo nos conduxit; dicit eis: Ite & uos in uineam meam:
Cũ sero autem factũ esset dicit dñs uineae procu
ratori suo: Uoca operarios & redde illis mercedẽ
suam. Incipiens a nouissimis usq; ad primos.
Cum uenissent ergo. qui ad horã undecimã uene
rant. acceperunt singulos denarios: Uenientes
aũt & primi arbitrati sunt qd plus essent accep
turi. Acceperunt aũt & ipsi singulos denarios.
Et accipientes murmurabant aduersus patrẽ
familias dicentes: Hi nouissimi una hora
fecerunt & pares illos nobis fecisti qui portauimus
pondus diei & aestus. At ille respondens unicui ex
dixit. Amice non facio tibi iniuriã, nonne ex de na
rio conuenisti mecũ. tolle qd tuũ est & uade. Uolo
autem & huic nouissimo dare sicut & tibi. Aut
non licet mihi qd uolo facere. An oculus tuus
nequã est quia ego bonus sum. Sic erunt nouissimi
primi & primi nouissimi; Multi enim sunt
uocati. pauci uero electi. ... omt Lectiõ xvii
ciusdẽ hab̃ ad popt inconuenyty ẽporum.

nex planatione sua multa adloquen-

Si euangelii lectio postulat quamuis
si possimus breuitate perstringere neuos
& extensa processio & prolixa expositio
uideatur onerare. Regni caelorum pa-
familiae simile dicitur quia discendas
nea sua operarios conducit. Quis utro pa
trisfamiliae similitudine rectius & quã on
ditor noster. Quis regat quos conduxit & glec
tuos sic in hoc mundo possidet quasi subiec tos
dns indoue; quibus unea uineam electã
ecclesiam. Quae ab abel iusto usq; ad ultimũ
electũ quiusque mundi nasci turus est quos se
proculs quasi tot patenter missi, bene q;
pater familiae ad excolendã uineã sue mundum
tertia sexta nona & undecima operarios con
duxit. Qua a mundi primo usq; in finem
ad erudienda plebem fidelium. Praedicatores
congregare non distulit; Mane enim mundi
fuit ab adam usq; ad noe. Ora uero tertia
a noe usq; ad abraham. Sexta usq; ab abraha
usq; ad moysen. Nona autem a moyse usq;
ad aduentum dñi. Undecima uero ab aduentu
dñi usq; ad finem mundi. Inquis praedicatores
sci apostoli missi sunt. Qui mercedem ple-
nam extrema uenientes acceperunt; Ideo
ergo dns plebem suã quasi ad excolendam

uineam suam. Nullo tempore desunt operarij
mittere. Quia & prius per patriarchas & post modu
per legis doctores & prophetas, & extremo
uero per apostolos dum plebis sue mores excol
lunt quasi per operarios immittere cultura
laborauit; Quam uis inquo libet modulo uel men
sura quisquis cum fide recta bone actionis
extiterit. huius uineae operarius fuit. Opera
tur ergo mane hora tertia sexta & nona
antiquus ille & hebraicus populus designatur.
Qui in electis suis ab ipso mundi exordio. dum recta
fide dm studuit colere; quasi non distincte in ui
neae cultura laborare. Undecimam uero
gentiles uocantur. Quib; & dicitur: Quid hic
statis tota die otiosi. Qui enim transacto tam
longo mundi tempore prouita sua laborare
neglexerant. quasi tota die otiosi stabant; Cui
pensate fr quid inquisiti respondeant. Dicunt
ei. Quia nemo nos conduxit. Nullus quippe
ad eos patriarcha nullus prophetarum uenerat.
& quid est dicere ad labore nemo nos conduxit.
nisi uite nob uias nullus praedicauit. Quid ergo
nos abono opere cessantes inexcusationis
nostre dicturi sumus. qui pene anime sue
ro ad fidem uenimus. Qui uerba uite abipso
audiuimus. qui abuterib; fr egredi

potum praedicationis sumpsimus. Cum lacte
carnis, Possumus uero & eandem diuersitatis hom
rum & iam ad unū quemq; hominē p & atū momenta
distinguere. Mane quippe intellectus nostri
puericia est, Hora autem tertia adulescentia
intelligi potest quia Quasi iam sol multum proficit
dum calor ætatis crescit. Sexta uero iuuentus
est qua uelut in centro sol figitur. Dum in ea
plenitudo roboris solidatur. Nona uerō senec
tus in tellegitur. in qua sol uelut ab alto axe
descendit. quia & ea ætate iuuentutis defici
Undecima uero hora est ea ætas quae decrepita
uel ueterana dicitur. Unde & greci ualde sem
ores non gerontas sed presbiteros appellant,
ut plus quasi senes esse minus quos prouecti
ores uocant, Quid ergo aduita bona. aliud impu
tritia. aliud in adulescentia. aliud in iuuentute.
aliud in senectute. aliud in decrepita ætate pdu
citur quasi diuersis horis operarii aduineam
uocantur, Nos ergo uestros fratres picite &
si iam di operarii estis uidete, Pensa & unusquis
quid agat. & considera si non uinea laborat.
Quis enim in hac uita ea quę sua sunt quęrit adhuc ad
dei uineam nouerit. Illi nam: laborant.
qui non sua sed lucra dominica cogitant. Qui
zelo caritatis in studio pietatis inseruiunt.

anima b: lucrandis muigilam perducere &
alios secum aduitam festinam; Nam qui sibi
uiuit qui carni suae uoluptatib: pascitur rec
te otiosus redarguitur quia fructu diuni
operis non sectatur; Qui uero &usq: ad &tatem
ultimā dō uiuere neglexit quasi usq: adunde
cimam otiosus stetit Unde recte usq: adunde
cimā torpentib: dicitur; Quid hic statis tota die otiosi
Acsi apte dicatur; &sidō uiuere inpueritia
& iuuentute noluistis saltim in ultima &tate
resipiscite. &adhuc te uias cum iam laboraturi
multū nonestis uel sero uenite; &tales ergo
pater familias uocat. &plerūq: ante remune
rantur qui prius ad regnū de corpore exeunt
quā hi qui in pueritia uocati esse uidebantur.
An non adundecimā uenit latro qui &si non ha
buit per &atē. habuit tamen sero per poenā,
quidm in cruce confessus est &paene cum illo ce
sententiae spm exalauit unde, Nouissimo
autem reddere denariū pater familias cepit
quia ad paradysi requiem prius latronē quam
p&rū perduxit. Quanti patres ante legem.
quanti sub lege fuerunt. Et tamen hi quin
dni aduentu uocatis sum ad caelorū regnum
sine aliqua tarditate puenerunt. Eundem
ergo denariū accipiunt qui laborauerunt

adundecimam quẽ expectauerunt toto desi de
rio quilaborauerunt adprimã, quẽ aequalẽ
uite &erne retributionẽ sortitisunt cũ his.
quẽ mundi initio uocati fuerant. hi quinmun
di fine addnm uenerunt. Unde & hi quinla
bore praecesserunt murmurantes dicunt hi
nouissimi unahora fecerunt. & pares illos nob
fecisti quiportauimus pondus diei & estus. pon
dus enim diei & estus portauerunt. hi quos a
mundi initio quadiuhic contigit uiuere.
necesse fuit & iã longiora carnis tẽpra mãta tolerare
Unicuiq; enim pondus diei & estus ferre est. pro
longioris uite tempora carnis sue calore fati
gari. Sed quaeri potest cur murmu
rasse dicti sunt. quisalt im sero adregnũ uocan
tur. Catlorũ &enim regnã nullus murmurans
accipit. nullus quiaccipit murmurare potest.
Sed quia antiqui patres usq; adaduentũ dni
quã libẽ iuste uixerunt. ducti adregnu non
sunt. nisi ille descenderet & quparadisi clau
stra hominib, interpositione sue mortis ape
riret. Eorũ hoc ipsũ murmurasse est. qd &
rectr propapienda regna uixer. Et tamdiu
adpcipiendũ regnã dila tum sunt, quousq;
post patrã iustriã infernalia. quãis tran
quilla sint ipsi mentes profecto & laborasse

fuit inuinea · & murmurasse ; Quasi ergo
post murmurationē denariū accipiunt. qui
post longa infernī tempora ad gaudia regni
peruenerunt ; Nos autē qui ad un
decimā uenimus · post laborē non murmura
mus · & denariū accipimus ; Quia post me dia
toris aduentū in hoc mundo uemēter ad
regnū ducimur · Mox ut de corpore eximur ·
& illud sine mora percipimus qd antiqui patres
cum magna percipere dilatione meruerunt ·
Unde & eidem pat̄ familiar dicit ; Uolo & huic
nouissimo dare sicut & tibi ; & quia ipsa regni
perceptio est ; bonitas uoluntatis recte
subiungit · Aut non licet mihi qd uolo facere ·
Stulta enim quaestio est hominis contra beni
nitatē di ; Con 7 que rendū quippe est & 1 non
non sub cāq; rendū eēt
fidaret qd non deberet Sed si non dar & qd deberet
Unde apte subditur : An oculus tuus nequa est ·
quia ego bonus sū · Nemo aut̄ se de opere · nemo
de tempore exsollat · Cui haec expleta sententia subsequenter uerba clamat ; Sic erunt
nouissimi primi · & primi nouissimi · Ecce enī
& finem scimus · quae uel quanta bona regni
adhuc sup̄n̄ iudex · qua subtilitate hic
examin & ignoramus · & quidem gauden
dum cuiq; summopere est in regno dī esse

uel ultimum. Sed post haec terribile est ualde
qđ requiritur, Multi autem sunt uocati pauci uero
electi., Quia ad fidē plures ueniunt. & ad caeles
tē regnū pauci perducuntur; Ecce enim ad hodi
ernā festiuitatem quā multi conuenimus ecclesię
pariter simplemur., Sed tam quisquis quā pauci
sunt quinillo electorū dī grege numerentur,
Ecce uox omniū Xpm clamat., Sed uita omniū
nonclamat., plerisq: dnm uocib; sed fugiunt., hinc enim paulus dicit., Qui confiten
tur se nosse dm. factis autē negant;, hinc iacob.
Ait. Fides sine operib: mortua est, hinc psal
mista dnm dicit., Adnuntiaui & loquutus sum.
multiplicati sunt sup numerū., Uocamur autē
dna sup numerū. multiplicantur fideles. quia
ñ numquā & iā hu adfidē ueniunt. qui ad elec
torū numerū nonperti ngunt;, hic em
fidelib; pconfessionem admixtus sunt. sed prop
ter uitam reprobā illic numerari insorte
fideliū non merentur; hoc ouile scę ecclesię
hedor cum agnis rtcipit. Sed ātrestante euan
gelio, cū iudex uenerit. bonos a malis separat.
sicut pastor segregat oues ab hedis., Neq: ēm
possunt quibus hic carnis suae uoluptatib; seru
unt. illic inomnium grege numerari;, Illic eos
Marie humiliū iudex sepanit. qui sehic in sup

biae cornib; exaltat. Regnū caelorum capere
nequeunt quibic & incaeleſti fide poſiti toto
deſiderio terre quaerunt, & multos tales intra
ecclesiā frīcm̄i cernitur. ſedeos nec imitari
nec desperare debēt, Quid enim ſit hodie
aſpicimur. ſed quid cras futurū ſit unusquisq;
neſcimus; Plerūq: & qui poſtnos uenire cernitur
† agilitatē nos boni operis antecedit, & uix eū
cras ſequimur. quē hodie praeire uidebamur.
Certe cū ſtephanus p̄ro fide moreret̄ur. Saulus
ueſtimenta Lapidantium ſeruabat. Omniū ergo
manib; ipſe lapidatur. qui ad lapidandū oms
exortas reddidit, Et tamen eundē ipſū inſcā.
ecclesia laborib; antecessit. quē p̄sequendo
martyrē fecit; Duo ergo ſunt quae ſolli cite
penſare debemus. quia enim multi uocati ſed
pauci electi ſunt., Primū eſt unde ſequisq;
minime praeſumat: quia & iam ad fidē uocatus eſt.
Utrū p̄emio regno dignus ſit neſcit: Secundū
uero eſt ut unusquisq: proximū quē fortaſſe
iacere inutilis conſpicit. diſperare non au
deat: quia diuine miſericordie diuitias ig
norat. Rem fr̄ quae nup contigit
refero, Utinuos peccatores eſſe excorde con
ſpicitis: omnipotentis di miſericordia am
plius amet̄is. praeſenti anno immonaſterio me

qđ iuxta beatorū martyrum iohannis & paul
ecclesiam situm est. frāt quidam adconuersa
onē uenit deuote susceptus est., Sedipse deuo
tus conuersatur. hunc ad monasteriū frater suu
corpore non corde secutus est., Nam ualde con
uersionis suæ & habitū detestans. In monaste
uthospes habitabat. & monachorū uitā mirā
fugiens. discedere amonasterii habitatione
nonpoterat. quia uel quid ageret uel unde
uiueret nonhabebat., Erat eius prauitas
cunctis onerosa. sedhanc omnes aequanimi
profratrisseius amore tolerabant. Nam sup
bus & lubricus. Siqua posthoc scelm sequ
retur uitā nescibat., Inridebat uero siqus
illu hanc predicare uoluisset., Itaq: cū habi
tu saeculari uiuebat in monasterio, uerbis
leuis. mutab: instabilis mente tumidus. uer
se cō posita actione dissipatus., Mense iu
lio nup elapso huius quānostris pestilen
tiae clade percussus est, Qui ad extremū
ueniens urgueri coepit ut animā redde
et ultima iam corporis sui parte praemor tua
utilis uirtus in solo pectore & lingua
remansisset. Fratres aderant singuli ex
nū inquantū do largiente poterant
orationi incubantes. Atille subito

draconē addeuorandū se uenire conspiciens
magnis coepit uocibus clamare dicens; Ecce
draconi addeuorandu daturus propē uam
praesentia deuorare me non potest. Quid
mihi mortis facitis dare locū. ut ei deuorare me
liceat. Cū q: hunc fratres ut signū sibi crucis
imprimeret ammonerent. respondebat uis tu
te quapotenti dicens; Uolome signare se dnm
possum quia a draconē praemor. Spume
oris eius faciem meā lauit. Q ut tormeū eius
ore suffocatur. Ecce abeo mea brachia con
primuntur. Qui. & capiti meū in suo ore
absorbuit. Cū q: hoc illi pallens tremens & moriens
dicer& Coeperunt fratres uehementius ora
tionib: insistere. & obpressū draconis praesen
tia suis precib: adiuuare. Cū repente libe
ratus. magnis coepit uocib; clamare dicens.
Dō gratias. ecce discessit. ecce exiit ante
orationes uestras fugit draco qui me arripe
Mox aute seruituru sedō & esse monachum
deuouit. atq: ateporeillo nunc usq: febrib.
praemitur. Doloribus fatigatur. Mortē qui
dem subtrahere uoluit. sed adhuc plenius ut
restituat monet. Quaenimlongi & di
turnis iniquitatib: praeiuret. Longo lan
guore fatigatur; & diuīcorizni purgatio

durior concremat; Qua diuina dispensatione agitur ut prolixiora uitia egritudo prolixior exurat. Quisillum unquã seruari adconuersionẽ crederẽt quistantã di misericordiam considerare sufficiat; Ecce inuenis praua draconẽ uidit in morte cui seruiunt iniusta. Nec uidit uitiã funditus pderẽ sed in cui seruierat sarcẽ. scienda resistere. Ipsũ resistendo superarẽ. Ac ideo quo prius non uidens tenebatur uidit postea ne teneretur. Quae ergo lingua narrare uiscera diuine misericordie sufficit. quis ẽ ante peccatis diuitias non obstupescat has diuine peccatis diuitias considerauit. psalmista cum diceret; Adiutor meus tibi psallam quia tu dꝰ susceptor mꝰ es dꝰ meus misericordia mea. Ecce ppendens in quib: laboribꝫ humana sit uita constituta dñm appellauit adiutorẽ. & quia tribulatione presenti in requiẽ & ternã nos suscipit. appellat & iam susceptorẽ. Sed considerans qd mala nostra aspicit & portat. culpas nostras tolerat. & tamen nos ppaenitentiã ad premia reseruat. Nolunt dñm misericordem dicere. sed hunc ipsam misericordiã uocauit dicens. Dꝰ meus misericordia mea. Reuocemus ergo ante oculos mala quae fecimus. Pensemus ex quanta di benignitate toleramur. Consideremus

quaesumt pi&catis. eius uisceris. ut nonsolū culpas indul
geat. sedcaelestē regnū paenitentib; &iā post
culpas promittat. Atq; excommib; medullis cordis di
camus singuli. Dicamus omnes. dī meus misericordia mea.
expl. om Lxviii. Lec sc̄i ēū sō Lucā.

In anno quintodecimo imperii tiberii
caesaris procurante pontio pilato iudeā
Tetrarcha autē galileae herode Philippo
autē fratre eius tetrarcha ituriē & traco
nitidis regionis etlysaniē abyli nē
tetrarcha subprincipib; sacerdotiū anna & caiapha.
Factū est uerbū dñi sup iohannē zachariae filium in
deserto. Et uenit in omnē regionē iordanis prē
dicans baptismū paenitentiē in remissionē pecca
torū. Sicut scriptū est in libro sermonū esaiae
prophetae. Uox clamantis in deserto parate uiā
dñi rectas facite semitas eius. Omnis uallis imple
bitur. & omnis mons & colli humiliabitur. & erunt
praua in directa & aspera in uias planas. & uidebit
omnis caro salutare dei. Dicebat ergo ad turbas,
quae exiebant ut baptizarentur ab ipso, genimina
uiperarū quis ostendit uob fugere a uentura ira.
Facite ergo dignos fructus paenitentiae. & ne coe-
peritis dicere. patrē habemus abrahā. Dico enī
uob. quia potens est dī de lapidib; istis suscitare
filios abrahae. Iam enim securis ad radicē arboris

positaest. Omnisarbor nonfaciens fruc
tū excidet&ur&inigne mittitur. & Interro
gabant eū turbæ dicentes. Quidergo facimus
Respondens autē dicebat illis. Quihab& duas tonicas
d& nonhabenti. Et quihab& escas. similiter faciat.

omt xx

Homelia Lectionis eiusdem habita

ad populum in basilica beati petri apostoli.

Redemptoris praecursor quotempore uer
bum praedicationis accepit memorato
romanę rei publicę principe & iudeę regibus
designatur Cū dicitur. Anno quintodeci
mo imperii tyberii caesaris. Procurante
pontio pilato iudeā. Tetrarcha autē gali
leae herode. Philippo autē fratre eius. Tetrar
cha turę & traconitidis regionis & lysania aby
linę. Tetrarcha subprincipib; sacerdotū Anna
& caipha. Factum est uerbū dni supiohannem
zacharię filium indeserto. Quia enim illū prae
dicare ueniebat. qui & exiudea quosdā & mul
tos exgentib; redempturus erat. Per regē
gentiū & principes iudeorū praedicationis eius
tempora designantur. Quia autē gentilitas
colligenda erat & iudea proculpa perfidię disper
genda ipsa quoq: discriptio terreni principatus
ostendit. Quō & inromana re publica unus prae
fuisse dēscribitur. & iudeae regno quartā partē
plurimi principantur. Uoce enim nostri redemptor

dicitur. Omne regnū inseipsum diuisū desola
bitur. Liquet ergo qd ad finē regni iudea puene-
rat quae tot regib; diuisa subiaceat; Apte quoq;
nonsolū quib: regib;. sed quib; etiam sacerdotib. ac
tum sit demonstratur Utquiaillū iohannes bap
tista praedicaret. quisimul rex & sacerdos existeret:
Lucas euangelista praedicationis eius tempora pregnā
& sacerdotiū designauit; Etuenit inomnē regionē
iordanis praedicans baptismū paenitentiæ inremis
sionē peccatorū. Cunctis legentib; liquet. quia
iohannes baptismū paenitentiae nonsolū p̄dicauit
uerū & iā quib: dā dedit. Sedtamen baptismū suū
ipremissione peccatorum dare nonpotuit. Remissio
enim peccatorū insolonob baptismā xp̄i tribuitur
Notandū itaq; qd dicitur. Praedicans baptismum
paenitentiae inremissione peccatorū. Quibaptis
mū qd peccata soluerēt quiadare nonpoterat
praedicabat. Utsicut incarnatū uerbū patris p̄
currebat uerba praedicationis ita baptismum paenitentiæ
quo peccata soluuntur p̄currebat. suo bap
tismate quopeccata solui nonpossunt. Utquiaeius
sermo praecurrebat praesentiā redemptoris. ipsū
quoq: eius baptisma praecedendo fierēt umbra
ueritatis. sermonis Sequitur Sicut scriptum est
inlibro. isaie prophetæ. Uox clamantis indeserto
parate uiā dñi. rectas facite semitas eius. Isdē uero

iohannes baptista requisitus quis esset &. Respondit,
Ego uox clamantis in deserto; qui sicut ante nos
dictum est. Ideo uox aprophu&a uocatus est -
qui a uerbum praeibat. Quid autē clamat & ape
ritur. Cum subditur. Parate uiam dñi. rectas facite
semitas eius. Omnis qui fidē rectā & bona opera
praedicat. quid aliud quā uenienti dño adcor-
da audientiū uiam parat; Ut haec ui s gratiae
paen&re& lumen ueritatis inlustre&; Ut rectas
dō semitas faciat. dū mundas in animo cogitatio
nes per sermonē bonę praedicationis format;
Omnis uallis implebitur & omnis mons & collis hu
miliabitur. Qui hoc loco uallū nomine. nisi hu
miles. Qui montiū & colliū nisi superbi homines
designantur. Inaduentu uero redemptoris nostri
ualles impl&ę. Montes uero & colles humiliati
sunt. Quia iuxta eius uocē. Omnis qui se exaltat
humiliabitur. & qui se humiliat exaltabitur;
Uallis &enim impl&a crescit. Mons autē & collis
humiliatus decrescit. Quia animi rū infide
diatoris di & hominū. hominis xpi ihu. & genti
litas plenitudinē gratię accepit. & iudea p. perfi
dē pfidię. hoc unde tumebat pdi dit, Omnis enī
uallis implebitur. quia corda humiliū sacrę doctri
nę eloquio uirtutū gratia replebunt. Iuxta
hoc qd scriptū est. Qui emittit fontes in conuallib;
Etrursum dicit. Et conuallet abundabunt frumento

montib; namq; aqua dilabitur. Quia sup basmen
tes ueritatis doctrina deserit. Sed fontes in con
uallib; surgunt quia inter humiliu uerbu pre
dicationis accipiunt. Jam uidemus iam conualles
frumento abundare conspicimus. Quia illoru
ora pabulo ueritatis implecta sunt. Qui inter ac
simplices huic mundo dispicabiles esse uidebantur.
Ipsum quoq; iohannē baptistā quia miras ci tate
scribtor
preditu populus uiderat illu hunc esse singulari
celsu ac solidu montem credebat. De quo scriptu
est. Jnnouissimis dieb; erit mons domus dni pre
paratus in uertice montiu. Nam hunc esse xpm
putabant. Sicut p euangeliu dicitur. Cū extima
te autē populo & cogitantib: omnib; in cordib;
suis de iohanne. Ne forte ipse esset & xpc quē requi
rebant dicentes. Numquid xpc est u. sed nisi is dē
iohannes apud se uallis esset & repleta us gratia spūs
non fuisset &. qui ut hoc qđ erat ostenderet dixit.
Uenit fortior me cuius non sum dignus soluere cor
rigiam calciamenti eius. Et rursus ait. Qui habet
sponsā sponsus est. Amicus autē sponsi qui stat
& audit eu gaudio meum gaudet propter uocē sponsi.
hoc autē gaudiu meum impletu est. Illu oportet crescere.
me autem minui. Ecce cū promissa operatione
uirtutu talis esset &. ut xpc esse crederetur. Non
solu xpm non se esse respondit. Sed etiā corrigiā

calciamenti eius soluere. id est incarnationis eius
mysterium perscrutari. non se dignū esse phibun
eius esse sponsā ecclesiā ac predebat. qui hunc quia xp̄s esse
estimabam. Sed ait. Quibā & sponsā. sponsus est.
Acsi diceret. Ego non sū. sponsus sed amicus sponsi sum.
Nec propter uocē suā sed in uoce sponsi gaudere se per-
hibebat. Quia non id eo l& abatur in corde. quō
a populis humilit audiebatur loquens. Sed quia
ipse ueritatis uocem audiebat intus ut loquer& ur
foras. Quod bene gaudiū impl&um dicit. Quia
quisquis de sua uoce gaud&. plenū gaudiū non
habet. Aquo & subdit ur. Illū oport& crescere.
me autem minui. Quia in re quiescendū est in quo
creuit xp̄s. In quo in minuitur est iohannis. Nisi qd
populos iohannis abstinentia uidens. remotū hunc
ab hominib: esse conspiciens. eum esse xp̄m pu
tabat. Xp̄m uero cū publicanis conuidentem
inter peccatores ambulantem. intuens eum
non xp̄m sedisse prophā credebat. Sed cū
per accessum temporis & xp̄s qui prophā
esse putabatur. xp̄s est agnitus. & iohannis
qui xp̄s esse credebatur prophā esse innotuit
Impl&um est qd dexposuit praecursor prędixit.
Illū oport& crescere. me autē minui. In estima
tione quippe populi & xp̄s creuit. Quia agnitus est
qd erat. & iohannis decreuit. Qua cessante dici

qđponerat. Igitur quō &irdem iohannīs. Ideo inscī
tate perstitit. quia incordis humilitate perdurauit.,
&multi Idcirco ceciderunt quia apud semetipsos
elata cogitatione tumuerunt. Dicatur recte.,
Omnis uallis implebitur. &omnis mons &colliis humi
liabitur; Quia humiler donū accipiunt. qđ ase
corda supbientiū repellunt, Sequitur &erū
praua indirecta &aspera in uias planas;, Praua
directa fiunt cum malorū corda ꝑ iniustitiam
detorta. a diustitie regulā diriguntur, &aspera
in uias planas inmutantur. Cum inmites atq;
iracund ꝑ mentis perinfusionē supne glorie ad
lenitatē mansu&tudinis redeunt; Quando enim
uerbū ueritatis abiracunda mente non recipit.
quasi asperitas itineris gressum ꝑgentis repellit
Sed cū mens iracunda ꝑ acceptā mansu&tudinis
gratiā correptionis uel exortationis uerbū reci.
pit. Ibi planā uiā praedicator inuenit. ubi prius
per asperitatē itineris pergere. idest praedica
tionis gressum ponere non ualebat. Sequitur.
Et uidebit omnis caro salutare dī. Quia omnis caro ac
cipitur. omnis homo. uidelicet salutare dī xp̄m. in hac
uita omnis homo uidere non potuit; Ubi ergo in
hac sententia prophaca prophaciē oculum
nisi ad extremū iudicii diem tendit; Ubi cū aptis
caelis ministrantib: angelis cōsedentib; apostolis.

insede maiestatis suae xp̃r apparuerit. Omnes
hunc & electi & reprobi pariter uidebunt; ut & iusti
demunere retributionis sine fine gaudeant. &
iniusti inultione supplicii in perpetuo gemant.
Nam quia hoc ista sententia intendit. qd in extre
mo examine abomnicarne uidebitur. Recte
subiungitur., Dicebat autē adturbas quae ex
ibant ut baptizarentur abeo. Genimina
uiperarū quis ostendit uob fugere auentura ira?
Uentura enim ira est Anim aduersio ultionis
extreme quā tunc fugere peccator non ual&. Qui
nunc ad lamenta paenitentie non recurrit, & no
tandū qd male sobules malorū parentū actiones
imitantes. Genimina uiperarū uocantur, quia
per hoc qd bonis inuident. eos q. persequuntur,
Quod quib; dā mala retribuunt. qd lytiones proxi
mis exquirunt; Quō in his omnib: priorū suorum carna
liū uiā sequuntur. Quasi uenenati filii deuen
natis parentib; nati sunt; Sed quia iam pecca
uimus. quia usu male consuetudinis inuoluti sumus
Dicat quid nob faciendū sit ut fugere auentura
ira ualeamus., Sequitur. Facite ergo
dignos fructus paenitentiae. In quib; uerbis notā
dū est qd amicus sponsi non solū fructus paenitentie
sed dignos paenitentie admonet esse facien
dos. Aliud namq: est fructū facere. aliud

dignū pœnitentiæ facere. Utenim secundum
dignos pœnitentiæ fructus loquamur. Scien
dum est quia quisquis inlicita nulla commisit.
huic iure conceditur ut licitis utatur; Sicq; pie
tatis opera faciat ut tamen si noluerit ea quæ
mundiores non relinquat; Atq; quis informica
tionis culpā usq; forte sæ est grauus. Inadul
terio lapsus est. Tanto se licita debet abscidere
quanto se meminit & inlicita perpetrasse. Neq;
enim par fructus esse boni operis debet eius qui
minus & eius qui amplius deliquit. Aliter
in qui nullus & eius in quib; dam facinorib; cecidit
Per hoc ergo qd dicitur. Facite fructū dignos pœ
nitentiæ. Unusquisq; conscientia conueniat
ut tanto maiora quæq; bonorū operū lucra ppaen
tentiā quanto grauiora sibi intulit damna culpā.
Sed iudæi degeneris nobilitate gloriantes. Idcirco
se agnoscere peccatores nolebant. quia de abrahæ
stirpe descenderant. Quib; recte dicitur. & ne
coeperitis dicere patrē habemus abrahā. Di
co enim uob quia potens est de lapidibus istis
suscitare filios abrahæ. Quidenim lapides
nisi corda gentiliū fuerunt. Ad intellectū di
ominipotentis insensibilia sicut & ea quib; dam
exiudæis dicitur. Auferā cor lapideū de
carne uestra. Nec in memor lapidum nomine

semen significat sunt. quae lapides coluerunt.
Unde scriptū est. Similes illis fiant qui faciunt ea
Dom̄s qui confidunt in eis. Deq̄ib: nimirū lapi-
dib: filii abrahe sus citat sum. Quia dū dura
corda gentiliū in abrahe semine id est in xpo
credidēr. Eius filii facti sunt. cum ut semini sunt
uniti. Unde & erāt dē gentib: per pregiū p̄dicato
rē dicitur. Si aut̄ uos xp̄i ergo semen abrahe
estis. si igitur nos per fidē xp̄i abrahe iam semen
existimus. Judei propt̄ p̄fidiā abrahe filii esse
desierunt. Qui autem in illo die tremendi exami-
nis boni parentes malos filios prodesse
non possunt. Testatur proph&a quidicit. Noe
Danihel & iob. steterint in medio eius. Uiuo ego
dic̄t dn̄s dr. quia filios & filias n̄ liberabunt. sed ip̄i
iustificabunt animas suas. Et rursus.
Quia boni filii nihil malis parentib: prosunt. sed
ad reatū potius malorū parentū proficiat do-
nitas filiorū. Ipse apse ueritas iudeis non credē-
tib: dicit. Si ego in beelzebub eicio demonia
filii uestri in quo eos eiiciunt. Ideo ipsi iudices eorū
erunt. Sequitur. Jam enim securis ad ra-
dicē arboris posita est. Omnis enim arbor
non faciēs fructū bonū. excidet̄ur & in ignem mit-
titur. Arbor huius modi est uniuersū genus
humanū. Securis uero est scilicet redēptor noster

quuel ut ex manubrio & ferro tenetur exhumani
tate sed incidit ex diuinitate. Que uidelicet & securis ad radicem ar
bor posita est. quia & si ppatientia expectat uidetur
tamen quid facturus est: Omnis enim arbor non faciens
fructum bonum excidetur & in ignem mittetur. Qui a
unusquisq; puer sus parentibus traditur gehenne con
crematione inuenit quibus fructum bonum operis
facere contempnit. Et notanda qd securis non iuxta
ramos posita. sed ad radicem dicit; Cum enim malo ex
stirpi tolluntur. Quid aliud quam arans infructuose
arboris abscidunt. Cum uero tota simul progenies
cum parente tollitur. Infructuosa arbor a radice
abscisa est. Ne iam remaneat unde prauum genus
sobolescere ualeat. Inquibus iohannis baptiste uerbis
constat. qd audientium corda turbata sunt. Cum puny subinfert
Et interrogabant eum turba dicentes; Quid ergo fa
ciemus. Pcussi enim terrore fuerant. Quae cons
tim quaerebant. Sequitur. Respondens
autem dicebat illis. Qui habet duas tunicas det non
habenti. & qui habet escas similiter faciat. Pho
ne tunica plus est necessaria usu nostro quam pallium
ad fructum digne penitentie prona. Uenie la
exteriora quaeq; cum minus necessaria sed ipsa
ualde ab necessaria dimittere cuprocimur
debeamus. Sobria uel ora quadamodo tem
perantia uel tunica qua nostrum. Quia enim

in lege scriptū est. Diliges proximū tuū sicut te
ipsum: Minus proximū amare conuincitur quā
cū ea innecessitate illius. Nā ea quae sibi sum ne
cessaria partitur, Idcirco ergo dediuidendis cūpx:
mo duabi: tonicis datur praeceptū quia hoc deum
dici non potuit. quō siuna diuiditur. nemo uestim
Indimidia quippe tōnica & nudus remanet & qui ac
cepit. & nudus quidedit, Interhaec autē sciendū
est quantū misericordiae opera ualeant. Cū ad
fructus dignos paenitentiae. ipsa p̄ceperis p̄cipi
untur. Hinc & ia ipsemet ipsa ueritas dicit: Da
uobis
eleemosinā & ecce omnia munda sunt. hinc rur
sus ait. Date & dabitur uobis. hinc scriptū ē.
Ignē ardentē extinguit aqua. & eleemosina
resistit & peccatis. Hinc iterū dicitur. Con
clude eleemosinā in corde pauperis & haec pro
te exorabit. hinc bonus pater innocentē filiū
+ Simul tū ubi fuerit. abundanter tribue
Ammonitū dicens. Si exiguū fuerit & ia exiguū
libenter studē impertiri. Ut autē quanta esset
uirtus incontinentia & susceptione indigentiū
ostenderet redemptor nr. dixit. Qui recipit p
phetā in nomine prophetae. mercedē prophe
tae accipiet. & qui recipit iustū in nomine iusti
mercedem iusti accipiet. In quib. uerbis notan
dum est quia non ait mercedem de prophe
te uel mercedem de iusto. Sed mercedem pro

ctmercedem iusti accipiat; Aliud est enim mer-
ces de prophetia aliud merces prophetę;
Neq: aliud merces de iusto aliud merces iusti.
quid est enim dicere mercedem prophetę: praemia
habebit, Iste enim fortasse iustus est, & quanto
in hoc mundo nihil possidet. Tanto loquendi pro
iustitia fiduciam maiorem habet; hunc dum ille
iustentat quum hoc mundo aliquid possidet &
fortasse pro iustitia adhuc loqui libere non presumit
iustitiae illius libertatem sibi participem facit;
Utrum eo pacto iustitiae praemia recipiat. qui
sustentando adiuuit; quatenus eandem iustitiā
libere loqui possit; Ille prophetiae spū plenus est.
Sed tamen corporeo eget alimento / & ne corpus ne
reficiatur. Certum est quod ex ipsa subtrahatur. Qui
igitur alimentū prophetę. propter hoc qđ pro
phetae est tribuit. Prophetię illius umbra diu
quendū dedit; Cū prophetae. ergo mercedē
prophetae accipit. Qui & si spū prophetię plenę
non sunt; hoc tamen ante oculos exhibent qđ
adiuuant, hinc qđ de quib; dā peregrinantib; fra
tribus; quos per iohannē dicitur. Pro nomine enim
xpi profecti sunt nihil accipientes a gentilibus.
Nos ergo debemus suscipere eiusmodi ut co-ope-
ratores simus veritatis. Quia enim spiritalia dom
habentib; temporalia subsidia tribuit. in ipsi

Accipit Si quis iustus prophetā suā largiendo sustentat. quā ut ipse
prophetā non habeat. & ad compara[illegible]

dōnis spiritalib; cooperator exiſtit. Nam cūpa
ci ſunt quiſpiritalia dona ꝓcipiunt. & multi qui
rebus temporalib; abundant. perhoc se diuites
uirtutib; pauperū inſerunt. Quo eisdem scis
pauperib; deſuis diuitiis ſolaciantur; Unde cū
ꝓphas uocē dñi derelictæ gentilitatis. ideſt scæ
ecclesiae ſpiritaliū uirtutū merita tamquā
deſerto arbuſta promittens. Ulmū quoq; pa
riter promiſit dicens. Ponā deſertū inſtagnū
aquarum. & terrā inuiam inriuos aquarum; dabo
inſolitudine. Caedrū. & ſpinam myrtum. & lig
num oliuę; ponam indeſerto. Abi & em ulmum
& buxum ſimul uti uideam & ſciam. & recogi
tem & intelligam ſpiritaliter. Deſertū quippe
dñi inſtagnō aquarū. & terrā inuiam inriuos
aquarū poſuit. quā gentilitatem. quae prius
per aridita tem meritis nullorbonorū operum
fructus ferebat. fluenta scæ praedicationis
dedit, & ipſa adquam prius proaspera tam
ſuae ſiccitatis uia. praedicatoribus; nompatebu
doctrinę. Postmodum riuos emanauit. Cui
adhuc exmunere magno promittitur; dabo
inſolitudine caedrum & ſpinam. Caedrum
quia magni odoris eſt atq; inputribilis natu
ræ accipimus inpromiſſione est. Deſpinauer
cum percanti homini dictum ſit. Terrata

tibi
spinas & tribulos germinabit Quidmirū si sic ꝑ
ecclesie illud promittitur quodpeccanti ho
mini propoena multiplicabit Sedcaedm signifi
cantur nomine hi quuirtutes & signa exhibeā
ꝑsua operatione qui dicere cumpaulo ualem
xpi bonus odor sumusdō quorum corda naimterno
amore solidata sunt Ut eniam terrem amoris pu
tredo nulla corrumpat ; Perspinā uero signati
sunt doctrine spiritalis uiri Quidum depeccatis
ac uirtutibus discrepant Et modo eterna supplicia
minantur Modo caelestis regni gaudia promit
tum Cor audientium pungunt Sicq; mentē
dolore conpunctionis perforant ut abeorū oculis
quasi quidam sanguis anime lacrime decurrant
Myrtus uero temperatiuae uirtūs est Ita ut dissolu
tamembra temperando cōstringat Qui haq;
per myrtum nisi hi signatisunt qui afflictionib;
proximorū conpatiscuntur Eorūq; tribulationē
per conpassionē temperant Iuxta hoc qd scrip
tum est Gratias autem dō qui consolatur nos
in omni tribulatione nostra ut possimus & ipsi
consolari eos qui in omni pressura sunt Quidū
afflictu proximi uerbum uel opem consolationis
ferunt eos procul dubio ad statum rectitudinis
restringunt Ne inmoderata tribulatione indis
cretione soluantur Quos autem per oium am

nis misericordeer accipimus quia greece oleos
misericordia uocatur, & quasi oleus. quorum ante
omnipotentis di oculos misericordie fructus
luce[illegible]. Cui adhuc inpromissione subiungi
tur. Ponam indeserto abiegem. ulmum. &
buxum simul. Quia p abiegem quae ualde crescendo
adaeris alta sustollitur. Nisi hic significatur. qui
intrae scam ecclesiam adhuc interrenis corpo
ribus positi iam caelestia contemplantur; &
quam nascendo de terra exierunt. contemplan
do tamen iam iuxta & here uerticem mentis
tollunt. Et quid per ulmum nisi saecularium
mentes expressisse sunt. Quae dum terrenis
adhuc curis inseruiunt. nullum uirtutum spiritalium
fructum ferunt. Sed si fructum proprium ulmus
non habet portare tamen unum cum fructu solet
Quia si saeculares uiri intra scam ecclesiam quamuis
spiritalium uirtutum dona non habent. dum tamen
eos uiros dons spiritalib; plenos largitate sua
tenent. Quid aliud quam uitem cum botris
portant. Buxus autem quos alios designat
qui malto non proficiunt & quamuis fructum non
habeat uiridi tatem habet. Nisi eos qui intra
scam ecclesiam adhuc exu & ans infirmitate
bona operi. ferre non ualent. Sed tamen pa
rentum fidelium credulitatem sequuntur. fidem

perpetuae uindictam tenem. Postquae omnia
pene subiungitur, Utiudeam & scia & intelligam parit, Adhoc enim
caedri ecclesia ponitur. Utquisquis proxi
mo odorem uirtutu spiritalium trahit. Ipse
quoq: interne uite delectatione nonrepent
sed addonoru celestiu desideria ignescat. Adhoc
spina ponitur utqui praedicationis tue uerbo
compunctus fuerit, Ipse quoq: exemplo illius
discat corda sequentium praedicationis uerbo
compungere, Adhoc mirtus ponitur utquis in ar
dore tribulationis ab ore uel opere prox
imi compatiendi temperamentum consolati
onis accipere. Ipse etiam discat quo admodu
afflictis proximis suae consolationis temperamen
tum proferat. Adhoc oliua ponitur utquis alie
ne misericordie opem cognoscere. Discat quem
admodu debeat indigenti proximo & ipse misereri
Adhoc abies ponitur ut quisquis um contempla
tionis fructu agnouerit. Ipse quoq. ad contemplan
da eterna praemia succendatur. Adhoc ulmus
ponitur utquisquis meruerit tum quu habere uir
tutu fructum spiritalia nonnulla Sed tamen ter
restrium donis plenius sustentat Ipse
quoq. scripturae quam ui valde spiritale in
seruiat & caelestiu bonorum barrus quotidie

nonualx ſuſtinendo ferre. Adhoc buxus
ponitur utquihabere multos adhuc in infirmitate
ponit uere fidei ueritatē conſiderent. eſſe ipſe
infideles erubeſcant; Bene ergo deſcripti ſunt prius
arboribus dicitur. Ut uideant & ſciant. & recogi
tent. & intelligant [illegible]. Ubi & apte ſubiungit
pariter; Quia cū una ſcam eccleſiam diuerſi
hominū mores diuerſi ſunt ordines. Neceſſe eſt
ut omnes ſimul dicant Dum mea ſpiritalem uim
diuerſe qualitatis & ſatis & ordines admittan tū
ſimul uidēur; Sed ecce nos demonſtrant ulmū
quaerimus permulta arbuſta longius euagati
ſumus. Adhoc ita dr propter quod prophetar
teſtimonium protulimus refutamur; Quereti
pt prophetam in nomine prophete mercedē
prophete accipiet; Quia & ſi fructū ulmus non
habet attem tamen cū fructib; portans hec ſpiri
ſua efficit. Que bene ſuſtentat alienā quauis
ad magnā opem iohannes admonet dicens. Facite
fructus dignos penitentie. & rursus Qui habet
duas tunicas det non habenti Et qui habet cibos
similiter faciat. Impatienter datur intelligi
qd uerba ſubdit. Adhuc; aūt iohannis baptiſte
te uſq; nunc regnū celorū uim patitur. & uio
lenti rapiunt illud. Quę ſuprne uerba ſententie
r[ati]o ſum magnopere ſcrutandā. Nā quemadmodū

quomodo uim perpsi regnum caelorum possit, Qui
tnim caelo uiolentiam inrogat, Etmirum quaerē
dum est. Si patri uim regnū caelorū potest, Cur
eide uim adieb: iohannis baptiste &nouam antepsitulerit
In legeuero scriptum est; Si quis haec uel illa fecerit
morte moriatur; Cuncturs legentib: ligus quispec
catoresq: poenas uae seueritatis pculit. Nouau
pp: contentiā aduitā reduxit; Cū uero iohannis baptista
redemptoris gratiā precurrens. paenitentiā pdicau
it peccator qui excul prest mortuus. per conuersio
nē uitam. Profecto adieb: iohannis baptiste regnū
caelorū uim patitur; Quid est regnū caelorū nisi locus
iustorū; Sol enim iustus caelestis patrie praemia
debentur. Ut humiles, casti mites atq; misericordes ad
gaudia supna pueniant. Cū uero quis uel sup biae
tumidus uel carnis facinore pollutus. uel uiae undia;
ascensus uel crudelitatis impius post culpas ad
paenitentiā redit. & uita & ternā pcipit. Quasi in
locū peccatoris intrat alienū. Adieb: ergo iohannis
baptiste regnū caelorū uim patitur & uiolenti rapi
um illud; Quia qui paenitentiā peccatorib: indicit
quid aliud quā regnū caelorū fieri uiolentiā docet.
Recogitemus ergo fratres mala que fecimus & nos
met ipsos assidus lamentis arcere studeamus. Ter
dita iustorū quā non tenuimus pauitate premamus
p paenitentiam. Vulti enim ompsi tale uolentes

perpaſi. ꝓnam regnū celorū rapiuntur noſtris
flagitijs qd noſtris meritis nondebet. Abſpe ergo cer-
titudine nulla nos malorū noſtrorū qualitas
nulla quantitas fraudet. Praeſtat magnā
uenie fiduciā latro ille uenerabilis quimon
ide uenerabilis. unde latro; Namlatro exem
delirate uenerabilis exconfeſſione. Cogitate
go. cogitate ſuā ſint incomprehenſibilia nomina po
tentie miſericordie uiſcera. Latroſte in
ter uſ manib. abſtrahitur a fruce honeris ſui
penſus eſt inpatibulū crucis; ibi confeſſus ibi
ſanatus ibi audire meruit, hodie mecū eris
in paradyſo Quideſt hoc quis tanta bonitas
di dicere. Quis eſtimare ſufficiat. Deple
poena crimini ꝓuenit adpraemia uenit.
Idcirco autem omnipotens electoſſuos in quib; di
lapſib; cadere permittit ut alios in culpa iacen
tib; ſuoru adeū corde conſurgant. Spe uenie
reddere & eis plamenta paenitentie. Iam
pietatis aperiret. Exerceamus ergo noſtre
quiſq; inlamentis gemitus; iuuamus fletibus & dig
nis paenitentiae fructibus culpas quas fecimus.
ad indulgentiam nobis tempora Indulta nonpereat
qua quimultos a ſuis Iniquitatibus iam ſecos aſpicimus
quid aliud quam ſupernae miſericordiae pignus
tenemus. EXPLICIT OMIE XC.

Lec sū cū scō marcō

In illo tempore. Maria magdalene. & maria iacobi & salome abeuntes emerunt aromata ut uenientes ungerent ihm̃. & ualde mane una sabbatorum ueniunt admonumentum orto iamsole. & dicebant adinuicem. Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti. & respicientes uiderunt reuolutum lapidem. & introeuntes inmonumentū uiderunt iuuenem sedentem in dextris coopertum stola candida. & obstupuerunt. Qui dixit illis. Nolite expauescere. Ihm̃ quaeritis nazarenum crucifixum. surrexit Non est hic. Ecce locus ubi posuerunt eum. Sed ite dicite discipulis eius & petro quia precedit uos in galileā ibi eum uidebitis sicut dixit uobis.

oml lec ēiusdē habita adopt̄m in bāsil beate marie ad ps

pascha

Multis uobis lectionib. fr̄r karissimi per dictatū loqui consueui. sed quia lassescentia stomacho ea quae dicta uero legere ipse non possum. Quorda̅ ur̄m minus

libenter audienter sintueor. Undenunc a
mem&ipso exigere contrc morem uolo. ut
inter sacrc missarum sollemnia lectiones sci
euangelii nondictando sedconloquendo
edisserem. Sicque excipiatur utloquim̃.
quia conlocutionis uox corda tarpentia plus
quam sermo lectionis excitat; &quasi qua
dam manu sollicitudinis ut euigilent pul
sat. Et quidem adhoc opus me sufficere
posse nonuideo. Sedtamen uires quas
inperitia denegat. Caritas ministrat.
Scio namq: quidixit. Aperi os tuū &ego
adimpleboillud. Bonumergo opus nob
inuoluntate sit Nam exdiuino adiuto
rio erit inperfectione; dat loquendi ausū
&iam resurrectionis dominicę tanta sol
lemnitas; quia &indignum ualdeest ut
eo die laudes debitas taceat lingua carnis
quo uidelic& die ẽa ro resurrexit auctoris.
Audistis frēs scm̃i quodscās mulieres quędm̃
fuerunt . . secutę cumaromatib; admo
numentum uenerunt &ei quem uiuentē
dilexerant. &iam mortuo studio humani
tatis obsecuntur; Sed rer gesta aliquid
inscā ecclesia signat gerendū. Sicquip
pe necesseest ut audiamurque factasum

quati nus cogitemus & iam quae nobis sum
exeorum imitatione facienda; & non ergo
ineo quies mortuus credenter si odore
uirtutum refecti cum opimione bonorum
operum dñm quaerimus. Admonumen
tum profecto illius cum aromatib; uenimus.
Ille autem mulieres angelos uidem. quae
cum aromatibus uenerunt; Quia uidelz
cū ille mentes supernorum uer aspiciunt.
quae cum uirtutum odoribus addm. p
scā desideria [redacted] proficiscuntur.
Notandum uero nobis est quidnā
sit quod in dextris sedere angelus cernitur.
Quidnamq; per sinistrā cm. Nisi uitā presens.
Quid uero per dexteram cm. Nisi per pēnia uita
signatur. Unde scriptū est. Leua eius
subcapite meo. & dextera illius amplexa
bitur me. Quia igitur redemptor nr
iam praesentis uitę corruptionē transi
isset. recte angelus qui nuntiare per
ennē eius uitam uenerat. In dextera sede
bat. qui stola candida cooperitur apparuit
quia festiuitatis nostrę gaudia nuntiant.
Candor enim uestis splendorem nostrę de
nuntiat sollemnitatis nostrę dicamus
an ne. Sed iustificemur uerius. & ne dicam

&nostre. Illa quippe redemptoris nri resur
rectio. &nostre festiuitas fuit. Quia nos ad
immortalitatem reduxit, &angelorū festi
uitas exstitit. quia nos reuocando adcaele
tia eorū numerū impleuit. In sua ergo ac
nostre festiuitate angelus in albis uestibus ap
paruit. Qua dūnos per resurrectionē dom
nicā adsuperna reducimur caelestis patrie
damna reparantur; Sed quid uementes fe
minas affatur audiamus. Nolite expauescere
Ac si aperte dicat; Pauea
ant illi qui
non amant aduentū supernorum
ciuium, pertimescant qui carnalib; desideriis
praessi adeorū se & societate pertingere posse
desperant; Uos aute cur pertimescitis
quae uos conciues uidetis; Unde & matheus
angelū apparuisse describens ait; Erat
aspectus eius sicut fulgor & uestimenta eius
candida sicut nix; In fulgure & enim terror
timoris est. In niue aute blandimentū can
doris; Qui a uero omnipotēs & terribilis est
peccatorib; & blandus iustis. Recte testis
resurrectionis eius angelus & in fulgore
uultus & in candore habitus demonstratur;
Ut de ipsa sua specie & terreret & reprobos &
mulceret & probos; Unde recte quoq; populū

perdeserta gr̃c dientem columna ignis ꝓnoc
tē. &columna nubis praecedebat indie Ignigne
&enim terror est. Innube autem uisionis lene
blandimentum; Diesuero uita iusti. &nox
accipitur uita peccatoris. Unde &conuersis
peccatoribus paulus dicit; fuistis aliquando
tenebre. Nuncautem lux in dn̄o. Indie enim
pernubem columna monstrecta est. &in noc
te perignem. Quia omp̄r & blandus iustis
&terribilis apparebit iniustis; Ita & in iudicio
uenies per lenitatis mansu & udinē demulc&
Illos uero per iustitie districtionem terr&
Sediam quid angelus subiungat audiamus;
Ihm̄ quęritis nazarenum. Ihr̄ latino elo
quio salutaris ideo est saluator interpr&atr
Atuero multi tunc ihū dici poterant. Non
tamen substantialiter. sednuncupatiue
Ideo &locus subiungitur. undequo ihū dictū
sit manifest&tur nazarenum. & causam
protinus subdidit. crucifixum atq; addidit.
surrex̄ Nonesthic. Nonesthic dicitur
per praesentiā carnis. quitamen nusquā
de erat per praesentiā maiestatis. Sed
ite dicite discipulis eius & p&ro quia prae
cedet uos in galileā; Quaerendū no bis est
Cur nominatur discipulis p&rus designat&

exnomine, Sedsi hunc angelus nominatim
Nonexprimer&. quimagistrū negauerat ue
nire Inter discipulos Nonauder&, Uocatur
ergo exnomine. nedisperar& exnegatione.
Qua inre considerandum nobis est Cur omp̄
dr̄. ēum quem cuncte ecclesie praeferre dis
posuerat. Ancille uocem pertimescere. & seip
sum Negare permisit; Quod Nimirū magne
actū esse pie&atis dispensatione cognoscim;
ut is quisuturus esset pastor ecclesie. insua
culpa discer&. qualiter alios misereri debuisse&.;
Prius itaq; eum ostendit sibi. & tunc praeposuit
c&eris. ut ex sua infirmitate cognoscer&.
quam misericorditer aliena infirmato le
rar&. Bene autem de redemptore nostro
dicitur. Praecedet uos in galileā ibi eum
uidebitis sicut dixit uobis. Galilea nāq; trans
migratio facta interpre&atur. Jam quippe
redemptor noster. a passione ad resurrec
tionem. a morte ad uitam. a poena ad glo
riam. a corruptione. ad incorruptionem
transire migrare uerat. & prius post resurrec
tionem in Galilea a discipulis uid&ur. quia
resurrectionis eius gloriam post le&i uide
bimus. Simodo autem ad ur tutū celsitudi
nem transmigremus. Quid ergo in sepulchro

nuntiatur. INtrecenſmigratione oſtenditur. ⁊

Quia ſi quiinmortificatione carnis agnoſci
tur. intrecenſmigrectione mentis uidetur. ⁊
Haec frī kmī protanta diei [redacted] ſollemnitate
delectionis euangelicae ex poſitione tranſ
currimus⁊ Sedlibet uideha c eadem ſollem
nitate aliquid ſubtilius loquamur. Duę &
enim uite erant Quarū unā nouimꝰ alteręc
neſciebamus. Una quippe mortalis eſt alia
immortalis; Una corruptionis. aliaincorrup
tionis; Una mortis. aliareſurrectionis; Sed
uenit mediator dī & hominū homo xpr̄s
ſuſcepit unā & oſtendit altęrcm; Unā ꝑtulit
moriendo oſtendit altęrcm reſurgendo.
Surgitur nobis mortalem uitam ſcientib; reſur
rectionem promittet & carnis. & tamen
hanc uiſibiliter non exhibet & quiſcitur promiſ
ſionib; credet & factus iteccq; homo apparuit
incarne; Mori dignatuseſt exuoluntate.
Reſurrexī expoteſtate; & oſtendit exemplo
qđ nobis promiſit in ꝑmio; Sedfortaſſe
aliquis dicat iure ille ſurrexit quicūdī erat &
teneri moſte nonpotuit; Adinſtruendā ergo
ignoſcentiā nrām. adroborcndā infirmita
tem nrām. ſuae reſurrectionis exemplū not
ſufficere noluit. Soluitillo in tempore moſtuue

&tamen solus minime surrē. xii Nam scriptū ē
Multa corpora scōrū quae dormierant surrexerunt. Ablata ergo sunt omnia argumenta
perfidię Nequ[illegible]s enim dicat sperare desę non
deb& homo quod in carne sua exhibuit.
homo dr, Ecce cum dō homines resurrexisse cognoscimus & quos puros fuisse homines non dubitamus: Si igitur membra nostri redemptoris
sumus. praesumamus in nobis qd gestū con
stat in capite. Simul tū nos aboleamus spera
re debemus in nobis. nos membra ultima qd
de membris eius superiorib; audiuimus. Ecce
uero ad memoriā redit. qd crucifixo dī filio
iudei insultanter dicebant. Si filius dī est
descendat de cruce. & credimus ei. Qui si tunc
de cruce descenderę. Nimirū insultantib;
cedens: uirtutem nob patientię non demons
trare&. Sed expectauit paulisper tolerauit
probra. irrisiones sustinuit. seruauit
patientiam distulit admirationem: & qui
de cruce descendere noluit. de sepulchro
surrexit. Plus igitur fuit de sepulchro sur
gere. quā de cruce descendere. plus fuit
mortē resurgendo destruere. quā uitā
descendendo seruare. Sed cū iudei hunc
ad insultationes suas de cruce descendere

minime cernerent: cum moriente eum uiderent
eum seuicisse crediderunt. Nomen illius se. qua
si extinxisse gauisisunt; Sed ecce de morte
nomen eius per mundum creuit. Ex qua hanc
infidelis turba extinxisse se credidit: & quem
gaudebat occisum. dol& mortuū. qua hunc
ad suam gloriā cognoscit peruenisse ꝓpoe
nam; Quod bene in libro iudicū samson illus
facta significaꝛ Quicū gazam ciuitatem
philistinorum fuisse & ingressus. philisthei
ingressum eius protinus cognoscentes ciuita
tem repente obsidionib; circumdederunt.
custodes deputauerunt & samson fortissi
mum seram comprehendisse gauisisunt.
Sed quid samson fecit cog nouimus, media
nocte portas ciuitatis abstulit & montis
uerticem ascendit., Quem frī krīmi hoc
in facto. quem nisi redemptorem nostrū
samson ille significat; Quid gaza ciuitas.
Nisi infernū designat. Quid per philisteos
Nisi iudeorū perfidia demonstratur; Qui
cum mortuū dnm uiderint. eiusq; corpus
in sepulchro iam positum custodes loco de
putauerunt. & eum qui auctor uite claru
erat. in infernī claustris retentū
quasi samson in gaza se deprehendisse

lu & atisunt. Samson uero nocte media non
solum exiit. sed & iam portas tulit; Quia uide
lic & redemptor nr̄ ante lucem resurgens. non
solū liber de inferno exiit. sed ipsa & cia ̄ infernī
claustra destruxit. Portas tulit. & montis
uerticem subiit. Quia resurgendo claus
tra inferni abstulit. & ascendendo caelorū
regna penetrauit; Hanc ergo resurrecti
onis eius gloriā frr̄ kr̄i quae & prius demons
trabatur & signo. & post patuit ex facto.
Totamente diligamus pro eius amore moriam̄.
Ecce in resurrectione ductoris nr̄i. ministros
eius angelos conciues nostros agnouimus.
Adhor ̄ ergo ciuium illā frequentem festi
uitatem festinemus. Hr̄ cum nec dum uisio
ne possumus desiderio. & mente iungamur.
Transmigremus aduirtutes auertis ut redep
torem nr̄m in galilea uidere mereamur.
Adiuuat omn̄p dr̄ aduitam desideriū nr̄m
qui pro nobis in mortē dedit unicū filium
suū. Per eundem ih̄m xp̄m dn̄m nr̄m qui
cum eo uuit & regnat dr̄ in unitate sp̄s sci
per omnia saecula saeculorum. Amen.

explicit omelia xxi

In illo tempore. Una sabbati maria
magdalene uenit mane cum adhuc tenebre
essent admonumentū. & uidit lapidem sublatū
de monumento. Cucurrit ergo & uenit
ad simonē petrū & ad alium discipulū quem
amabat ihs. & dicit eis. Tulerunt dnm de
monumento. & nescimus ubi posuerunt eū.
Exiit ergo petrus & ille alius discipulus & ue-
nerunt ad monumentū. Current autē duo
simul & ecce ille alius discipulus præcucurrit citius
petro. & uenit primus ad monumentū & cū
se inclinasset uidit linteamina
posita non tamen introiuit. Uenit ergo simon
petrus sequens eū & introiuit in monumentū
& uidit linteamina posita & sudariū quod fuit
circa caput eius non cū linteaminib; positū.
sed separatim involutū in uno loco. Tunc
ergo introiuit & ille alius discipulus qui uene-
rat primus ad monumentū. Et uidit & crede-
dit. Nondū enim sciebāt scripturam. Quia oportu
erat eū a mortuis resurgere.

omelia lectā eusebii xxii

ad populum in basilica beati iohannis
PELLATUR CONSTANTIANA.

ractus longa molestia stomachus. diu
me carnali uestre delectionis euan
gelice loqui expositione prohibuit
Uox namq: ipsa ad amorem uirtutis subcūbit.

Et quia a multis audiri nonualeo. Loqui fateor inter multos erubesco. Sed hanc inme uerecundiã & ipse reprehendo; Quid enim nũ quid si multis prodesse nequeo nec paucis curabo: & qui ex me se portare manipulos multos non possum. Num quid nam debeo ad aream uacuus redire. Quãuis enim quantos debeo ferre nonualeo. Certe uel pauc os. certe uel duos. certe uel unũ ferem.

Hab& namq: ipsa infirmitatis intentio mercedis suae certitudinẽ; Quia supernus arbiter noster & si pondus consideratã inr&ributione, tamen uires pensat in pondere. Lectio scī euangelii quãmodo frr audiuit ualde in superficie historica est aperta. sed eius nobis sunt misteria subbreuitate requirenda.

Maria magdalene cũ adhuc tenebre essent uenit ad monumentũ; Juxta historiã notatur hora; Juxta intellectũ uero mÿstico requirentis signatur intelligentia. Maria enim auctorem omniũ quẽ in carne uiderat mortuũ quaerebat in monumento. & quia hunc minime inuenit. fusse ctũ credidit.

Adhuc ergo errem tenebre cũuenit admonumentum: Cucurrit ergo citius discipulis nuntiauit. Sed illi prec&eris cucurrerẽ

qui praecℓ&rus amauerunt. Uidelicℓ& pℓ&rus
&iohannes. Currebant autem duo simul, sℓd
iohannes praecℓcurrit cℓtius pℓ&ro. Uenit prior
admonumentū. &ingredi non praesumpsit.
Uenit uero posterior pℓ&rus. &intrauit. Quid
sit quid cursus iste significat. Numquidnam
haec tam subtilis euangelistę discriptio amis
tenus uacare credenda est. minime. Neq; enim
se iohannes &praeisse &non intrasse diceret&
sine ipsa sua trepidatione mysterii defuisse
credidisset&, Quidergo per iohannē. nisi sina
goga. Quid per pℓ&rū. nisi ecclesia designatur.
Nec mirū esse uideatur. qđ per iuniorē sinagoga.
Per seniorem uero ecclesia significari perhi
bℓtur. Quia &si addicultū prior est synagoga
quam ecclesia gentium. Adusum tamen
saeculi. prior est multitudo gentiū quā sinagoga
Paulo adtestante quia. Quia non prius qđ
spirituale est. sed qđ animale. Per seniorem
ergo pℓ&rū. significatur ecclesia gentium.
Per iuniorem iohannē sinagoga iudeorum.
Cucurrerunt ambo simul quia abortiui sui
tempore usq: adoccasū. pari &communi uita
&si non pari &communi sensu gentilitas cū
sinagoga decurrit. Uenit ergo sinagoga prior.
admonumentū. sed minime intrauit.

Quia legis quidem mandata percepit prophe
tias de incarnatione ac passione dominica au
diuit. Sed credere in mortuū noluit. Uidit
enim iohannis posita linteamina non tamen
introiuit, Quia uidelicet synagoga & si scrip
turas sacre sacramenta cognouit. & tamen
ad fidem passionis dominice credendo
intrare distulit. quem diu longe que
prophetauit praesentem uidit & renuit.
hominem dispexit dm̄ carne mortalem
factū credere noluit. Quid ergo est. nisi
quia & citius cucurrit. & tamen ante monu
mentum uacua fecit. Uenit autē simon pe
trus sequens eum. & intrauit in monumentū.
Quia secuta posterior ecclesia gentiū medi
atorem dei & hominum. hominē xp̄m ih̄m.
& cognouit carne mortuū. & uiuentē cre
didit dm̄. Uidit linteamina posita. & suda
riū qđ fuerat sup caput eius. non cū linteami
nib; positū. sed separatim in uolutū in unū
locum. Quid esse fr̄i credimus qđ sudariū
capitis dn̄i cū linteaminib; n̄ inuenitur in
monumento. Nisi quia adtestante paulo.
caput xp̄i dr̄. & diuinitatis inconprehensi
bilia sacramenta. Ab infirmitatis nr̄ae
cognitione diiunctum. Cuius potentia

creaturae transcendit naturā. & notandū
quodnonsolū sepassectum. sed&iam inuolutū
inuenirī dicitur; Linteū quippe quodinuol
uitur tius necinitiū necfinis aspicitur. Rec
te ergo sudariū capitis inuolutū inuentū ē.
quiacelsitudo diuinitatis nec coepit esse nec
desinit necperinitiū nascitur. nectermino
co angustatur; Beneautem additur; inuno s
loco quiainscissurae mentium dn̄ noneſt.
Dn̄ quippe inunitate est &illius gratiam ha
bere merentur quise abinuicem persectaꝝ
scandala nondiuidunt. Sedquiasol& psu
darū laborantiū sudor d&ergi potestā
sudarii nomine exprimi labordī. Quinse
quidem qui&us semp atq; incommutabilis
perman&. Sedtamen laborare sedenun
tiat. cū diuersos hominū pturbationes portat.
Unde &ppropha&ā dicit. Laborauī sustinens
Dn̄ autem apparuit incarne. laborauit ex
nostre mi[illegible]tate. Quē laborē passionis
tius dū incredulī uiderunt. cū uenerari nolu
erunt. Quem enim uidebant carne mortalē
dedignatisunt credere immortalē esse diuini
tate; Unde &iā hieremias ait. Reddeseis
uicem dn̄e iuxta operā manuū suarū. dabiseis
scutū cordis laborem tuū; Neenim p̄dicationis

spicula eorum corda penetrarent. dum ar
gumentis laborem dedignatisunt. quasi
eundem laborem illius proscuto tenuerunt.
Uteo adse trancsire eius uerba non permit te
rent. quo eum laborere usq; admortē uidera
Quid autem nos nisi nostri capitis idest dni mem
bra sumus:; per limen animā tiaq; corporis
laborū ligamenta signantur. quae nunc
electos omnes idest eius membra constrin
gunt. Sudarium ergo qđ super caput ei
fuerat. seorsum inuenitur. quia ipsa re
demptoris nostri passio. longe a nostre par
sione disiuncta est. Quō ipse sine culpa ptu
lit. quod nos cū culpa to leremus. Ipse spon
te morti succumbere uolunt. ad quam nos
uenimus inuiti. SEQUITUR;

Tunc ergo introiuit & ille discipulus qui ue
nerat prius ad monumentum. Postquā
intrecuit p&rius. ingressus est & iohannes.
Posterior intrecuit. qui prior uenerat.
Notū fr̄ est qđ in fine mundi ad redemptō
ris fidem. & iā iudea colli getur. Paulo
adtestante qui ait Donec plenitudo gen
tiū intrarē & sic omnis israhel saluus
fierē, & uidit. & credidit. Quid fr̄ quid
est mandū est credidisse. nū quid qui ad nos

Quidperfolicitatem litoris. Nisi illa perpetu
itas quietis æterne figuretur; Quia igitur
discipuli adhuc fluctib; mortalis uite mersam
immani laborabant; Quia autem redemp
tor noster iam corruptione carnis excesse
rat post resurrectionem sua in litore stabat
Ac si ipse resurrectionis sue mysterium rebus
discipulis loquerétur dicens Jam uobis imma
ri non appareo quia uobiscum in perturr
bationis fluctib; non sum, hinc est quod
alio in loco post resurrectionem suam eisdem
discipulis dicit; Haec sunt uerba quae locutus
sum aduos cum adhuc essem uobiscū; Neque
enim cum ipsis non eret quib; praesens corpo
raliter apparebat; Sed tamen iam se esse
cū ipsis denegat. aquorū mortali corpore
carnis in mortalitate distabat; Quod illic
cum ipsis positus fatetur non se esse cū ipsis,
hoc quoq; hic situ corporis indicat. cū adhuc
nauigantib; esse se in litore demonstrat.
Facta est autem discipulis piscationis magna
difficultas ut magistro ueniente fierét ani
mationis magna sublimitas. Qui protinus
dixit. mittite in dexteram nauigii rétia & in
uenietis. Bis in sco euangelio legitur. quan
dñs iussit ut adpiscandū rétia mitterentur

antepassionem uidelic& & post resurrec
tionem. Sed prius quam redemptor noster
pater& & resurger& mitti quidem r&e ad
piscandum iub&. Sed utrum in dextera an
in sinistram mitti debuisse& nomiub&, post
resurrectionem uero discipulis apparens
mittir&e in dextera iub&. In illa piscati
one tanti capti sunt: utr&ia rumperentur.
In ista autem & multi capti sunt. & r&ia rupta
non sunt. Quis uero nesciat bonos dextera
& malos sinistre figurari; Illa ergo piscatio
in qua specialiter in quam partem mitti r&e
debeat non iub&ur praesente ecclesiam de
signauit. Quae bonos simul ac malos colligit.
nec elegit quos trahat quia & quos eligere
possit ignorat; haec autem piscatio post
dni resurrectionem facta insolā dexterā
missa est quia aduidendam claritatis eius
gloriā sola electorum ecclesia pungit.
quae de sinistro opere nihil habebit; In illa
piscatione prae multitudine piscium r&e
rumpitur quia nunc ad confessionem fidei
& iam cū electis reprobi tanti intrant
Quid prae quoq; ecclesiam hereticis scindant;
In ista uero piscatione & multi pisces & magni capiuntur & r&e non rumpitur.

Quarta electorum ecclesia incontinua aucto
rissui pa cére quiescens. nullis iam dissensionib.
dilaniatur.; Captis autem tam magnis piscib;
Ascendit simon p&rus & traxit rete interram.
Jam credo quod uestre caritas aduertit, quid
est q̃d p&rus rete ad terrã traxit. ipsi quippe
scã ecclesia est commissa ipsi specialiter dicit̃
Simon iohannis amas me. pasce oues meas.
Quod ergo postmodũ aperitur in uoce hoc
nunc signatur in opere. Quia igitur prae
dicator ecclesie nos a mundi huius fluctib;
separat. Nimirũ necesse est utr& eplenũ
piscib; p&rus ad terrã ducat. Ipse enim pis
ces ad solidi tatem li toris per traxit. Quia
scãe praedicationis uoce stabilitatem g&ne
patrie fidelib; ostendit, hoc ag it uerbis. hoc
epistolis. hoc agit cotidie miraculorũ signis
quotiens per eũ ad amorẽ qui &is &erne
conuertimur. Quotiens a terrenarũ rerũ.
tumultib; reparamur. Quid aliud quam
missi in tyre r& e fides pisces ad litus trahim̃r.
Sed cũrre te magnis piscib; plenũ dicitur ad
ditur. & quantis; scilic& c l iii; a magno myr
terio numerus nomen accat, sed in tentor uor
tanti mysterii profunditat exper tat; Neq:
&enim quantitatis summã soller ter

euangelista exprimere. Nisi hanc sacramento
plenā esse iudicasse., Scitis nāq; quod inter
tamento ueteri omnis operatio per decalogi
mandata praecipitur; Innouo autē eundē
operationis uirtus per septiformem gratiā
scī spūs multiplicatis fidelib; datur. quē pro
phēta denuntiat dicens; Spūs sapientiæ
& intellectus spūs consilii & fortitudinis
spūs scientiae & pietatis. & replebit eum
spūs timoris dnī., Sed ille in hoc spū opera
tionē percipit. qui fidem trinitatis agnos
cit. ut & patrē & filiū eundēq; spūm scm un
us uirtutis credat. Unius substantiæ esse fa
teatur., Quid igitur septē quae supra
diximus. per nouū testamentū latius datas.,
Decem uero pudet propria omnis nostra uirtus
operatio per decē & septem potuit plene
comprahendi., Ducamus ergo per trigo
nū decem & vii. & eum in. L. Qui pro
fecto consumerus a magno mysterio nomen at
que in testamento ueteri legimus. Quod
annus quinquagesimus iubeat uocari. sur
sus est., Inde & unde lex currentes populos ab
omni operatione cessare. quiescere., & redire regem
et munitas est., Unde quippe unū nampe
rest. Ubertim scilicet duritiam: rest uenatque

ueneſt;

ocamuſergo pertrigonum quinquagenā
&1. &tum tr. cl m. Quia igitur &omnis ope
ris operatio; infidelitatis exhibita adhe
quiem tendit. ad &ex ter ducimur ut adquin
quaginta &unū uenire debeamus. &uera
noſtra requieſ tunc eſt cūipſa in claritate
trinitatis agnoſcimus. quā in unitate diui
nitatis eſſe certū tenemus; quinquaginta
&unum ter ducimus & electorū ſummam
in ſupna patria quaſi centū quinquagēta
&triū piſciū numerū tenemus; Poſt reſur
rectionē ergo dñi miſſum rēte dignū fuit.
ut tot piſces caperet. quot ſolū modo electos
cuiuſ ſuperne patrie deſignaret; Inter
haec uero &externa ſcīeuangelii lectio
& hodierna noſ ammone& utuigilanter
debeamus inſpicere. C urdñs &redēp
tor nr poſt reſurrectionē ſuā piſcē aſſū
legitur comediſſe. Nonenim uacat ami
terio. quod iteratur in facto. In hac enim
enim lectione panē & aſſū piſcem. in illa
uero quae externo die lecta eſt. cū aſſo
piſce &c. ſanū melli comēdit; quid aū
ſignare credimus piſcem aſſum. niſi ipſū
mediatorēdi & hominem paſſum;

Ipse enim latere dignatus in aquis generis hu
mani capi uoluit laqueo mortis nostre, & qua
si tribulatione assatus est. tempore passionis
suae. Sed qui piscis assus fieri dignatus est in
passione fauum melius nobis extitit in resurrec
tione, An qui in pisce asso figurari uoluit
tribulationes passionis suae in fauo melli
us utrumq; naturam exprimere uoluit prone
suae, Fauum quippe mel incerta est, mel
uero incerta diuinitas in humanitate qd
ab hac quoq; lectione non discrepat, Nam pis
cem comedit & panem. Qui enim assari ut
pisces potuit ex humanitate panem nos refe
cit ex diuinitate quia it, Ego sum panis
uiuus qui de caelo descendi, Assum ergo pisce
comedit & panē ut ipso suo cybo nobis ostende
ret. quia & passionem ex nostra humanitate
pertulit & refectionē nostram ex sua diuini
tate procurauit, Quod si uigilanter inspici
mus nobis quoq: qualiter admirandū con
gruat uidemur, Sicenim sua redemptor
indicat ut imitationis uia nobis sequentibus
sterneret, Ecce inq; bo suo dñs nr̄ pisci assо
comungere fauū uoluit. quia scilicet
illos in suo corpore ad aeternā quidem sur
gere pr̄. quos hic tribulationes per pō sentiri

abamore in terne dulcedinis nonrecedunt.
Cũ assopisce fauur sumitur. quia quibic adflic
tionẽ prouentate susceptum illic dulcedine
uera satiantur. Notandũ quoq; quod ultimũ
conuiuiũ dñs cũ vii discipulis habuisse discribi
tur. P&rus namq; &thomas nathanahel
filii zebedei &alii ex discipulis eius duo meo fu
isse memorantur. Cur cum vii discipulis
ultimũ conuiuiũ celebrat. Nisi q deos tantũ
modo qui septi formi. gratia scī spī plenitudi
futuros secum in nu&erna refectione denuntiat.
Septem quoq; diebus omne hoc tempus euoluitur.
&sepe septenario numero perfectio designatꝰ.
Illi ergo ultimo conuiuio de presentia ueritatis
epulantur. qui nunc perfectionis studio ter
rena trscendendum. quos munch huius amor
non ligat. Quib; &si utcũq; per temptatiõa
obstrepit. coepta tamẽ eorũ desideria non
r&undit. Dehoc extremo conuiuio aliꝰ p
iohannẽ dicitur. Beati qui ad cenã nuptiarũ
agni uocati sunt. Id circo enim non ad prandi
dii. sed ad caenã uocatos narrat. Qui animi
rũ in fine diei conuiuiũ caena est. quiergo
finito praesentis uite tempore ad refectionẽ
supne contemplationis uenium. Non ad agni
prandiũ. sed ad caenã uocantur. Qui unde hic &

caena hoc ultimo conuiuio expr i mitur. Cui
septem discipuli adesse memorantur: quia illor
ut diximus. tunc interna refectio reparat.
qui pleni nunc septiformis gratia mamorē
spūs anelant. Haec ergo uobiscum fragite
huius spūs repleri praesentia desiderate. quid
uos sequi in futurum possit exp̄esenti ppen
dite. Pensate si hoc spū plenius &nostis
sia dillud conuiuiū peruenire ualeatis; Quis
quis namq: ille est quem nunc spūs iste non repa
scet profecto abilla &terni conuiuii refectio
ne ieiunat. Memento te quid de eodem spū
paulus dicat. Si quis spūm xpi non hab&
hic non est eius; Quasi quida titulus diuine
possessionis est Iste spūs amoris, Numquid nā spūm
xpi. hab& iste. cuius mente odia dissipant. ela
tio inflat. iste usq: ad diuisionē mentis exas pe
rat. auaritia cruciat. luxoria enervat; Pen
sate qui sit spūs xpi profecto ille qui facit ami
cos &inimicos diligi. terrena despici. pro cae
lestib; aestuari. Carnē contra uitia come
ri. mentem a concupiscentiis frenari; Si er
go uultis iuste cognoscere possessionis di. prona
ppendite possessorem uri. Ecce enim qd dixim
uoce ueri dica. paulus clamat; Si quis spūm
xpi non hab& hic no est eius. Ac si aperte dicat.

quinunc dō in habitante nonregitur; dediuine
clamtatis specie postmodū nonlꝫatur. Sed
nostamen adhaec quaedictasum infirmāmr.
Necdū culmen perfectionis adtingimus in
uiadi cotidię scī desideriu gressus ponamus.
Consolatur nos ueritas quae per psalmista am
dicit. Inperfectum meū uiderunt oculi tui.
& in libro tuo omnes scribentur. Nonomnino
erit nobis noxia nostra inperfectio sincti stine
re constituti & adtergenda nonrespicimus
& ea quae restant transire festinamus. Nā
qui inperfectorum desideria dignanter inflā
mat hic quandoq; adperfectionē roborat.
per ihm̄ xp̄m dn̄m nr̄m qui cū eo uuit & regnat dr̄
in unitate sp̄ūsci poma secta sctoꝝ amen. expt. oct. iiii

Lect̄ sc̄i euǧli secund̄ ioh

In illo tēpore: maria stabat admonumentū
foris plorans: / dū ergo fleret inclinauit se
& prospexit in monumentū. & uidit duos
angelos in albis sedentes. unū ad caput & unū
ad pedes ubi positū fuerat corpus ihū; Dicunt
illi; Mulier. quid ploras. Dic
it eis. Quia tulerunt dn̄m meū & nescio ubi
posuerunt eū / haec cū dixisset. conuersa est
retrorsum. & uidit ihm̄ stantē. & non sciebat
quia ihs̄ est. Dicit ei ihs̄. mulier quid ploras.

Quemquerit. Illa existimans quia ortu
lanus est. Dicit ei; Dñe si tu sustulisti eum dic
to mihi ubi posuisti eum. Ego eum tollam; Dic ei ihs.
Maria; conuersa illa dicit ei. Rabboni; qd ebra
ice dicitur magister. Dicit ei ihs; Noli me tange
re. nondum enim ascendi ad patrem meum; Uade
autem ad fratres meos. & dic eis; Ascendo ad
patrem meum & ad patrem uram. & dm meum &
uram; Uenit maria magdalene adnuntians
discipulis quia uidi dnm. & haec dixit mihi.

V. OMET LEC[TIO] EIUS DE[CRETUM] HABITA
AD POPULUM IN BASIL[ICA] SCI . . ICH QUE
APPELLATUR CONSTANTINI MIA

Aria magdalene quae fuerat in
ciuitate peccatrix. Amando ue
ritatem lauit arbitrimis maculas
criminis. & uox ueritatis impleta
tur qua dicitur. Dimissa ei sunt
peccata multa. quia dilexit multum.
Quae enim prius frigida pec
cando remanserat. postmodum
amando fortiter ardebat; Na
uenit ad monumentum. ibiq: corpus
dominicum non inuenit. sublatum credidit. atq:
discipulis nuntiauit. Qui uenientes uide
runt. atq; ita esse ut mulier dixerat crediderunt.

Et deeis protinus scriptum est. Abierunt ergo
discipuli ad semetipsos. Accedunde subiungitur.
Maria autem stabat ad monumentum foris plo
rens. Quamre pensandum est. huius mulieris
mentem. quanta uis amoris accenderet. que
a monumento dñi. & ia discipulis recedentibus
non recedebat. & exquirebat quē nominuene
rat flebat inquirendo. & amoris sui igne suc
censa eius quem ablatū credidit ardebat deside
rio. Unde contigit ut eū sola tunc uider&
quae remansit ut quereret&. Quia nimirum
uir tus bonoperis perseuerantia est. & uoce ue
ritatis dicitur. Qui autē perseuerauerit usq:
in finem hic saluus erit. & praecepto legis cauda
hostiae in sacrificio nō&ur offerri. In cauda quip
pe finis est corporis. & ille bene immolat. qui
sacrificiū bonoperis usq: ad finē debite p̄ducit
actionis. hinc ioseph inter reliquos fr̄s talarē
tunicā habuisse describitur. Tunica quippe.
usq: ad talum est. opus bonū usq: ad consūma
tionē. Sed maria cūfler& inclinauit se. & pro
spexit in monumentū. Certe iam monumen
tum uacuū uiderat. iam sublatū dñm nuntiauerat
Quid est ergo rursum inclinat. Iterū uidere des
derat. Sed amanti semel aspexisse nō sufficit.
Quia uis amoris intentionem multiplicat.

inquisitionis, Quaerebam igitur prius & non inueniebam, perscrutari inquirere & Unde & contingere inuenire &. Actū q; est ut desiderata dilata crescerent & crescentia caperent, quod inuenissent, hinc est enim qd de eodem sponso ecclesia in canticis canticorum dicit; In lectulo meo per noctes quaesiui quē dilexit anima mea. & quaesiui illū & non inueni, Surgā & circuibo ciuitatē. per uicos & plateas & quaeram quem dilexit anima mea; Quae defectū quoq; inuentis ingeminat dicens, & quaesiui illū. & non inueni; Sed quia diu inuentio non elongat. sine quisitio non desistat; adiungit, Inuenerunt me uigiles qui custodiunt ciuitatē. & nūquē dilexit anima mea uidisti. paululū cūper transissem eos inueni quē dilexit anima mea. Dilectū nāq; in lectulo quaerim̄ quando in praesenti uite aliquantula requie redemptoris nostri desiderio suspiramus; per noctem quaerimus. quia & sinam in illo mens uigilat. tamen adhuc oculus caligat; Sed qui dilectū suū non inuenit. restat ut surgat. ciuitate circuat. Idest scām electorū eccle siā mente & inquisitione pcurrat. Per uicos etiam & plateas quaerit. id est p̄ angusta & lata gradiens eos aspiciat. Utrisq; inuentis

meruale at eius uestigia exquirat; Quia sup
nonnulli & iam uite secularis quum timendum
aliquid habeant de actione curritis. Quaeren
tes autem nos uigiles inuenient qui custodiunt
ciuitatem. Quasi patres qui ecclesie statu
custodiunt. bonis nostris studiis occurrunt. in su
uel uerbo uel scripto nos doceant. Quos cum paul
lu per transimus inuenimus quē diligimus.
Quia redemptor noster & si humanitate homo
inter homines diuinitate tamen super homines
fuit, cui ergo transeuntur uigiles, dilectus inue
nitur. Quia cum prophetas & apostolos intra
ipsum esse conspicimus. Illu quu natura de est
esse supra homines consideramus. Prius ergo
non inuenitur quam quaeritur. unde inuenitur
quia quaeritur teneatur; Sca enim desideria unde
dum proficiunt dilatione crescunt. Si aute dilatione
deficiunt desideria non fuerunt. hoc amore
ardet quisquis aduertitatem percipere potest
Hinc namq; dauid ait. Sitiuit anima mea
ad dm uiuum quando ueniā & parebo ante faciem
Hinc nos admonet dicens. Quaerite faciem eius
semper. Hinc prophetia dicit; Anima
mea desiderauit te in nocte sed spiritu in
precordiis meis de mane uigilabo ad te, [illegible]
rū ecclesia meantes cantico [illegible]

U ulnerata caritate egosum ; Justum quippe est ut
ex ursione medici ptingat adsalutē quae p estū eius
desiderii uulnus amoris portat inpectore. ; hinc
rursus ait. ; Anima mea liquefacta est. ut loquu
tus est ; mens mala [illegible] conditoris sui spe
ciem non quērens mis male dura est. Qui a inse
m&ipsa remanē frigida. ; ats i ardere iam ex
desiderio coeperit adsequendū quem diligē
lique facta perignē amoris curris ; fit deside
rio anxia. Uilescunt insaeculo cuncta quae
placebant. ; Nihil est qd extra conditorem libeat ;
Et quae prius delectabant animam. fiunt post
modū uehementer onerosa. Nil eius mestitia
consolatur. Quousq. adhuc quid desideratur.
non aspicitur. ; Mer& mens luxipsa fastidioē. ;
Tali q: igne immente decoquitur rubigo culpe
& succensus animus quasi auri more. Quia per
usū speciem perdidit. per incendiū clarescit. ;
Jta tali q: quae sic amat quae se admonumeū
quod perspexerat. heru inclinat. Uideamus
quo fructu uis amoris mea ingeminat opus in
quisitionis. Segui tur. ; Uidit duos angelos in
albis sedentes. unū adcaput & unū adpedes
ubi positū fuerat corpus ihū. ; Quid est qd in
loco dominici corporis duo angeli uidentur.
unus adcaput et alius adpedes sedens.

Nisi quodlatina lingua angelus nuntius dicit;
& ille expassione sua nuntiandus erat qui & dr̄e
ante saecula & homo in fine saeculorum; Quasi
ad caput sed & angelus cūper apostol̄ prędicat;
Quia in principio erat uerbū & uerbū erat apud
dm̄ · & dr̄ erat uerbum; & quasi ad pedes sedet
angelus cum dicit; uerbū caro factū est & ha
bitabit in nobis; Possumur & ia̍ per duos ange
los duo testamenta · gnoscere · unū prius &
aliut sequens; Quiuidelic & angeli per locum
dominici corporis sibi mixtum comunicāt · quia
nimirū utrūq: testamenta dum pari sensu in
carnatū & mortuū ac resurrexisse dn̄m nunti
ant · quasi testamentū prius ad caput · & testa
mentū posterius ad pedes sedet; Unde & duo
cherubin quae propitiatorium tegunt · sese in
uicem aspiciunt uersis uultib; in propitiatoriū;
Cherubin quippe plenitudo scientię dicitur;
& quid per duo cherubin Nisi utrūq: testam̄ta
signantur; Quid uero per propitiatorium
Nisi incarnatus dn̄s figuratur; De quo iohan
nes ait Ipse est enim propitiatio pro peccā
tis n̄ris; & dū testamentū uetus hoc fiendū
denuntiat · quod testamentū nouū de dn̄o
factū clamat; Quasi utrūq: cherubin se in uicē
aspiciunt · dū uultus in propitiatoriū uertunt ·

Quiadum interse positum incarnatum dnm uidẽt
a suo aspectu nondiscrepant. Quaedispensatio
nis eius mysteriũ concorditer narrant, Requi
runt mariã angeli dicentes, Mulier quidplo
ras? & dicit eis. Quiatulerunt dnm meũ
& nescio ubi posuerunt eũ; Ipsanamq;
sacre aeloquia quaemnios lacrimas amoris
excitant eosdem lacrimas consolantur. Dũ
nobis redemptoris nri speciem promittunt.
Sednotandũ iuxta historiã est qd mulier ñ ait
Tulerunt corpus dñi mei. sed tulerunt dnm meũ
Usus namq; sacri aeloquii est Utaliquando ex
parte totũ aliquando uero ex toto partem
significet, Exparte &enim totũ signat. si
cut de iacob filius scriptum est. Quides
cendit iacob in aegyptũ animab; septua
ginta. Neq; enim in aegyptu Animę istic
corporib; discenderunt. Sed per istã animã
totus homo signatur. qua ex parte totũ
exprimitur. & solũ dñi ẽ corpus immonu
mento iacuerat. & maria non corpus dñi
sed rublatũ dñm quereb-at. Unde hoc ex toto
designans parte, haec cũ dixisset conuersa
retrorsum uidit ihm stantẽ. & nescieba
quia ihs erat. Notandu qd maria quead huc
de dñi resurrectione dubitaba-t retrorsum

omne

conuersaest. ut uideret ibm. Quia uidebat
per eandem dubitationē suā quasi tergū
indūi faciem misereri quēresurrexisse mi
nime credebat. Sedquia amabat. & dubi
tabat. uidebat. & ignoscebat. Eumq; illi
& amor ostenderet & dubitat abscondebat
Cuius adhuc ignorantia exprimitur cū infer
tur. & nesciebat quia ihs esset. Quicit ei
Mulier quidploras. quēquaeris. interrogatur
doloris causa. ut augeatur desiderii; Qua
rēnus cūnominat & quēquerer. Inamore eius
ardentius aestuat. Illa existimans qui
hortulanus esset. Dicit ei. Dne si tu sustu listi
eū dicto mihi ubi posuisti eū & ego eū tolla
Forsitan nec errando haec mulier erraui
quaeibm hortulanū credidit. Annon ei
spiritaliter ortulanus esset qui meus pec
tore peramoris sui semina uirtutū uirtutis
plantabat. Sedquidest q̄ uiso eo quem
hortulanū credidit. cui necdū dixerat quē
querebat ait. Dne si tu sustu listi eū. qua
si enim iam dixisset & ecce uisu desiderio
plangeres, eū dicit quē nondixerat. sed
uis amoris hoc agere solet animo utquē
ipse tempcogitat. Nullū aliū credat.
ignorare. Recte ergo haec mulier quēquerit

nondicit·, &tamendicit situsuſtulliſti eum
Quia alteri nonputat incognitum quemſic
ipſa continue plangit desiderio·, Dicit eihſ·,
Maria·; postquã eã communi uocabulo appel
lauit exſexu &agnitus noneſt· uocat exnomi
ne·, Acſi ei aperte dicat· Recognoſce eum
aquo recognoſceris·, perfecto quoq; uiro dici
tur· nouite exnomine·, Quia homo commune
omnium nostrũ uocabulũ eſt·, Moyſesuero
propriũ· Currecte dicitur· quia exnomine
scitur· Acſi ei aperte dnẽ dicat·, Nonte gene
raliter utcæteros· sedspecialiter scio; maria
ergo quia uocatur exnomine· recognoſcit
auctorem·, Adq; eũ protinus rabboni· idest
magistrũ uocat·, Quia &ipſe erat qui quere
batur exteriusˉ &ipſe qui eã interiusˉ utque
rer& docebat Jamuero abeuangelista non
subditur· Quidmulier fecit sedexeo omnuitur
qđ audiuit cui dicitur·, Nolime tangere· nõ
du enim ascendi adpatrẽmeũ·, Inhiſ nãq; uer
bis ostenditur qđmaria amplecti uoluit ei
ueſtigia· quẽrecognouit·, Sed ei magiſter
dicit· nolime tangere·, Non quiapostresur
rectionẽ dñi tactũ remnuit feminarum·
cũ deduab; adsepulchrũ ei scriptũ ſit· Accesſe
runt &tenuerunt pedesˉ; Sedcur tangi

nondebeat. ratio quoq: addi tur cū subinfer
tur. Nondū enim ascendi ad patrem meum.
Incorde &enim nostro tunc ihū ascendit adpa
trem. cū æqualis credi tur patri. Nā quisquis
eū æqualē patri non credit adhuc in eius pec
tore adpatrē dñi non ascendit. Ille ergo ihm
ueraciter tangit. qui patri filiū co æternum
credit. Incorde &enim pauli iam adpatrē
ihū ascenderat. cū isdem paulus dicebat. Qui
cū informadi esset &non rapinā arbitratus est
esse se aequalē deo. Unde iohannes quoq: re
demptorem nostrū manu fidei tetigit. qui ait
In principio erat uerbū. &uerbū erat apud
dm. &dūs erat uerbū. Oīa per ipsum facta sūt.
Tangit ergo dnm qui eū patri æternitate sub
stantiae æqualē credit. Sed fortasse ali
quis tacita quæstione pulsatur. Quomodo
filius patri esse æqualis possit. quaim rebu
mana natura qđ admirando comprehendere
non ual &refutat. Ut hoc sibi esse credibile ex
admiratione alia sciat. habēnāq: qđ ad
haec sibi subbrevitate respondeat. Constat
enim quia ipse creauit matrē incuius uir
gineo utero exhumanitate creat&ur.
Quid igitur mirū si æqualis est patri qui
prior est matre: paulo quoq: adtestante

dicimus xpm diuinitatem & dispientiam.
Quiergo filiū minorem putat · patri specialit
derogat, cuius sapientia esse eu inequalem fate
tur. Quis enim homo potens equanimiter ferat
Si quis ei dicer & magnus quidem est sed tamen sapi
entia tua te minor est. Ipse quoq: dns dicit, Ego
& pater unum sumus. Sed rursus ait, pater
maior me est, Dequo & iam scriptū est; quia sub
ditus erect parentib; suis. Quidergo mirum
si ex humanitate sua minorem se patri asse
rit in cælo ex qua subiectus erect & iā paren
tib; in terra. ex qua humanitate nunc mane
dicitur: uade ad fratres meos & dic eis; Ascen
do, ad patrem meū & patrem uīm. addm meū
& dm uīm. Cum meū dicat & uīm. Cur non
communiter dicit nrm. Sed distincte loquens
indicat. quia eundem patrem & dm dissimiliter
habeat ipse quam nos. Ascendo ad patrē meū
uidelic & pnaturam & patrē uīm id est pgratiam
Addm meum quia ascendi, addm uīm quia as
cendistis. Quia enim & ego homo dr mihi est
Quia uos aberrore liberati dr est uobis.
Distincte ergo mihi pater. & dr est. Quia quē
ante me sæcula dm genuit hominē in fine seculo
rū mecū creauit. Uenit maria magdalene
adnuntians discipulis. quia uidi dnm & hec dixit mihi.

Ecce humani generis culpa ibi abscidit̃r. unde
processit., Quia enim in paradiso mulier uiro
pro pri mauit mortẽ, a sepulchro mulier uiris
uite.
adnuntia. uitã; & dicta sui uiuificatoris narrat.
Quae mortiferi serpentis uerba narrauerat.,
ac si humano generi non uerbis dñi. sed reb.
dicat., De qua manu uobis inlatus est potus
mortis: de ipsa suscipite poculũ uite;, haec de
expositione lectionis euangelicę succincte
transcurrimus. Nunc opitulante eode de
quo loquimur dño & resurrectionis eius gloriã & pię & atis uiscere consideremus., Citius
enim a morte uoluit surgere. Ne nostra
diu anima in infidelitatis morte remaneret.
Unde bene quoq; per psalmista dicitur., De
torrente in uia bibit. propterea exaltauit
caput., In humano quippe genere ab ipso
mundi initio torrens mortis effluxerat.,
Sed de hoc torrente dñs in uia bibit. Quia mor
tem in transitu gustauit. Atq; ideo exalta
uit caput. Quia hoc qd moriendo in sepulchro
posuit. surgendo sup angelos eleuauit.,
& inde antiquũ hostem in uisceribus p culit. un
de seuire contra se manus prequentiũ tem
porali p misit., Quod aper te dñs beato iob
indicat dicens; Nũquid capies leuiathan amo.

Per leuiathan quippe qđ addictamentū eorum
dicitur: coetus ille deuorator humani generis
designatur. Qui dum se diuinitatem homini adde-
spondit inmortalitatem sustulit. Qui prauam
cationis quoq; culpā quā primo homini propinauit,
dū se sequentib; pessima persuasione multiplicat
poenas est sine cessatione coaceruat. In amo aū-
esca ostenditur aculeus occultatur; huncergo
pater omnipotens amo coepit. qui ad mortē
illius unigenitū filiū incarnatū misit. in quo
& caro passibilis uideri posset. & diuinitas in
passibilis uideri non posset. Cūq; in eo serpens
iste per manus persequentium escā corporis
momordit: Diuinitatis illū aculeus perfora
uit. Prius uero eum in miracubi dm cognoue
rat. Sed de cognitione sua addubitationē
cecidit. quando hunc passibilem uidit,
quasi amōs ergo fauces glutientis tenuit.
Dum in illo esca carnis patuit. quā deuorator
appetere. & diuinitas passionis tempore
latuit quae necare; In amo eius incarnati
onis captus est. Quia dum in illo appetit esca
corporis. Transfixus est aculeo diuinitatis.
Ibi quippe inescat humanitas. quę ad se deuo
ratorem duceret. Ibi diuinitas quę perforaret.
Ibi apta infirmitas. quae prouocaret. Ibi

occulta uirtus. quaeraptoris faucem trans
figere&, Inamo igitur captus est quiainde
interiit unde momordit. Etquoiure tene
bat mortales perdidit, quiaeū inquo ius
non habuit morte appetere immortalem
praesumpsit, hinc est etiam. qd haecipsa
dequa loquimur maria uiuit., Quiaille
pro humano genere quimorti nihil debuit
occubuit., hinc est qdnos cotidie aduitā post
culpas reuertimur. quia adpoenā nost er
conditor sine culpa descendit., Ecce iam anti
quus hostis ea quaedehumano genere ceperat
spolia amisit. Subplantationisue uictoriā
perdidit, Cottidie peccatores aduitā redeunt.
Cottidie deeius faucib; redemptoris
manu recipiuntur, Undebene quoq; adbeatū
iob uoce dominica iterū dicitur., Antarmilla
perforcebis. maxillā eius, Armillaubi ponitur
ambiendo constringit, Quidigitur
per armillā nisi circum plectens nos
diuina misericordia designatur, Quaeleuia
than isthuic maxillā perforet. Dumnobis post
perpetrata quaeprohibuit adhuc pēnitentiae
remediū ostendit, Armilla dñs maxillam
leuiathan pforat. quiaineffabili misericor
diaesue potentia sic malitia antiqui hostis obuiat.

Ut aliquando eos & iam quos iam coepit amittat,
& quasi ab ore illius caduint quipost perp&rata
culpa ad innocentiam redeunt; Qui enim
ore illius semel rceptus maxillā eius euader&.
si per fortcta non erit&) an non more p&rum
tenuit cum negauit. An non more dauid tenu
it cum in tantam se luxorię uoraginem mersit.
Sed dum aduitam uterq; per penitentiā redit
leuiathan ifte eos aliquo modo quasi p ma
xille suae fortumen amisit. per fortcm energo
maxille ab eius ore subtractus sum. Qui post p
p&rfectionem tantę nequitię penitendo redi
erunt. Quis autem hominum leuiathan
istius os euadat. ut inlicita nulla committat.
Sed hinc cognoscimus quantū redemptori
humani generis debitores sumus. Qui non
solum nos more leuiathan ire prohibuit.
eius
sed abore &iam redire concessit. Qui spem
peccatori non ab stulit. quia maxillā eius
ut euadendi uiam tribuer& p foraui.
Ut saltim post morsum fugiat. qui incautus
prius cauere noluit ne mordeat&ur. Ubiq:
ergo nobis occurrit supna medicina. Quia
& dedit homini praecepta ne pecc&. & ta
men peccanti dedit remedium ne desper&.
Unde cauendū nob summo pere est.

ne quis delectatione peccati leuiathan istius orpe
ripiatur; & tamen si ceptus fuerit non desperet.
Quia si peccatum perfecte lugeat adhuc foram
in maxilla eius inuenit. per quod euadat. Ad
est testis diuine misericordie haec ipsa de qua
loquimur maria de qua farisseus dubitabat
fontem uelle obstruere dicebat; hic si esset &
prophuta scire & utiq; quae & qualis est mu
lier quae tangit eu quia peccatrix est; Sed
lauit lacrimis macularem cordis & corporis. &
. redemptoris sui uestigia terigit. Quae sua
munera prauia dereliquit, Sedebat ad pedes
eius. Uerbu q; deore illius audiebat; unguen
adherebat. mortuu quaerebat. Unguentu
reppererit. que mortuu quaesiuit, tamtuq;
apud eu locu gratie inuenit. Ut huc ipsis
quoq: Apostolis eius uidelicet nuntiis ipsa nun
tiare, quidnaq: fratres quidnhac re de
bemus aspicere. Nisi immensam misericordia
conditoris nri, Qui nob ueludinsigno ad
exemplu paenitentie posuit. Eos quos ppe
nitentia uiuere. post lapsum fecit; ppendo
enim p&ru. considero latrone. aspicio
Zacheum. intueor maria. & nihil mhis
aliud uideo. Nisi ante nostros oculos posita
spes. & paenitentie exempla; Fortasse enim

infidelaprsureſt aliquiſaſpiciat pc̃rũ qui
amare fleuit. quodtimide negauerat; Aliuſ
contrc proximũ ſuũ inmalitia crudelitatiſ
exarſit. Aſpici at latronẽ qui ĉ in pro mor
tiſ articulo aduitꝫ praemia pꝫnitendo puenit;
Aliuſ auaritiꝫ eſtib; anhelanſ. Aliena diripuit.
Aſpiciat ꝫacheũ quiſquid alicui abſtulit. qua
druplũ reddidit; Aliuſ libidinisigne ſuccen
ſuſ. carniſ mundiriã perdidit. Aſpiciat ma
riã quae inſe amorem carniſ igne diuini amo
riſ excoxit; Ecce omnipotens dñ ubiq; ocu
liſ noſtriſ quoſimitare debeamuſ obicit; Ubiq;
exempla ſuaemiſericordiꝫ opponit; mala
ergo iam diſpliceant. uel experta, libenter
obliuiſcaturomnipotens dñ quodnocenteſ
fuimuſ. Paratuſeſt paenitentiã nr̃am nob
adinnocentiã depurare; Inquinati poſt
aquaſ ſaluriſ renaſcamur ex lacrimiſ; Iraq:
iuxta primi paſtoriſ uocem. ſicut modogeniti
infanteſ lac concupiſcite; Redite paruuli
filii adſinũ matriſ ueſtrae. uberne ſapientiꝫ
ſugite larga ubera pĉatiſci; Tranſacta
plangite inminentia uitate, redemptor
noſter momentaneoſ flĉtuſ ueſtroſ uberno
conſolabitur gaudio. Quumum &reg cũpaſſe
inmitateſpĩſci dñ pomã ſcta ſctoꝫ ẽdit.

expl oml v. Lec sci eu sd iob

Illotempore Cumsero factum essl & una sab
batorum & fores essent clause ubierant dis
cipuli. congregati propter metum iudeorum
Uenit ihs & stetit inmedio eorum & dicit eis
paxuobis. & hoc cum dixisset ostendit eis manus
& latus. gauisi sunt ergo discipuli uisodno.
Dixit ergo eis iterum. paxuobis. Sicut misit
me pater. & ego mitto uos. & hoc cum dixisset
insufflauit & dicit eis. Accipite spmsc̃m
quorum remiseritis peccata remittuntur
eis. & quorum retinueritis. retenta sunt.
Thomas autem unus ex duodecim qui dicitur
dy dymus. non erat cum eis quando uenit ihs.
Dixerunt ergo ei alii discipuli. uidimus dnm
Ille autem dixit eis. Nisi uidero inmanib; eius
figurem clauorũ. & mittã digitũ meũ in
loca clauorũ & mittã manũ meã inlatus eius
non credam. & post dies octo iterũ erant
discipuli eius intus. & thomas cum eis. Uenit
ihs ianuis clausis. & stetit inmedio & dixit.
Paxuobis. Deinde dicit thome. Infer digitũ
tuũ huc & uide manus meas. & adfer manũ
tuam. & mitte inlatus meũ. & noli esse
incredulus sed fidelis. Respondit thomas.
& dixit ei. Dns meus. & ds meus. Dicit ihs.

Qui audistis me credidisti. Beati qui non uide
runt & crediderunt; Multa quidem & alia
signa fecit ihs in conspectu discipulorū suorū
quae non sunt scripta in libro hoc., haec aū
scripta sunt ut credatis quia ihs est xps filius
di. & ut credentes uitā aeternā habeatis

in nomine eius.

hab̄ ad populū in basil b̄ ioh

Prima lectionis huius euangelicę
quaestio animum pulsat. Quomo
do post resurrectionē corpus do
minicū uerū fuit. Quod clausis ia
nuis ad discipulos ingredi potuit; Sed scī
endum nobis est quod diuina operatio. si
ratione comprachendit̄. non est ammi
rabilis; Nec fides hab& meritū. cui huma
na ratio praeb& experimentum. Sed hęc
ipsa redemptoris nostri opera quae ex
sem& ipsis comprachendi nequaquā possūt
ex alia eius operatione pensanda sunt. Ut
rebus mirabilib; fidem praebeant facta
mirabiliora. Illud enim corpus dn̄i intra
ut ad discipulos ianuis clausis. quod inde
lic& ad humanos oculos per natiui
tatē suā clauso exiit utero uirginis. Quid
ergo mirū si clausis ianuis post resurrectio

nem suam inuolvernum iam victurus intrauit.
Quimoriturus ueniens nonaperto utero uirginis
exiit. Sedquia adillud corpus quoduideri
poterat. fideiintuentiu dubitabat. Ostendit
eis protinus manus & latus, palpandā carnem
praebuit. quam clausis ianuis introduxit.
Qua in re duo mira & iuxta humanā rationē
sibi ualde contraria ostendit. Du postresur
rectionē corpus suu & incorruptibile & tam
palpabile demonstrauit; Nam & corrūpi
necesse est qd palpatur. & palpari non potest.
quodnoncorrūpitur; Sedmiro modo atq;
inaestimabili redemptor nr. & incorruptibile
post resurrectionē & palpabile corpus ex
hibuit. Utmonstrando incorruptibile in
uitar & adpraemiū praebendo palpabile
formar & adfidē. & incorruptibilē se ergo
& palpabilē demonstrauit, utprofecto esse
post resurrectionē ostender & corpus suu
eiusdem naturę. & alteriusq; gloriae.
Dicit eis. pax uobis. Sicut misit me pater.
et ego mitto uos

pater fili
lium misit. Quihunc prooredemptione generis humani in car-
nari constituit. Quē uidelic & immundo
uenire adpassionem uolunt. sed tamē amant
filiū quē adpassionē misit. Electos uero

apostulos dñs nonadmundi gaudia sed sicutipse
missus est adpassionē immundi. mitti quiaergo
& filius amatur a patre & tamen adpassionem
mittitur. Ita & discipuli amantur adño
quitamen adpassionem mittuntur immundi.
Itaq; dicitur. Sicut misit me pater. & ego mit
to uos. Idest ea uos caritate diligo cū inter
scandala persecutorū mitto quame carita
te pater diligit quemuenire adtolerandas
passiones fecit. Quā uis mitti & iā iuxta
naturam diuinitatis possit intelligi. Eo
enimipso a patre filius mitti dicitur. quo
a patre generatur. Nā scm quoq; spm qui
cūsit coaequalis patri & filio nontamen in
carnatus est. isdem se filius mitti sepe perhibet
dicens. Cū uenerit paracletus quem ego
mitto uobis a patre. Si enim mitti sol ū
modo incarnari debet & intelligi. Scī paul
dubio spī nullomodo dicet aut mitti. Qui
nequaquā incarnatus est. sed eius missio ipsa
processio est qua de patre procedit & filio.
Sicut itaq; spī mitti dicitur quia procedit
ita & filius non incongrue mitti dicitur
quia generatur. Hoc cū dixisset insuffla
uit. & dicit eis. Accipite spm scm. Quae
rendū nobis est. quidest qd spm scm dñs noster

& semel de ditu in terra consistens: & semel de celo
praesidens, Neq: enim alio in loco datur
spūs sc̄s: aperte monstratur: Nisi nunc cū per
insufflationem percipitur: & postmodum
cum de caelo uenies in lingui suarum demonstra
tur:, Cur ergo prius in terra discipulis datur
postmodū de caelo mittitur: Nisi q̄d duo
praecepta caritatis: Dilectio uidelic& di-
& dilectio proximi:, In terra datur spūs: ut
diligatur pximus, & de celo datur spūs: ut diligatur dūs: Sic ergo unae caritas
& duo praecepta: Ita unus spūs & duo data:,
Prius a consistente dño in terra: postmodum
de caelo:, Qui a in proximi amore discitur
qualiter peruenire debeat ad amorem dī:,
Unde isdem iohannis dicit:, Qui non diligit
fratrē suū quē uidit: dm̄ quē non uidit quo
modo potest diligere: & ante quidem dis
cipulorū mentib: isdem sc̄s spūs inerat ad fidē:,
Sed tamen manifesta datione non nisi post
resurrectionem datus est:, Unde & scrip
tū est:, Nondū erat spūs datus: quia ihūs non
dū fuerat glorificatus:, Unde & ia pmorien
dicitur:, § Saxerum mel dep&cta: & oleū
de firma p&cta:, Neq: enim quicquā tale
iuxta hystoriā legitur: sed ota testamenti
ueteris series recenseatur:, Nusquā dep&cta

mel. Nusquamoleum ille populus suxit, Sed
quia iuxta pauli uocē. p&rā erat xp̄r, Mel de
p&rē suxerunt. qui eiusdem redemptoris nī
facta &miracula uiderunt., Oleū uero defir
ma p&rta suxerunt. quia effusione sc̄i sp̄s
post resurrectionē eius ungui meruerunt.,
Quasi ergo infirma p&rta mel dedit. quando
adhuc mortalis dñs miraculorū suorū dulce
dinē discipulis ostendit., Sed firma p&rta oleū
fudit. quia post resurrectionem suā factus
iam impassibilis peraffflationem sp̄s donum
scae unctionis emanauit., De hoc oleo per
profe tā dicitur., Computrescat iugū a facie
olei., Subiugo quippe tenebamur demonice
dominationis. Seducti sumus oleo sp̄s sc̄i,
&quia nos gratia libertatis unxit. Domi
nationis demonicę iugū putruit. paulo ad
tstantē quia., Ubi sp̄s dñi. ibi libertas.,
Sciendū uero est qd hi qui prius sp̄m sc̄m habu
erunt ut &ipsi innocenter uiuerent. &in p̄
dicatione quibusdam prodessent., Idcirco
hunc post resurrectionē dñi patenter acce
perunt in prodesse non paucis sed pluribus
possent., Unde &in hac ipsa datione sp̄s dicit.
Quorū remiseritis peccata remittuntur eis.
&quorū rētinueritis rētenta sunt. Lib&

intueri illi discipuli actanta onera humili
tatis uocati adquantum culmen glorie sint
perducti. Ecce nonsolum deseme&ipsis se
curi fiunt. sed&iam alijene obligationis
potestatem relaxationis accipiunt: prin
cipatum supernii iudicii sociuntur ut uice
di quib;dam peccata r&inean. quib;dā
relaxent; sicsic eos acto decebat eri qi cui
tantū prodō consenserunt humiliari
Ecce quidistricti iudicium m&uunt. An
marum iudices fiunt, &alios damnant uel
liberant. Quisem&ipsos damnari m&uebat.
Horum profecto Nunc inęcclesia episcopi
locum tenent soluendi acligandi auc to
ritatē suscipiunt. quigradū regiminis
sortiuntur. Grandis honor: sed graue
pondus ifruseſt honoris. Durū quippe est
utqui nescit tenere moderamina uitę sue
iudex utię fiat alienę. &plerūq; contingit
uthunc iudicii locus teneat. Cui adlocum
uita minime concordat, ac sepe agitur ut
uel damn&innocentes. uel alios ipse ligatos
soluat. Sepe insoluendis acligandis subdi
tis suae uoluntatis motus. Non aute causarū
merita sequuntur. IR. Undefit in ipsa
ligandi &soluendi potestate se prius&.

quibanc prosuis uoluntatib; & non prosubiecto
rũ moríb; exercẽ. Sepefit interga quẽlib&
proximũ odio uel gratia moueatur pastor.
Judicare aũtẽ digne de subditis nequeunt quin
subditorũ causis sua uel odia uel gratiã secũtur.
Unde recte per prophetam dicitur; Mortifi
cabant animas quae non moriuntur; & uiuifi
cabant animas quae non uiuunt; Non morien
tem quippe mortificat qui uitã damnat; & ñ
uiẽturũ uiuificare nititur qui reũ supplicio ab
soluere conatur; Cause ergo pensande sunt.
& tunc ligandi aũt: soluendi potestas exercen
da. Uidendũ quae culpa aut qualis sit peniten
tia secuta post culpã. Utrũq; omnipotẽs per
compunctionis gratiam uisitat. Illos pastor ex
sententia absoluat. Tunc enim uera est abso
lutio praesidentis cũ interni arbitrium sequi
tur iudicis. Quod bene quatriduani mortui
resuscitatio significat. Quae uidelicẽ demons
trat qua prius mortuũ dñs uocauit & uiuifi
cauit dicens; Lazare ueni foras; & p. oft modum
is qui uiuens egressus fuerat adiscipulis est
solutus. sicut scriptũ est; Cũq; egressus esset &
qui fuerat ligatus infatus. tunc dixit discipulis;
Solute eum. & sinite abire; Ecce illũ discipuli
iam uiuentem soluunt. quẽ magister resusci

tauerect mortuum; Si enim discipuli lazarum
mortuum soluerent foetorem magis ostenderet
quam uirtutem., Ex qua consideratione intu
endum est. qd illos nos debemus per pastoralem
auctoritatē soluere. Quos auctorē nostrum
cognoscimus per suscitantē gratiā uiuificare.
Quae nimirū uiuificatio anteoperationē recti
tudinis in ipsa iam cognoscitur confessione pec
cati., Unde & huic ipsi mortuo lazaro nequaquā
dicitur reuiuisce. Sed ueni foras., Omnis quippe
peccator dū culpam suā intra conscientiā
abscondit. introrsus latet. In suis p enim crabilib
occultatur. / sed mortuus uenit foras. cū pec
cator neq; uitias suas sponte confitetur, lazaro
ergo dicitur. Ueni foras. Ac si aperte cui libet
mortuo inculpa dicerētur. Cur reatū tuum
intra conscientiā abscondis. Prodi iam p con
fessionē egredere. Quia put te interius per
negationē latet., Ueniat itaq; foras mortuus.
i. dest culpā confiteatur peccator., Ueniētē
autē foras soluant discipuli. ut pastores eccle
sie ei poenam debeant amouere quā merui
quinon erubuit confiteri qd fecit., Haec de
solutionis ordine breuiter dixerim. ut sub
magno moderamine pastores ecclesie uel
soluere audeant uel ligare; Sed utrū iuste

an iniuste obligẽ pastor pastoris tamen
sententia gregi timenda est. Ne si qui subest
&cũ iniuste forsitan ligatur ipsã obligationis
suae sententiã ex alia culpa mereatur. Pastor
ergo uel absoluere indiscrẽte timeat uel ligare.
Si autem qui sub manu pastoris est ligari time
at uel iniuste. Nec pastoris sui iudiciũ temere
reprehendat. Ne & si iniuste ligatus est ex ip
sa tumidae reprahensionis superbia culpa
quę non erat fiat. Sed quia haec breuiter
per excessum diximus ad expositionis ordinẽ
redeamus. Thomas autem unus ex duodecim
qui dicitur dydymus non erat cũ eis quando uenit
ihs. Iste unus discipulus defuit. Reuersus qd
gestum est audiuit. Audita credere renuit.
Uenit iterũ dns & non credenti discipulo latus
palpandũ prębuit. manus ostendit & ostensa suę
cicatrices uulnerũ infidelitatis illius uulnus sanauit.
Quid fit krmi quid inter haec animi aduertitis.
Num quid casu gestum creditis ut electus ille
discipulus tunc deesset. Post autem uenien
audire & audienti dubitare. dubitanti palpare &
palpanti credere &; Non occasu sed diuina dis
pensatione gestum est. Egit namq; miro modo diuina
superna qi clementia: ut discipulus dubitans dũ
in magistro suo uulnera palpare & carnis in nobis

uulnera sanar& infidelitatis, plurenimnobis
thome infidelitasadfidem quãfidercredentiũ
discipulorum profuit. Quiadũille adfidem pal
pando reducitur. Nostrcmensomni dubitatione
postpositainfide solidatur, Sicquippe disci
pulũ postresurrectionẽsuã dubitare permisit.
Nec tamenindubitatione deseruit, Sicut ante
natiuitatem suã habere mariã sponsum uoluit.
quitamen adeius nuptias nonperuenit, Nam
ita factuseſt discipulus dubitans & palpans. testis
uere resurrectionis sicut sponsus matris fuerat.
custos integerrime uirginitatis, Palpauit aũ
& exclamauit. dñs mis & dñs meus, Dicit ei ihs,
Quiauidisti me credidisti. Cũpaulus apostolus
dicat. Eſt enim fides sperandorum substantia
rerum Argumentũ nonapparentũ; pro
fecto liquet quiafides illarũ rerũ argumentũ
quae apparere nonpossunt, Quae enim
apparent iamfidem nonhabent sedagnitionẽ,
Dũ enim uidit thomas dũpalpauit. Cur ei dicit.
Quiauidisti me credidisti, Sedaliud uidit aliud
credidit; Amortali quippe homine diuinitas
uideri nonpotuit, hominẽ igitur uidit. & dm
confessuseſt dicens, Dns meus & dñs meus,
Uidendo ergo credidit quiconsideranto uerũ
hominẽ dm quẽuidere nonpoterat exclamauit

¶ Lactificat ualde quod requitur, Beati qui non
¶ derunt & crediderunt. Inqua nimirum senten
tia nos specialiter signati sumus. Quem quem
carne non uidimus. mente r& nemus; Nos sig
nati sumus. Sed si fidem nostram operib; re
quimur., Ille & enim uere credit. qui exerc&
operando quod credit., Quo contra debis qui
fidem nomine tenus r&inent. Paulus dicit.,
Confitentur se nosse dm. factis autem negant.,
hinc iacobus art. Fides sine op̃erib; mortua est,
hinc adbeatum iob de antiquo hoste generis
humani dns dicit. Absorbebit fluuium & non
mirabitur, & hab& fiduciam quod influat
iordanis in os eius., Qui est enim per fluuium
designatur. nisi humani generis fluxus. Quod
uidelic& genus abortu ad finem defluit. & qua
si aquae more usq; ad conp&entem termin̄
ex carnis liquore percurrit., Quid p iordanē
nisi baptiz̄atorē̄m forma signatur; quia enim
in iordane flumine ipse auctor redemptionis
nostrae baptiz̄ari dignatus est. Recte iordanis
nomine eorum multitudo expr̄imitur. quum
tra sacramentum baptismatis tenentur.,
Antiquus ergo hostis generis humani fluuiū
absorbuit. quia a mundi origine usq; ad redemp
toris aduentū. uix paucis electis euadentibus.

absorbebit fluuium et non mirabit

inuentrefuge malitie genus humanu traxit.

De quo recte dicitur. Absorbebit fluuium
& non mirabitur. quia pro magno non habe
cu infidele sustinet. Sed graue est ualde qd
subditur. & habe fiduciam quod influat
iordanis in os eius. Quia postquam infidelis
quosq: a mundi origine rapuit. Adhuc se
posse suscipere & iam fidelis praesumit.
Nam ore pestifere persuasionis eos cotidie
deuorat. in quib; a confessione fidei reproba
uita discordat. Hoc ergo fris krmi tota
intentione pertimescite. hoc apud uos soll
icitamente cogitate. Ecce paschalia
solemnia agimus. sed ita uuendu nobis est.
ut peruenire ad eterna festa mereamur.
Transeunt cuncta quae temporaliter festiua
celebrantur. Cuncte quibus sollemnitatib.
interesse ne abeterna sollemnitate separe
mini. Quid prodest inter esse festis hominu
si de esse contingat festis angelorum. Umbra
uentuse sollemnitatis est. sollemnitas pre
sens. Idcirco hanc annue agimus ut ad
illa quae non est annua sed continua pduca
mur. Cu haec statuto tepore geritur
ad illius desiderii memoria nostra refricatur.
Frequentatione ergo gaudii te porrecta sedula

gaudia mens incalescat & ferueat. Ut exuen
tate lucis perfruatur in patria. qđ de
umbre gaudii meditatur in uia. Uitam igit
uestram sīr mores q; conponite. is qui mitis
resurrexit ex morte quam districte ius iudi
cū ueniat prauidete. Certe in die tremendi
examinis sui cū angelis. cū archangelis. cū thro
nis & dominationib; cum principatib; ac potesta
tib; apparebit. Cael is ac terris ardentibus
cunctis uidelicet elementis in sui obsequiū terrore
commotis. hunc ergo tanti pauoris iudicē ante
oculos ponite. hunc uenturū timete. ut hunc
cum uenerit non timidi sed securi uideatis.
Timendus ergo est. n & timeatur. Terror eius
nos ad usum bone operationis exerceat. m & us
illius ultā nostrā culpam apte cuitate compescat.
Mihi sīr credite quia tanto tunc erimus secu
de eius presentia. Quanto nunc esse satagi
mus suspecti deculpa. Certe si aliquis urm
cum suo aduersario causā dicturus in meo
iudicio die crastino esse & exhibendus totam
fortasse noctem insomnē ducere &. quid sibi
dici possit. quid obiectionib; respondere & secū
sollicita & estuanti mente uersare &. neme
muenire & asperū uehementer m & uere &. ne
apud me apparere & noxius formidare &.

Erquisego aut quidego. Nimirum nonlonge
postfuturus post hominē uermis. atq; post
uermem puluis. Si ergo tanta cura pertimer
citur iudiciū puluerис. Quaintentione cogi
tandū est. quaformidine prouidendum tanle
iudiciū maiestatis, sedquiasunt nonnulli qui
deresurrectione carnis incertisunt. & tunc
rectius docemur si & iā cordiū uestrorū questi
onib; occultus occurrimus. pauca nob deipsa
resurrectionis fide loquendasunt. Multi &
enim sicut & nos aliquando fuimus dū carnem
in putridinē. ossaq; in puluerē redigi p̄ repul
chra conspiciunt. reparari expuluere carnē
& ossa diffidunt. sicque apudse quasi ratioci
nantes dicunt. Quando expuluere homo
reducitur. quando agitur ut cinis anim & ur.
Quib; breuiter respondemus. quia longe
minus est dō reparare qd fuit quā creasse
qd nonfuit; Aut quidmirū si hominē expul
uere reficit qui simul omnia exnihilo crea
uit. Mirabilius nāq; est caelū ac terrā exnul
lis existentib; condidisse quā ipsū hominem
exterra reparare; Sedcum adtenditur &
incarnem redire posse disperatur. & diuine
operationis uirtus conprehendi quasi excra
tione quaeritur. Quocirc & haec idcirco

insuis cogitationib; dicunt. quaeis cottidi
ana di miracula exassiduitate uiluerunt.
Nam ecce inuno grano paruissimi seminis
late& tota quaenascituraest arboris moles.
Constituamus namq: ante oculos cuius lib&
arboris miram magnitudinem cogitemus
unde oriendo coepit quae adtantã molem
crescendo puenit. Inuenimus proculdubio
eius originẽ paruissimũ semen. Consi de
remus nunc ubiillo paruo grano semin is
late& fortitudo ligni: Asperitas corticis
saporis odorisq: magnitudo Ubertas
fructuũ. Uiriditas foliorũ. Contr ctatũ
nãq: seminis granũ. non est ualidum
Unde ergo processit ligni duritia Non est
asperũ. unde asperitas corticis erupit. Non
est saporũ unde sapor infructibus. Ol factũ.
nil redol&. Unde odor infructib; fragrat.
Nil inse uiride ostendit. Unde foliorũ uiriditas
exiuit. Cuncta ergo insemine simul latent.
Quae tamen non simul exsemine prodeunt.
exsemine quippe producitur radix. exradice
prodit uirgultũ. exuirgulto. oritur fructus
Infructu &iã producitur semen. Addamus
ergo quia &semen late& insemine. Quidigitur
mirũ si ossa neruos carnẽ capillosq: reducat ex

puluere. Qui lignum fructus foliaimmagna
mole arboris exparuo coti die semine restau
rat, Cum ergo dubitans animus deresurrec
tionis potentia rationem quaerit earū rerū
ei quaestiones inferendę sunt. quae &incertan
ter fiunt. &tamen ratione conprachendi
nequaquam possunt. Utdum nonual& ex
uisione rei pen&ctare qđconspicit. Derepro
missione diuinę potentię credat qđaudit.
Illa ergo uobiscum fir̄kr̄mi promissa cogita
te quaepermanent. quaeuero cū tempore
transeunt uelut iam dimissa dispicite. Adhu
ius resurrectionis gloriā quaminse ueritas
ostendit. totaintentione festinate. Terrena
desideria quae abauctore separant fugite.
Quia tanto altius adconspectum di omnipoten
tis ꝓtingitur quanto mediatorem di &hominū
singulariter amatis. Quiuiuit &regnat
cumpatre inunitate spūsci dr̄pom̄arsctarsctor&hm

expt̄ omt̄ vi. Lec̄ sc̄i eū sd̄ ioh

In illotempore dixit ih̄s discipulissuis. Hoc
est praeceptummeū ut diligatis inuicem
sicut dilexiuos. &rt Maiorem hanc dilectionē
nemo hab& ut animāsuā quis ponat pro
amicissuis. Uos amicimei estis si feceritis
quaeego praecipio uob. Jā nondicauos seruos.

quia seruus nescit quid faciat dñs eius. Uos autē
dixi amicos quia omnia quaecūq; audiui apa
tre meo notafeci uobis. Non uos me elegis
tis sed ego elegi uos & posui uos ut eatis &
fructū adferatis & fructus uř maneat. &
quodcūq; petieritis patrem in nomine meo
VII da uobis

omelia lecti euso
habita ad populum in basilica
sci pancratii die natalis eius

Cum cuncta sacra eloquia dominicis ple
na sint praeceptis. Quid est qđ dedi
lectione quasi de singulari mandato
dñi dicit. hoc est praeceptū meū ut
diligatis inuicem. Nisi quia omne mandatum
de sola dilectione est. & omnia unum praecep
tum sunt; quia quicquid praecipitur in sola
caritate solidatur. Ut enim multi arbores
rami ex una radice prodeunt sic multę uir
tutes ex una caritate generantur; Nec habe
aliquid umquam ut eamus bonis operibus si non ma
ne & in radi ce caritatis; Praecepta ergo
dominica & multa sunt. & unū ; Multa
per diuersitatem operis. Unū in radice dilec
tionis; qualiter autem ista dilectio sit tenenda
ipse insinuat. qui in plerisq; scripture sue sen
tentiis. & amicos iube & diligi inse. & inimicos

diligi propterse; Ille enim ueraciter cari
tatē hab& qui &amicū diligit indō. &inimi
cū diligit propterdm; Nam sunt nonnulli
qui diligunt proximos! sed per affectū cogna
tionis &carnis; Quib; tamen in hac dilectu
one! sacra eloquia non contradicunt; sed
aliud est quod sponte inpenditur nature aliud
quod praeceptis dominicis ex caritate deb&ur
oboedientiae; hi nimirū &proximos dily
gunt &tamen illa sublimia dilectionis pre
mia non asequuntur; quia amorem suū non
spiritaliter sed carnaliter inpendunt. Pro
inde cum dr dicerit hoc est manda tum meū
ut diligatis inuicem; protinus addidit, si
cut dilexi uos. Ac si aperte dicat. Ad hoc ama
te. ad quod amauī uos. Quā ire frr krm
solerter intuendū est. quod anti quus hostis
dūmentē nostram adrerū temporalium
delectatione trahit! Infirmiorē contra nos
proximū excitat; Quia ea ipsa quae diligim
auferre molit&r; nec curat anti quus hostis
haec faciens ut terrena tollat. sed ut carita
tem in nobis ferat; Nam in odio repente
exardiscimus. & dū forsi nuicti esse cupi
mus intus graui ter ferimur; Dū parua
foris defendimus. intus amittimus maxima

quia dūrem diligimus temporalem? Uerā
amittimus dilectionē; Omnis quippe qui
nrā tollit inimicus est; sedsi odio habere coe
perimus inimicum intus est quod perdim⁹;
Cū ergo aliquid exterius a proximo patimur
contra occultū raptorē interius uigilemus;
Qui nūquā melius uincitur. Nisi cū raptor ex
terior amatur; Una quippe & summa est p
batio caritatis. si & ipse diligitur qui aduer
satur. Hinc est quod ipsa ueritas. & crucis
patibulū sustinet. & tamen ipsis suis perse
cutorib; affectū dilectionis impendit dicens.
Pater. ignosce illis. quia nesciunt quid faciunt.
Quid ergo mirū si inimicos diligant discipuli
dū uiuunt. Quando & tunc inimicos diligit
magister cū occiditur; Cuius dilectionis sum
mam exprimit cū subiungit: Maiorē ha c
dilectionē nemo hab& . ut animā suam po
nat quis pro amicis suis. Mori & iā pro
inimicis dñi uenerat. & tamen posituru se
animā pro amicis dicebat; ut pfecto nobis
offenderet. Quia cū diligendo lucrū facere
de inimicis possumus. & iam ipsi amici sum
qui persequuntur: sed decce nos usq; ad mortē
nemo persequitur: Unde ergo probare pos
sumus an diligimus micas: Sed est qd in pace

scãe ecclesię fieri debeat, unde clarescat sip
secutionis tẽpore mori prodilectione ualeamꝰ.
Certe isdem iohannis dicit. Qui habuerit sub
stantiã mundi & uiderit fratrẽ suũ necesse
habere & clauserit uiscera sua
abeo quomodo caritas di manet in eo. hinc
&iã iohannes baptista ait. Qui hab& duas
tõnicas. d& non habenti; Qui ergo tranquil
litatis tẽpore non dat prodõ tõnicã suam
quando in pſecutione dat animã suã;
Uirtus ergo caritatis ut inuicta sit in pturba
tione nutriatur p misericordiã in tranquilli
tate; Quatenus omnipotentidõ primum
discat sua in pendere postmodum se; Sequitꝰ
Uos amici mei estis. O quanta est misericordia
conditoris nostri; Serui digni non fuimur
& amici uocamur; Quanta est dignitas
hominũ esse amicos di; sed audistis gloriã
dignitatis. audite & laborem certa
minis; Si feceritis quae ego praecipio uob;
amici mei estis si ea quae praecipio facitis;
Aperte dicat. Gaud& is de culmine
pensate quib; laborib; uenitur ad culmen;
Certe dũ filii Zebedei interuenientis matre
quaerere rem utimur ad extrici & alius
a sinistris sedere deberent. Audierunt

potestis bibere calicem quem ego bibitu
rus sum? Jã locũ celsitudinis quaerebãt?
aduiam illos ueritas reuocat? perquam ad
celsitudinem uenirem; Acsi dicatur; Jam
uos locus dilectat celsitudinis? sed prius uia
exerce at laboris? per calicẽ ptingitur
admaiestatem; Simen suũ appellt qđ de
mulo&? prius bibite quoddo&; Sic sic pa
marũ poculũ confectionis? puenitur adgau
diũ salutis; Jam non dicã uos seruos? qui
seruus nescit quid faciat dñs eius; Uos aũ
dixi amicos? quia omnia quaecũq; audiui
a patre meo Nota feci uobis; Quae sunt
omã quae audiunt a patre suo? quae nota
fieri uoluit seruis suis ut eos efficeret ami
cos suos? Nisi gaudia interne caritatis? nisi
illa festa supne patrie quae nostris condi
mentis; per aspirationẽ sui amoris impri mit
Dũ enim audita sup caelestia amamus? ama
ta iam Nouimus? quia amor ipse notitia est
omnia ergo eis nota fecerat? Qua terrenis
desideriis inmutati? amoris summi facib;
ardebam; Ji stoi uero amicos di aspexerã
prophãta cã dicebat; Mihi autem nimis
honorificati sunt amici tui dñe; Amicus
enim? quasi animi custos uocatur? Quia

tur psalmista prospexit electos di amundi huius
amore separatos: custodire mandatis caelestib.
uoluntatem di: miratus est. Amicos di dicens.
Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui dr.
& tamquã si abeo protinus causas honoris tanti
nobis insinuari quaereremus. Illico adiunxit.
Nimis confortatus est principatus eorũ; Ecce
electi di carnẽ domant: spm roborant; demonib
imperant, uirtutib; coruscant. Praesentia
dispiciunt: & ternã patriã cũ uoce morib: pre
dicant; Eam & iam moriendo diligunt: atq; ad
illã p tormenta pertingunt, Occidi possunt
& flecti nequeunt; Nimis ergo confortatus
est principatus eorum; Inista ipsa passione
qua ceciderunt in morte carnis: uide quan
tũ fuerit culmen mentis. Undehoc nisi quia
confortatus est principatus eorũ, sed sic magni
forsitan pauci sunt. Subiunxit; Dinumerari bo
eos & sup arenã multiplicabuntur. Totũ mundũ
fr aspicite martyrib; plenus est; Jam pene tot
quotiescunq; uolumus quot ueritatis testes
habemus. Dõ ergo numerabilis nobis superare
nam multiplicati sunt: qui quanti sint: a nobis com
prehendi non possunt; sed quisquis ad hanc p
uenit dignitatem ut amicus uocetur di: sese in
se conspiciat dona aut eq: p cui pr sup se nihil

ſuis mentis tribuat ne adimmicitias erumpat.

Unde & ſubditur. Non uos me elegiſtis ſed ego elegi uos & poſui uos ut eatis & fructū affera tis, poſui ad gſectiam plantaui ut eatis uolen do fructū afferatis operando; Eatis enim uolendo dixi quia uelle aliquid facere iam mente ire eſt, qualē uero fructū afferre de beant. Subditur; & fructus uester maneat.

Omne qd ſecundū praeſens ſaeculū laboramꝰ uix uſq: ad mortē ſufficit, mors nāq: interueni ens fructū noſtri laboris abſcidit; Quod uero pro æterna uita agitur & iā poſt mortem ſeruatur, & tunc apparere incipit, cum la borū carnaliū fructus coeperit nomuidere;

Ibi ergo illa rō tributio inchoat. ubi ſta termi nat; quiſquis igitur iam æterna cognouit, apudeat animū tēporalis fructus uilescant.

Tales fructōs operemur qui maneant. tales fructōs operemur qui cū mors cuncta inter imat ipſi exordiū a morte ſumant. nam qd a morte incipiat fructuſcḋ teſtatur, pphaēa qui dicit: Cū dederit dilectis ſuis ſomnū. haec eſt hereditas dnī; Omnis qui dormit in morte, pdit hereditatem; Sed cū dederit dilectis ſuis ſomnū. haec ē hereditas dnī; Quia electi dī poſtquā puenerint ad mortem.

tunc inuenium hereditatem. SEQUITUR.

Utqđcūq: pčieritis patrē innomine meo. dē uobis;
Ecce hic dicit. Quodcūq: pčieritis patrē innomine meo
dē uob: Rursū alibi pcunde euangelistā dicit; Siquid
pčieritis patrem innomine meo dabit uob: Usq: modo
non pčistis quicquā in nomine meo; Si omne qđ
pčimus in nomine filii. dat nob pater: Quidest
qđ paulus ter dnm rogauit & exaudiri non meruit.
Sed dictū est illi. Sufficit tibi gratia mea. nam uirtus
in infirmitate pficitur; Numquid ille tā egre
gius praedicator in filii nomine non pčit. quare
autē non accepit qđ pčit? Quomodo ergo uerū
est quaq; quicquid pčierimus in nomine filii dat
nob? si auferre ase angelū satane pčit apostol
in nomine filii. & tamen qđ pčit nō accepit.
Sed quia nomen filii ihc est. Ihc aū saluator. uel
ētiā salutaris dicitur; Ille ergo in nomine salua
toris pčit. qui illud pčit qđ ad uerā salutem pt inē;
Nam si id qđ non expediat pčitur. Non in nomine ihū
pčitur pat; Unde & ēt de apostolis adhuc in fir
mantib; dnī die; Usq: modo non pčistis quicquam
in nomine meo. Aci apte dicerētur; Non pčistis
in nomine saluatoris qui nesciūt querere pčnā
salutem; hinc est qđ paulus non exauditur: qui
si liberarētur a temptatione: ei non pderat ad sa
lutem; Ecce uidemur frēs rmi quā multi

adsollemnitatem martyris conuenistis genua
flectitis pectus tunditis Uocesorationis ac
confessionis emittitis faciem lacrimis
rigatis Sedpensate quaeso pōitiones uras;
Uidēte sinnomineihū pōitis idē sigaudia sa
lutis uēterne postulatis; Indomo enim ihū
ihm nonqueritis Sinuētermitatis templo
inportune protemporalib; oratis; Eccealius
morationē quaerit uxorē aliuspōit uillā
aliuspostulat uestem aliusdarisibi dēpcatur
alimentū & quidem cumhaec desunt abom
nipotentido pōendasunt; sedmeminisse con
tinue debemus qd exmandato eiusdem
redemptoris accipimus; Quaerite primū
regnumdī & iustitiāeius & haecomnia adici
entur uobis, & haec itaq: abihū pēre non
est errare; sitamen nonnimie pēantur;
Sedadhuc qdest grauius Aliuspostulat mortē
inimici. Cūq: quēgladio nonpotest p sequi
psequitur oratione; & uiuēs adhuc q. ui. male
dicitr; & tamen si quimaledicit iam de
morte illius reus tenētur, Jubēt autēdr
ut diligatur inimicus & tam rogatur dr
ut occidat inimicū; Quisquis itaq: sic orat
inipsis suis praecib; contra condrtorē pug
nat; Unde & rubrude specie dicitur.

Fiat oratio eius in peccato, Oratio quippe in pecca
to est illa p&ere quae prohib& ipse quip&itur;
hinc uerius dicit. Cũ statis ad orandũ remittite
si quid hab&is in cordib; uris. Quã uir tutẽ remissi
onis aptius ostendim⁹ si unũ testimoniũ testamẽti
u&eris pferamus; Certe cũ iudea conditoris sui
iustitiã culpis exigentib; offendisset Prophẽtã
suũ aboratione dñs prohibens dicit; Non ad su
mas laudem &orationẽ peis; si moyses &samuhel
st&erint coram me Non est anima mea ad populũ
istũ; Quid ẽ q̃d inter missis reliquis q; tot patrib;
soli moyses &samuhel ad mediũ deducuntur: Quos
mira obtinendi uir uf ostendit. dũ ne ipsi posse
intercedere dicuntur, Ac si apte dñs dicat.
Ne illos audio quos propẽ magnũ p&itionis suę
meritũ minime contemno. Quid ergo est q̃d
moyses &samuhel c&eris patrib; in postulatione
p̃ferunt. nisi q̃d duo hi tantũmodo incuncta
testamenti u&eris serie &iã pinimicis suis legun
tur exortasse; Unus a populo lapidib; imp&itur
&tam̃ pro lapidatores suos dnm depcatur; Alt̃
ex principatu deicitur. & tamen p&itus ut ex
orẽt fatetur dicens. Absit a me hoc peccatũ
in dnõ; quominus cessem orare pro uobis; Si
moyses &samuhel st&erint coram me. non est
anima mea ad populũ istũ; Ac si apte dicat.

Nec illorum modo pro amicis audio quos magne
uirtutis merito orare & iã pro inimicis scio;
Uirtus ergo uere orationis est celsitudo cari
tatis; & tunc quisq; q̃ directe p& it adipiscitur
cũ eius animus in p&itione nec inimici odio fus
catur; Sed plerũq; reluctantẽ animũ uincim;
& iam pro inimicis oramus, fundit aspaduer
sarius pcem sed utinã cor teneat amorẽ; Nam
sepe & orationẽ inimicis nostris impendim; sed hanc
ex pceptione potius fundimus quã ex caritate;
Nam & cunctã inimicorũ p&imus! & tamen ne exau
diamur timemus; Sed quia interdũ iudex:
mentẽ potius quã uerba considerat pro inimico
nihil postulat qui pro eo ex caritate non orat;
Sed ecce nob inimicus grauiter deli quid damni
intulit, inuanter lesit Amanter pecuit est,
R & inenda haec essent, si remittenda nob de
licta non essent, Aduocatus enim nr̃i pcẽ
nob in causa nostra composuit & ipse eius dẽ
cause iudex est qui aduocatus; praecium quã
composuit conditionẽ inserunt dicens; Dimit
te nob debita nostra sicut & nos dimittimus
debitoribus nr̃is Quia ergo ipse iudex uenit
qui aduocatus extitit ipse pcẽ exaudiri fec;
Ut ergo non facientes dicimus dimitte nob
debita nostra sicut & nos dimittimus debitoribus nr̃is

& nos m& ipsos hoc dicendo ampliꝰ ligamꝰ. Aut
fortasse hanc conditionem mora tione interm it
timus & aduocatus nr̄ p̄cem quā composuit non
recognoscit, atq; apud se p timus dicit. Scio qd
monui nonest ipsa oratio quā feci. Quidergo
nob agendū est fr̄r. nisi ut uere caritatis affectū
impendamꝰ fr̄ibꝰ; Nulla in corde malicia ma
neat. Consider& omni p̄si dī erga proximū caritatē
nr̄m ut nostris inpendat iniquitatib; pi& atem suā
memento te qd monemur. Dimittite. & dimit
t& ur uob. Ecce & deb& ur nob & debemur; dimit
tamus ergo qd deb& ur nob ut dimittatur qd deb& r̄
a nob; sed ad haec mens remittitur. & uult implere
qd audit. & tam̄ mysticatum; Ad martyriſ. tubā sepulcrū sign
consistamus. Qui ad castasse regnū ex qua mor te
puenerit scimus; Nec ſ. p̄x̄po corpus non ponimꝰ
saltum animū uincamus; placatur dī isto sacri
ficio ad pbati in iudicio pi& atiſſuae uictoriā pacis
nostrae certamen nostri cordis aspicit. & qui post
uincentes remunerat. Nunc decertantes iuuat.
Per ih̄m x̄pm dn̄m nr̄m qui uiuit & regnat dī in uni
tate sp̄ſc̄i p omā sc̄la sc̄lorꝯ Amen. Explicit vii

Lect̄ sc̄i euāg sc̄d iohannē

In illo tēpore. Erat quidā regulus cuius filius
infirmabatur capharnaum. Hic cū audisset
quia ih̄s aduenisset a iudea in galileā abiit

adeum &rogabat eum ut descenderet &sana
ret filiū eius Incipiebat enim mori. Dixit ergo
ihs adeū. Nisi signa &pdigia uideritis non cre
ditis. Dicit adeū regulus. Dñe descende prius
quā moriatur filius meus. Dicit ei ihs. Vade fili
us tuus uiuit. Credidit homo sermoni quē dixit
ihs. & ibat. Iam aūt eo descēdente serui occur
rerunt ei. & nuntiauerunt dicentes. quia filius
eius uiuebat. Interrogabat ergo horā abeo
inquamelius habuerat. & dixerunt ei. Quia
heri hora septima reliquit eū febris. Cogno
uit ergo pater quia illa hora erat. in qua dixit ei ihs
filius tuus uiuit. & crededit ipse. & domus eius tota.

omelia Lectā eiusdē habita
ad populum in cymiterio scōrum
et achillei die natalis eorū

Lectio sci euangelii quāmodo fratres audistis
expositione nonindigē. Sed nehanc tacitā prætermisse
uideamur. exhortando potius quā exponendo mea
aliquid loquimur. Hoc aūt nob solūmodo. de
expositione uideo esse requirendū. Cur is
qui adsalutē pcurandā uenerat. audiuit. Nisi
signa &prodigia uideritis Non credetis. Qui
enim salutem quaerebat filio proculdubio
credebat. Neq; enim abeo quaerer& salutem
quemnoncreder& saluatorem. Quare ergo dicitur

Nisi signa & prodigia uiderit̄ non credit̄. quia ante
credidit quā signū uider&, Sed mementote .iii. qd p&in
& ante cognoscit̄ quia infide dubitauit, Poposcit
natū descender& & sanar& filiū eius, Corporalē
ergo praesentiam dn̄i quaerebat. quipp̄m nusquā
deerat, Minus itaq: in illo credidit quē non puta
uit posse salutem dare. Nisi praesens ess& & corpor.
Sienim ꝑfecte credidiss& proculdubio scirt& quia
non ess& locus ubi non ess& dn̄, Ex magna ergo par
te diffisus est. qui uirtutē non dedit maiestati.
sed praesentiae corporali, & salutē itaq: filio pe
tit. & tamen infide dubitauit. Quia eū adquē
uenerat. & potentē ad curandū credidit & tam̄
morienti filio esse absentē putauit; Sed dn̄s
quirogatur ut uadat quia non desit ubi inuitat
indicat, solo iusso salutē reddidit qui cuncta tale
omnia creauit. Qua in re hoc est nob̄ solerter
intuendū qd sicut euangelista alio testante didi
cimus. Centurio ad dn̄m uenit dicens. Dn̄e puer
meus iacet paraliticus in domo & male torq;tur.
Cui aih̄ protinus respondet̄ur: Ego ueniam &
curabo eū. Quid est qd regulus rogat ut ad eius
filiū ueniat. & tamen ire corporaliter recusat.
Ad seruum uero centurionis nominatur. &
tamen se corporaliter ire pollicet̄ur; Regulo filio
ꝑ corporalem praesentiā nondignatur adesse.

Centurionis seruo nondedignatur occurrere.,
Quidest hoc nisi qd ſupbia nostre r&undit̃ur qui
inhominib; nonnatur̃ qua adimagin̄ di factis
sedhonores & diuitias ueneramur., Cũq: pen
samus quaecirca eossunt profecto interiora
minime p̃uidemus., Dũ ea consideram; quae
incorporib; dispectasunt negligim; pensare
qd sunt., Redemptor uero nr̃ ut ostender& qr
que altasunt hominũ scir̃ dispiciendasunt. &
quae dispectasunt hominũ dispiciendañsup.,
Adfiliũ reguli ire noluit. adseruũ centurionis
ire paratus fuit., Increpata ergo est ſupbiañra
que nescit pensare homines propter homines; sola
ut diximus quaecircũstant hominib; pensat.
Naturam nonaspicit honorẽdi inhominib; non
agnoscit., Ecce ire nonnunq filiurdi
adfiliũ reguli. &tam̃ uenire paratus est ad
salutem serui., Certe sinos cuiusp̃iam seruus
rogar& ut adeũ ire deberemus protinus
nobis nostra ſupbia incogitatione tacita respon
der& dicens., Non eas quia tem& ipsum degenerat
honor tuus dispicitur. locus uilescit., Ecce decelo
uenit quiseruo occurrere interra nondispicit.
&tamen humiliari interra contemnimus qui
d& erecta sumus., Quidu ero apuddm̃ uiuus quid
esse dispectius potest quãseruare honorẽ apud

hominesq; & interni testis oculos nostros mere. Unde
ipse dns dicit Uos estis qui iustificatis uos coram
hominib; Ds autem nouit corda ura,
quia qd hominib: altū est. abominabile est apud
dm., Notate frēs notate qd dicitur., si enim quod
hominib; altum est abominabile est apud dm.
Cogitatio cordis nostri tanto apud dm inimo est
quanto hominib; in alto. & humilitas cordis nri
tanto apud dm in alto est quanto hominib: inimo.
Despiciamus ergo si quid boni gerimus nulla nos
nostra infl& operatio., Non rerū abundantia
non gloria extollat., Si quib; lib& bonis affluen
tib; intus intumescimus dō despectius sumus; Quo
contra psalmista de humilib; dicit., Custodiens
parvulos dns, qui qua parvulos humiliter appellat
Post quā sententiā protulit consiliū subiungit;
Nam quasi quaereremus qui dipse ad haec fa
cerit adiunxit., humiliatus sum. & liberauit me
Haec ergo cogitate frēs haec tota intentione
pensate; Nolite in proximis urīs mundi huius
bona uenerari. hoc propter dm honorate in
hominib; quib; tamen commissi non estis qd
facti sunt ad imaginē di., Quod tunc proximis
uere seruatis. si apud uos m& ipsos prius in cor
de d& umescitis; Nam quis e adhuc prorep;
transitoriis extollit. nescit in proximo uenerari.

quodmaneat., Nolite ergo inuos m&ipsos pensare
quod hab&is. sedquidestis., Ecce mundus quidi
ligitur. fugit, Sciasti adquorū tumbam consis
timus. florentē mundū mentis despectu calcauer.
Et tuitalonga salus continua opulentia inreb.
fecunditas inpropagine. tranquillitas indiutur
na pace., &tamen cūinseipso florer&. iam
meorū cordib: mundus aruerat., Ecce iam in
seipso mundus arui. &adhuc innostris cordib.
flor&., Ubiq: mors ubiq: luctus ubiq; desolatio
Undiq: ꝑcutimur. undiq: amaritudinib; replem̄r,
Et tamen cecamente carnalis concupiscentiae
ipsas eius amaritudines amamus., fugientem
sequimur. labenti inheremus., et quia labente
r&inere Nonpossumus. cūipso labimur quē
cadentē tenemus., Aliquando nos mundus
r&traxit ado. Nunc tantus plagis plenus est
ut ipse nos iam mundus mittat addm., Pensa
te ergo quā nulla sunt quae tēporaliter curruꝓ;
Finis temporaliū ostendat. quānihilsit qd tran
sire potuit., Casus rerū indic&. quiaret tran
siens. &tunc prope nihil fuit. cūstare uidet&r.
Haec ergo frēkrmi sollicita considerationepen
sate. Inu&ternitatis amore cor fugite: Ut
dū terrena culmina adipisci contemnitis.
ꝓueniatis adgloriā quāpfidem ten&is ꝑtm

xpm dnm nm qui uiuit & regnat cum patre in unitate spūs scī deus p om̄ sec̄l sec̄lor.

Ixpt

Com̄t VIIJ Lect̄ scī euāg̃ſ sc̄m marc̄m

illo tēpore. dixit ihs discipulis suis. Euntes in uniuersum mundū. p̄dicate euangeliū omni creaturę. Qui crediderit & baptizatus fuerit. saluus erit. Qui uero non crediderit. condemnabitur. Signa aut̄ eos qui crediderint. haec sequent̄r In nomine meo dęmonia eicient. linguis loquentur nouis. serpentes tollent. & si mortiferum quid biberint non eis nocebit. Super egros manus inponent. & bene habebunt. & dns quidem ihs postquā locutus est eis assumptus est in caelū. & sedit a dextris dei. Illi aut̄ p̄fecti p̄dicauerunt ubiq; dn̄o cooperante. & sermonē confirmante sequentib; signis.

Incip̄ Com̄t Lect̄ eiusdem habita ad populū in basil scī petri descensionis

VIIIJ

Quod resurrectionē dominicā discipuli tarde crediderunt. Non tam illorum infirmitas. quā nostra ut nata dicā fiducia firmitas fuit. Ipsa nāq; resurrectio illis dubitantibus p̄ multa argumenta monstrata est. Quae dū nos legentes agnoscimus. quid aliud quam de illorum dubitatione solidamur. Mihi enim mihi maria magdalene p̄stitit. quae

citius credidit quā thomas quidiu dubitauit. Ille &
enim dubitando uulnerū cicatrices tetigit. & dentro
pectore dubitationis uulnus amputauit. Adin
sinuandā quoq; ueritatē dominicae resurrecti
onis notandū nob est quid lucas referat dicens:
Conuescens pcepit eis ab hierusolimis ne discede-
rent. & post pauca. uidentib; illis eleuatus est
& nubes suscepit eū aboculis eorū. Notate uer
ba. signate mysteria. conuescens eleuatus est.
Comedit. & ascendit. Utuidelic& peffectū comes
tionis ueritas pateret& carnis. Marcus uero
prius quā caelū dns ascendat. eū decordis atq;
infidelitatis duritia increpasse discipulos me
morat. Quaintre quid aliud considerandū est nisi
qd idcirco dns tunc discipulos increpauit. cū
corporaliter reliquid. Ut uerba quae recedens
dicer& incorde audientium arcius inpraessa
remanerent. Increpata igitur eorū duricia
quid admonendo dicat audiamus. Euntes in
mundū uniuersū. praedicate euangeliū omni
creaturę. Nūquid frēmei scm euangelium
uel insensatis reb; uel brutis animalib; fuerat
pdicandū. ut de eo discipulis dicatur. Prae
dicate omni creaturę. Sed omni creaturae
nomine signatur homo. Sunt nāq: lapides
sednec uiuunt nec sentiunt. Sunt herbe

& arbusta uiuunt quidē sednonsentiunt. Uiuunt
dico Nonpanimā sedpuriditatē: Quia & paul
dicit. Insipiens tu qd seminas nonuiuificatur. nisi
prius moriatur, Uiuit ergo qd morit ur ut uiui
ficēt ur. Lapides naq: sunt. sednonuiuunt.
Arbusta autem sunt & uiuunt. sednonsentiunt:
Bruta uero animalia sunt uiuunt sentiunt.
sednondiscernunt. Angeli enim sunt. uiuunt.
sentiunt. & discernunt. Omnis autē creatura
aliquid hab& homo; hab& nāq: commune
esse cū lapidib; / uiuere cū arboribus; / sentire
cū animalib; / intellegere cū angelis. Sigit
commune ab& aliquid cū omni creatura homo.
iuxta aliquid omnis creatura homo: Omni
ergo creaturae p̄dicatur euangeliū. cū soli
homini p̄dicatur. Quia ille uidelic& doc&ur
propt̄ quē interra cuncta creata sunt. & quo
omā p quandā similitudinē aliena non sunt.
potest & iā omnis creaturę nomine omnis natio
gentiū designari. Ante & enim dictū fuerat
in uia gentiū ne abieritis; Nunc autē dicitur.
Praedicate omni creaturae; Utscilic& prius
a iudea apostulorū repulsa p̄dicatio. Tunc
nob in adiutoriū fier& cū hanc illā addam na
tionis suę testimoniū supba repulsa. Sed
cū discipulos ad p̄dicandū ueritas mittit.

quidaliudinmundo facit Nisi grana semini
aspargit. Et pauca grana mittit in semine
ut multarū messiū frugē recipiat exmā fide.
Neq. enim in universum mundū tanta fidelium
messis exsurgeret. si de manu dñi sup rationalē
terrā illa electa grana p̄dicantiū non uenis
sent. Sequitur Qui crediderit & bap
tizatus fuerit. saluus erit. Qui uero non cre
diderit condemnabitur. Fortasse unusquisq;
apud semetipsū dicat. Ego iā credidi saluus
ero; Uerū dicit. Si fidē operib; tenet. uera
enim fides est quae non hoc qd uerbis dicit. morib;
non contradicit; hinc est enim qd de quib; da
falsis fidelib; paulus dicit. Qui confitentur
se nosse dm factis autē negant. hinc iob ait;
Quid dicit se nosse dm & mandata ei non custo di.
mendax est. qd cū tanta fidei nr̄æ ueritatē
urte nr̄æ consideratione debemus agnos
cere; Tunc enim uere aliter fideles sum⁹
si qd uerbis promittimus. operib; implem⁹.
In die quippe baptismatis omnib; nos antiqui
hostis operib; atq. omnib; pompis abrenun
tiare p̄mittimus. Itaq; unusquisq; urm
ad consideratione suā mentis oculos reducat.
& si seruat post baptismū qd ante
baptismū spondit. Certus sit an quia fidelis est

gaudeat. Sed ecce promisit minime seruauit.
ad exercenda piscu a opera adconcupiscendas
mundi pompas dilapsus est; Videamus si iam
sit plangere qd errauit; Apud misericordem
nāq; iudicē nec ille fallax habebitur. qui adue
ritatē reuertitur. &iā postquā mentitur.;
Quia omnpr dī dū libenter nostrā penitentiam
suscipit. ipse suo iudicio hoc qd errauimus ab
scondit Signa aū eos qui credituri sunt haec
sequentur. / in nomine meo demonia eicient.
linguis loquentur nouis. serpentes tollent.,
& si mortiferū quid biberint. non eis nocebit.
Sup egros manus imponent. & bene habebunt.
Numquid nam frēmei quia ista signa non faci tis
minime creditis. Sed haec necessaria in exor
dio ecclesie fuerunt. Ut enim ad fidē crescerēt.
miraculis fuerat nutrienda; Quia
& nos cū arbusta plantamus. tādiu eis aquam
fundimus. quousq; ea in terra iā conualuisse
uideamus.; At si semel radicē fixerint in riga
tio cessabit. hinc est enim qd paulus dicit;
Lingue insignes sunt. Non fidelib; sed infidelib;
An habemus debis signis atq; uirtutib; que adhuc
subtilius considerare debeamus; Sca quip pe
ecclesia cotidie spīalis facit. qd tunc p apostō
corporalis faciebat. Nam sacerdotes erant

cū p exorcismi gratiā manum credentib; im
ponunt. & habitare malignus spīm eorū mte
contradicunt. Quid aliud faciunt Nisi demo
nia ejic[u]nt. & fideles quiq: quā ute ueteres
saecularia uerba derelinquunt. Scā autem
mysteria insonant conditorem laudes & poten
tiam. quantū pualem narrant. Quid aliud
faciunt. Nili nouis linguis loquuntur, Quidū
bonis suis exortationib: malitiā de alienis cor
dib; auferunt serpentes tollent. & dū pesti
feras suasiones audiunt. sed tam ad operationē
pstruam minime pmittuntur Mortiferū
quidem est qđ bibunt. sed non eis nocebit: Qui
quotiens proximos suos in bono opere infirmari
conspiciunt. dū eis tota uirtute concurrē.
& exemplo sue operationis illorū uitā roborat
que in propria actione titubat. Quid aliud
faciunt Nisi sup egros manū inponunt ut bene
habeant. Quae enim miru miracula tanto maiora
sunt. quanto & spīalia; Tanto maiora sunt.
quanto phoc Non corporea sed animę suscī
tantur. haec itaq: signa frīs ecclīe auctori
do si uultis uos facitis. Ex illis enim exterioribus
signis obtinere uita ab haec operantib; nualq;
Nam corporalia illa miracula ostendunt ali
quando sctitatē. non autem faciunt. haec

uero ſpīalia quaeagunturimmente. uīr tutē
utē nonoſtendunt. ſedfaciunt, Illahabere &mali
poſſunt. iſtiſaūpfrui niſibonimonpoſſunt. Unde
quib:dā uerītarſdicīt, Multi dicentmihi milla
die dne dne Nonne innoīmīn&uo propha&auim
&īntuo nomine demonia eicimuſ. &intuo nom
ne uirtutesmultaſ fecimuſ. &tunc confi tē
borilliſ quianū. quā nouiuoſ. diſcedite ame quiope
ramini iniquitatē, Nolite ergo frīr kmī amare
ſigna quepoſſunt cū repbīr haberi communia
ſed haec q uāe modo diximuſ caritatiſ & pi&atiſ
miracula amate Quæ tanto ſecuriora ſup
quanto &occultæ. & dequib. apuddm eo ma
ior ſit r&ributio. quo apud homineſ minoreſt
gloria., Sequitur. Etdīſ quidem ihſ
poſtquā locutuſeſt eiſ adſumptuſeſt incaelū
&ſedit adextrīſdi, Inu&eri teſtamento cogno
uimuſ qđ heliaſſit raptuſ incaelum, Sedaliud
eſt caelū aereum aliud a&hereum. Caelum
quippeaereum terreeſt proximum, Unde &
auēſ caeli dicimuſ quiaeaſ uolitare inaere
uidemuſ., Incaelū itaq: aereum haeliaſ ſub
leuatuſeſt. utinſecroa quadā trē regione
repente ducēr&ur, ubi inmagnaiam carniſ
&ſpūſ quie&e uiuerēt Quousq: adfinē mundi
redeat &mortiſ debitū ſoluat, Ille enim

mortem distulit nonevasit, Redemptor au
tē nr quianondistulit superauit eāq: resurgen
do consumpsit & resurrectionis sue gl̄oriā
ascendendo declarauit, Notandū quoq: eā
qd haeliae incurro legitur ascendisse Ut ui
delic& apte monstretur quia homo purus
adiutorio egebat alieno, Perangelor quip
pe illa facta & ostensarum adiumenta quia
nec adcaelū quidē aereū pse ascendere pote
rat quem naturę suae infirmitas grauabat,
Redemptor autem noster noncurru Nonan
gelis subleuatus legitur quia is quifecerat
omnia animirum supomnia sua uirtute fere
batur, Illuc & enim reuertebatur ubi erat
& inde rediebat ubi remanebat, Quia cum
p humanitatem ascendersit incaelum pdi
uinitatē suam & terrā parit̄ continebat &
caelū, Sicut autē ioseph afratrib; uenditus
uenditionē redemptoris nr̄i figurauit, Sic
enoch translatus atq: adcaelū aereū helias
subleuatus ascensionē dominicā de signauit, As
censionis ergo sue dns premuntios & testes ha
buit, Unū ante legem. Aliū sublege, Utquan
doq: uenir& ipse quiueracit caelos pen&trat
potuisse, Unde & ipse ordo meorū
utrorūq: subleuatione pqueda incremeta

distinguuntur; Nam enoc translatus: helias
uero adcaelū subuectus esse memoratur. Ut uem
r& postmodū: qui nec translatus: nec subuectus: caelū
a&hereū suauiter pen&trar& quinob inse cre
dentib; quia carnis quoq; mundiciā largi r&tur.
Et subeo pincrementa tēporū uir castitatis ex
crescer&; Inipsa quoq: eorū translatione qui
ascensione dominicā: ut uidelic& famuli desig
nauerunt &ipso; se qui adcaelū ascendit dnr
ostendit. Nam enoc quidem uxorē &filios
habuit helias uero neq: uxorē neq: filios:
legitur habuisse., Pensate ergo quomodo p
incrementa creuerit mundicia sc̄itatis.
Quod &p translator famulor &p ascendentis dni
psonā patenter ostenditur. Translat nāq: e
enoc. &pcoitū genitus &pcoitū genesta nr;
Raptus est helias pcoitū genitus. sed noniam
pcoitū generans., Adsumptus uero est dnr. neq:
pcoitū genesans neq: pcoitū generatus., Cons;
descendū uero nobē q̄d est q̄d marcus ait; Sedit
a dextris di. & stephanus dic. Uideo caelos apros.
&filiū hominis stantē a dextris di.; Quid est
q̄d hunc marcus sedentē. stephan uero stantē
se uidere testatur; Sed scitis fr̄. quia sedere
iudicantis est. stare uero pugnantis uel ad
iuuantis; Quia igitur redemptor noster

assumptus in caelo & nunc omia iudicat & ad
extremum iudex omnium uenit &, hunc post
adsumptione marcus scribit, quia
post ascensionis suae gloria iudex in fine uide
bitur., Stephanus uero in laboris certamine
positus. stante uidit. quo adiutore habuit;
Quia uiuiste in terra ꝑsecutoru infidelitate uince
r& illo de caelo illius gratia pugnauit; Seq̃r.
Illi au ꝑfecti ꝑdicauerunt ubiq: dño cooperante.
& sermone confirmante sequentib; signis.
Quidin his considerandu et qd memoriae
commendandu. Nisi qd ꝑceptu oboedientia
oboedientia uero signa secutu sunt; Sed quia
auctore do breuiter lectionem euangelica
exponendo transcurrimus. Restat ut aliquid
de ipsa tante consideratione solenitatis dicamus.
Hoc au nob primu querendu est quidnam sit
qd nato dño apparuerunt angeli. & tam non
leguntur in albis uestib; apparuisse; Ascen
dente au dño missi angeli in albis leguntur
uestib; apparuisse., Sic & enim scriptu est.,
Uidentib: illis elleuatus est. & nubis suscepit eu
ab oculis eoru., Cuq; intuerentur in caelu
euntem illu: ecce duo uiri Astet iuxta illos
in uestib; albis; In albis au uestib; gaudium
& sollenitas mentis attenditur. Quid est

ergo qđ nato dñō nomin albis uestib; Ascendente
autē dñō in albis uestib; apparent. Nisi qđ magna
tunc sollēnitas angelis facta est. cū cae lū dr̄ homo
penetrauit / quia nascente dñō in debatur. di
uinitas humiliata / ascendente uero dño
humanitas exaltata; Albe enim uestes ex
altationi magis congruunt quā humiliationi;
In adsumptione ergo eius angeli in albis uestib;
uidere debuerunt. Quia qui in natiuitate sua
apparuit dr̄ humilis. in ascensione sua osten
sus est homo sublimis. Sed hoc nob magno
pere fr̄ kr̄mi in hac sollemnitate pensan dū est.
quia deletum est hodierna die cyrographum
damnationis nostre; Mutata est sententia
corruptionis nr̄e. illa enim natura cui dic tū
terra es & in terrā ibis. hodie in cae lū it; & hac
ipsa nāq; carnis nostre subleuiatione ꝓfiguram
beatus iob dn̄m auem uocat. Qui a enim ascen
sionis eius mysteriū iudeā non intellegere con
spexit. De infidelitate eius ꝓfigurā beatus iob sententiā profert
dicens. Semitā ignorauit auis. Auis enim
recte appellatus est dñs. quia corpus carneum
ad ethera lib rauit. Cuius auis semitā igno
rauit quisquis eū ad cae lū ascendisse n̄ credidit.
De hac sollēnitate ꝑ psalmista dicitur. Eleua
ta est magnificentia tua sup cae los. De hac

rursus ait, Ascendit diminubilatione & dñr
in uoce tube. Debac iterū dic. Ascendens in
altū captiua duxit captiuitatē dedit dona ho
minib; Ascendens quippe in altū captiuam
duxit captiuitatē. qua corruptionē nrām
uirtute sue incorruptionis absorbuit, Dedit
uero dona hominib; qui a misso desup spū.
Alii sermonē sapientie alii sermonū scien
tiae. Alii gratiā uirtutū. alii gratiā cura
tionū. Alii genera linguarū. Alii interpīatio
nē sermonū tribuit. Dedit ergo dona homin-
debac ascensionis seruus gloria. &iā abbacuc ait,
Eleuatus est sol. & luna stetit in mordine suo.
Quis enim solis nomine Nisi dñr, & q̄ lune
nomine Nisi ecclesia designatur., Quousq; enim
dñs adcaelos ascendit. sca eius ecclesia aduer
sa mundi omnimodo formidauit; Et post quā
eius ascensione roborata est. Aperte pdicauit
qd occulte credidit., Eleuatus est ergo sol.
& luna stetit in mordine suo; Quia cū dñr cglū
petit. sca eius ecclesia mauctoritate p
dicationis excreuit., Hinc ei dem ecclesie
psalmone dicitur. Ecce iste uenit
saliens in montib; & transiliens colles.
Considerauit nāq; tantorū operū culmina
& ait., Ecce iste uenit saliens in montibus.

Ueniendo quippe adredemptionē nrām quoſdā
ut ita dixerim ſaltuſ dedit, Uultuſ frīs kmī ipſoſ
tuus ſaltor agnoſcere, Decaelo uenit mutatum
deutero uenit inpraeſepiū, Depſepio uenit incrucē.
Decruce uenit inſepulchrū. Deſepulchro redit
incaelū, Ecce utnoſ poſſe currere facit rē
quoſ pronob ſaltor manifeſtata ꝑcarnē ueritaſ
dedit, Quia exultauit utgigans adcurrendā
uiā utnoſ et excorde diceremuſ, Traheme
ꝑte curremꝰ inodorē unguentoꝝ tuoꝝ; Unde
frīs kmī oportē utilluc ſequamur corde ubi eū
corpore aſcendiſſe credimuſ, Deſideria terre
na fugiamuſ, Nil noſtiam delectē in infimiſ
qui patrē habemuſ incaelis, & hoc nob eſt mag
nopere ꝑpendendū quia ſi quiplacidus aſcendit
terribilis redit, & quic quid nob cūmanſu & udine
ꝑcepit. hoc anob cūdiſtrictione exigit; Nemo
ergo indulta pēnitentiē tempora parui pendat
nemo curā ſui dū ualē agere neglegat; Quia
redemptor nr tanto tunc iniudiciū diſtrictior
uenit quanto nob ante iudiciū magnā paci
entiā ꝑrogauit, haec itaq: uobcū frēs agite.
haec inmente ſedula cogitatione uerſate,
quā uſ adhuc rerū ꝑturbationib; animuſ fluc
tuē. Iam tamen ſpei uīe ancorā inuēternā
patriā figite. Intentionē mentiſ inuera

luce solidate. Ecce adcaelū ascendisse dñm
audiuimus. hocergo seruemus inmeditatio
ne qđ credimus. & si adhuc hic tenemur in
infirmitate corporis sequamur tamē eū passib;
amoris. Non aū deserit desideriū nrm ipse
qui dedit. ihc xpc dns nr qui uiuit & regnat
cū patre inunitate spūscī dē poma secta secto xpm.

expl om̄ viiii. Lec̄ sci eū sd̄ ioh

Nillo tēpore. dixit ihc discipulis suis.
Si quis diligit me sermonē meū seruabit. &
pater mr diliget eū. & ad eū ueniemus & man
sionē apud eū faciemus. Qui non diligit me ser
mones meos non seruat. & sermonē quē au
distis non est meus. sed eius qui misit me patris.
haec locutus sum uob apud uos manens. pa
racl tus aūt spūs scūs quē mittet pater in
nomine meo. ille uos docebit oma & sugge
ret uob oma quaecūq; dixero uob. Pacē meā
relinquo uob. pacē meā do uob. Non quo
modo mundus dat. ego do uob. Non turb̄et cor uram. neq; formid̄et. Audistis
quia ego dixi uob. uado & uenio ad uos. Si di
ligeretis me. gauderetis utiq;. quia uado
ad patrē. quia pat maior me est. & nunc
dixi uob priusquā fiat. ut cū factū fuerit
credatis. Jam non multa loquar uob cū.

Uenit ergo princeps mundi huius. & in me non
habet quicquā. Sed ut cognoscat mundus. quia
diligo patrē. & sicut mandatū dedit mihi pat̄.
sic facio. Omt lēc eiusd̄ habita

Adpopulū in basilī beati petri apli
Ibi ps̄s xrm̄i euangelicę uerba lectionis
sublimitate transcurrere. ut post diutius liceat
in contemplatione tanę sollemnitatis
immorari. hodie nāq: spūs sc̄i repentino fonitu
sup discipulos uenit. mentesq: carnaliū in sui
amore p̄mutauit. & foris apparentib; linguis
igneis. intus facta sunt corda flammantia. Quia
dū dm̄ in magnis uisione suscipiunt p amorē suauit
arserunt. Ipse namq: spūs sc̄i. amor est. Unde
& iohannes dicit. Dī caritas est. Quiergo me de
integra dm̄ desiderat. profecto iam hab& quē amat.
Neq: enim quisquā posset& dm̄ diligere. sicū quē dil;
git nonhabere&. Sedecce si unusquisq: urm̄ requi
ritur. an diligat dm̄. tota fiducia & secura me de
respondet. diligo. Ut ipso aū lectionis exordio.
audistis qđ ueritas dix̄. Si quis diligit me ser
monē meū seruabit. p̄batio ergo dilectionis.
exhibitio est operis. Hinc in epistula sua ipse ioh
dic̄. Qui dicit qui a diligo dm̄. & mandata eius
non custodit. mendax est. Uere enim diligimus.
si mandata eius seruam. Vere diligim̄. si anīs nos uolupta
tib; coartamus.

Nam quiadhuc pernlicita deri deria defluit.
profectodm̃ nonamat! Quia ei insua uolũptate
contrxdicit. Etpatermr̃ diligit
tũ. &adeũueniemus &mansionẽ apudeũ faciemꝰ.
Pensate frr̃kmi. quantasit ista sollemnitas habere
in cordis hospitio aduentũdi. Certe sidm̃ ũustam
quisquã diues ac preporens ami cus intrare& omni
festinanter adomus tota mundar&ur. Nequid
fortasse essi& qd oculos amici intrantis offen
der&; Tergat ergo sorder prauioperis. quidõ
pparat domũmentis. Seduid&e quidueritas
dicat; Ueniemus &mansionem apudeũ faci
emus; Inquorũdã &enim cordeuenit &man
sionẽ nonfacit. quiap conpunctionẽ quidem
di respectum peripiunt. sedtemptationis tẽpo
re hoc ipsum qdconpuncti fuerant obliuiscun
tur. sicq: adperp&tranda peccata redeunt.
ac sibaet minime planxissent; Quiergo dm̃
uere diligit quieius mandata custodit. ineius
corde dñs aduenit. &mansionẽ facit; Quiasic
eum diuinitatis amor pen&trat. Utabhoc amore
temptationis tẽpore nonrecedat; Ille ergo
uere amat. cuiusfidelic& mentẽ delectatio
praua exconsensu nonsuperat; Nam tanto
quisq: asuperno amore disiungitur quanto
inferius delectatur. Unde &adhuc subditur.

Quinondiligitme. sermonesmeos nonseruat. Ad
uos m& ipsos ergo frēs introrsus redite. sidm̄uere
amatis exquirite, Nec tamen sibi aliquis credat.
quic quidsibi animus sine operis actestatione rep
onderit, Dedilectione conditoris. lingua mens
&uita requiratur; Nūquā est di amor otiosus.
Operetur &enim magnasi est., siuero operari
re nuit amor non est., & sermonē quēaudistis
nonest meus sedeius qui misit me patris. Scitis
frēs crm̄ quiaipse quiloquitur unigenitus filius
uerbū patris est. & quia seipsū loquitur. Ideo ser
mo quē loquitur filius. Nonest filii. sedpatris;
Quiaipse filius uerbū est patris., haec locutus sū
uob apud uos manens; quando non manebat &
apud eos quiascensurus caelū promittit dicens,
Ecce ego uobiscū sum omnib: diēb: usq: adconsū
mationē saeculi. - Seuerbū incarnatum
&man& &recedit. Recedit corpore. man&
diuinitate. - Apudeos ergo tunc mansisse sep
hib& quia quinuisibili semppotestate pertet
corporali remissione recedebat., Paracletus aū
spūs scūs quēmittet pater innominemeo. ille uos
docebit omnia. & suggerit uob omā quecūq;
dixero uobis; Nostis plurimi frēs qd greca
locutione paracletus. latina aduocatus dicitur
uel consolator. Quidcirco aduocatus dicitur

quia pro errore delinquentium apud iustitiam
patris interuenit. qui unius substantie cū pa
tre & filio exorare pro delinquentib; phibetur.
Quia eos quos repleuerit exorantes facit. Unde
& paulus dicit., Ipse enim spūs postulat pro nob
gemitibus inenarrabilib;., Minor uero est qui
postulat quā qui postulatur; Quomodo ergo
spūs postulare dicitur. qui minor non est, sed
ipse spūs postulat qui ad postulandū eos quos re
pleuerit inflammat., Consolator aū idem
spūs uocatur. Qui a de peccati per pōnitentiam
merentib; dum spem ueniē praeparet abafflic
tione tristitiue mentem leuat., De quo recte
promittitur., Ipse uos docebit omnia!, Quia nisi
idem spūs cordi adsit audientis otiosus est sermo
doctoris., Nemo ergo docenti homini tribuat.
quod exore docentis intellegit!, Quia nisi in
tus sit qui doceat. doctoris lingua exterius
inuacuum laborat., Ecce unā loquentis uocē.
omnes pariter audistis. Nec tamen pariter sensū
audrię uocis capitis., Cū ergo uox dispar nō sit.
Cur in cordib; uis dispar est uocis intellegentia
Nisi quia phoc qđ uox loquentis communiter
ammonet. Est magister interior qui de uocis
intellegentia quotidiā specialiter doceat; De
hac unctione spūs rursus per iohannē dicitur.

Sicut unctio eius docet uos de omnibus; ꝓuocem
ergo non instruitur quando mens perspm non un
guitur; Sed cur ista de doctrina hominū loquimur
quando & ipse conditor non a de eruditione hominis
loquitur sic eidem homini per unctionem spr non
loquatur? Certe & ain prius quā fractricidiū oper
ꝓpetrare audiuit, peccasti quiesce, Sed quia
culpis suis exigentib. uoce est ammonitus non
unctione, audire di uerba potuit. sed seruare
contempsit. Requirendū uero no best. Cur de
eodem spū dicatur. Suggeret uob oīa cū sugge
rere esse soleat minoris, Sed quia suggerere
aliquando dicimus subministrare. Inuisibilis spr
suggerere dicitur. Nonq̄d nob scientiā abimo
inferat. sed abocculto, Pacē meā relinquo uob
pacē meā do uob, hic relinquo. illic do; Sequen
tib; relinquo. ꝓuenientib; do. Ecce fr̄r hr̄mi
uerba sacre lectionis subbreuitate discutimus.
Nunc in contemplatione tante festinitatis ani
mum transferamus, Sed quia cū lectione tuan
gelica uob est & iam actuum apostolorū lectio
recitata. Ex ea ergo aliq̄d ui sum nostre con
templationis trahamus; Audistis & enim quia
spr̄s sup discipulos in igneis linguis apparuit.
Omniūq: linguarū scientiā dedit; quid sollic &
hoc miraculo designans nisi q̄d tō ecclesia

eodem spū replēta omnium gentium erat uo
ce locuturte; Quuero contrtedm turrē aedi
ficare conatusunt communionē unius linguae
perdiderunt; Jubiraū quidm humilī mēue
bant linguae omr unitesunt, hic ergo humi
li tra seruditionē meruit illic supbia confusionem.
Sed quaerendū nobest. Cur scs spr patri &fi
lio co æternus migne apparuit. Cur migne
simul &linguis. Cur aliquando incolūba ali
quando uero in migne monstratur; Cur sup
unigenitū filiū apparuit incolūbe specie
&sup discipulos migne, Ita utneq; sup dnm ueni
r& migne neq; sup discipulos monstrarbatur
incolūba., Per quatuor itaq; haec quępposu
imus. soluendo redeamus., Patri nāq; &filio
co æternus spr in migne monstratur. Quidam
corporeus &ineffabilis atq; inuisibilis ignis
est dr. At testante paulo. dr nr ignis consu
mens est; dr quippe ignis dicitur. quia per
hunc peccatorū rubigo consumitur; Deboc
igne. uerrtar dicit; Ignē uenit mittere in tra;
& quid uolo. Nisi ut ardeat; Terra enim uoca
tasunt cordaterrena. quaedū semp infimas
inse cogitationes congerūt. amabigne spiritb;
conculcantur; Sedigne dns in terrā mittit
cū aflatu sci spūs corū carnalia incendit.

18

Et terra ardet cum cor carnale in sui spriu uolup
tatib: frigidu relinquid concupiscentias praesen
tis saeculi. & incenditur adamorem dī; Bene ergo
in igne apparuit spr. quia bomni corde qd repl&
torporē frigoris excutit. & hoc in desiderio suae
u&ernitatis accendit; In igneis aū linguis monstra
tus est. quia isdem spr cou&ernus est filio & hab&
cognationē maximā lingua cū uerbo; Uerbū quip
pe patris filius. & quia una est spr & uerbi sub
stantia: isdē spr monstrari debuit in lingua; Uel
certe quia p linguā procedit uerbū. in linguis
apparuit spr quia quisquis scī spū tangit. dī uer
bū. id est unigenitū filiū confit&ur. & negare
dī uerbū non ual&. quia m spī sci linguā hab&,
Uel certe in linguis igneis apparuit spr. quia omis
quos repleuerit ardentes parit&r & loquentes
facit; Linguas igneas doctores habent. qui adū
dm amando pdicant. corda audientiū inflāmant;
Nam otiosus sermo docentis est si prebere nū al&
incendiū amoris. hoc doctrine incendiū ab ipso
ueritatis ore conceperant. qui dicebant; Non
ne. cor nostrū ardens erat in nob cū loquer&ur
in uia. & aperir&t nob scripturas. Excaudita
quippe sermone: in ardescit animus, torporis
frigus recedit. fit mens in supno desiderio anxia
& concupiscentius terrenis aliena; amor ue rus

quihanc repleuerit inflāb; cruciat, Sed dū
tali ardore cruciatur ipsi suis cruciatib; pasci
tur; Audire ei lib& p̄cepta caelestia & quot man
datis instruitur quasi tot facib; inflāmatur;
Et quae torpebat prius p desidiā ard& postmo
dū puerba, Unde bene &p̄mor sen dicitur; In
dextera eius ignea lex / sinistra quippe rep̄bi
qui & adsinistram ponendi sunt. Dextera
aū dī appellantur electi, Indextera ergo di
lex ignea est. qua electi mandata caelestia.
Nequaquā frigido corde audiunt. sed adhaec amo
ris intimi facib; inardescunt, Sermo adaurē
ducitur. & mens eorū sibi m& irata exintīne
dulcedinis flāma concrematur; Incolūba uero
scī spr & inigne monstratur est. qua omnes
quos repleuerit simplices & ardentes facit.,
Simplices puritate ardentes emulatione;
Neq; enim placet do aut simplicitas sine zelo.
aut zelus sine simplicitate, hinc ipsa ueritas
dicit, Estote prudentes sicut serpentes & sim
plices sicut colūbe, Qualnre notandū est
qd discipulos suos nec decolūba sine serpente
nec deserpente sine colūba uoluit dñr ammo
nere / quatinus & colūbe simplicitate astutia
serpentis accenderet / & serpentis astutiā
colūbe simplicitas temperaret; hinc paul an.

Nolite pueri effici sensib; ecce prudentiã serpentis audiuimus. Nunc de simplicitate colũbę moneamur sed malitia paruuli estote.; hinc de beato iob dicit; Erat uir simplex & rectus.; Quae est aũ rectitudo sine simplicitate aut quae simplicitas sine rectitudine! Quia ergo & rectitudinẽ doc&ist spr̃ & simplicitatem. & inigne monstrari debuit & incolũ ba; Quatenus omne cor qd eius gratia tangitur. & mansu&udinis lenitate tranquillũ. & zelo iustitiae accensũ fiat.; Extremũ uero querendũ est Cur ipso redemptore nr̃o mediatore di & hominũ pcolũbẽc apparuit. Indiscipulus uero pigne; Certe unigenitus filius. iudex est generis humani sed quis eius iustitiã ferr& si prius quãnos pmansu&udinẽ colli ger& culpas nr̃as pzelũ rectitudinis examinaste uoluiss&.; homo ergo prohominib; factus. mitem se hominib; pbuit.; Noluit peccatores ferire. sed colligere. Prius uoluit mansuete corrigere. ut haber& quos post modũ in iudicio saluar&.; Incolũba ergo apparere supeũ debuit spr̃. qui nondum ueniebat ut peccata iam pzelũ pcuter&. sed adhuc pmansu&udinẽ tolerar&.; At contra sup discipulos inigne debuit spr̃ser demonstrari. Uthis quietem simplicẽ hominẽ aut; ideo peccatores. Eos contra sem& ipsos spiritalis feruor accender& & peccata que dr̃p mansu&udinem

parcer& ipſi nſe pepenitentiam punirem; Nec
ipſi quippe eſſe poterant ſine peccato quiadhere
bant caeleſti magiſtro; Johanne atteſtante qui
ait - Si dixerimuſ quia peccatū nonhabemuſ
noſipſoſ ſeducimuſ. & ueritaſ innobiſ non eſt; In
igne ergo uenit inhominib; Incolūbauero appa
ruit indno ℣. Quia peccatanoſtra quę pie dnſ
pmanſuc&udinē to lerat. Noſp zelū rectitudi
nis debemuſ caute conſpicere. & ardore ſemp pę
nitentię cremare, Igitur pcolūbā ſpī inredemp
tore monſtratuſ eſt. per ignē uero inbominibuſ/
Quia quanto nob noſtri iudiciſ factaeſt ſe ueritaſ
tempeſtata. tanto erga ſe deb& fieri nrā infir
mitaſ accenſa. Quattuorūtaq; propoſitionum
expl&a ratione addona tiuſdem ſpī contēplan
da tranſeamuſ, Deiſto quippeſpū ſcriptū eſt,
Spūtiuſ ornauit cęloſ, Ornamenta enim cae
lorū ſunt uirtuteſ pdicantium. & Quaeundeli
c& ornamenta paulus enumerat dicens; Alii
datur perſpm ſermo ſapientię alii ſermo ſci
entiae ſecundū eundē ſpm, Alteri fideſ meo
dem ſpū; Alii gratia ſanitatum. inuno ſpū;
Alii operatio uirtutum. Alii prophaćia. alii
diſcr&io ſpiritu Alii genera linguarum.
Alii interpr&atio ſermonū, Haec aū omnia
operatur unuſ atq; idem ſpī diuidens ſingulis

prouisuit; Quot ergo sunt bona p̄dicantiū tot
sunt ornamenta caelorū; hinc rursus scriptū e;
Uerbo dn̄i caeli firmati sunt; & spū oris eius omnis
uirtus eorū; Uerbū enim dn̄i filius est patris
sed eosdem caelos uidelicet scos apostolos ut tota
simul trinitas ostendatur operata repente desc̄i
spūs diuinitate adiungitur; & spū oris eius omnis
uirtus eorū Caelorū igitur uirtus de spū sumptae
quia mundi huius potestatib; contraire non p̄sume
rent nisi eos esset spūs fortitudo solidasset; Qualesq;
nāq; doctores scae ecclesie ante aduentum
huius spūs fuerint scimus. & post aduentū illius
cuius fortitudinis sint facti conspicimus; Ceste
iste ipse pastor ecclesie adeuntes sacratissimū corp̄
sedemus quante debilitatis quantaeq; formidinis
ante aduentū spūs fuerit ancilla hostiaria requi
sita dicat, Una enim mulieris uoce p culsus dum
mori timuit. uita negauit. & tunc petrus
negauit interra. Cum latro: confiteret in cruce;
Sed uir iste tante formidinis qualis post aduen-tū
spūs existat. audiamus; Fit conuentus magis
tratus atq; seniorū caesis denuntiatur apostolis
ne in nomine ihū loqui debeant; petrus magna
auctoritate respondit! Obtedire oportet deo
magis quā hominib; & rursus, Sinustu est
me conspectudi uos potius audire quā dn̄m u[illegible]dicare

Nonenim possumus quę undimur & audiumꝫ
nonloqui; & illi quidem ibant gaudentes aconꝫ
spectu concilii quòd digni habiti sunt pro nomine ihū contumeliaſ pati; & ecce gaudꝫ
p&rus in uerberibꝰ quia ante uix uerbis timebat,
& qui prius ancille uoce requisitus timuit postꝫ
aduentū xpi surrexit principū & potestatū pmittꝫ
Libꝫ oculos fidei munitus opificis huius artolꝫ
lere ; atq; sparsim patris testamenti nouiꝫ ac ueꝫ
ris considerare ; & ecce aptus eisdem oculis fidei.
Dauid amos. Danihelē pr̄ū. paulū. matheū
in tueor. & xpm iste spūs qualis sit artifex considerare uolo ; sed in ipsa mea considerationē defiꝫ
cio ; Impleꝫ nāq; cythare dū puerū & psalmiꝫ
tā facit ; Impleꝫ pastore armentarium ficomoꝫ
ros uellisantē & prophetā facit ; Impleꝫ abꝫ
stinentē puerū & iudicē seuū facit, Impleꝫ
piscatorem & p̄dicatorē facit ; Impleꝫ persꝫ
ecutorem & doctorē gentiū facit ; Impleꝫ
publicanū & euangelistā facit ; O qualis est
artifex iste spūs nulla addiscendi mora agiꝫ
tur. nonne qd uoluerit mox ut uoluit gerꝫ
mentē docꝫ. Solūq; te in gyrum docuisse est,
N. ā humanū animū subito ut inluſtratꝰ in
mutat. exhibet Abnegat hunc repente qd erat
exhibet repente qd nouerat. pensemus

scōs pdicatores nrōs qualer hodiernadiē repperit
qualer fecerit. Certe quiinuno conclaui proude
orū mōu residebant. natiuitatissuae singuli lin
guam nouerāt & tamen nec ea ipsa lingua
quā nouerant apte xpm loqui psumebant; Uenit
spūs & inore eos pdiuersitatē linguarū docuit. Inmīte
au. & auctoritate robortauit. Cepē & inaliena xpm
eloqui. qui dello prius & insua lingua loqui mōue
bant. Inflāmatū & enim cor. despexit tormenta
corporis quātte mōuebat. Uicit uim carnalis
formidinis pāmore conditoris. & qui prius suis
aduersariis succūbebat formidine. eisiam pstant
auctoritate. Quiergointante eor celsitudinis
culmine trexit. Quidaliud dixerim. nisi qd inter
terrenorū hominū caelū fecit; Pensate frēs cmi
post incarnationē unigeniti filii. qualis sit hodi
erna sollemnitas deaduentu spūs scī. Sicut enim
illa. Itaquoq: & haec est honorabilis. Inilla quippe
di inse pmanens sēmēkipsum creauit homine
Inista uero homines ueni
entē desup suscep dm. Inilladi naturaliter
factus est homo. inista homines facti sunt pdi
optionē dei. Siergo remanente carnales immor
te nolumus hunc frēs cmi uiuificante spm
amemus. sedquia caro spm nescit. Dicat for
tasse carnali cogitatione apudse aliquis quomodo

diligere ualeo quē ignoro, haecnor concedi
mus quia mens uisibilib; intenta uidere nescit inuisibile
nullaenim inuisibilia nisi uisibilia cogitat. Ita q; & cū ponat ·eor·
nesciorū, sustra hīc dūq: in imaginib; corporeis iacet &
surgere ad incorporea nonual &, Unde fit
ut tanto dē creatorē nesciat, quanto in
cogitationē sua familiarius corporeā creatu
rā portat, Sed cū dm uidere non possumus. ha
bemus aliquid qđ agamus. unde nter fiat qu oad
tū nostrae intellegentiae oculus ueniat; Certe
quē inse uidere nullomodo ualemus. huncinser
ussus uidere iam possumus, Quos dū mira con
spicimus agere. certū nob fit in eorū mentib;
dm habitare. Inre aū incorporea areb; corpora
lib; usum trahamus, Nemo &enim nostrū orien
tem clare solem inspherā illius intendendo ual &
conspicere quatensi ineius radius. oculi reuer
berantur; Sed sole inlustra tos montes aspicim;
& quia iam sol orruset uidemus; quia ergo solē
iustitiae inseipso uidere nonpossumus. inlustra
tos montes claritate illius uideamus Scōs uide
lic & apostulos quiuir tutib; emicant. miraculis
coruscant. quos nati solis claritas perfudit
& cū inseipso sit inuisibilis. per eos nob quasi p
inlustratos montes se uisibilem pbuit; Uir tus
enim diuinitatis inse. quasi sol in caelo est. 7

All ua quiportat ifrum lip

Uirtus diuinitatis inhominib; sol interra, Solem
ergo iusticiae intueamur interra quē uidere ñ
possumus incaelo:, Utdū inoffenso pede operis
phunc interra gradimur adintuendū illum
quandoq; oculos incaelū leuemus:, Sedinoffen
so pede iternrm interra agitur si dī ac proximus
integra mente diligatur:, Nec dī enim uere sine
proximo nec proximus uere diligitur sinedo:,
hinc est qd sicut inalio loco sermoniam diximus isdem
spūs secundo legitur discipulis datus:, Priusadño
interra degente: postmodū adño caelo pīsidente:,
Interrte quippe utdiligatur proximus: & caelo
uero utdiligatur dī;, Sedcur priusinterra post
modū ecelo: Nisi qd patenter datur intellegi quia
iuxta iohannis uocem: Qui fratrē suū non diligit
quē uidet: dm quē non uidet quomodo potest dili
gere:, Diligamus ergo pximū frs: amemus eūqui mixta
nos est utpuenire ualeamus adamorem illius qui
sup nos est;, meditetur mens inproximo qd exhi
beat dō: utpfecte merstatur indō gaudere
cū proximo:, Tūc ad illa sapne frequentiae
lucis iam peruenimus dequa nunc scī spūs pignus
accepimus;, Adistū finē toto amore tendamus
inquo sine fine lucabimur;, Ibi sup norū ciuiū
societas scā:, Ibi solemnitas certa:, Ibi requies secura:
Ibi pax uera quae nobis iam non relinquitur:

seddatur· perdñm nñm ihñm xpm qui uiuit & reg
at cū patre dñi munitate spūsci ꝓ oīa scta scto ꝙ am

expl ont x· lec̄ sci eū sō· Lucā

In illo tempore. Dixit ihs turbis similitudinē
hanc. Arborē fici habebat quidā plantatam
in uinea suam· & uenit quaerens fructum
in illa· & non inuenit, Dixit aū ad cultorem
uineae·, Ecce ānis tres sunt ex quo uenio que
rens fructum in ficu hac & non inuenio·
succide ergo illā· ut quid & ia terrā occupat·,
At ille respondens dixit illi·, Dne dimitte illam
& hoc anno· usq: dū fodiam circa illā· & mittā
cophinū stercoris· & si quidem fecerit fructum·
sin aute in futuro succides eam·, Erat aū docens
in sinagogis eorū sabbatis·, & ecce mulier que
habebat spm infirmitatis annis xviii· & erat
inclinata nec omnino poterat sursum respicere·,
Quā cum uidisset ihs uocauit ad se· & ait illi; mulier
dimissa es ab infirmitate tua·, & imposuit illi manū
& confestim erecta est & glorificabat dm·;

Oīt Lectī eiusd habita
ad populū in basil beati Laurē
martyr
NS & redemptor noster p euange
liū suū aliquando uerbis loquitur
aliquando reb; 7 aliquando aliud
uerbis· aliq; aliud reb; 7 aliquando

autem hoc uerbis qdreb; 7 Duas enim res exeuan
gelio frī audistis ficulneā infructuosam & miserem curuā / & utriq: rei est piccar inpensa / Illud autem dixit psimilitudinē . / Aliud egit pexhibitionem / sedhoc significat ficulnea infructuosa qd mulier inclinata 7 & hoc ficulnea reseruata qd mulier erecta 7 Dñs uineę tertio uenit ad ficulneam & fructū minime inuenit 7 & mulier quę erecta est X & VIII annis fuerat curua, hoc autem X & VIII ānorū numero signatur. qd tertio dñs uineae ad infructuosam ficulnea uenisse phib & Quia igitur pmittendo summatim tota pstrinxim / iam plectionis ordinē singula disseramus / Arbor fici habebat quida plantatam in uineā suā & uenit quaerens fructum in illa. & non inuenit. 7 Quid arbor fici Nisi humanā naturā signat, Quid mulier inclinata nisi eandem naturā significando denuntiat, Quae & bene plantata est sicut ficus. & bene creata sicut mulier. Sed in culpa propria sponte lapsa, Neq: fructum seruat operationis. Neq: statum rectitudinis, ad peccatū quippe exuoluntate corruens. Quia fructū obedientiae ferre noluit. statū rectitudinis amisit. Quae addi similitudinem condita dū in sua dignitate non pstitit. qd plantata uel creata fuerat seruare contempsit. Tertio

dñs uineę adsiculneam uenit. Quia naturā
generis humani antelegem sublege. subgratia.
Expectando. ām onendo. uisitando requisuit.,
Dixit adcultorē uineę. Ecce amittresiunt exquo
uem fructū quaerens inficulnea hac. & nō inuemo.
Uenit antelegē. quia pnaturalē intellectū quid
unusquisq; exemplorum & qualit erga proximū agere
debuisset innotuit., Uenit inlege quia pcipien
do docuit; Uenit post legē pgratiā quia pcatis
suae pēntiā exhibendo monstrauit, Sed tam
intrib; annis fructū se non inuenisse conquiritur;
Quia quorundā prauorū mentes. Nec inspirata lex
naturalis corrigit. nec pcepta erudiunt nec
incarnationis seus miracula conuertunt; Quid
uero p cultorē uineę. Nisi pposito ordo
exprimitur., Quidū praesum ecclesie. nimirū
dñicę uineę curā gerum., huius enim uineae
primus cultor pārus apostolus extitit hunc
nos indigni sequimur., Inquantū pro eruditione
uestra docendo deprecando. increpando labo
ramus; Sed cū magno iam timore audiendū ē
qd cultori uineae de infructuosa arbore dicitur;
Succide eam. utqd & iam terrā occupat; Un
quisq; iuxta modū suū. inquantū locū uitae
pēntis tenet. si fructū bone operationis non ex
hibet. uelut infructuosa arbor terrā occupat.

Quia meo loco in quo ipse est & alius operando occa
sione negat, sed in hoc saeculo potens quilibet si fruc
tū non hab& bone operationis & iā impedimentum
praestat cēteris, Quia quaecūq: sub ipso sunt exem
plo pcuntatis illius quasi umbra peruersitatis illius
premuntur, Stat desup arbor infructuosa & subt
terra sterilis iacet, Infructuose arboris desuper
umbra densatur & solis radius ad terrā descendere
nequaquam pmittitur, Quia dū subiecti quilibet
patroni puersi puersa exempla conspiciunt.
Ipsi quoq. infructuosi remanenter ueritatis lumi
ne priuantur, & praesti umbra calore solis non
accipiunt quia inde remanent adō frigidi unde
in hoc saeculo male protegūntur, Sed de hoc puer
so quolibet & potente pene iam requisitio dō nē est,
Postquā enim se pdidit quaerendū solūmodo est
Cur & alios praemit, Unde bene eiusdem uineę
dns dicit; Utquid & iā terrā occupat, Terram
quippe occupat qui mentes alienas grauat,
Terrā occupat qui locū quē ten& in bonis operib,
non exerc&, / sed tamen nostrū est pro talibus
dep̄cari; Nam cultor uineae qd dicat audiam,
Dñe dimitte illā & hoc anno usq: dū fodiā circa
illā. Qui deest circa ficulneā fodere. Nisi infructu
osas mentes increpare. Omis quippe fossa in mo est
& nimirū increpatio dū mentē sibi demonstrat.

humiliat. Quotiens ergo depeccato suo aliq̃
corripimur. quasi excultury debito circa infruc
tuosã arborẽ fodimur. post fossionẽ uero quid
dicat audiamus. & mittã cophinũ stercoris.
Quid est cophinus stercoris. Nisi memoria peccatoꝝ
peccata & enim carnis stercora uocantur. Unde
& ꝑ prophaã dicitur. Computruerũ iumenta
in stercore suo; Iumenta quippe in stercore suo
computrescere est carnales quosq: in fo&core luxo
rie uitã finire. Nostraq: quotiens carnalẽ men
tem deluis peccatis increpamus quotiens ad eius
memoriã uicia ante acta reducimus Quasi infruc
tuose arbori cophinũ stercoris uersamus. Utma
lorũ que egit recolit & ad compunctio
nis gratiam quasi de fo&core pinguescat. Mittitur
ergo cophinus stercoris ad radicẽ arboris. quando
pristine uitatis suae conscientia tangitur memoria
cogitationis. Cũq: se ꝑ penitentiã ad lamenta
mens excitat. Cũq: ad bone operationis gratiã
reformat. quasi ꝑ tractũ stercoris redit ad fecun
ditatem operis Radix cordis; plangit q̃d fecisse
se meminit. Displic& sibi qualẽ fuisse se recolit.
intentionẽ contrarie dirigit. atq: ad meliora
animũ accendit. Ex fo&core igitur ad fruc
tũ reuiuescit arbor. quia de consideratione
peccati. ad bona se opera resuscitat animus.

Et sum plerique quum crepationes audiunt & tam
ad penitentiā redire contemnunt. & infructuosi
do hoc in saeculo uiridem stam; Sed audiamus vid qd fi
culneę cultor adiungat. Siquidem fecerit fruc
tū. sin aū in futuro succidet eam, Quia profecto
qui hic nonnulli ad fecunditatē pinguescere
per murmurationē illuc cadet. Unde ia surgeste
per paenitentia nonnulla & & in futuro succi
detur, quā uis hic sine fructu uiridis stare
uideatur, Erat autē docens in synagoga sabba
tis & ecce mulier quae habebat spm infirmi
tatis annis XVIII, paulo antea iam diximus
Quia hoc erat trinus aduentus dñi ad infructuosā
ficulneā qd X & VIII annorū numerus ad curuā
mulierē signat, Sexto enim die homo factus est
atq: eodem sexto die opera dñi cuncta pfectas,
Senarius aū numerus in triçonū ductus XVIII
fac, Quia ergo homo qui sexto die factus est
pfecta opera habere noluit. Sed ante legem
sub lege. atq: in exordio incohantur gressus ae
infirmus existit, Decem & VIII annis mulier
curua fuit & erat inclinata nec omnino pote
rat sursū respicere, Omnis peccator terrena
cogitans caelestia non requirens. sursū respi
cere nonualet, Quia dū desideria inferiora
sequitur. Amentis sue rectitudine curuatur.

Et hoc semp uid& quod sine cessatione cogitat.
Adcordaunt kmi frs redite. quidhoris omnib;
incogitationib; uris uoluatis aspicite; Aliur
dehonorib; aliur depecunis. aliur depdio x.
Ambitu cogitat. Cunctahaec. inimosum.
Et quandomens talib; implicatur. abstatussui
rectitudine flectitur., Et quia adcaelesta
desideriū nonadsurgit. Quasi mulier inclina
ta sursū respicere nequaquā potest, Seq̄tr.
; hanc cū uidet &ibi. uocaunt adse. & ait illi.,
; Mulier dimissaes abinfirmitate tua. & impo.
; suit illi manus &confestim erecta est., Voca
unt &erexit quiaīluminaunt &adiuuaunt.,
Uocat. sednonerigit quando quidem peius
gratiā inluminamur. sedexigentib; nostris
meritis adiuuari nonpossumus., Plerūq;
enim uidemus quae agenda sunt. sedh o c
opere non implemur;, Nitimur &infirma
mur., Mentis iudiciū rectitudinē conspicit
sedadhanc operis fortitudo succumbit.,
Quia nimirū tā depoena peccati est utex
dono quidem possit bonū conspici. Sedta
men abeo qdaspicitur. contingat p meri
tum repelli., Ustata &enim culpa obligat
mentem utnequaquā surgere possit ad
rectitudinē., Conatur. &labitur. quia

ubi sponte diu pstitit ibi & cũ noluerit coacta cadit.
Bene de hac nra incuruatione extypo humani gene
ris p psalmista dicitur. Incuruatus sũ & humili
atus usquequaq;. Contẽplatur quippe qđ ad sup
na lucem intuenda homo conditus fuerat. sed pec
catis exigentib; foras missus mentis sue tene
bras portat. / supna non app&ndit. in ima sit intend
dit. Celestia nequaquã desiderat. terrena sẽp
animũ uersat. & hoc qđ de suo genere doluit.
in seipso exclamauit dicens. Incuruatus sum &
humiliatus sum usquequaq;. Contẽplationem
nãq; celestiũ pdens. si sola carnis necessaria homo
cogitat &. Incuruatus & humiliatus est &. Sed tam
usquequaq; non erra. Quẽ ergo a supnis cogitati
onib; non solũ necessitas deiecit. sed & iã uoluptas
in ima prostrata sternit. Non solũ incuruatus sed usq;
quaq; incuruatus est. Hinc alius proph& a de
immundis spiritib; dicit. Qui dixerunt anime cui
incuruare. ut transeamus. Recta quippe ad at
anima cui supna desiderat. & nequaquã flecti tur
ad ima. / sed maligni spũs hanc in sua rectitudi ne
stare conspiciunt. pe ã transire non possunt.
Transire nãq; eorũ est. immunda illis desideria spar
gere. Dicunt ergo. incuruare. ut transeamus.
qui a ipsa se ad ima app&ndan non dum cti contra
hanc illorũ puersitas nullatenus conualescit.

Et tristantsire ꝑeam nequeunt. quā contra se
rigidā insupna intentione ꝓtimescunt; Nonergo
frr kmi nosuiam maligni innobis spiritib; damur.
cū terrena concupiscimus. cū ad ēporalia appe
tenda curuamur. pudeat ergo terrena concu
piscere & dorsa mentium ascendentib; aduersarii
prasbere. Terram semp intuitur qui curuus est.
& quo ꝑm ios sit redemptus nonmeminit. qui ima
quaerit. Hinc & iam per moysen dicitur. Ut
qui gibbo premitur. nequaquā adsacerdotiū
pro ueatur; & quotquot xpi sanguine re
demptisumus membra eiusdem summi sacerdo
tis efficimur; Undenob & ꝓp&rū dicitur. Uos
aū genus electum regale sacerdotium; Sed
qui gibbū to lerat ima semp intuitur. Asa
cerdotio ergo repellitur. quia quisquis sobis ter
renis intentus est. Ipse sibi testis est. qd membrū
summi sacerdotis non est; Hinc rursus piscer
qui pinnulas non habent. abesu fidelis populi
prohibentur; Piscer quippe qui pinnulas squa
marum habent. dare saltus & iam sup aquas
solent; Qui ergo pinnatus piscib; nisi electe
anime clesig nantur. Quae pro fecto sole ince
lestis ecclesig corpus transeunt. Quae modo
uirtutū pinnulis fulgig saburdare ꝑ caeleste de
siderium sciunt. Ut supernā contemplationē

appam quā uis in seipsis ter uē ex mortali carne. re
labantur, Siergo iam bona patriae caelestis agno
uimus. Displiceat nob frr karissmi qd curuis sumus., pona
tur ante oculos mulier curua: & arbor infructuosa;
Reminiscamur malorx quas fecimus. mittamus ad radi
cem cordis cophinū stercoris., ut tunc in retributionis
fructu pinguescat qd nobis ppenitentiā foeneb.a.
et si iuxta tutū summa operari non possumus. ipse dñs nro
gaudē & lamento. Ex ipsa eri iustitiae inchoatione
placebimus. qui iniusta quae fecimus punimus; Nec
morte erit inflēxib; qua tergent citius transeuntes
lacrimas gaudia mansurae. p dnm nrm ihm xpm
qui uiuit & regnat cū patre in unitate spūs scī dē poma
saecula sēlorx. Amen expt. Lec scī eū sō Luca xi

In illo tēpore. dixit ihs discipulis suis. Si quis uult
post me uenire abneg & semetipsū & tollat crucē suā
cotidie. & sequatur me., Qui enim uoluerit animā
suā saluā facere. p dē illā. Nam qui p dē perderit
animā suā propter me. saluā faciē illā., Quid
enim proficit homo si lucrē tur uniuersū mundum
se aūt ipsū p dat. & dēs trimentū sui faciat, Nā qui me
erubuerit & meos sermones: hunc filius hominis
erubescet cū uenerit in maiestate sua & patris & scorx
angelorx; Dico aūt uob uere. Sunt aliqui hic astan
tes qui non gustabunt mortē. donec uideant regnū dē.
omēt Lectō erusd habita oratō

IN BASILICA SCORUM PROCESSI ET MARTINIANI DIE NATALIS EORUM

Qui ad nos redemptor nr nouus homo uenit in mundu noua praecepta dedit in mundo. Uitae enim nrae uicem inuitus et nutri re contrariae opposuit nouitatis siue quidenim uicus quid carnalis homo no uerat. nisi sua retinere. Aliena rapere si posset concupiscere si non posset; Sed caeleris medicus singulis quib: q; uitus obuiantia adhibet medicamenta; Nam sicut arte medici nae calida frigidis. frigida calidis curantur. Ita dns nr contraria opposuit praedicamenta peccatis. Ut lubricis continentia tenacib; largitate. Iracundis mansuetudine. elatis precipere humilitate; Certe cū ista sequentib; noua mandata preponer& dixit. Nisi quis renuntiauerit omnib: quae possid& non potest meus esse discipulus. Ac si apte dicat. Quiputa uicere aliena concupiscitis. p nouae conuersationis studiu. & uestra largimini. Quid uero in hac lectione dicat audiamus. Quisquis post me uenire. abneget semet ipsum. Ibi dicitur. ut abnegemus nrm. hic dicitur ut abnegemus nos. & fortasse laboriosum non est homini relinquere sua. Sed ualde laboriosum est relinquere semet ipsum; Minus quippe est abnegare qd habet. Ualde enim multum est abnegare qd est; Adhuc autem nobuem

enitib; dñr p̄cepit. ut renuntiemus nr̄is; Quaq; quis
quis ad fidei agone uenimus. luctam̄ contra ma
lignor sp̄r sumimus., Nil aũ maligni sp̄r in hoc mun
do propriũ possident., Nudi ergo cũ nudo lucta
ri debemus., Nam siue stitur quisq; cũ nudo luc
tatur. citius ad terrã deicitur. quia hab& unde
teneatur., Quidenim sunt terrena omnia. nisi
quaedã corporis indumenta:, Quiergo contra
diabolũ ad certam̄ properat. uestimenta abiciat.
ne succumbat., Nil in hoc mundo amando por
sideat. nullas rerũ labentium delectatione requi
rat. Ne unde aduersũ .. tegit̄. ad casũ inde
teneatur; Nec tamen sufficit nisi relinquere
nisi relinquamus &nos., Quid est q̄d dicamus relin
quamus &nos. Si enim nos ipsos relinquimus.
quo ibimus extra nos. uel quis est qui uadit sine de
serum. Sed aliud sumus per peccatũ lapsi. aliud
p̄ naturã conditi., Aliud q̄d fecimus. aliud q̄d
facti sumus., Relinquamus nos m& ipsos quales
peccando nos fecimus & maneamus. nos m& ipsi.
quales p̄ gratiã facti sumus., Ecce &enim qui
sup̄b; fuit. si conuersus ad xp̄m humilis factus se
sem& ipsũ reliquit̄. Si luxurios quisq; ad con
tinentiã uitã mutauit. abnegauit unq; q̄d fuit.
Si auarus quisq; ambire iam desit & largiri di dic
propria. Qui prius aliena rapiebat p̄ cauldubio

rem & ipsū reliquit Ipse quidem est pnaturā
sed non est ipse pmalitiā. hinc enim scriptū est.,
Uertemptos. & non erunt.. Conuersi namq; impii
non erunt Non quia omnino ñerunt in essentiā
sed sicut & non erunt in impi & ait culpa., Tunc er-
go nos m & ipsos relinquimur. tunc nos ipsos
abnegamur cū uitamur qd pu & uitate fuimur.
Et ad hoc nitimur qd pnouitate uocamur; pense
mus quomodo se paulus abnegauerat qui dicebat.
Uiuo aũ. iam non ego; extinctus quippe fuerat
seu uult ille psecutor & uiuere coeperat praedica
tor pius.., Si enim ipse est & pius profecto non est
&., Sed quis se uiuere denegat. dicat Unde est
qd sca uerba p doctrinā ueritatis clamat, pro
tinus subdit. Uiuit uero in me xp̄s; & si apte
dicat., Ego quidem am & ipso extinctus sum
quia carnaliter non uiuo.., Sed tam p̄ egentiam
mortuus non sum. quia in xp̄o spiritaliter uiuo.,
Dicat ergo ueritas dicat:, Si quis uult post me ue
nire abneget semetipsum; Quia nisi quis a se m & ipso
deficiat. ad eū qui sup ipsū est non ad propinquat
Nec ualet adprachendere qd ultra ipsū est tines
cierit mactare qd est, Sic ole x plantp trans
ponuntur ut proficiant. atq; uitia dicerun.
eradicantur ut crescant., Sic rerū semina
in terrae admixtione deficiunt. & in repara

tione sui generis uberius adsurgam. Unde enim ui
dentur pdidisse qd erant. inde. incipium hoc appa
rere qd noneram. Sed iam quise amittis abnegat.
exquirendi sui ipsius sit tutessum in quib: crescat. Nā cū
dictū est. Quisuis post me uenire. abnegt seipsum.
protinus additur. Tollat crucē suā cotidie. & sequa
tur me. Duob; enim modis crux tollitur. Cū aut
p abstinentiā afficitur corpus. aut p compassionē
proximi afficitur animus. Pensemus qualiter
utroq: modo paulus crucē suā tulerat. qui dicebat.
Castigo corpus meū & in seruitutē redigo. ne forte
alius pdicans ipse reprob; efficiar. Ecce in afflic
tione corporis audiuimus. crucē carnis. Audiamus
nunc in compassione proximi crucem mentis. Ait.
Quis infirmatur. & ego non infirmor. Quis scandalizā
tur & ego non uror. Perfectus quippe pdicator ut
exemplū det abstinentiae. Crucē portabat in
corpore. Et quia in se trahebat damna infirmi ta
tis alieni. crucem portabat in corde. Sed quia
ipsis uirtutib; quedā uitia iuxta sunt. Dicendum
nob est qd uitiū abstinentiā carnis. & qd obsideat
compassionē mentis. Et un cino nāq; abstinentiā
carnis nonnūquā uana gloria obsidet. Quia dū
tenuitas in corpore. dū pallor multu respicitur.
uirtus pene facta laudatur. & tanto se caelerius
foras fundit. quanto ad humanos oculos potensus

pallorē exit. & plerū q: frt unqd causadi agi cre
ditur. p solis humanis fauoribꝫ agatur. Quod bene
simon ille significat. quinuentus initinere crucē
dominicā manganā portat. Aliena quippe one
re inangaria portantur. quando puanitatis ali
dium aliquid geritur. Quiergo primonē designatur.
nisi abstinenter & arroganter. Quiabstinentiam
quidem carnē afficiunt. sedfructū abstinentiae
interius nonrequirunt. Crucē ergodnī manga
riā simon portat. quia cū opurbonū exbona uolun
tate nonducitur. rem iusti sine fructu peccator
operatur. Undeirdem simon crucem portat. sed
nonmoritur. Quia abstinenter & arroganter. pub
stinentiā quidem corpus afficiunt. sedper deside
riū uane glorie mundo uiuunt. Compassionem
uero animi plerūq; latenter obrid& pic&ar falsa
utbanc nonnumquā usq: adconder cendendū uitus
ptrahat. Dū adculpas quisq; nondebeat. compas
sionē exercere. sed zelum. Compassio quippe
homini & rectitudo uitus deb&ur. Utinuno eodēq;
homine. & diligamus bonū qd factureſt. & psequa
mur mala quaefecit. Nedū culpas incaute remit
timus. Nonnam pcaritatem compati. sedpnegle
gentiam conce[illegible] disse uideamur. Sequitur.
Quienim uoluerit animā suā saluā facere. pdē&ea
& qui pdiderit animā suā propter me saluā faciē&ea.

Sic dicitur fideli · quiuoluerit animā suā saluā facēre
pdāteam · & quipdiderit animā suam propterme
saluā faciet eam · Actiue · Agricole dicatur ·

Frumentum siseruat pdi ·: sisemināt renouat ·
Quisenim nesciat qd frumentum cūinsemi
ne mittatur perit aboculis · Interra deficit
; sedundepiutescit inpuluere · Indeuiridescit Inrenouatione ;

Quia ueroseca ecclesia aliud tempus hab& psecutionis ·
adq: aliud pacis redemptor nr ipsaeius tēpora dis
tinguit inpceptis ; Nam psecutionis tempore ponen
da est anima pacis aū tēpore ea quaeampliusdominari
possunt · frangendasiunt desideria terrena ; Unde &
nunc dicitur · Quidenim proficit homo siluc& ur
totū mundū seaūpdat & d&rimentū sui faciat · Cūp
secutio abaduersariis dest · ualde uigilantius cor cus
todiendū est ; Nampacis tempore qualic& uiuere ·
lib& & à ambire ; quaeprofecto auaritia bene com
pescitur · siipse statur ambientis · sollicite consider&r ·
Nam cur inst& adcolligendū · quando stare nonpotest
ipse qui colligit · Cursū ergosuū quisq: consider& ·
& cognoscit sibi posse sufficere · parua quę hab& ;
Sedfortasse m&ut neinhuiusuitę itinere sumptus
dest ; longanra desideria increpat uia breuis ;
Incassū multa portantur · cūiuxtaest quopgitur ·
plerūq: aū auaritiā uincimus · sedadhuc obstat
qduiasrectitudinis minorit tenemus custodia

Omnes in mundo

pfectionis. Namsepe labentia cuncta dispici
mus. sedtamen adhuc humane uerecundie usu
p̄ pedimur. Utrectitudinē quāseruamus, nōnte-
nondum exp̄mere ualeamusinuoce, & tanto
di faciem adiustitie defensionē neglegimus.
quanto humanas faciesconfuse iustitiam uerem̄
Sedhuic quoq; uulneri congruu subiungitur medi
camentum. Cū dñs dic̄, Quime erubuerit cora hom
nibus & meos sermones. hunc filius hominis erubescet
cū uenerit inmaiestatesua & patris. & scōrū
angelorum. Sedecce nunc apudse homines dicim
Nos iam dnm & sermones eius non erubescimus.
quia apta eū uoce profitemur. Quib; egores
pondeo qdinhac plebe xp̄i ana sunt nonnulli
qui xp̄m ideo confitentur. quia cunctos xp̄ianos
esse aspiciunt. Nam sinomen xp̄i intanta
hodie gloria nonesset. tot professores xp̄i scā
ecclesia nonhaberet. Nonergo adprobationē
fidei uox sufficit professionis. quādefendit auere
cundia professio generalitatis. Et tamen ubi
se quisq; interroget. utinconfessione xp̄i se uera
citer probet. Sinoniam nomen eius erubescit.
si plene uir tute mentis humanū pudorē subdi
dit. Certe enim p̄secutionis tēpore erubescere
poterant fideles substantius nudari. Dedig
nitatib; deiici uerberib; affligi; pacis aū.

tempore. quiahaec anostris ꝓcutiomb; desunt.
Et aliudubi ostendamur nob., Ueremur sepe aproxi
mis despici. Dedignamur iniurias uerbi tolerare.
si contingat iurgiū fortasse cū proximo erubesci
mus prior ēr satisfacere., Cor quippe carnale dum
huius uitę gloriā quaerit. humilitatē respuit; &ple
rūq; ipse homo quirascitur discordans sibi recon
ciliari appetit. sedne adsatis faciendū prior eru
bescit., pensemus facta ueritatis intuideamus
quo iaceant nrae prauitatis actiones. Sienim
membra summi capitis sumus. imitari eū cui co
nectimur debemus., Quidnāq; admrae eruditio
nis exemplū. paulus egregius ꝑdicator dicit
proxpo legatione fungimur. Tāquādo exortan
te pnos: obsecramus proxpo. reconciliaminido:
Ecce internos & dm discordiā peccando fecimus.
Et tamen adnos dr suos legatos prior misit. ut nos
ipsi qui peccauimus. adpacē di rogati ueniamus.
Erubescat ergo humana supbia. confunda tur
quisq; sinon satis faciat prior proximo. quando ꝑ
culpā nrām uterei reconciliari debeamus. & ipse qui
offensus est. legatis interuenientib; obsecrat dr,
Sequitur. Dico aū uob; uere. Sunthic aliqui
stantes qui nongustabunt mortē. donec uideant
regnū dei. Regnū di frr kmi nonsemp in sacro elo
quio uenturū regnū dicitur; Sednonnūquā ꝑsens

ecclesia uocatur. Unde scriptum est. Mittet
filius hominis angelos suos & colligent de regno ei⁹
oīa scandala. In illo quippe regno scandala
nonerunt. ubi profecto reprobi nonā mittun
tur. Quo uidelicē exemplo colligitur qđ hoc loco
regnū dī p̄sens ecclesia uocatur. & quia ānulli
ex discipulis usq: adeo in corpore uicturi erant
ut ecclesiā dī constructā conspicerent; &
contrte mundi huius gloriā erectā con
solatoria promissione nunc dicitur. Sunt qui
dam de hic stantib; qui non gustabunt mortē
donec uideant regnū dī. Sed cū tanta dñs sub
eunde mortis p̄cepta ederet. quid necessariū
fuit ut adhanc subito promissionē ueniret.
qđ si subtiliter adtendamus quanta dispensatione
pietatis agatur agnoscimus. Discipuli enim
rudib; & iā de p̄senti uita aliquid promittendū
fuit. ut possent robustius in futuro solidari.
Sic israhelitico populo ex egypti terra liberan
do repromissionis terra promittitur. & cōmo
candus erret addona caelestia. terrenis promis
sionib; suadet. Cur hoc ut dū erret aliquid qđ
euicino p̄ciperet. illudiam fidelius crederet
qđ de longinquo audire potuisset. Carnalis et
enim populus si parua non acciperet. magna
non crederet. Omnipotens ergo dī largiendo

terrena ruad& adcelestia ꝛcipiens qd uider& sperare discer& qd minime uidebat, & tanto solidior deinuisibilib; fier& quanto eū adsper certitudinē uisibilia promissa fulcirent, Unde recte quoq; ꝑpsalmistā dicit; Dedit eis regiones gentium & labores populorū possider uicustodiant iustificationes eius & legē eius exquirant, Sic ergo hoc loco rudib; discipulis uerita loquens uidendū regnū di promittit in terra ut hoc abeis fidelius in cælo praesumatur, Ex ipso itaq; regno qd iam uidem in mundo esse sublimatū, Speremus regnū qd in caelo credimus ꝑcipiendū, Nā sunt nonnulli qui xpi anitatis nomine censentur, sed xpianitatis nō habent fidem, Sola ee uisibilia estimant, inuisibilia non appetunt, qua ne esse suspicant, Adscōrū martyrū corpora conspicimus frēmei, Nūquid ista carnem suā immortē darent, Nisi eis certissime constaret esse uita proqua mori debuissent, Et ecce qui ita credi derunt, miraculis coruscant, Adextincta nāq; eorū corpora uiuentes aegri ueniunt, & sanantur, ꝑ puri ueniunt, & demonio uexantur, Demoniaci ueniunt, & liberantur, Quomodo ergo uiuunt illic ubi uiuunt, si tot miraculis uiuunt hic, ubi mortui sunt,

Rem frēdico breuē uerbo, sed nō paruā merito, Quā religiosis quib: dā seniorib, narrantib, agnoui,

Gothorũ tempore matrona quedã fuit ualde religiosa quae adhorũ martyrũ ecclesiã crebro ueniebat; quadã die dũ ex more adorandũ uenisset & egrediens duos fratres sub peregrino habitu monachos inuenit; peregrinos credidit. Dare eis aliquid elemosine. pcepit. sed prius quã eius erogator esset adfatus eos illi uicimus & dixerũ. Tu nos modo uisitas. nos te in die iudicii requiremus. & quid quid possumus praestamus tibi. Quo dicto. a oculis eius ablati. Territa illa. adorandũ redisse seq; in lacrimis profluxius effudit. et facta est post hoc tanto instantior in pce. quanto certior de promissione;

Si aũ iuxta pauli uocẽ est fides sperandorũ. substantia rerũ argumentũ. non apparentiũ. Nequaquã iam dicimus uitam futurã uitã credatis. quia ecce ipsi quos illa uidit humanis obtutib; uisibiliter presentantur. Qd enim uideri potest melius dicitur scire. quã credi. Uitam ergo uitãnos dns magis uoluit scire. quã credere. Quem eos quos inuisibiliter recipit. apud se uidere nob&is uisibiliter ostendit. Hos ergo fr̃s & rmi in causa uestri examinis quã cũ districto iudice habem&us patronos facite. Hos in diem tanti terroris illius defensores adhibete; Certe si apud quendã magnũ iudicem causa qualib&et ura esset die crastino uenti

landa tatus hodiernus dies incogitatione duce
retur. Patronū ura fraternitas quererē magnisq;
precib; ager & ut apud tantū iudicē sibi defensor
uenirē. Ecce districtus iudex ibi uenturus est. tan
ti illius angelorū archangelorūq; concilio terror
adhibetur. Inullo conuentu causa rā discutitur.
Etiam nos patronos modo ñ querimus. quos tunc
defensores habeamus. Adsunt defensores nostri sci
martyres. rogari uolunt. atq; ut ita dixerim quer
ut queantur. Horergo adiutores urę orationis
quaerite. Hos protectores uri reat uf. inuenite, qui
ne puniri peccatores debeat. rogari uult & ipse
qui iudicat. Unde & tam longo tempore commi
natur ira. & tam misericordiā expectat. Sic
ad nos & misericordia eius refoueat. ut nullumodo
neglegenter reddat. Sic peccatanos pturbent tra
ut mens in disperatione non proruat. Quia &
si praesumenter mouemur. & mouenter spe
ramus. ad eternū regnū citius adepturi sumus
ereū qui uiuit & regnat dr cū patre in unitate spr
sci pomā sclā sclorū am. & pt omet xii.

Lectio sci euāgelii secundū Lucam

Illo tēpore. Rogabat ihm quidā pharisēus.
ut manducaret cū illo. & ingressus domū pharisei
discubuit. & pt Et ecce mulier quae erat in ciuitate
peccatrix ut cognouit quod accubuisset in domo

pharisei attulit alabastru ungentu · & stans re
tro secus pedes eius · lacrimis coepit rigare pedes
eius · & capillis capitis sui tergebat · & osculaba-
pedes eius · & ungento ungebat · Uidens aut phari
seus qui uocauerat eu · ait intra se dicens · hic si es
propheta · sciret utiq: quae & qualis est mulier
que tangit eu · quia peccatrix est · & respon-
ihs dixit ad illu · Simon habeo tibi aliquid dice
re · Ille ait · magister dic · & respon-
ihs · Duo debitores erant cuida fenerator.
Unus debebat denarios quingentos · & alius quin
quaginta · Non habentib; illis unde redde-
donauit utrisq: Qui ergo eu plus dilexit · &
respondens simon dixit · Aestimo quia is cui
plus donauit · Ille dixit · Recte iudicasti ·
Et conuersus ad mulierē · dixit simoni · Uides hanc
mulierē · intrau in domū tuā · aquā pedib; meis
non dedisti · haec aut lacrimis rigauit pedes
meos & capillis suis tersit · Osculū mihi nō dedisti
haec aut ex quo intrauit non cessauit osculari
pedes meos · Oleo caput meū nō unxisti · haec
aut unguento unxit pedes meos · Propter quod di
co tibi · remittuntur ei peccata multa quo
dilexit multū · Cui aut minus dimittitur mi
nus diligit · Dixit aut ad illā ihs · Remittun
tur tibi peccata · & coeperē quidā simul

discumbebam dicerem mecū. Quis est hic qui
etiā peccata dimittit. Dixitq; ad mulierē Fi.
de tua te saluā fecit. uade in pace.

Lectionis eiusdē hab ad populū in basilica beati clementis

CXIII MARTY

Ego tamē mihi demariae penitentia flere
magis libet quā aliquid dicere; Cuius eni
uel saxeū pectus illius huius peccatricis la
crimis ad exemplū penitentiae non emolliam?
Considerauit nāq: quid fecit & noluit modera ri
quid faceret, Sup cauuam enim ingressa est. nun
sa uenit. int epulas lacrimas obtulit., Dicite quo
dolore ardet quis flere & inter epulas non erubes
cit?, hanc uero quā lucas peccatricē mulierem.
Johannes mariā nominat. illā esse mariā credim?
de qua marcus vii demonia iecta fuisse testat.;
Et quid vii demonii? Nisi uniuersa uitia design?
Quia enim vii dieb: omne tempus comprehenditur?
Recte septenario numero uniuersitas figurat?;
Septē enim demonia maria habuit. qui fuit uer
sis uitiis plena fuit; Sed ecce quia turpitu
dinis suae māculas aspexit. lauanda ad fontē
misericordiae cucurrit. Conuiuam? non erubuit;
Nā quia sem & ipsā grauit erubescebat intus.
nihil esse credidit quod uerecundari & ur fora?
Quid igitur miramur si mariā uenientem

an dñm suscipientē; Suscipientē dicā. Intra
hentē dicā; melius trahentē & suscipientem;
quia nimirū ipse eā pmiseri cordiā traxit mus.
qui p mansuā & idmē. suscepit formā; Sed iā textū
sci euangelii pcurrenter. ipsiūquoq: ordinem.
quouenerit tananda. uideamus, Ait tu In ala
bastrū ungenti & stans retro secus pedes ihū. la
crimis coepit rigare pedes eius. & capillis capitis
sui. tergebat. & osculabat pedes eius. & ungento
ungebat; Liquet fr̄i. qd̄ minlicitis actib; prius
mulier inuentā ungentū sibi proodore suę carnis.
adhibuit; Quod ergo sibi turpiter exhibuit. hoc iā
dō laudabiliter offerebat. Oculis terrena concu
pierat. sed hoc iam p paenitentiam conterens
flebat; Capillos ad compositionē uultus exhi
buerat. sed iam capillis lacrimas tergebat; ore
supba dixerat. sed pedes dñi osculans. hoc in re dēp
toris sui uestigia figebat. Quot ergo in se habuit
oblectamenta. tot de se inuēnit holocausta; con
uertit ad uirtutum numerū. Numerū cri
minū ut totum seruiret dō in pēnitentia. quic
quid de se dm contempserat inculpa. Sed hoc
pharisęus intuens despicit. & non solū uemen
tem peccatricem mulierem: sed & iā suscip
erentem dm reprehendit. dicens. Si hic
esset & prophēta. sciret utiq: que & qualis est &

mulier. quitangit eum. quiapeccatrixest, Ecce
phariseus ueraciter apudse supbus. & fallaciter iustus.
Aegrotum reprehendit de egritudine. Medicum
de subuentione; quipse quoq: de elationis uulnere
egrotabat. & ignorabat; Inter duos aũ egros medi
cus aderat. Sedimus eger in febre integrũ sensũ
tenebat. Alter uero in febre carnis & sensũ pdide
rat merito; Illa quippe flebat qd fecerat; phari
seus aũ falsa iustitia gl'atus. uim sue infirmitatis
exaggerabat. In egritudine ergo. & sensũ pdiderat.
qui hoc ipsum quoq: qd a salute. longe esset ignorabat;
Sed inter haec nos gemitus cogit. quos dã nri ordinis
uiros intuem qui sacerdotali officio pditu. si quid
fortasse iuste exterius uel temere egerint. pinq
subiectos despiciunt. & peccatores quosq: in plebe
positos. dedignantur. Eisq: compati. culpã suam
confitentib; nolunt. Acusant pharisei more
apeccatrice mulieris tangi: despiciunt. Que profec
to mulier. si ad pharisei pedes uenisset. Nimirũ
calcib; repulsa. dixe der& / inquinari enim se
alieno peccato credideras; sed quia hunc uer& sua
iustitia non replebat. Unde necesse semp est
ut cũ peccatores quosq: con spãmur. nos met ipsos
prius in illorũ calamitate. defleamus. Quia for
tasse in similib; aut lapsi sumus. aut labi possumꝰ.
si lapsi non sumus. & si centuria magisteriꝰ.

deb& semp uirtute discipline. una ꝓsequi. Opor
t& tam-ut sollicite discernamus. quia distrctionē
debemus uitiis compassionē nature; Sienim ferien
dus est peccator. nutriendus est proximus; Cū uero
iam ꝓpenitentiā pcutit. ipse qd fec. iam noster prox
imus peccator non est. Quacūdiscrte iustitia comm
se dirigit. &hoc inse punit. qd iustitia diuina rep
hendit. Sediam iste supb; &arrogans. qui semen
tia conuincatur. Audiamus. Deduob; quippe
ei debitorib; paradigma opponit. Quorū unus
minus. alius amplius debet. utroruq; debita
dimisso. Quis amplius largitorē diligat
interrogatur, quib; uerbis. protinus respondit,
Ille plus diligit. cui plus dimittitur; Quaintre
notandū est. quia dū sua sententia. phariseus
conuincit. quasi frenēticus funē portat. exquo
ligat&ur. Enumerantur ei bona peccatrcis. enu
merantur mala falsi iusti. cūdicit. Intraui in do
mū tuā. aquā pedib; meis non dedisti. haec aū
lacrimis rigauit pedes meos. &capillis suis tersit.
Osculū mihi non dedisti. haec aū ex quo intrauit
non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meū
non unxisti. haec aū unxit unguento pedes meos.
Post enumerationē uero. subinfertur sententia.
propī qd. dico tibi. Remittuntur ei peccata
multa. quia dilexit multū. Quid frī mei. esse

dilectione credimus. Nubigine; Et quid culpa nisi
rubigine? Unde nonc dicitur: Remittuntur ei pecca
ta multa: quia dilexit multu; Ac hac re discatur,
Incendi plene peccati rubigine. quae dum ualide pa
mori ignem. Tantoq: amplius peccati rubigo
consumitur. quanto peccatoris cor magno caritatis
igne concrematur. Ecce ea quae admedicu uene
rat egre sanata est. sed de salute eius adhuc alii egro
tant. Nam simul discumbentes conquestum intra se
dicentes: Quis est hic. qui & ia peccata dimittit? Sed ce
lestis medicus egros non respicit. quos & ia de medicamto
fieri deteriores: unde, & a qua sanauerat ppica tissi
sententia confirmat dicens. Fides tua te saluam
fecit. uade in pace. Fides etenim salua fecit. qui a
hoc qd peccat posse se accipere non dubitabat. Sed ip
sa quoq: spei certitudine iam a billo acceperat. a quo
per spem. & ia salute quaerebat. In pace aut re peripi.
ut aeternitatis itinere. inuia scandali. ulterius non de
mu&ur. Unde & p zacharia dicitur. Addirigen
dos pedes nros. in uia pacis. Tunc enim gressus
nostros. in uia pacis dirigimus. quando pillud actu
onu interpgimus. in quo a bauctoris nri gratia. n
discordemus. Haec frr kmi. historica expositione
transcurrimus. nunc si placet. ea quae dicta sunt.
mystico intellectu differamus. Que namq: phari
seus. de falsa iustitia praesumens. Nisi in daicu populu.

Quē peccatrix mulier se ad uestigia dñi uenientē & plo
rans. Nisi conuersā gentilitatē designat, Quae cū
alabastro uentī unguentū fudit retro & retro secus pedes
stetit. lacrimis pedes rigauit. capillis tersit, eosdēq;
quos infundebat & tergebat pedes. osculari non desint.
> Nos ergo. nos illa mulier exp̄ssit. si toto corde ad dñm
post peccata redeamus. si eius paenitentiae luctus.
imitemur. Quidnāq: unguento. Nisi bonus odor
opinionis exprimitur. Unde & paulus dicit, Xp̄i bonus
odor sumus deo. in omni loco. si igitur recta opera
agimus. quib: opinionis bone odore. ecclesiam
reple pergamus. Quid in dñi corpore. nisi unguentū
fundimus. sed secus pedes mulier stetit. Contra
pedes enim dñi stamus. cū in peccatis positi. eius
itineribus renitebamur. Sedi ad uerā paeni ten
tiam. post peccata conuertimur. iam retro secus
pedes stamus. quia eius uestigia sequimur. que
inpugnabamus. Lacrimis mulier pedes rigat.
Quod nos quoq: ueraciter agimus. si quib; lib& ul
mis membris dñi p̄ compassionis affectū. inclinemur.
Si scīs eius in tribulatione compatimur.
si eorū tristitiā. nram putamus. Capillis mulier
pedes quos rigauerat tersit. capilli quippe super
fluunt corpori. & quid habundans terrena
substantia. Nisi capillos ex speciem ten&, Quedū
ad usum necessitatis supfluit. & ia abscisa. nsentit.,

Capillis ergo pedis dñi tergimur. quando scis eius. quib.
ex carnalite compatimur & ia exchis. quae nob super
fluunt miseremur. Quatenus sic mens pconpassio
nem doleat. ut & ia largamanus affectu doloris
ostendat. Rigat nãq. lacrimis redemptoris peder.
sed capillis suis non tergit. quiuis cũq; proximoru
dolori compatitur. Sed tamen cis exchis quesibi
supfluunt non miseretur, plorat & non tergit.
qui uerba quidem doloris tribuit. sed non ministran
do que desunt suum doloris minime abscidit; Oscu
latur mulier peder quos tergit. qd nos quoq; ple
ne agimus. si studiose diligimus quos exlargita
te continemus. Ne grauis nob sit necessitas
proximi. ne ipsa eius indigentia quae sustentatur.
fiat onerosa. & cũ manus necessaria tribuit ani
mus adilectione torpescat. Potest quoq; ppeder.
ipsum mysterium incarnationis eius intellegi:
quo diuinitas terrã tetigit. quia carnẽ sumpsit. Uer Secdo
bũ enim caro factũ est. & habitauit in nob. Oscũ
lamur igitur redemptoris peder. cũ mysterium
incarnationis eius. ex toto corde diligimus. Ungẽ
to peder ungue mus. cũ ipsam humanitatis eius po
tentiã sacri eloquii bona opinione predicamus.
Sed hoc pharisseus uidit. & inuidit. Quia cũ iudaicus
populus. gentili tatẽ. dm praedicare conspicit. Sua
apud se malitia tabescit; sed redeptor nr facta eide

mulierr quar bona gentilitatir enumerat. ut.
in quo malo iaceat. agnoscat., Nam sic phariseus
r&cunditur. ut peu sicut diximus. perfidus ille
populus. offendatur., Intrau in domū tuā. aquā
pedib; meis non dedisti. haec aū lacrimis rigauit
pedes meos., aqua quippe extra nos est. lacri
marū humor. intra nos. Qua uidelic& infidelis
ille populus. nec ea quae extra se erant. um quā
prodno tribuit. Conuersa aū gentilitas. proeo.
non solū rerū substantiā. sed&iā sanguinem.
fudit., Osculū mihi non dedisti. haec aū ex quo
intrauit. non cessauit osculari pedes meos.
Osculū quippe dilectionis est signū. & infide
lis ille populus. dō osculū non dedit. qua excar
tate eū amare noluit. cui extra nos seruiuit.,
Uocata aū gentilitas. redemptoris sui uestigia.
osculari non cessat. quia ineffabili continuo
amore suspirat., Unde & sponsę uoce. de eode
redemptore suo. in canticis canticorū dicitur.,
Osculet& me. osculi oris sui., osculū recte con
dixerit desiderat. qui se ei obsequii per
amorē parat., Oleo. caput meū non unxisti.,
si pedes dñi. mysteriū incarnationis eius
accipimus. Congrue p caput illius ipsa diui
nitas designatur. Unde & ppaulū dicit.,
Caput xpi. deus., Indō quippe. & non. se quasi

inhomine credere. iudaicus populus fatebatur.
Sedpharisco dicitur. oleo caput meū nonunxisti
quūipsam quoq; diuinitatis potentiā. inqua se
iudaicus populus credere spondit. digna laude
p̄dicare neglexit., haec aū ungento unxit
pedes meos. quia dū incarnationis eius myste
riū gentilitas credidit. summa laude. &iā ei
ima praedicauit., Sediam redemptor noster
ut enumerata bona concludat. p̄sententiam
subdit., propter qd dico tibi. Remittuntur
ei peccata multa. quia dilexit multum. Acsi
apte dicat., & si durū est ualde qd coquitur.
Abundat tamen amoris ignis. quo &iā dura
consumantur; Lib& interhaec. consideratio
nem tante pi&atis intueri. peccatricis muli
eris opera. Sedpaenitentis qua estimatione
ueritas apud se seruatq; eius aduersario. sub
tanta distributione enumerat., Adphariscei
prendium. dñs discumbebat. sed apud peni
tentem mulierē. mentis gepulis delectabatur.
Apud phariseū. ueritas. pascebatur foris. apud
peccatricē mulierem. sed tamen conuersam.
pascebatur intus., Unde &ei scā ecclesia. quē
subspeciebus nuli ceruicis quaerit in canticis can
ticorum. dicit., Indica mihi. quē diligit am
ma mea. ubi pascas. ubi cubes in meridie.

Ceruorū quippe hi nulus dr appellatur iuxta ad
sumptam carne antiquorū filius patrū; Feruen
tior uero immeridi .e. aestus ardescit. & umbrosū
locū hi nulus quaerit quem aestus igne non affi c.
Inillis ergo cordib; dns requiescit. Quae amor
praesentis saeculi non incendit. quae carnis
desideria non exurunt. Quae incensa suis anxi
& atib; inhuius mundi concupiscentiis non ares
cunt. Unde & mariae dicitur., spūs sūper
ueniet & uirtus altissimi obumbrabit tibi;
Umbrosa ergo loca immeridie adparcendum
hi nulus inquirit. Quia talib; mentib; dns par
citur: quae prespectū gratiae tēpera tis cor
poralib; desideriis non uruntur. Plus ergo
paenitens mulier parcebat intus. quā phari
seus dnm parcebat foris., Qui a ab aestu car
nalium. quasi hi nulus redemptor nr adillius
mentem fugerat. Quā post uitiorū ignē
paenitentiae umbra temperabat., Pensem
quanta pius fuerit peccatricem muli
erem. Nonsolū adse admittere sed etiā
adtangendū pedes praebere., Considerem
gratiā misericordiae & damnemus mul
titudinē reatus nr̄i., Ecce peccatores suida
& iustinae., Resistenter to lorat Kiam
cotidie euangeliū clement uocat;

Confessionem nostram expuro corde desideret
& cuncta quae deli- quimus relaxat, temperauit
nobis districtionē legis misericordia redemptoris
in illa quippe scriptum est, Si quis hoc uel illud fe
cerit morietur, Si quis haec uel illa fece
rit lapidib; obruatur, Apparuit conditor nr
incarnē confessioni peccatorū non poenā sed
uitā promittit, Mulierē sua uulnera confiten
tē suscipit & sanā dimittit, Inflexit ergo admi
sericordiā duritiā legis quia quos iuste illa damnat
Ipse misericorditer liberat. Unde bene quoq; in le
ge scriptū est Quia manus moysi erant graues,
Sumentes igitur lapidem posuerunt subter in quo
sedit Aaron aū & ur sustentabant manus eius
Moyses quippe sedit in lapide cum lex requieuit in
ecclesia, Sed haec eadem lex manus graues ha
buit. quia peccantes quosq: non misericorditer
ptulit. Sed seuera districtione pcussit, Aaron
uero mons fortitudinis ur aū ignis interpretat,
Quē itaq: iste mons fortitudinis signat Nisi redēp
torē nrm̄ de quo per prophetā dicitur, Erit in
nouissimis diebus pparatus mons domus dñi in uer
tice montium, Aut quis pigne Nisi spūs sēs figu
ratur, De quo idem redemptor dicit. Ignem
uenī mittere in terrā, Aaron ergo & ur gra
ues manus moysi sustinent. atq: sustentando

leuiores reddunt. Qua amediatorde & homi
nũ cũ igne sci spũ ueniens mandata legis gra
uia quaedũ carnaliter tenerentur portari
nonpoterant. To lexcabiliorꝛ nobis perspiri
talem intellegentiam ostendit, Quasi enim
manus moysi leuer reddidit. qui pondus man
datorũ legis aduir tutẽ confessionis rectorsit,
hanc nob sequentis misericordie promissione
inuitt. Cũ pphaꝛ dixit; Nolo mor
tem peccatoris sed ut conuertatur & uiuat,
hinc ntrũ subiudaee specie unicuiq: peccatri
ci ꝛ Hieremiam. anime dicitur, Si dereliquerit uir ux
orẽ & illa recedens duxerit uirũ alium
Numquid reuertetur adeã ultra. Numquid
non polluta & contaminata erit mulierilla.
Tu aũ formicataes cum amatoribꝰ multis. Tam
reuertere adme dicit dns. Ecce para digma
turpis mulieris dedit. Ostendit qd post tur
pidinẽ recipi nonpossit, Sed hoc ipsum para
digma qd protulit per misericordiã uincit
cũ dicit. Fornicantẽ mulierẽ recipi nequa
quã posse. & tamen ipse fornicantẽ animã
ut recipiat expectat, Pensate fratres pon
dus tante pietatis. Dicit qd fieri nonpotest.
& demonstrat quia hoc ipse facere & cõtra
morem potest, Ecce uocat. & quotcunqu

natos denuntiat · hostiā amplecti querit. aquibus
deser tūesse. se quaeritur., Nemo ergo tante mi
sericordiae tempus perdat. nemo oblata reme
dia diuine pietatis abiciat., Ecce supna benigni
tas auersos nos reuocat. & nob reuer tentibus
suae clementiae sinum parat., Unusquisq; igit̄
pensat quodebito constringitur., Quandoillū
dr expectat. nec contemptus exasperat ; · Qui
ergo ꝓmanere nolunt redeat, quitare contēpsit
saltum post lapsum surgat., Quanto nos amore
conditor noster expectat insinuat cū ꝓphe
tā dicit ; Adtendi & auscultaui. nemo qd bonū
est loquitur. Nonest quirecogitet incordesuo
& dicat. quid feci ; Certe nūquā cogitare mala
debuimus. sedquia cogitare recte nolimus.
Ecce adhuc sustin& ut recogitemus / uidete tan
te pietatis sinū considerate aptū uob misericor
diae gremiū., Quos male cogitantes ꝑdidit.
bene recogitantes quaerit., Aduos igitur
frēs krīmi aduos oculos mentis reducite.,
Et paenitentē peccatricē mulierē in exem
plū uob imitationis ante ferte., Quaecq; uos
inadulescentia. quaecq; iuuentute deliqui
se. meminisse. deflete., morū operū que macu
las. lacrimis tergite ; & memus iam redemp
toris nostri uestigia. Quae peccando contēpsim⁹.,

ecce utdiximus adrecipiendos nos supne pie
tatis sinus aperitur. Nec maculosa innobuita
contemnitur. ꝓhoc qd inquinationē nostram
perhorrescimus. interne iam mundtie concor
damus. Reuertenter nos dñr clementer am
plectitur. Quapeccatorū uita esse indig
na iam nonpotest quae flctib; lauatur. Inihū
xpo dnonrō quiuiuit & regnat cū patredr inum
tate spūsci pomā secta sctorum amen. expt omt

xiii

Lectī sci euçli secundō Lucam

In illo tempore. Accesserunt adihm publica
ni & peccatores. utaudirent illū. & murmo
rabant pharisei & scribe dicentes. & rt Quiahic pec
catores recipit. & manducat cū illis. & ait ad
illos parabulā istā dicens. Quis exuobhomo
quihab& centū ouis & sipdiderit unā exillis
Nonne dimittit nonagintanouē indeserto.
& uadit adillā quaeperierat. donec inueniat
illā
eā; & cū inuenerit eā inponit inumeros suos
gaudens. Et ueniens domū. conuocat ami
cos & uicinos dicens illis; Congratulamini
mihi quiainueni ouemmeā quaeperierat.
Dico uob qdita gaudiū erit incaelo. supuna
peccatore paenitentiā agente .. quā sup
nonaginta nouē iustis qui non indigent pae
nitentia Aut quis mulier habens dragmas

decem Sipdiderit dragmam unam. nonne accen
dit lucernam & euerrit domū & quaerit diligēt
donec inueniat , & cū inuenerit. conuocat
Amicas & uicinas dicens., Congratulamini mihi
quia inueni dragmam quāpdideram ; Ita dico uob
qd gaudiū erit coram angelis dī supuma
peccatore paenitentiā agente.

cont. Lect̄ eiusd̄ hab̄ adpoplan. xiiij

In basil. S̄c̄ōr ioh & paul. ō dom̄.

Statuum tempus quodcorporimeo
ualde contrariū est. loquime de
expositione euangelii longa
mora interueniente prohibuit.
Sednon quialingua tacuit. arde
re caritas cessauit., hoc & enim dico qdapud
se urm unusquisq: cognoscit. plerūq: cas as
quibusdā occupationib; ppedita & integra fla
grat incorde. & tamen nonmonstraturinopere,
Quia & sol cum nube tegitur. Nonuid & ur intra
& tamen ard & incaelo., Sic sic esse occupata
cantas sol & & intuisuimsui ardoris exerit.
Et foris flammas operis nonostendit. Sedqr
nunc adloquendum tempus redit. unde me stu
dia accendant. Utmihi tanto ampliusloqui
libeat. quanto hocuestrae mentes desiderabilius
expectant., Audistis inlectione euangelica

frīmen quia peccatores & publicani accesser-
ad redemptorem nostrū & non solū ad conloquen
dū · sed & iā ad conuescendū receptisunt; quod
uidentes pharisei dedignatisunt, Ex qua re
colligite quia uera iustitia compassionē hab&
falsa iustitia dedignationem; Quā uis & iusti sole
ant recte peccatorib; indignari·, Sed aliud e
quod agitur typo supbie, aliud qđ zelo disci
pline; Dedignantur & enim sed non ded zhar
ter; dispeream· sed non dispertanter; persecu
tionē commouent sed amanter; Quia & si fo
ris increpationes p disciplinā exagerant· in
tus tamen dulcedinē p caritatē seruant;
praeponunt sibi in animo ipsos plerūq; quos
corrigunt; meliores & existimant eosquoq;
quos iudicant·; Quod uidelic & agenter & p
disciplinam subditos· & p humilitate custodi
unt sem & ipsos·, Ar contra hi quide falsa
iustitia superbire solent·; C & eros quosq; de
spiciunt· Nulla infirmantib; misericordia
condescendum; Et quose peccatores esse
non credunt· eo d & eni us peccatores fiunt;
De quorū profecto numero pharisei exti terant·
quidi iudicanter dnm qđ peccatores susci
perat· Arenti corde ipsum fonte misericor
die reprehendebant: Sed quia aegri erant

ha integrosse esse nescirem Quatenus
quoderam agnoscerem caelestis eor medicus
blandis fomentis curat; Benignū paradigma
obicit. & ineorū corde uulneris tumorē pmit;
Nonaginta Quis ex uobis homo quihab& centu m
ouer& & lip dimittit unā exillis. Nonne dimittit
nonaginta nouē in deserto & uadit ad illam
quae perierat. Ecce mitis dispensatione pie
tatis similitudinē ueritas dedit. Quā & in se
ipse homo recognoscer& & tamen haec speci
aliter ad ipsū auctorē hominū p tiner&. Quia
enim centenarius pfecto iste numerus ipse
centū ouer habuit cū angelorū substantiā &
hominū creauit. Seduna ouis tunc perit.
Quando percando homo parcua uite dereliquit
Dimisit aūnonaginta nouem ouis in deserto.
Quia illos sum mos angelorū choros reliquit in
caelo. Cur aū caelū desertum uocatur. Nisi
qd desertū dicitur derelictum; Tunc aū caelū
homo deseruit cū peccauit. In deserto aute
nonaginta nouē ouis remanserant quando
in terra dnī rumā quae erebat. Quia ratione na
tus creature numerus angelorū uidelic&
& hominū quae ad uidendū dm condita fu
erat. p eunte homine crat imminutus. &
ut pfecta summa ouiū integraret& in caelo

homo perditus quaerebatur interra; Nam
quodhic euangelista dicit indeserto. Aliu
dicit inmontib; utsignificet inexcelsis; quia
nimirũ oues quaenonperierant insublimib
stabant, & cum inuenerint oue imponit
inhumerossuos gaudens, Oue inhumeris
suis inposuit quia humanã naturã suscipi
ens peccatanostra ipse portauit, & ueni
ens domũ conuocat amicos & uicinos dicens
eis, Congratulaminimihi quiainueni oue
quaeperierat, Inuenta oue domũ redit.
Quia pastornoster reparato homine adregnũ
caeleste redit. ibi amicos & uicinos inuenit.
Illos uidelicet angelorũ choros qui amici eius
sunt quia uoluntatẽ eius continue insua
stabilitate custodiunt, Uicini quoq; eius sup
quã clamitate uisionis illius sua assiduitate
pfruuntur, Et nos tandũ qd nondicat. Con
gratulaminimihi inuenta oui sedmihi, Quia
uidelicet eius est gaudiũ uitanostra, Et cũ
nos adcaelũ reducimur sollẽnitatẽ lucis
tiae illius implemur, Dico uob qd ita gau
diũ erit incaelo supuno peccatore paenitẽ
tiã agente. quã sup nonagintanouem
iustis qui nonindigent paenitentia. Consi
derandũ nobest frẽs mei Cur dñs plus de con

uersis peccatorib; quã de stantib; iustis in caelo gau
diũ esse fateatur. nisi hoc qd ipsi p cotidianum
uisionis experimentũ nouimus. Quia plerũq;
hi qui nullis se obpraessor peccatorũ molib;, sciũt.
Stant quidem in iustitiae. Nulla inlicita p
petrent. sed tamen ad caelestẽ patriã anxie
non hanelant, tantoq; sibi in rebus licitis usũ
praebent. Quanto se ppetrasse inlicita nulla
meminerunt. & plerũq; pigri remanent ad ex
ercenda bona. pcipua. qua ualde sibi secu
risunt. qd nulla commiserint mala grauiora,
At contra nonnũquã hi quise aliqua inlicita
egisse meminerunt. ex ipso suo dolore compunc
ti inardescunt ad amorẽ dei, Sed eq; in magnis
uirtutib; exercent. cuncta & difficilia sci
certaminis appetunt. Oia mundi deserin
quunt. honores fugiunt. acceptis contume
liis. l& antur, flagrant desiderio. Ad caelestẽ
patriã anhelant, & quia se errasse ado con si
derant damnia pcedentia. lucris sequentib;
reconpensant; Maiusergo de peccatore
conuerso. quãde stante iusto gaudiũ fit in celo;
Quia & dux in proelio plureũ militẽ diligit.
qui post fugam reuertur hostẽ fortiũ pmit.
quã illũ qui nũquã terga pbuit. & nũquã ali
quid fortiũ fec; Sic agricola illã ãplius

terram amat quae post spinas uberes fru
ges profert. quã ea quae nũ quã spinas habu
it & nũquã fertilem messem produxit. Sed in
terhaec sciendũ est quia sunt plerique iusti
in quorũ uita tantũ est gaudiũ inter quae
lib& peccatorũ paenitentia ꝓponi nullate
nus possit. Nam multi & multorũ sibi
malorũ sunt conscii & tamen in tanti ar'do
ris afflictione se exercent. ac si peccatis
omnib; angustentur. Cuncta & ia licita respu
unt. Ad aspectũ mundi sublimiter accendu
Licere sibi nolunt omne qd lib& bona sibi amputant & ia concessa contemnunt. uisibilia
inuisibilib; accenduntur. Lamentis gaudet
incunctis sem& ipsos humiliant. & sicut non
nulli peccata operũ sic ipsi peccata cogi
tationũ deplorant. Quid ergo; istos nisi & iustos dixerim. & paenitentes, qui se & in paenitentia de peccato cogitationis humiliant & rectis
semp in opere perseuerant. Hinc ergo col
ligendũ est quantũ dõ gaudiũ faciat. quan
do humilitẽ plãgit iustus. si sic fac̃ in caelo gaudiũ
quando hoc qd male gessit. ꝓ paenitentia dãnat
iniustus. Sequitur. Aut quae mulier
habens drachmas decem. & si perdiderit drachmã
unã. Nonne accendit lucernã & uerrit domũ

& quaerit diligenter donec inueniat dragmā
quā perdiderat. Qui significatur p pastorē ipse
& p mulierē. Ipse enim dī ipse & dī sapientia.
Et quia imago exprimitur in dragmā mulier
dragmā p didit. quando homo conditus. qui adi ma
gine dī fuerat. peccando asimilitudine sui con
ditoris recessit; Sed accendit mulier lucer
nā. quia di sapientia apparuit in humanitate.
Lucerna quippe lumen in testa est; lumen uero
in testa corporis. diuinitas in carne; De qua ui de
licet testa sui corporis dicit ipsa sapientia
exaruit uel uti testa uirtus mea; Quia enim
testa ligne solidatur. eius uirtus sicut testa
exaruit. quia adsumptā carnē ad resurrec
tionis gloriā ex passionis tribulatione robora
ui t; Accensa autē lucerna euertit domū.
quia mox ut eius diuinitas p carnē claruit.
Omnis se nostra conscientia concussit; Dom
nā q: euertitur. cū consideratione reatus sui
humana conscientia p turbatur; Qui euer
sionis uerbo nondi crepat a beo q dinalis
codicibus legitur emundat; quia animi rum
prius a mens sinon prius p timorē euertitur
Ab aspergine uitii non emundatur; Euersa
ergo domo inuenitur dragma. quia cum per
turbatur conscientia hominis. reparatur

inhomine similitudo conditoris. & cũ uenerit. conuocat amicas & uicinas dicens:
Congratulamini mihi quia inueni dragmã quã perdideram. Quae amicae uel uicinae nisi illę potestates celestes iam superius dictę; quę tanto supnę sapientię iuxta sunt. Quanto ei p gratiã continuę uisionis ad propinquant. Sed interhaec nequaquã relinquere negligenter debemus. Cur ista mulier pquã di sapientia figuratur. Decem dragmas habuisse phibetur, ex quib; unã perdidit quã cũ quaereret & inuenit, Angelorũ quippe & hominũ naturam ad cognoscendũ sedis condidit, quã diu consistere ad eternitatẽ uoluit. ea proculdubio ad suã similitudinẽ creauit. De cm uero dragmas habuit mulier quia nouẽ sunt ordines angelorũ. sed itcompletur electorũ numerus. homo decimus est creatus. qua conditore suo nec post culpam perit. Quia hunc eterna sapientia p carnẽ miraculis coruscans exlumine teste reparauit. Nouem uero angelorũ ordines diximus. quia uidelicet esse testante sacra eloquio scimus. Angelos. archangelos uirtutes. potestates. principatus. Dominationes. thronos. cherubim atq; seraphim.

† hisei angeli

ertenāq: angelor & archangelor paene omnes
sacri eloquii pagine testantur; Cherubimiero
atq: syraphim sepe ut notū est libri prophuck ar
loquuntur, Quattuorquoq: ordinū nomina
paulus apostat adefferior enumerat dicens,
Supra omne principatū & potestatē & uirtutem
& dominationē; Quisquis ut adcolosenses scri
bens ait, siue throni siue dominationes. siue
principatus siue potestates, Dominationes
uero principatus ac potestates. Iam adephe
sios loquens discripserat. Sed ea quoq; colo
sensib; dicturus premisit thronos, de quibus
necdū quicquā fuerat adephesios loquuntur.
Dum ergo illis quattuor que adephesios dixit
deest principatib; potestatib; uirtutib; atq:
dominationib; coniunguntur throni; Quinq;
sunt ordines quispecialiter exprimuntur; Qui
busdā angeli archangeli. Cherubim atq;
syraphim adiuncta sunt. Procul dubio nouē
esse angelorū ordines inueniuntur; Unde & ipsi
angelo qui primus est conditus. per prophetā
dicitur; Tu signaculū similitudinis plenus
sapientia. & perfectus decore inductus para
disi dei fuisti. Quinotandū qd non ad simili
tudinē dei factus. Sed signaculū similitudinis
dicitur, Utquo ineo subtilior est natura

eo millam imagodi similiur insinuatur ex
pressa. Quoinlocomox subdritur. Omnis
lapis pruciosus operimentū tuū: Sardius
topazius. & iaspis. chrisolitus. onyx. & berillus
Saffyrus. Carbunculus. & smaragdus; Ecce
nouem dixit nomina lapidū. Quia profec
to nouem sunt ordines angelorx. Quib; nimi
rū ordinib; Ille primus angelus ideo ornatus
& optus existit. Quia dū cunctis agminibus
angelorū platus est exeorū cōparatione
clarior fuit. Sed cum ista psistentiū angelorx
chorus enumerando pstrinximus. sinon eorx
quoq: ministeria subtiliter exprimamus.
Greca & enim lingua angeli nuntii. Archan
geli uero summi nuntii uocantur. Sciendū
quoq: quod angelorū uocabulū nomen est
officii non naturę. Nam scī illi caelestis
patrię spūs semp quidem sunt spūs. Sed semp
uocari angeli nequaquā possunt. Quia tunc
solū sunt angeli cū ps eos aliqua nuntiant.
Unde & ps psalmistā dicitur. Qui facis angelos
suos spūs. Acsi patenter dicat. Quia eos quos
semp habes spūs & iā cū uoluerit angelos
facit. Hi autē qui minima nuntiant angli
qui uero summa adnuntiant archangeli
uocantur. hinc etenim ad mariam

uirginem non quilibꝫ angelus. sed gabriel
archangelus mittitur; Adhoc quippe mi
nisteriū summū angelū uenire dignū fuerat
qui summum omnium nuntiabat; Quid cir
co &iã priuatis nominibus censentur. Utsig
nẽtur puocabula &iã in operatione qualeap
Neq: enim millasc̃ã ciuitate quã adauisione om
nipotentis di plena scientia pfect. Idcirco
propria nomina sortiuntur. ne eorũ pſone
sine nominibus sciri nonpossint; Sedcũ ad
nos aliquid ministraturi ueniunt. Apudnos
&iã nomina aministerii trahunt;
Michael nãq: quissicut dr. Gabriel aũ fortitu
dodi. Raphahel uero dicitur. medicina
di. & quotiens mire uirtutis aliquid agit
Michahel mitti phibẽtur. Ut ex ipso actu &
nomine dẽtur intellegi. Quianullus potest
facere qđ facere pualẽdr. Unde &ille antiqꝰ
hostis quierredo pſuptiã similis concu
piuit dicens. Inc̃aelũ conscendã supastra
caeli. Exaltrabo soliũ meũ. sedebo in monte
testamenti. inlateribꝰ aquilonis. Ascendã
sup altitudinẽ nubiũ. similis ero altissimo.
Dũ in fine mundi in suauirtute relinquẽtur.
extremo supplicio permendus. Cũ michael
archangelo praeliaturus ei se phibẽtur.

IN APOCALIPSI

Sicut ꝓ iohannē dicitur. Factū est ꝓliū cū michahel archangelo. Utquisq; addi similitudinē supbi; extēplo erat permichahelem pēptus discat. quia addi similitudinē ꝓ supbiā nullus exsurgat. Admariāquoq; gabrihel mittitur. quidi fortitudo nominat. Illū quippe nuntiare uenie bat. qui addebellandas aeriar potestates humilis apparere dignatus est. Dequo ꝓpsalmistā dicitur.

PSAL. XXIII

Tollite portas principes uestri. & eleuamini portę ætternales. & introibit rex glorię. Quis est iste rex gloriae. Dñs fortis & potens. Dñs potens in proelio. & rursum Dñs uirtutū ipse est rex gloriae. Per di ergo fortitudinē Nuntiandus erat. Qui uirtutū dñs & potens in proelio. Contra potestates aeriar ad bella ueniebat; Raphael quoq; interpr̃atur uirdiximus medicina dī. Quia uidelicet dū tobi oculos quasi ꝓ officium curationis tetigit. caecitatis eius tenebras terſit; Quid ergo ad curandū mittitur, dignū uidelicet fuit ut di medicina uocar̃etur. Sed quia angelorū nomina interpr̃tando ꝓstrinximus. Nunc supē utipsa officiorum uocabula breuiter exsequamur. Uirtutes enim uocant

illi nimirū spūs p quos signa & miracula fre
quentius fiunt; Potestates & iam uocantur
hi quibus hoc potentius cæteris in suo ordine pce
perunt. Uteorū di tioni uirtutes aduerse
subiectę sint. Quorū potestate refrenantur
ne corda hominū tantū temptare pualeant
quantum uolunt:, principatus & iā uocantur
qui prius quoq: bonis angelorū spiritib; p̄sunt.
qui subiectis alis dū quaeq: sunt agenda dispo
nunt ēt ad explenda diuna ministeria princi
pantur., Dominationes aut ē uocantur qui
& iā potestatēs principatuū dissimilitudine
alta transcendunt; ea ergo agminā
agmina que mira potentia [illegible] pceminen
pro eo q̄t ēt cętera adobedi endum subiecta
sunt dominationes uocantur. Throni quoq;
illa agmina sunt uocata quib; ad exercendū
iudiciū semp dō omnipotens praesidet; Quia
enim thronos latino eloquio sedes dicimus.
Throni di dicti sunt hi quitanta diuinitatis
gratia replentur. Ut in eis dō sedeat & p
eos sua iudicia decernat; Unde & ppsal
mista dicitur. Sedō sup thronū qui iudicas
aequitatem; Cherubyn quoq; plenitudo
scientiæ dicitur. & sublimiora illa agmina
dcirco cherubin uocata sunt. quia tanto

perfectiori scientia plenarium. quanto cla
ritatē dī uicinius contemplantur. Utsecundū
creaturę modū. Eo plene omnia sciūt. qui
uisioni conditoris sui pmertū dignitatis ad
propinquant; Seraphim & iā uocantur. Illa
scōrū spīruū agmina quae exsingulari pro
pinquitate conditoris sui incomparabili ar
dent amore, Sero phimq; ardenter uel
incendentes uocantur, Quę qua hacto con
iuncta sunt. ut inter haec &dm nulli alii spī
interstint. tanto magis ardent quantū hunc
uicinius uident; Quorū profecto flāma
† amor est † quia quo subtilius claritatē diuini
tatis cius aspiciunt. Eo ualidius meius amore
flāmę ceunt. Sed quid prodest nos de angelicis
spīribus; ista perstringere Simon studeamus
haec & iā ad nostros profectus congrua con
sideratione deriuare; Quia enim supna illa
ciuitas exangelis & hominib; constat. Ad
quā tantū credimus humanū genus ascendere
Quantas illic contigit electos angelos re
mansisse. Sicut scriptū est, Statuit ter
minos gentiū secundū numerū angelorū dī,
Debemus & nos aliquid exillis distinctionib;
supnorū ciuiū adusum nostrę conuersatio
nis trahere nos q; ipsos adincrementa uirtutū

bonis studiu inflammare ; Quia enim tanta
illic ascensura creditur multitudo hominum
Quanta multitudo remansit angelorū; Supest
utipsi quoq: homines qui ad caelestem patriā
redeunt. Exercitagmina; aliqui illuc reuer
tentes imitentur; Distincte nāq: conuersati
onis hominū singulorū agminū ordinib; con
gruunt. & ineorū sorte p conuersationis
similitudinē deputantur ; Nam sunt plerique;
qui parua capiunt. Sed tamen haec eadem
parua pie adnuntiare fratrib; non desistunt
sti nāq: inangelorū numerū currunt, & sunt
nonnulli quidiuine largitatis munere refec
ti secretorū caelestiū summa & capere pua[le]
& nuntiare. Quo ergo isti Nisi inter archan
gelorū numerū deputantur. Et sunt alii
quimira faciunt Signa ualenter operantur.
Quo igitur isti Nisi ad supnarū uirtutū sorte
& numerū congruunt ; Et sunt nonnulli qui
& iā deobsessis corporib; maligni spūs fugant.
Eosq: uirtute orationis & ui acceptę potes
tatis eiciunt, Quo nāq: isti meritū suū Nisi
inter potestatū caelestiū numerū sortiuntur.
Et sunt nonnulli quiacceptis uirtutib; & iā
electorū hominū merita transcendunt.
Cūq: & bonis meliores sunt. electi quoque

fratrib; principantur, Quo ergo ista
sorte sua. nisi inter principatuu numerū
acceperunt. Et sunt nonnulli qui sic in
sem & ipsis cunctis uitiis omnib; que deside
riis dominantur. Utpsi iure mundi tue. dii
inter homines uocentur. Unde & ad moysen
dicitur. Ecce constituite dm pharaonis.
Quo ergo isti quorum comparatione ceteri homi
nes ut ita dixerim serui sunt. Nisi inter numeros dom
nationū currunt, Et sunt nonnulli qui dum
sibi m & ipsis uigilanti cura dominantur.
dū se sollicita intentione discutiunt. diuino
timori semp inherenter. hoc immunere ur
tutis accepiunt ut iudicare recte & alios possint
quorū profecto mentib; dū diuina contēpla
tio praesto est. inhis uelut in throno suo dns
praesidens aliorū facta examinat. Et cunc
ta mirabiliter deua sede dispensat. Quid
ergo isti. Nisi throni sui conditoris sunt uel
quo. Nisi adsupnarū sedū numerū adscri
buntur; per quos dūsca ecclesia regitur
plerūq; de quib; dam sunt infirmis actibus
& ia electi iudicantur; Et sunt nonnulli
quitanta ci ac proximi dilectione plenisq;
Ut cherubin iure nominentur; Qua enim
ur prefati sumus. Cherubin plenitudo sci
entiae dicitur, & paulo dicente discimus

quia plenitudo legis est caritas; Omnes qui
di & proximi caritate cæteris ampliusplenisup
meritorū suorū sortē inter cherubin nume
ros peperunt, Et sunt nonnulli qui supnae
contēplationis facibus accensi Insolo condtoris
sui desiderio anelant; Nil iam inhocmundo
cupiunt. Solo æternitatis amore parcunt
Terrena quoq; abiciunt cuncta tēporalia
mente transcendunt; Amant & ardent atq;
inipso suo ardore requiescunt, Amando
ardent loquendo & alios accendunt, & quos
uerbo tangunt ardere protinus indi amore
faciunt, Quidergo istos Nisi seraphim dixerī
quorū corinigrē conuersū luce & ur&
quia &mentiū oculos adsupna inluminant.
et conpungendo inflæcib; uitiorū rubiginē
purgant, Qui ergo ita adamorē sui condi
toris inflammatisunt. Quo Nisi inter sera
phim numerū sortem suae uocationis accepe
Sed haec frī krmi me loquente introrsus uos
ad uosmetipsos reducite. secræcorū uestrorū
merita cogitationesq: discutite
Uidæe siquidiam bon: uobcū intus agitur
Uidæe sinnumero horū agminū quaebre
uiter tangendo pstrinximus sortē uræ
uocationis inuenimus. Ut autē am[illegible] me

quaesinse dehis bonis quae enumeramus
minime aliquid recognoscit. Et q, adhuc. ue
de&erius in min&. si&priuatā se domis intelle
git &nequaquā gemit; Quisquis ergo
talis est frīmet gemendus est ualde. quia non
gemit, Pensemus igitur acceptae electorx
munera &uirtute quaporsumus ad amore
tante sortis anhelemus, Quinse donorum
gratiā minime recognoscit gemat, Qui
ueroinse minorē cognoscit maiore alios
non inuideat, Quia &supne ille distinctio
nes beatorū spīruū ītasum condite ut alie
alios sint praelate. Fertur uero dyonisius
ariopagita Antiquus uidelic& &uene
rabilis pater dicere qd exminoribus angelox
agminibus foris ad explendū ministerium
uel uisibiliter uel inuisibiliter mittuntur
Scilic& quia adhumana solacia aut angeli
aut archangeli uemunt, Nam superiora
illa agmina abintimis nūquā recedunt.
quō ea que preminent usum exterioris mini
sterii nequaquā habent. Cuiret illud uid&r
esse contrarium qd esaias dicit. Uolauit
ad me unus de seraphim &in manu eius calcu
lus quem forcipe tulerat de altari &tetu
git os meū. sed in hac prophet& sentē

uultr intellegi. quiahi spr quimittuntur. eorū
uocabulū ꝑcipiunt quorū officiū gerunt.
quia enim ut peccata loquutionis incendat
dealtari angelus carbonē portat. Sera
phim uocatur qđ incendiū dicitur, huicaū
sensui &illud creditur nonin conuenienter
opitulari qđ perdanihelem dicitur. milia
miliū ministrabant ei. &decies milies cen
tena milia adsistebant ei. Aliud namq; est
ministrare. aliud adsistere qui ad ministran
dō qui & ad nos nuntiando exeunt. Ad
sistunt uero quisi contemplatione
intima perfruuntur. ut ad explenda fo
ras opera minime mittantur. Sed quia
in quibusdā scripturę locis quędā ꝑ che
rubim. quaedā uero ꝑ seraphim agi didi
cimus. utrū ꝑ hae c faciam. An ꝑ sub
iecta agmina agatur. quae sicut dicitur.
neo qđ a maioribus uenium maiora uoca
bula sortiuntur. Nos adfirmare nolumꝰ
qđ aptis testimoniis non adprobamus.
hoc tamen certissime scimus. qui a ad ex
plendū de supnis ministeriū. alii spr alios
mittum, Zacharia salicē prophuca
testante qui ait. Ecce angelus qui
loquebatur in me egrediebatur. &alius

xxv.

angelus egrediebatur in occursu eius
et dixit adeu. Curre & loquere adpuerū
istū dicens. Absq; muro habitabitur hie
rusalem. Dū enim angelus ad angelū dicit
curre & loqre. dubiū non est. qui alius
alū mittit. minora uero sunt quae mit
tuntur. maiora quaemit tunt. Sed hoc
quoq; deprsit agminibus quaesmit tuntur
certū tenemus. quia & cū ad nos uenium.
Sic exterius implent ministeriū ut tam
num quā desint interius pcontemplationē.
Et mittuntur igitur & adsistunt. quia & si
circū scriptus est angelicus spūs summus tam
spūs ipse quid est circū scriptus non est; an
geli itaq; & missi ante ipsum sunt quia
quo lib& missi ueniant in tra ipsū currut
Sciendū quoq; est quia plerūq; ipi beatoꝝ
spūtuū ordines uicinorū sibi ordinū uocabula
sortiuntur. Thronus & enim scalic& sedes d
specialē beatorū spūtuū ordinē diximus.
Et tam̄ ppsalmista dicitur. Qui sedes sup che
rubin appare. quia uidelic& dum ipsis
distinctionib; agminū. Cherubin thronis
iunguntur. Sedere & iā sup cherubim dnr
ex uicini agminis aequalitate phib&ur;
Sic quippe milla summa ciuitate specialia

quaedam singulorũ sunt. ut tamen sint com omnes homines
munia omniũ, & quod in se quisq; ex parte
hab& hoc in alio ordine totũ possid&; Sed
idcirco uno eodemq; uocabulo communiter
non censentur. Ut ille ordo uocari priuato
uirus cuiusq; rei nomine debeat quihanc
immunere plenius accepit; Syraphim
namq; incendiũ dicimus. & tamen amore
conditoris simul omnes ardent; Cherubim
plenitudinẽ scientię dñm uident. & tamen qui sibi
aliquid nesciat. ubi ipsũ omnes simul fontẽ
sapientię dñm uident; Throni illa agmina
quoq; quibus conditor praesid& uocantur.
Sed beatus esse quis potest. nisi creator
suus eius mentis praesideat. Quae ergo
ex parte ab omnib; habentur. eis in pri
uato nõmine data sunt. Quihaec immu
nere plenius acc&perunt; Nam & siqua
illic sic alii habent ut haberi ab alius ne
quaquã possint sicut specialinomine
dominationes & principatus uocantur.
Cuncta ibi singulorũ sunt. qui a perca
ritatẽ sp̃r abalio magis habentur.
Sed ecce dũ caelestiũ ciuiũ secr& rimamur
ab expositionis nostrae ordine longe di
gressi sumus; Surpiremur ergo ad eos

Solem iustice regem patrtiua subpremuit stella maria maris
dequibus loquimur. sedredeamus adnos;
meminisse &enim debemus quiacaro sumꝰ
Taceamus interim defecr&is caeli. sedame
conditoris oculos manu paenitentie ter
gamus. maculas puluers nostri, Ecceipsa
diuina misericordia pollic&ur dicens.
Gaudiū erit incaelo sup uno peccatore hiezechielē
paenitentiā agente. &tam p. prophu&ā
dñr dicit: Quiaquacūq; die iustus pecca
uerit. omnisiustitiaeius inobliuione er
corāme, Pensemus sipossumus dispensa
tionē supne pi&atis; stantib; sicecidernt
minatur poenam, Lapsiuero ut surgere
app&am promittit misericordiā, Illos tr&
neprsumant inboni; stos refou&ē nedispere
inmalis. Iustus ergo iraptimesce ne corruas;
peccatores. praesume demisericordia ut
surgas; Ecce autē iam lapsisumus nequa
quā stare usquimus. Inprauis nostris de
sideriis iacemus. Sedquinos rector con
didit. Adhuc expectat &prouocat ut
surgamus. Sinum suae pi&atis aperit
Nosq: adse recipere ppaenitentiā quaerit
Sedpaenitentiā agere digne nonpossu
mus. nisi modū quoq; eius dē paenitentie
cognoscamus. Paenitentiā quippe

ordis ꝑcc

agere est & perpetrata mala plangere &
plangenda non ꝑperare; Nam quis ic alia
deplorat ut tam alia committat adhuc
paenitentia agere aut ignorat aut dissimulat
Quidenim prodest si peccata quis luxorię de
fleat & tam adhuc auaritię aestib; anhelat
Utquid prodest si ire culpas iam lugeat &
tamen adhuc inuidię facib; tabescat; Sed
minus est ualde quod dicimur ut qui peccata
deplorat ploranda minime committat /
& qui plangit ut iterum perpetrare uitia timeat
Nam cogitandum summopere est ut quis e in
licita meminit commisisse. Aquib; da
& ia licitis studeat abstinere; Quatinus
phoc conditori suo satisfaciat utqui commisti
prohibita sibi ipsi abscidere debeat & ia
concessa, & se reprachendat in minimis
qui se meminit in maximis deliquisse; Ni mia
sunt quae loquor: si haec extracti eloqui
testimonio non adfirmo; Lex certe uetus
testamenti alienam uxorem concupiscere pro
hibet, a rege uero fortia iuberi militib;
uel desiderari aquam non poenali uetat.
Et cuncti nouimus qd dauid concupiscentię
mucrone transfixus alienam coniugem ad
piuit & abstulit. Cuius culpam digna

uerberasum sequuta & malū qđ perpe
traui perpaenitentię lamenta correxit;
quicū longe p̄ contra hostiū cuneos sedet &
aquā bibere ex eorum · cisterna ex
desiderio uoluit · Cuius electi milites inter
cateruas aduersantiū mediās erūpentes ·
aquā quārex desiderauerat · inlęsi deferu le-
Sedulus flagellis eruditus · sem & ipsum ptimus
cū periculo militū · aquā desiderasse rep̄
hendit · eam quedño fundens libauit · Sicut
illic scriptū est; libauit eā dño; Insacrifi
cio quippedni effusa aqua conuersa est ·
quia culpā concupiscentię mactauit · p̄ pae
nitentiā repraehensionisque; Quiergo
quondam concupiscere alienā coniugē
nequaquā timuit · post & iā quia aquā
concupiit & expauit; Quia enim se inlici
ta perp&tusse meminerat · contra sem &
ipsum tam rigidus & iā alicitis abstinebat;
Sic sic agᵈmus paenitentiā · ut ea quae com
misimus perfectę defle amus; Pensemę
supnās diuitias conditoris nostri · peccasse
nos uidēt & p̄tulit; quinos ante culpā peccasse
prohibuit · & iā post culpā expectare ad
uenia nondesistit; Ecce ipse nos quēdis
peximus uocat; Auersi a illo fluimus ·

& tamen non auertitur; Unde bene ꝑ esaiā
dicitur., & erunt oculitui uidentes p̄ceptō
rem tuū & aures tuę audient uocē postergū
monentis., Quasi in faciem homo est monitus
quando ad iustitiā conditus praecepta rec
titudinis accepit., Sed cū haec eadē prę
cepta contempsit. quasi conditori suo dor
sum mentis in faciem dedit; Sed ecce ad
huc postergū sequitur & monet quia iam
& a nobis contemptus est. & tamen nos
adhuc uocare non cessat; Quasi dorsū ei
in faciem dedimus cuius uerba dispicimus
cuius praecepta calcamus., Sed tanis post
tergū nos auersos reuocat. qui & uidit qđ
dispicitur. & tam ꝑ praecepta clamat ꝑ
patientiā expectat., Pensate rogo frēs
krmi. si cui lib & uestrū loquenti famul
suus subito supbi r&. Terga in faciē mitte
r&. Nūquid non contēptus dominus eius
supbiā ferr& uulnera districte animad
uersionis infliger&; Ecce nos peccando
auctori nostro terga in faciem dedimus
& tamen sustinemur; Supbe auersor
benigne reuocat; & qui ferire nos auersan
tes potuit. in reuertamur munera pro
mittit; Tanta ergo conditoris nostri

misericordia duritiā nostri reatus emol
liat. Ut thomo quimalū quodfecit experiri
percursus poterat saltum expectatus eru
bescat. Rem fr̄ breuiter refero quam
uiro uenerabilemaximiano tunc patre
monasteriimei atq; praesbitero. Nunc
aū syracusano ep̄o narrante cognoui.
Hancitaq; risolerter auditi caritati ur̄e
nonbreuiter suffragari credo; Nostris
modo temporib; uictorinus quidā extitit
qui alioquoq: nomine emelianus appella
tus est. non inopis substantię iuxta medi
ocritatem uitę; Sedquia plerūq; regna
inrerū opulentia carnis culpa. In quodā
facinore lapsus est qd debuit recte ualde p
timescere. Adesus mortis immanitatem
cogitare; reatusigitur sui consideratione
conpunctus erexitse contritus. Mundi hu
ius omnia reliquit. monasteriū p̄sit; In
quo nimiq; monasterio tantę humilitatis
tanteq: sibi districtionis extitit. Ut cum
ti fr̄ quillic adamorē diuinitatis ex
crucrant. Suā cogerentur uitā des
picere. dū illius paenitentiā uiderent;
Studuit nāq; totomentis admisu cruciare
carnē. Uoluntatis propriae frangere

furtiuas orationes quaerere. Cottidianis
se lacrimis lauare dispectūsui appetere.
oblatā afratrib; uenerationē timere, hic itaq;
nocturnas fratrū uigilias prabuerire consu
euerat. Et quia monasterium in quo monasterium
situ est. ex uno latere in secretiori parte
prominebat. Illuc consuetudinē fecerat ante
uigilias egredi ut se cottidie in fletu paeni
tentiae quanto secretius tanto libe
rius mactaret. Contem[illegible]plabat'nāq;
districtionē uenturi iudicis sui. etiā eidem
iudici concordans puniebat in lacrimis re
atum facinoris sui; Quadā uero nocte abbas
monasterii uigilans. hunc. latenter egre
dientē intuitus lento foras pede secutus est;
Quēcum in secreto montis latere cerneret in
oratione prostratū expectare uoluit quan
do surgeret impraquoq; longanimitatē
orationis eius explorare. Ecce tū subito celi
lux emissa supeū effusa est. Qui in oratione
prostratus iacebat. Tantaq; illo in loco
claritas resplenuit. Ut tota pars regionis illius
ex eadem luce candescere; Quā abbas ut
uidit. intremuit fugit. Cūq; post longū
horae spatiū idem frater ad monasterium
redire. abbas eum increpare. an sup se

effusionem. tantiluminis agnouisse. requ
rere eū studuit dicens; Ubi fuisti, Atille la
tere posse se credens. inmonasterio se fuisse.
respondit, Quonegante abbas compulsus est
dicere. quiduidisse; Atille uidens se esse
deprehensū. hoc quoq; quod abbatē latebat.
aperuit adiungens; Quando sup me uidisti
lucem decaelo descendere. uox &ia parit
uenit di
cens. Dimissū est pecca
tū tuū, & quidē omnipotens
dr peccatū eius potuit tacendo relaxare.
Sedloquendo puocem. radiando plumen. ex
emplo suae misericordie nostra adpeniten
tiam uoluit corda concu tere. Miramur
frēs krmi qd persecutorē suū dns saulū dece
lo prostratum. Decaelo adlocutus est, ecce
nostris quoq; temporib; peccator &peni
tens uocē decaelesub; audiunt, Illi dictū ē
quidme psequeris. Iste uero meruit audire
dimissum est peccatū tuū. Longe est inferior
meritis peccator paenitens iste quāpaulus
Sedquia adhuc hacinre desaulo loquimur
crudelitate nec is anhelantē. Liceat au
denter dicere. quiasaulus propt superbia
uocē increpationis. Iste uero propt hu
militatē uocē consolationis audiunt;

hunc quia humilitas ſtruxerat diuina pſcas
erigebat. Illū quia ſuperbia exercerat diuina
ſe ueritas humiliabat. habeamus ergo fir̄m mei
fiduciā demiſericordia conditoris nostri. Cogi
tate quae facitis. recogitate quid feciſtis.
Largitatē ſupnā pſcatis aſpicite. & admi
ſericordem iudicē dū adhuc expectat cum
lacrimis uenite. Conſideranter nāq; quod
iuſtus ſit peccata uestra nolite neglegere.
Conſideranter uero qđ pius ſit nolite diſperare.
praebet apud dm̄ hominis fiduciā Dr homo.
Est nobis per magna paenitentib; Quia ad
uocatus noster factus est ille. & noster. qui ui
uit & regnat cū patre in unitate ſpūſci dr
per omnia ſaecula ſeculorū amen expt omt xxxiiij.

Lect̄ ſc̄i euāgl̄ ſecundū Lucam.

In illo tēpore. dixit ih̄s discipulis ſuis.
Cū audieritis proelia & ſeditiones. nolite
terreri. oportet & primū haec fieri. ſed non du
statim finis; Tunc dicebat illis. Surget
gens contra gentē. & regnū aduersus
regnū. & terremotus magni erunt per loca
& peſtilentiae & fames terroresq; de caelo
& ſignia magna erunt; Sed ante haec
omnia inicient uobis manus ſuas. & persequen-
tur. Tradentes in ſynagogis & incuſtodias.

cemer

Tradentes adreges & praesides propt nomme
Contingit autem uob testimoniu. Ponite er
go incordib: uris non praemeditari quē ad
modū respondeatis Ego enim dabouobis
os & sapientia cui nonpoterunt resistere
& contradicere omnes aduersarii uestri.
Trademini aū aparentib; & fratrib; & cog
natis & amicis. & morte afficient ex uob
& eritis odio omnib; propt nom
meum. & capillus decapite uestro non
peribit. Inpatientia uestra possidebitis ani
mas uestras. omet lec' eu
xv habita adpopulum. inbasilica sc
menne die natalis eius
Cum longius ab urbe digre
dimur ne adrepentendū nos
tardior hora praepediat.
Necesse est ut expositionē sc̄i
euangelii breuior sermo tran
curratur. Dñs ac redemptor nr̄
periturum mundi praecurrentia
mala denuntiat. Ut eo minus
p turbent uenientia quo fuerint
praefata; minus enim iacula
ferunt. quae praeuidentur;
& nosto lerribilus mundi mala sus.cipi m

si contra haec per praeuidentiae clipeo muni
mur, Ecce & enim dicit, Cū audieritis proe
lia & seditiones nolite terreri oportet primū
haec fieri sed nondū statim finis. Pensanda
sunt uerba redemptoris nostri ꝑ quae nos aliud
interius: aliud exterius passuros denuntiat.
Bella quippe adhostes ꝑtinent. seditiones
aduersus ut ergo nos indicet interius exteri
usq; turbari. Aliud nos fatetur ab hostibus
aliud a fratrib; ꝑ ꝑ&i, sed his malis puenientib;
quia non statim finis sequatur. Adiungit;
Surget gens contra gentē & regnū aduersus
regnū. & terrae motus magni erunt ploca
& pestilentiae & fames. terroresq: de caelo
& signa magna erunt. uel sicut in quib; da
codicib: inuenitur. Terroresq: de caelo
& tēpestates. Atq: post subdit; & signa
magna erunt, ultima tribulatio multis
tribulationib; praeuenitur.) & ꝑ crebra
mala quae praeuenium: indicantur mala
ꝑ ꝑ&ua quae subsequentur. Et ideo ꝑ bella
& seditiones non statim finis. quia multa
debent mala praecurrere. ut malū ualeant
sine fine nuntiare. Sed cū tot signa ꝑturbationis dicta sint. oportet uteorū consi
derationē breuiter ꝑ singula ꝑstringamus.

quia necesse est. ut alia. ecelo. alia e terra.
Alia a bel mentis. Alia ab hominib; patiamur,
Ait enim. Surget gens contra gentē. Ecce
p turbatio hominū. terrum terre motus magni
per loca. ecce respectus ire desup, erunt
pestilentie. Ecce inequalitas corporum,
erit fames. ecce sterilitas terre, terroresq;
de celo & tēpestates. ecce inequalitas aeris.
quia ergo omnia consummanda sunt. ante
consumationē omnia p turbantur; & qui
incuncti's delinquimus. incuncti's feri mur.
ut impleatur q̄d dicitur. Pugnabit
pro eo orbis terrarū contra insensatos. Oma
nāq; quae adusū uite accepimus. adusum
conuertimus culpe. Sed cuncta quae ad
usum precuitatis inflexim us. adusū nobis
uertuntur ultionis, tranquillitatē quippe hu
mane pacis. adusum uertimus uane securitat
Peregrinationē terre. p habitatione dilexim
patrie. Salutē corporū redigimus in mu
nitiorū; Ubertatis abundantiā. Non ad
necessitatem carnis. sed ad puersitatem
intorsimus uoluptatis. Ipsa serena blan
dimenta aeris. ad amorē nob seruire cogim
terrene dilectationis. Iure igitur restat
ut simul nos omnia ferant quae simul oma

uitrus nostris male sub acta seruiebant.

Et quot priusinmundo incolomer habu
imus gaudia. tot. deipso postmodū cogamur
sentire tormenta. Notandū uero qd dicit.
Terroresq; decaelo & tempestates. Cum tem
pestates hiemales uenire exordine temporū
soleant. Cur hoc loco tempestates uenire
inpditionis signo predicuntur? Nisi qd eas
tempestates dñr uenire denuntiat. quae
nequaquā ordine tēporū seruant. Quae
enim ordinate uenium. signa nonsunt.
ed tempestates insignes sunt. quae ipsa quoq;
tēporū statuta confundunt. Quod nos quoq;
nup exptisumus. quia estiuū tēpus omne
conuersū inpluuias hiemalib; uidimus. Quia
autē cuncta haec nondeinius atitia ferentes
sunt. sed demerito mundi patientis. Facta
prauorū hominū praemittuntur. cū dicit.
Sed ante haec oīa incipient uob manus suas
inicere. & psequentur. & tradent uos in
synagogis. ducentes adreges & pīsides. propt
nomen meū. Acsi apte dicat. Prius cor
da hominū. & post elementa turbantur.
Utcū remi ordo confundit. exqua iam
retributione uenia. demonstratur. Nam
quā uis finis mundi ex ipso sui ordine pendeat.

peruersiores tamen quosq: inueniens quia
digne ruinis illius obprimantur innotescit
cū subditur. Ducentes adreges & praesi
des propter nomen meū; Contingent haec
uobis intestimoniū; Intestimoniū uidelicet
quorū. Nisi eorū qui aut persequendo mor
tē inferunt; Aut uidendo nonimitantur.
Mors quippe iustorū bonis in adiutoriū est
malis intestimoniū. Utinde pueri sine ex
cusatione pereant. unde electi exemplū
capiunt ut uiuant. Sed auditis tot terro
ribus turbari poterant infirmorū corda.
ac q: ideo consolatio adiungitur. Cūpti
nus subinfertur. Ponite ergo in cordib.
uris nonpremeditari. quēadmodum
respondeatis. Ego enim dabo uob os &
sapientiā. cui nonpoterunt resistere &
contradicere omnes aduersarii uestri;
Nec si apte membris suis infirmantib; dica.
Nolite terrere. nolite ptimescere. uos
ad certamen accedatis. sed ego proelior
Uos uerba editis. sed ego sū qui loquor.
Sequitur. Trademini aut̄ a parēn
tib; & fratrib; & cognatis & amicis &
morte adficient ex uobis. Minorē dolorē
mala ingerunt quae ab extraneis.

inferuntur; Plusuero innobis ea tormẽta
seuiunt quae abillis patimur dequorum
mentib; praesumebamus; Quiacũ dãno cor
poris mala nos cruciant amissa caritatis;
Hinc est enim qd denuda traditore suo ꝑ psal
mista dñr dicẽ Et quide si inimicus meus
maledixisset mihi subportassem utiq; &
si is qui odiens me supme magnaloquiu
tus fuisset &. abscondere m me utiq; abeo.
Tu uero homo unanimis. dux meus & notus
meus. Qui simul mecũ dulces capiebas cibos.
in domo dei ambulauimus cum consensu. & rur
sum. Homo pacis meae in quo sperabã. &
qui edebat panes meos ampliauit aduersũ me
subplantationem. Asi de traditore suo ap
tis uocib; dicat. Transgressionẽ eius tanto
grauius ptuli quanto hanc abeo qui meus
esse uidebatur sensi; Omnes ergo electi
quia summi capitis membra sunt; Caput
quoq; suũ inpassionib; sequuntur. Utipsos
aduersarios insua morte sentiãt. dequo
rũ uita praesumebant; & tanto eis crescat
merces operis. quanto eis uirtutis
lucrũ proficit exalieni damno caritatis.
Sed quia durarium quae praedicuntur de
afflictione mortis. protinus consolatio

subditur degaudio resurrectionis cũ dicit.
Capillus de capite uẽro nonperibit. Scimus
frr quia caro incisa dol&. Capillus incisus
non dol&., Attergo martyrib; fuit Capillus
de capite uestro nonperibit., Uidelic& apte
dicens. Cur timẽtis. ne pereat qd incisu dol&.
Quando &illud inuob perire nonpotest. qd in
cisũ non dol&. Sequitur. Inpacientia
uestra possedebitis animas uestras; Idcirco
possessio anime inuirtute pacientie ponit.
Quia radix omniũ custosq: uirtutũ pacien
tia est; Perpacientiã uero possidemus
animas nostras; quadũ nob ipsis dominari
discimus. hocipsum incipimus possidere
qd sumus; Pacientia uero est. alienamala
equanimiter pp&i. Contra eũ quoque
quimala inrogat. nullo dolore morderi;
Nam quisic proximi mala portat. ut tamen
tacitus doleat. &tẽpus digne r&ributionis
quaerat. pacientiã non exhib&. sed ostendit
Scriptũ quippe est. Caritas paciens est.
benigna est; Pacies nãq: est. ut aliena
mala tol&. Benigna uero est. ut ipsos
etiã quos portata met. &ut sua bona largius prefici
hinc nãq; p̃cem&ip̃a ue ritas dicit. Diligi
te inimicos uestros; benefacite his quioso der

Orate proper sequentib; & calūniantib; uob;
Uir tus ntaq; est corā hominib;: aduersarios tole
rare. Se uir tus corādō diligere; quia hoc
solūdr sacrificiū accipit. qd ante eius ocu
los maltare boni operis flāma caritatis in
cendit; Sciendū uero: qd plerūq; ideo pa
cienter uidemur. quia r&ribuere mala
non possumus / sed qui id circo malū non re
tribuit. qui a neq uaq uā ual& procul dubio
ut praedixim us patiens non est. qui a pati
entia non ostensione inquirtur. sed in cor
de; Per inpacientie aut uitiū ipsa uir tutis
nutrix doctrina dissipatur. Scriptū nāq; est.

Doctrina uiri ꝑ patientiā dinoscitur.

Tanto ergo quisq; minus ostenditur doctus /
quanto conuincitur minus patiens; Neq;
enim potest uera citer bona docendo inpen
dere. si iuuendo nesciat equanimiter
mala to lerare; quanto enim culmine uir
tus patientie polleat. Rursus ralamon
indicat dicens; Melior est uir patiens uiro fortē.
& qui dominatur animo suo: expugnatore
urbiū; Minor est ergo uictoria urbes
expugnare. qui a extructuras que uincuntur;
Maius aut ē est qd ꝑ patientiā uincitur:
qui a ipse animus superatur; & sem & ipse

- ſibi ſubiecit quandoeũ pacien
tia inhumilitate to lerantię ſternit;
Sciendũ uero eſt qđplerũq; euenire pacien
tib; ſolꝫ. uteoquidem tempore quoaduer
ſa paciuntur uelcontumeliaſ audiunt
nullo dolo repulſentur: &ſicpacientiã
exhibeant ut cuſtodire &iam cordiſſimo
centiã curent; ſedcũpoſt paulolũ haec
ipſa quaeptulerint admemoriãreuo
cant. igne uehementiſſimi doloriſ inſti
gantur; Argumenta ultioniſ inquir:
&manſuꝫcudinẽ quãto leranter habu
erunt inr&ractationeſua ſemꝫipſoſ
diiudicanter pdunt. Calliduſmãq; ad
uerſariuſ bellũ contra duoſ mouꝫ, Unũ
uidelicꝫ inflammanſ ut contumeliaſ prior
inferat, alterũ uero prouocanſ ut con
tumeliaſ lęſus reddat; Sedquia uictoriã
uictor extitit: quẽ adproferendaſ contu
meliaſ commouit. Contracillũ acriuſ
dolꝫ quẽ adreddendaſ iniuriaſ commo
uere nonpotuit; Undefit: ut tota ſe
uir tute contractũ erigat: quẽcontume
liaſ fortiter ptulisse conſideratꝫ quẽ
quia commouere iniprasiniuriarũ iacula
tione nonpotuit; Ab aſpro certamine

interim recedens insecreta cogitatione de-
ceptionis tempus inquirit; & qui publico bello
ꝑdidit ad exhibendas occultæ insidias exardes
cit; Qui & is nãq: iam tẽpore aduictoris ani
mũ redit: & uel damna rerũ uel iniuriarũ
iacula ad memoriã reducit; Cuncta quæ sibi
inlata sunt uehementẽ exaggerans: fuisse in
tolerabilia ostendit; & quiescentis animũ
tanto furore conturbat. Ut pleriq; uir pa
tiens illa se ꝙ equanimiter tolerasse & iã post
uictoriã captiuus erubescat. sequenomred
didisse contumelias doleat: & deteriora
rependere si occasio præbeatur quærat;
Quibus ergo iste sunt similes. Nisi his qui ꝑ for
titudinẽ in campo uictores sunt: sed ꝑ negle
gentiã postmodũ. intra urbis claustra capi
untur; Quib: iste sunt similes. Nisi his quos
in ruens grauis languoris una non subtra
hit. Sed leniter ueniens recidiua febris
occidit; Ille etiam ueracĩ patientiã seruat
qui & ad tẽpus alienamala sine dolore tolerat;
Et hæc eadem retractans: ꝓtulisse se talia
exultat. ne bonũ patientiæ qui & si tẽpore
pereat. qd imperturbationib: custoditur.
Sed quia natale martyris hodierna die colim⁹
firmet. Neq; aquã nos auirtute eius

pacientię ꝑstimare extraneos debemus.
Si enim adiuuante nob̄ uirtutē pacientię
seruare contendimus & in pace eccleſię
uiuimus & tamen martyrii palmā tene
mus; Duo quippe sunt martyrii genera;
Unū in corpore aliud in mente simul
& actione; Itaq; esse martyres possumus &
cū sine ullo ferro ꝑcutientiū trucidemur;
Mors quippe ꝑsequentis martyriū inapto
opere est; Ferre uero contumelias odien
tem diligere martyriū est in occulta cogi
tatione; Nam quia duo sunt martyrii ge
nera. Unū in occulta opere. aliud in publi
co; Testatur ueritas quae Zebedei filios
requirit dicens; Potestis bibere calicē quē
ego bibiturus sum. Cui. cū protinus respon
derent possumus; Illico dns respondit dicen
Calicē quidem meū bibetis; Quid enim ꝑ cali
cem nisi dolorē passionis accipimus; Deq;
& alibi dicit; Pater si fieri potest transeat
a me calix iste. Et Zebedei filii. i. est iacob
& iohannes. non uterq; ꝑ martyriū occubu
et tamen qđ uterq; calicē biberę audiunt;
Iohannes nāq; nequaquā ꝑ martyriū uitā
finiuit Sed tamen martyr exstitit. qui
passionē quā non sustinuit in corpore seru

ut immente; Et nos ergo hoc exemplo sine
ferro esse martyres possumus: si patientiā
ueracit̄ in animo custodimus; Nonabre arbi
tror fr̄r kr̄m̄i si unū uobis exemplū seruan
de patientię ędificationē loquor;
Fuit quidā in dieb; nr̄is stephanus nomine
pat̄ monasterii iuxta reatinę urbis moenia
constituti; Uir ualde scr. patientię
uirtute singularis; Et sup̄sunt multi qui
illū nouerunt. eiusq; uelutā uel obitum
narrant, Erat aū hunus lingua rustica.
sed docta unta; hic pro amore caelestis pa
trię cuncta dispexerat. possi; dere aliquid
in hoc mundo fugiebat; tumultōs deuitabat
hominū; Crebris ac prolixionib; orationib;
intentus erat; uirtus tamen patientiae
in eo uehementer excreuerat! Ita ut eum
sibi amicū crederēt; quisibi molestię aliquid
inrogassēt; reddebat contumelias gratias;
Siquid in ipsa sua inopia ei damnū fuisset in
latū! hoc maximū lucrū putabat; omēs suos
aduersarios nil aliud quā adiutores ęstimabat;
hunc cū dies mortis egredi de corpore urgueret!
Conuenēr̄ multi ut tās̄cae animę de hoc mundo
recedenti! suas animas commendarent;
Cūq; circa lectū illius hi quiconuenerant omēs

adsisterent / Alii corporeis oculis egre
dientes angelos uiderunt. sed dicere aliqui
nullamodo potuerunt. Alii omnino nil
uiderunt; sed omnes qui aderant. Ita uehe
mentissimꝰ timor ꝑculit. ut nullus egredi
entis illa sca anima illic stare potuisset;
Et hi ergo qui uiderant. & hi omnino qui
nihil uiderant. uno oñr timore ꝑculsi
& territi fugierunt; Nullus q; illuc adsis
tere illo morientis potuit; Pensate igit
fres omnipotens dñs qualiter terreat / quan
do districtus iudex uenturus est; Si sic ad
sistentes terruit quando gratus remune
rans uenit / Aut qualiter timeri potest
cū uideri potuerit. Si sic mentes praesen
tiū strꝛe ut & quando uideri nonpotuit /
Ecce fres hermi seruata illa & in ecclesiasti
ca pace patientia. adquantū hunc rēm
butionis culmen euexit; Quid huic suus
conditor intus dedit. dequo nob tantam
gloriā indie suus extitus & foris innotuit /
quib; hunc credamus / nisi scis martyrib; so
ciatū; Quē adtestantib; corporeis quoq;
oculis abeatus spūtib; constat esse susceptū
Nullo iste gladio ꝑcussus occubuit. & tam
coronā patientiē quā immente tenuit /

negressione ꝓcepit, probamus co tidie
uerū esse qđ ante nos dictum est, quasca
ecclesia electorū floribꝫ plena hab& inpa
ce lilia inbello rosas. Sciendū prau& er ea est
qđ trib. modis uulnerat pacientię excessꝰ
Alia nāq; sunt quae adō. Alia quę ab antiquo
aduersario. Alia quę a proximo sustinemus.
A proximo nāq; ꝓsecutionis damna &con
tumelias. Ab antiquo enim aduersario
temptamenta. Adō autem flagella to
lerem⁹, sed inomnib; his trib; modis ui
gilanti oculo semet ipsam deb& mens circū
spicere. Ne contra mala proximi ꝓtra
hatur ad retributionē mali; Ne contra
temptamenta aduersarii seducatur ad
delectationē uel consensum delicti; Ne
contra flagella opifici⁹ ad excessum pro
ruat murmurationis; Perfecte enim
aduersarius uincitur quando mens nostra
& inter temptamenta eius ad delectatione
ac q; consensu; & inter contumelias prox
imi custoditur a bodio. & inter flagella dī
compescitur a murmuratione. Nec haec
agenter rectribui nobis praesentia bona.
requiramus. nā labore patientiae bona sperandа sunt
sequenta⁹ iuste. Ut tū premiū nr̄ī laboris incipiat. quando
omnis iam labor

funditur cessat. Unde & per psalmistā dicit
Non in finē obliuio erit pauperū. patientia pau
perū non perib̄t in finē. Quasi enim perisse
patientia pauperū cernitur cū nihil pro
illa in hac uita humilib; reconpensatur;
Sed patientia pauperū in fine non pereit.
quia tunc eius gloria capitur cū simul
oīa laboriosa terminantur. Seruate
ergo fr̄s immente patientiā eā que
cursū exigit exercete in operationem;
Nullū uestrū ad odiū proxim contumeliosa
uerba commoueant. Nulla perturbarū rei
dāna. pturbent. Si enim fixamente
mēsure damna ptimescitis. Damna
rerū transeuntiū grauia non putatis,
si ad eterne r&ributionis gloriā conspici
tis. & deportabi iniuria non dolētis; tolerate
ergo aduersarios uestros. Sed ut fr̄s dili
gite quos toleratis. ad eterna praemia, pdam
nis temporalib; quaerite. Nec quisquā
uestrū suis se uiribus, hanc implere posse con
fidat. Sed obtinēte praecib; ut ipse hanc
qui imperat praestet; Et scimus quia pe
tentes libenter exaudit & quando hoc pcitur
largius. qd iubet; cū continue pulsatur in
pce concite opitulatur intēpiatione,

perihm̄ xp̄m dn̄m n̄r̄m quicū uoluit & regnat
d̄r̄inunitate sp̄ūsc̄i p̄oma sc̄ta sc̄tor x am̄

explicit omelia xv &

Lect̄ sc̄i euangelii sc̄d̄m Lucā

Illo tempore dixit ihs̄ discipulis
suis para bolam hanc homo quidā
fecit caenā magnā. & uocauit
multos. Et misit seruū suū hora
caenę dicere inuitatis ut uenirent
quia iam parata sunt omnia. Et coe
perunt simul omnes excusare. Primꝰ
dixit ei. Uillā emi & necesse habeo exire
& uidere illā. Rogo te habe me ex
cusatum. Et alt̄ dixit. Iuga bouū
emi quinq; & eo probare illa rogo te
habe excusatū. Et alius dixit. Uxorē
duxi. ideo non possum uenire. Reuer
sus seruus nuntiauit haec dn̄o suo.
Tunc iratus pater familias dix̄ seruo
suo. Exi cito in plateas & uicos ciuitatis
& pauperes ac debiles & caecos & clau
dos introduc huc. Et ait seruus. Dn̄e
factū est ut imperasti. Et adhuc locus est.
Et ait dn̄s seruo. Exi in uias & sepes
& compelle intrare ut impleatur domus
mea. Dico aut̄ uob qd̄ nemo uirorū illorū

quinocatisunt gustab it caenāmbam.

Omelia lect̄ eiusoē ha

Bita ad populū in basilica beator

Aposto L orū philippi et iacobi

Hoc distare frr̄ krm̄i inter hi
ciat corporis & cordis rol & qd
corporaler delicie cū non habent̄r
graue in se desideriū accendunt.
Cū uero habent̄ edunt̄r: co
medent̄ protinus in fastidiū
p̄ducit & ad uertunt; At contra spīt̄aler
delicie cū non habentur in fastidio sunt.
Cū uero habentur in desiderio. tanto q: a co
medent̄ ampli⁹ esuriuntur. quanto &
ab esurient̄ ampli⁹ co.. medunt̄r. Inillis
appetit⁹ placet experientia displicet.
In istis appetit⁹ ubi⁹ est. experientia
magis placet. Inillis appetit⁹ saturita
tem. Saturitas fastidiū generat. In
istis aut̄ appetit⁹ satur̄itatem. Saturitas
appetitum parit. Augent enim spīt̄ales
delicie desideriū immente dū satiant. Qui
a quanta magis earū sapor p̄cipitur: eo
ampli⁹ cognoscit quod auidius amet̄r.
Et idcirco non habent̄ amari n̄ possunt. quia
earū sapor ignoratur. Qui enim amare

ualeat qd ignorat; Proinde psalmista
nos admonet dicens, Gustate & uidete quo
suauis est dns. Ac si apte dicat, Suauitatē
eius non cognoscitis. si hanc minime gustatis,
Sedentibus uite expalato cordis tangite. utp
bantes eius dulcedinē amare uale atis.
Has autem homo delicias tunc amisit. Cum
in paradyso peccauit, extinxit & acibo
cerne dulcedinis clausit. Undenos quoq;
nati in huius peregrinationis erumna huc
fastidiosi iam uenimus. Nescimus quid
desiderare debeamus, Tanto se amplius
fastidiu nostri morbus exaggerat. Quan
to magis abesu illius dulcedinis animus elon
gat, & eo iam internas delicias non aperit
quo eas comedere diu longeq; desueuit.
Fastidio ergo nostro tabescimus. & longa in
edie peste fatigamur, & qui gustare intus
nolumus paratē dulcedinē, amamus foras
miseri famem nostrā; Sed supni amor pi&as
nec deserentes se deserit. Contemptas eni
illas dilicias ad memorie nostre oculos reuo
cat. Easq; nob proponit in promissione. tor
porē excutit adq; ut fastidiū nostrū repel
lere debeamus. inuitat. Nam homo quidam
fecit caenā magnā. & uocauit multos.

Quis ista homo est Nisi ille de quo
prophaca dicit. & homo est & quis cog
nosce & eu, qui fecit caenā magnā. qui ista cata
tē nob dulcedinis interne praeparauit; Qui
uocati multos. sed pauci uenium. Quia non
nūquā ipsi qui ei p fidem subiecti sum. & no
stris conuiuio male uiuendo contradicunt.
Misit aūs seruū suū hora caene dicere inuitatis
ut uenirent., Quid hora caene. Nisi finis est
mundi. in quo nimirū nossumus sicut iā dudū
paulus testatur dicens., Nos in quos fines
saeculorū deuenerunt. Si ergo hora iam
caena est cum uocamur. tanto minus debem
excusare conuiuio di. quanto propinquasse
iam cernimus finem saeculi., Quo enim pen
samus quia nihil est q̄d restat. Eo debem
p timescere. ne tempus gratie q̄d presto est
Idcirco aū hoc conuiuiū di nonprandiū sed
caena nominatur. Quia post prandium
caena restat., post caenā uero. conuiuiū
nullū restat., & quia & cernū di conuiuiū
nob in extremo preparabitur
Rectū fuit ut hoc nonprandiū sed caena uo
caret ur. Sed quis p hunc seruū qui a patre
familias mittitur adiuuandum nisi
praedicatorū ordo signatur. De quo

udelicꝫ ordine quamuis adhuc
indigni existimur quãuis peccatorũ nrorꝝ
ponderib; grauamur & nos tamen inistis
diebꝫ sumus. & cũ de aedificatione uestrꝝ
uob aliquid loquor. hoc est qd ago; Ser
uus enim ſũ summi patris familias cum uos am
moneo a contemptu sci. inuitare uos
uenio adcaenãdi. Nemo me propt̃ me
hoc ꝑloco dispiciat. & si adinuitandum
nequaquã dignus apareo; sed tamen mag
nẽ sunt delicię quas promitto; Sepe frt̃
mei solꝫ euenire qd dico ut ꝑsona potens
fcmulũ habeat dispectũ; Cũ qꝫ peũ suus
forte uel extraneus aliquod responsũ mandat
non dispicitur ꝑsona loquentis sed rei quia
seruatur in corde reuerentia mittentis dn̄m;
Nec pensant qui audiunt per quẽ sed quid
uel a quo audiant. Ita ergo frt̃ mi uos
agite. Etsi nos forsitan digne dispicitis;
immente tamen uestra uocantis dn̄i reueren
tiam seruate; Conuiuę fieri summi patris
familias libenter oboedite. Corda uestra
discutite, atq; exeis mortale fastidiũ pel
lite; Adrepellendũ nãq; fastidiũ urm
iam parata sunt omnia; Sed si adhuc carna
les estis forte esse epulas carnaler inquiritis
Ecce ipse carnaler epulę.

inspiritali uob alimento conuertesum.
ad abstergendū namq: mentis uestrae
fastidium incaenadi Ille uobis singulas
agnus occisus est, Sed quid agimus. qui
hoc quod subiungitur adhuc fieri amul
tis uidemus, Et cōperum simul omnes
excusare: Offert dñs qd rogari debu.
nonrogatus dari uult. Quod uix speran
poterat. Quia dignar& ur largiri postul
tis Contemtoribus uero paratas delicias refectionis aeter
nae denuntiat &tamen simul omnes excusant; Po
namus ante oculos mentis minima: ut pos
simus digne pensare maiora, Si quis pia
potens adminitandū quēlib& pauperem
mittere& Quid frī rogo quid pauper ille
faceret& Nisi de eadem sua inmutatione
gauderet&, Responsum humile redde
re& Uestem mutare& Ire quantotius
festinare& Nepriorse adpotentis con
uiuiū alter occurrere&, homo ergo diues
inuitat Et pauper occurrere festinat.
Addimuitamur conuiuiū &excusamus.
Sed ecce interhaec estimare possum quid
sibi cordauestra respondeant. Occultis
enim fortasse sibi cogitationib; dicunt.
excusare nolumus. Ad illud enim supne

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

refectionis conuiuiū. &uocari &ꝓuenire
gratulamur. Loquentes uob taliamentis
uestre uerū dicunt. Simonplus terrena
quā caelestia diligunt. Simon amplius
reb; corporalib; quā spīalib; occupantur;
Undehic quoq; ipsa excusantiū causa sub
iungitur. Cūprotinus subinfertur.,
primus dixit. Uillā emi &necesse habeo
exire &uidereillā. Rogote. habeme
excusatū., Quidpuillā. nisi terrena sub
stantia designatur; Exiitergo uidere
illā. Quisola exteriora cogitat propt̄
substantiā; Alterdixit. Iugabo ū emi
quinq; &eoprobareilla. rogotehabeme
excusatū; Quidinquinq; iugis bo ū. Ni si
quinq; corporis sensus accipimus; Quirecte
quoq; iuga uocatisunt. Quiainutroq; sexu
geminantur; Quiuidelic& corporales sensus
quiainterna conprachendere nesciunt
Sedsola exteriora cognoscunt. &deserenter
intima; ea quae exterasunt tangunt. Recte
ꝑeos curiositas designatur; Quaedū alienā
quaerit uitā discutere. semp suaintima
nesciens Aud& exteriora cogitare; Grecue
nāq; curiositatisest uitium. Quaedum
cuuslib& mentem adinuestigandā uitam

1111

proximi exteriusducit Sempersuain
tima abscondit; Ut Alienascientisse nesciat
Et curiosi animus quanto peritus fuerit
alieni meriti. Tanto fiat ignarus sui. Propter
terhoc nāq; & deeisdem quinq: nugis bo ū
dicitur. Eo probare illa. rogote habe
me excusatū; Ipsaenim excusantis uerba
auctii sui significatione non discrepant
Dū dicit. Eo probare, quia uidelic& ali
quando pertinere probatio adcuriositatē
sola&, Sednotandū qd& si qui propter
uillā & si qui propter probanda nuga bo. ū
Acena sui inuitatoris excusat. humilita
tis uerba pmiscet dicens, Rogote habe
me excusatū., Dū enim dicit Rogo &
tamen uenire contemnit. humilitas
sonat inuoce. superbia inactione, Et ecce
hoc diiudicat prauus quisq: cū audit
nec tamen ea quaediiudicat agere de
sistit., Nam dū culibā & puerile agenti
dicimus. Conuertere dm̄ sequere. mun
dū relinque., Ubihunc. si si addomi
nicā caenā uocamur? Sedcū respon
d&. oraprome quia peccatorsū. hoc
facere nonpossum; quid aliud agit.
nisi &rogat & excusat, dicens. Nāq;

quia peccatorrum. humilitatē insinuat,
Subiungensau conuertiñpossū. supbiā demonstrat., Rogandoigitur excusat. quiachumilitatē supduc̄ inuoce & supbiāexercēt inactione:,
Alius au dixit Uxorē duxi & ideo nonpossūuenire quidpuxorē Nisi uoluptas carnis accipitur.,
Nam quāuis bonū sit coniugiū atq; adppagandā robolē prouidentia diuina constitutum:
Nonnulli tām ñ phoc fecunditatē proles sed desideria expēunt uoluptatis., Etidcirco per rem iustā significari potest. nonincongrueret iniusta., Adcaenā uosergo. &ni conuiuui sum mus pater familias inuitat.,
Seddū alius auaritiæ. alius curiositati alius uoluptati carnis est deditus. Nimirū repbisimul omnes excusant.,
cura occupat. Dum hunc terrena
Illū alieni actus. sagax cogitatio deuastat. Alterius & iāmentē uoluptas carnalis inquinat. Fastidiosus quisq; ād aduēnire epulas nonfestinat; Sect IX.
Reuersus seruus nuntiaut haec dñosuo.
Tunc iratus pat̄ familias dixseruosuo. Exi cito inplateas & uicos ciuitatis & pauperes debiles caecos & claudos introduc huc.,
Ecce quiterrenę substantię plusiusto incubat uenire addominicā caenā recusat;
quilabori curiositatis insudat. preparate

uitę alimenta fastidrt, quicarnalib; desi
derrit inserunt. Spiritalis conuiuii epulas
respuit; Quiaergo uenire supbi re nuunt.
pauperes eliguntur., Curhoc. quiaiuxta
pauli uocē. Infirmamundi elegitdr. ut con
fundat fortia; Sednotandū nobis est
Quomodo describantur quiadcaenā uocantur
&uenium pauperes &debiles., debiles dicunt
quiiudicioriuo apudsem&ipsos infirmi sunt;
Nampauperes &quasi fortes sunt qui&positi
inpauptate supbiunt., Caeciueros unt qui
nullū ingeni lumen habent, Claudi quoq;
sunt quirectos gressus inoperatione nhabent
Seddū morū uitia inmembrorū debilitate
signantur. Profecto liqu& quia sicut illi
peccatores fuerunt quiuocati uenire nolu
erunt. Itahi quoq; peccatores sunt quim
uitantur &ueniunt, Sedpeccatores supbi
respuuntur peccatores humiles eligantur,
horrtaq; eligitdr quosdispicit mundus; Quia
plerūq; ipsa dispectio hominē reuocat adse
m&ipsū; Isenim quipatrē reliquit &patē
substantię quāpoisperat pdigeexpendit
postquā esurire cēpit. Inse reuersus dixit,
Quanti mercennarii patrismei
abundant panib; Longe quippe ase discer

et lucā

sertat· quando peccabat·, & si non esuriss& in
sem&ipso minime rediss&·, Quia postquā ter
renis rebus indiguit· tunc cogitare cēpit· quid
despītalib; cōmisit·, Pauperes ergo & debiles· cęci
& claudi uocantur & ueniunt· Quia infirmi qui q;
at; q; inhoc mundo dispecti plerūq; tanto cele
rius uocē audiunt· quanto inhoc mundo
non habent ubi delectentur·, Quor bene ama
lechitarū puerille egyptius designat· Quia
malechitis predantib· atq; currentib; eger
remansit· inuia fame siti que arunt· Quē tam
dauid inuenit ei cibū potūq; praebunt· Qui lico
conualescens dux dauid factus est·, Conuuan
tes amalechitas reppērit· & eos quise debilem
relinquerant· Cum magna fortitudine pstra
unt·; Amalechita quippe populus lambiens·
uocatur·, Et quid plambientē populū· nisi
menter saeculariū designantur·; Quae terre
na cuncta ambiendo quasi lambiunt· dū solis
temporalib; delectantur·; quasi enim popu
lus lambiens praedam fecit· Dū terrena
diligenter lucra de alienis damnis exaggerat·.
Sed puer egyptius eger inuia relinquitur· quia
peccator quisq;· dū infirmari· ab huius mun
di statu coepit· mox saecularib; mentib;
indispectū uenit·; Quē tamen dauid inuenit

eisq; cibū &potū praeb&. quiamanu fortis
dñrabiecta mundi nondespicit. Etpleruq; eor
quisequi mundū minime uale nter quasi
inuiaremanent. ad amorissui gratiā con
uertit. Eisq; uerbissuis cibū potūq; porrigit,
&quasi ducerisibi inuiā eligit. Dumsuos
&iā praedicatores facit, dū enim xpm pecca
torū cordib; inferunt. Quasi dauid supbos ter
ducunt. / quiconiuiantes amalechitas uelut
dauid gladio ferunt, Quia supbos quosq; qui
se inmundo dispexerant dñi uirtute prosternun
Puer ergo aegyptius qui inuia remanserat ama
lechitas interfecit., Quia plerūq; ipsi mentes
sæcularū praedicando superant. Qui prius
Cū sæcularib; inhunc mundū currere non
ualebant. Seddeductus adcaenā pauperib;
quidpuer subiungat audiamus., Dñe factū
est utimperasti. & adhuc locusest., Multi
tales adcaenā dominicā exiudea collectis.
sedmultitudo quę exisrahelitico populo
credidit. locū supni conuiuii nonimpleunt
Intrauit iam frequentia iudeorū. sed adhuc
locus udeat inregno ubi susc ipi debeat nu
merositas gentiū. Unde &eidem seruo
dicitur., Exi inuias & sepes. & compelle
intrare. utimpleatur domus mea.

Cū deuicis & platteis adcaenā quondam diminuitat.
illū uidelic& populū designat quitenere legē
sub urbana conuersatione nouerat. cūuero
conuiuas suos colligi exuuis & sepib; praecipit.
Nimirū agrestē populū colligere ideſt gentilem
quaerit, detuiussignificatione ꝑ psalmistā dici
tur. Tunc exultabunt omnia ligna siluarū
ante faciem dñi quōuenit.

Ligna & enim siluę. gentes uocantur. Quia
infidelitate sua tortę & infructuosę semper
fuerunt. Quiergo exillo agresti usu conuer
sisunt adcaenā dominicā. quasi exsepib; uenerē.
Notandū uero qd in hac uitatione tertia non
dicitur muta sed capelle intrare. Alii enī
uocantur & uenire contemnunt. alii uocantur
& uenīunt. Alii aū nequaquā dicitur quia
uocantur. sed cōpelluntur ut intrent. uocan
tur & uenire contempnunt. Quidonū quidem
intellectus ꝑcipiunt. sed eundē intellectū
operib; nonsequuntur, uocantur & uenīunt.
quiacceptā intellectus gratiā operando ꝑficiunt.
Quidā uero sic uocantur. ut & iā compellantur.
Nā sunt nonnulli quibona facienda intellegunt.
Sed haec facere desistunt. uident quę agere
debeant. sed haec exdesiderio nonsequuntur.
hic ut reperiur diximus plerūq; contingit

ut eos incarnalib; desiderijs mundi huius
aduersitas ferijat; Adprehendere tẽpo
ralẽ gloriã conentur & nequeunt; & dũ
p alta pelagi quasi ad grandiores curas huius
saeculi nauigare proponunt. semp aduersis
flatib; ad deuotionis suę litora repellũntur
Cũq; se frangi in desiderijs suis aduersante
mundo conspiciunt. Quid dese auctori suo
debeant commemorantur. Ita ut adeũ eru
bescenter redeant. quieũ supbienter p mundi
amore deseruiẽant, Sepe nãq; nonnulli ad
tempoꝛalẽ gloriã proficere uolenter aut lon
ga egritudine tabescunt. aut afflicti in
iurijs concidunt. aut p cussi grauib; damnis
affligũntur. & inmundi dolore urdent quia
nihil confidere de eius uoluptate debuerunt.
Sequę ipsos insuis desideriis reprehendentes ad
dñm corda conuertũnt; Debet quippe dñs
p ofex. prophetã dicit, Ecce ego sepiã uiã
tuã spinis. & sepiã eas macerijs & se
mitas suas nonnuenies. & sequetur amato
res suos & non adprehendit eos; quęrit
& nonnuenies eos. & dicet; Uadã & reuer
tar ad uirũ meũ priorẽ. quia bene mihi est
tunc magis quãnunc; uir unius cuiusq; fidelis
ãmae dicet; quia haec uidelicet erat

Ut

coniuncta ꝑfidem; sedilla quae coniunctado
fuerat anima amatores suos sequitur.
Quandomens quaeiam ꝑfidem credidit. Adhuc
se immundis spiritib; inoperatione substernit.
Mundi gloriā quaerit. carnali delectatione
pascitur. & quisitis uoluptatib; nutritur; Sed ple
rūq; omnipotens dr talem ānimā miseri cordit.
respicit. & eius uoluptatib; amaritudines per
miscet. Unde dicit. Ecce ego sepiā uias
tuas spinis. Uiae enim nostrae spinis septę sunt.
quando inhoc qd male cupimus dolorū punctiones
inuenimus. & sepiā eas macerias & semitas
suas noninuenias. Uiae nostrae macerias
sepiuntur. cū desideriis nostris dure inhoc mun
do obiectiones resistunt. & semitas nostras
muenire Nonpossumus. quia hoc qd male
quaerimus. adipisci prohibemur. & sequitur
amatores suos. & non adprachendit eos. quaerit
& non inuenit eos. quia maligni spūs quibus
se insuis desideriis anima subdit. addesideri
orū suorū effectū minime conp̄hendit.
Sed dehac salubri aduersitate. quanta utili
tas nascatur. Adiungit. Cū subditur. & dic
Uadā. & reuertar aduirū meū priorē. quia
bene mihi erat tunc magis quā nunc
Postquā ergo uia eius spinis septās inuenit.

(f)

postquã amatorer suos adphendere nonual&
Adamorẽ uiri prioris redit; Quia plerũq; post
quã inhoc mundo nonpossumus obtinere quae
uolumus. postquã interremis desiderijs dempos-
sibilitate lassamur. Tunc admentẽ dñm reduci
mus. Tunc placere incipit. quidisplicebat.
& is cuius nob amasta fuerant pcepta repente
dulcescit inmemoria; & peccatrix anima
quae adultera conata est esse: nectamen
apto opere potuit. decernit esse fidelis comu
Quiergo huius mundi aduersitatib; fructi addi
amorẽ redeunt. aditq; apraesentis uitẽ desideriis
secorrigunt. Quidisti frr kmi nisi compellun
tur utintrent; sedualde est tremenda sen
tentia quaeptinus subinfertur. Intentabanc
cordis. aure pcipite frr. & dñimei; inquantũ
peccatores frr mei. inquantũ iusti dñi mei,
Intentabanc aure pcipite. ut tanto eãminus
sententiatis inexamine. quantonunc auditis
formidolosius inpdicatione. Ait enim.
Dico autẽ uob. qdnemo uirorũ illorũ qui uo
catisunt. gustabi t caenãmeã. Ecce
uocat pse. uocat pangelos. uocat ppatriarch
uocat p prophas. uocat p apostolos.
uocat ppastores. uocat &iã pnos. uocat
plerũq; pmiracula. uocat plerũq; pflagella

uocat aliquando ꝑ mundi huius prosperta:
uocat aliquando. ꝑ aduersa. Nemo contẽptꝰ.
Ne dū uocatus excusat cū uoluerit introire
nonualeat. Audite quidsapientia ꝑsalꝫ
monẽ dicat, Tunc inuocabuntme: & non
exaudiã; maneconsurgent & noninuenient
me. hinceſt qd fatuę uirgines tarde uenien
tes clamant. Dñe dñe aperi nobis. Sediã
tunc aditū quęrentib; dicitur. Amen dico
uobis nesciouos, Quidinterhaec frēs krmi. nisi
relinquere omnia debemus curas mundi post
ponere. solis desideriis & ernis inhiare. sedhęc
paucis datasunt. Admonere uossuolo. ut
relinquatisoma. sednonpręsumo; Siergo
cunctamundi relinquerenonpotestis. sic
tenẽte quaehuius mundisunt. ut tam ꝑ ea
non teneamini inmundo; ut terrena res
possideatur. nonpossideat. utsubmentis
uestręsit dominio qd habeatis. Nesimenscũ
terrenarū rerū amore uincitur. areb; suis
magis ipsa possideatur. Sit ergo res tẽpo
ralis inusu & ernã; desiderio. Sit res tempora
lis initinere desiderẽtur & erna impuentione
quasi exlatere respiciatur. quicquid inhoc
mundo agitur. Intenosauitẽ tendant
mentis oculi. dūtota intentione illa conspiciuꝫ

adquæ ꝓueniemus. Extirpentur funditus
uitia nonsolū abactu operis. sed&iā acogita
tione cordis euulsa. Nonnos uoluptas carnis.
nonsollicitudo curiositatis. nonestusambi
tionis addominicā caenā ꝑpediat. Sedipsa
quoq; quasonesta immundo agimus. quasi
exquodā mentis laterecanganamus. ut ter
rena quaelibe t. sicnostro corpori seruiam
quatenus cordi minime obsistam. Non ergo
frēs audemus uob dicere. utomnia relinquatis.
Sedtamen siuultrōmnia&iā r&inendo relin
quitis. sisic temporalia geritis. ut tamen
totamente aduerna tendatis. hinc&eni
paulus apostulus dicit. Tempus breue est.
Reliquū qd supᵉ ut quihabent uxores. tāquā
nonhabentes sint; &quiflent. tāquam
non flentes; &quigaudent. tāquānongau
dentes. &quiemunt. tāquā nonpossiden
tes. &quiutunturhocmundo. tāquā ñ utā
tur. Praeteri t enim figurahuiusmundi;
uxorem nāq; habe& sedquasinonha
bens. quisicsors debitacarnis exsoluere. ut
tam ꝑeā mundo totamente noncogatur
inhgerere. Nam cum isdem rursus egre
gius ꝑdicator dicat. Quihabe& uxorem.
cogitat quaesunt hūius mundi quomodo

placeat uxori, Ille uxorem habens quasi nonha
bet · Quisic studeat placere conuugi · ut tamen
nondispliceat conditori, fleat quoq; sectāquā
nonfleat · Quisic temporalib; damnis adfligi
tur · ut tamen deßcernis lucris semp animū con
soletur · Gaudeat uero · sectāquā nongaudeat ·
Quisic de temporalib; bonis hilarescit · ut tam
semp ppetua tormenta consideret · Et inhoc
qđmentē gaudio subleuat · hanc continuo
pendere prouidi timoris praemat · Emit autē
sed quasi nonpossidens · qui et aduisum tessena
praeparat · Et tamen cauta cogitatione pui
det · qđ haec citius relinquat · Mundo quoq;
utitur · sed quasi nonutatur · Qui et necessaria
cuncta exterius aduitesue ministeriū redigit ·
Et tamen haec eadem nonsinit suae menti do
minari, Ut subiecta foris seruiant · et nūquā
intentionē animi ad alia tendentis frangant ·
Quicūq; igitur tales sunt · eis profecto terrena
omnia Non addesiderū · sed aduisum adsunt ·
Quia reb; quidem necessariis utuntur · sed nihil
habere cū peccato cupiunt · Deipsis quoq; reb; habi
tis cotidie mercedes adquirunt · Et plus
gaudent bono opere · in quā bona possessione ·
Nec ne aliquibus ista dificilia esse uideantur ·
Rem de prona refero · quā multi uestrū nouer;

Quam uidelic& rem ipſe ante triennū incen
tum cellenſi urbe apſonis fidelib; didici; Nup
nāmq; ineadem ciuitate theophanius comſt
fuit. Uir miſericordie actib: deditus: bonis
operib; intentus: hoſpitalitati praecipuae
ſtudens: exercendis Comitatus actib; occu
patus; agebat terrena & tēporalia ſed ut plus
ex fine eius clarum magis ex debito quā
ex intentione. Nam cū propinquante mor
tis tēpore grauiſſima aeris tempeſtas obſis
terit: ne ad ſepeliendū duci potuiſſet. Cū q;
coniux ſua cū fletu uehementiſſimo requireret
dicens: Quid faciā: quomodo te ad ſepeliendū
ejicio. Quae hoſtiū domus huius egredi pre
nimia tempeſtate non poſſū. Tunc ille
reſpondit. Noli mulier flere: quia mox
ut ego defunctus fuero: aeriſſerenitas redi
Cuius protinus & uocē mors & mortē sere
nitas eſt ſecuta. Cuius manus & peder poda
gre humore tumeſcentes: & uerſi in uulne
ribus fuerant: & profluenti ſanie patebat
Sed cū corpus illius ex more ad lauandū fuiſ
ſet delectū. Ita manus pedesq; illius ſani reſ
tituunt: ac ſi umquā uulneris nihil habuiſſent:
Ductus itaq; ad ſepulturā eſt. eiusq; coniugi uis
ſit. utquarto die in ſepulchro illius marmor

qđ ſuppoſitū fuerat mutari debuiſſe; qđ uide
licē marmor corpori eius ſuppoſitū dū fuiſſe
ablatum. Tanta ex eius corpore flagrantia
odoris emanauit. Acſi exputrescente carne
illius prouermib; aromata ferbuiſſent. hęc
igitur dixi. ut uulgino exemplo oſtenderē
poſſem nonnullas ſaeculare habitū gerere.
& ſaecularem animū nonhabere. Quos
enim talis in mundo neceſſitas ligat. ut ex
omni parte exui a mundo nonpoſſent. ſic de
bent ea quae mundi ſunt tenere. ut tamen
eis neſciant ex mentis fractione ſuccumbere.
Haec ergo cogitate & cū relinquere cuncta
quę mundi ſunt nonpoteſtis exteriora bene
exteriuſ agite. Sed ardenter interiuſ ad
ęterna feſtinate. Nihil ſit qđ deſiderii uraē
mentis retardet. Nullius uoſtri in hoc mundo
delectatio implicet. Si bonū diligitur: mens
in bonis meliorib; ideſt in caeleſtib; delectet ur.
Si malū mouetur: mala animo ęterna ꝓponan
tur. ut dū illuc eſſe conſpicit. & ampliuſ
qđ diligat. & ampliuſ qđ ꝓtimeſcat. hic om
nino in nonhereat. Adhaec agenda habemus
mediatorem di & hominū adiutorē noſtrum.
ꝑ quē citius cuncta obtinebimus. ſi ad illum
uero amore flagrauimus. Quiuuit & regnat

cumpatre inunitate spūsci dr̄ pom̄a recta rectoꝝ

xvi

explicit. Lect̄ sci euāg sō Lucā

Nillo tepore. dixit hr discipl̄s suis Si quis uenit
ad me & non odit patrē suū & matrē. & uxorem.
& filios. & fratres. & sorores. Adhuc autem
& aiam̄ suā. non potest meus discipulus
Et qui non baiulat crucē suā & uenit post me.
non potest meus discipulus esse. Quis enim
ex uobis uolens turrē aedificare. n̄ prius sedens
computat sumptus qui necessarii sunt. si hab&
ad pficiendū. ne posita qua posuerit fundam̄t
& non potuerit pficere. Om̄s qui uiderint mi inci
piant inludere ei dicentes. Quia hic homo
coepit aedificare. & non potuit consūmare.
Aut quis rex iturus cōmittere bellū aduersus alt
ū regē. Nonne sedens prius cogitat si possit
cū decem milib; occurrere ei qui cū xx milib
uenit ad re. Alioquin adhuc illo longe agente
legationē mittens rogat ea quae pacis sunt.
Sic ergo omnis ex uob qui non renuntiat omnib
quae possidet. non potest meus esse discipulus.

xvii

omelia lectionis euāg
habita ad populū in basilt
sebastiani. die natal eius

Si consideremus fr̄r karissimi quae & quanta
sunt quae nob promittuntur in caelis.

xiiii

24

Uilescunt animo oīa quaehabentur interris;
Terrena nāq; substantia supnę felicitati compara
tę ponduset nonsubsidium. Temporalisuita
uęterne uitę comparatacę morset potiusdicenda
quā uita; Preenim cottidianus defectus cor
ruptionis. quidest aliud quāqueedā prolixitas
mortis. quaeautē lingua dicere. uelquis in
tellectus capere sufficere. Illa supnę ciuitatis
quantasint gaudia. Angelorū choris interesse.
Cūbeatissimis spīitib; glorię conditoris adsistere.
praesentē dī uultū cernere. incircūscriptum
lumen uidere. Nullo mortis mōu affici. incor
ruptionis ppętuae munere lętari. Sedadhec
audita inardescit animus iam queillic cupit
adsistere. ubise sperat sinefine gaudere. Sed
admagna pmia pueniri nonpotest. nisi per
magnos labores. Unde ępaulus egregius
prędicator dicit. Ne^mo coronabitur. nisi
quilegitime certauerit. Delectat igitur
mentem magnitudo pmiorū sednondęterreat.
certamen laborū; Unde adse uenientib;
ueritas dicit; Siquissuenit adme. ęnonodit
patrēsuū ęmatrē. ęuxorē. ęfilios. ęfrs.
ęsorores. Adhucautē ęanimā suā non po
test meusesse discipulus. Sedpcunctarilibę
quomodo parentes ęcarnalit propinquos

praecipimur odisse. quiubemur & inimicor
diligere, & certe de uxore ueritas dicit, quod dr
coniunxit. homo non separet. & paulus ait. Uiri
diligite uxores uestras. sicut & xp̄s ecclesiam dilexit
Ecce discipulus uxorē diligendā praedicat.
cū magister dicat. Qui uxorē non odit. non po
test esse meus discipulus. Numquid aliud iudex
nuntiat. aliud p̄co clamat. An simul & odisse
possumus & diligere. sed ius p̄cepti ppendim⁹
utrūq: agere p discretionē ualemus. Uteos
quinob carnis cognatione coniunctus sum. & quos
proximos nouimus diligamus. & quos aduersa
rios inuiti patimur odiendo & fugiendo.
nesciamus., Quasi enim podiū diligitur qui
carnaliter sapiens dū prauanob ingerit non
auditur. Ut autē dns demonstret. hoc
erga proximos odiū non de mad fectione
procedere. sed de caritate addidit ptinus
dicens. Adhuc autē & animā suā. Odisse
ltrag: p̄cipimur proximos. odisse & animā
nostrā. Constat ergo quia amando deb & odi
re proximū quisic eū odit sicut sem &
ipsum. Tunc enim bene nostrā animā odim⁹
cū eius carnalib; desideriis non adquiescim⁹
Cū eius appetitus frangimus. eius uoluntā
tib; reluctamur; Quae ergo contempta

admeliuſ ducitur. quaſi perodiū amaturꝰ.
Sic ſic nimirū exhibere proximiſ noſtriſ odii diſcre
tionē debemuſ. utineiſ & diligamuſ qđ ſunt & ha
bēmuſ odio qđindi nobꝰ tinere obriſtum. Certe
dū paulus hieruſolymā pgeret. pphēta agabuſ
ꝯnā illiuſ adphendit. ſuiſq: pedib; alligauit di
ceñs. Uirū cuiuſ haec ꝯna eſt. ſic alligabunt iudeꝰ
in hieruſalē. ſed ſi quis animā ſuā pfecte oderat quid
dicebat. Ego non ſolū a ligari. ſed etiam. moꝰ in hie
ruſalē paratuſſū pro nomine dñi ihū nec
enim facio animā meā pciosiorē quā me. Ecce
quomodo animā ſuā amando oderat. immo odiens
amabat. quā cupiebat pihū morti tradere. ut
hanc aduitā depeccati morte ſuſcitaret. Ab
hac ergo diſcretione odii noſtri tꝛchamuſ for
mā adodiū proximi. Amēur qui lib& in hoc
mundo aduerſarius. Sed inimici contriſtemur
non amēur & iā propinquus. Quiſquis enim alie
na & erna concupiſcit. in ea quā adgredi tur
cauſa di. extinc patrē. extinc matrē. extinc ux
orē. extinc filios. extinc cognatos. extinc ſe
m&ipſū. fieri debe&. Utreo uenius cognoſcat dñm
quo ineius cauſa neminē recognoſcit. Multū
nāq: eſt qđ carnalis affectus intentionē mētis
di uerberant. eiuſq: aciem obſcurant. Quo r
tam nequaquā noxios patimur. ſi eos pmendo

teneamus, Amandi ergo sunt proximi inpen
denda caritas omnib: & propinquis & extraneis:
Nec tamen pro eadem caritate. ad amore flec
tendū, Scimus autē quia cū de terra philistinoꝝ
archadnī ad terrā israhelitarū redir& plaustro
supinposita est & uacce ꝙ plaustro subiuncte sunt.
quae fuisse memorantur. Quarū filios clau
serunt domi, Et scriptū est. Ibant autē indirec
tū uacce puā quae ducit bethsamis. Uno itu
nere gradiebantur ꝓgentes & mugientes.
& non declinabant neq; ad dexterā neq; ad si
nistrā. Quid igitur uacce Nisi fideles quosq;
ecclesiā designant Quidū sacri eloquii ꝑcep
ta considerant. quasi supinpositā dī archā
portant. Dequib; hoc est & iā notandū qd fu
isse fide memorantur. Quia sunt pleriq; qui
inuiadī intrinsecus positi foris carnalib; affec
tibus ligantur. sed nō declinant a recto itinere
qui arcādi portam inmente. Ecce & enim
uacce bethsamis ꝓgunt. Bethsamis quippe
dicitur. domus solis. Et prophēta ait. Uobaū
qui tim& is dnm. ori& ur soli iustitiae. Sui gnū
ad& erni solis habitationē tendimus. dignū
profecto est. ut dedi tanere ꝓ carnalib; effec
tib; non declinemus. Tota enim uirtute
pensandū est qd uacce di plaustro subpositę

pergunt & gemunt. Dant abintimis mugitŏs.
& tamen detinere non deflectunt gressŏs. Sic
nimirū pdicatores di. sic fideles qui q; esse in
tra scam ecclesiā debent. ut compatiantur proxi
mis pcaritatē. & tamen deuiadi non exorbitent.
per compassionē; hoc ipsum uero animę odium
qualiter exhiberi debeat. ueritas subdendo mani
festat dicens. Qui non baiulat crucē suā & uenit
post me. non potest meus esse discipulus.
Crux quippe a cruciatu dicitur. & duob; modis
crucē dnī baiulamus. Cū aut pabstinentiā carnis
affligimus. aut p compassionē proximi necessita
tē illius nostrā em putamus; Qui enim dolorem
exhib & in aliena necessitate. crucē portat immīte.
Sciendū uero est. q dam non nulli qui a carnis ab
stinentiā non pdō. sed pro inani gloria ex
hibent. & sunt pleriq; qui compassionē pximo
non spiritaliter sed carnaliter impendunt. ut ei n
aduersitatē. sed quasi miserando adculpas fauen
ant. hi heu q; crucē quidem uidentur ferre
sed dnm non sequuntur. Unde recte hanc eade
ueritas dic; Qui non baiolat crucē suā & uenit
post me. non potest meus esse discipulus. Baiulare
& enim crucē. & post dnm ire est. uel carnis ab
stinentiā. uel compassionē proximo p studio
aterne intentionis exhibere. Nam quisquis

haec protē portali intentione exhib& cruce
quidem baiolat. sedire post dnm recusat.
Quia uero sublimia p̄cepta data sunt. protinus
comparatio ędificandę sublimitatis. adiungi
tur cū dicitur. Quis enim ex uobis uolens turrē
aedificare. non prius sedens computat sumptus
qui necessarii sunt. si habeat adp̄ficiendum.
ne postea quā posuerit fundamentū. & n̄ potue
rit p̄ficere. Omes qui uiderint. incipiant in
ludere ei dicentes. Quia hic homo coepit
ędificare. & non potuit consūmare. Omne qd
agimus. p̄uenire p̄ studiū consideration is
debemus. Ecce enim iuxta ueritatis uocem
. qui turrē aedificat. prius ędificii sumptus
parat; Si igitur humilitatis turrē constru
ere cupimus. prius nos praeparare ad ad
uersa huius ſculi debemus. Hoc enim inter
terrenū & caeleste aedificiū distat. Quod terre
nū aedificiū expensas colligendo construi
tur. Caeleste uero aedificiū expensas dis p
gendo. ad illud sumptus facimus. si n̄ habita
colligamus. Ad istud ędificiū sumptus faciam
si & habita relinquamus; Istos sumptus
diuersille habere non potuit. qui multas
possessiones possidens magistrū requisi
ut dicens: magister bone quid faciens

uitam &ernā possidebo; Quicumpraecepta re
linquendi omnia audisse& tristis abscessit. &inde
est angustatus inmente. unde fortissim latior in
possessione; Quia enim inhacuita amabat sump
tus celsitudinis. tendendo ad&ernā patriā habere
nolunt sumptus humilitatis. Considerandum
uero qd dicitur; Omnes qui uiderint incipiant
inludere ei. quia iuxta pauli uocē spectaculū
factisumus mundo. angelis &hominib;
Etinomne qd agimus. considerare occultos nos
tros aduersarios debemus. Qui semp nostris
operib; insistunt. semp exnostro defectu gra
tulantur. Quos prophēta intuens ait. Dī
meus inte confido nonerubescā. Nēq; inri
deantme inimici mei. Inbonis enim operib;
intenti. nisi contra malignos spī sollicite
uigilemus. ipsos inrisores patimur. quos ad
malū pīuasores habemus; Sed quia de con
struendo aedificio comparatio data est. nunc
exminori admaius similitudo subdit. Ut exeb;
minimis maiora pensentur. Nam sequitur,
Aut quis rex iturus cōmittere bellū aduersus
aliū regē. nonne sedens prius cogitat si possit
cū decē milib; occurrere ei qui cū uigīti milib;
uenit adse. Alioquin adhuc illo longe agente
legationē mittens rogat ea quae pacis sunt,

Rex contra regem exaequo uenit ad proeliū:
& tamen sise ꝑpendit nonposse sufficere lega
tionem mittit: & ea quae pacis sunt postulat.
Quib: ergo nos lacrimis spetare uenia debemus
quu nillo tremendo examine cū rege nostro
exaequo adiudicaū nonuenimus:, Quos nimiꝝ
conditio infirmitas: & causa inferior exhib&
Sed fortasse iam malu operis culpas abscidimus
iam praua quoq: exteriꝰ declinamus:
Numquid ad reddenda rationē cogitationis
nostre sufficimus: Nam cū xx milib; uenire dicitur is contra quē minime sufficit.
iste quicū decē milib; uenit. Decē milia quippe ad xx milia simplū ad duplū sunt; Nos aū
simultū ꝑficimus. uix exteriora nostra opera
rectitudine seruamus:, Nam & si iā luxoria carnis abscisa est. Tamen adhuc acor
de fundit abscisa nonest. Ille aū qui iudi
caturus uenit. exteriora simul & interiora
iudicat: facta pariter & cogitationes pensat.
Cū duplo ergo exercitꝰ contra simplū uenit.
qui nos uix in solo opere praeparatos: Simul
de opere & de cogitatione discutit. Qui ergo
agendū est frr. ne si utrdū nos cum simplo exer.
citu contra duplū illius sufficere non posse con
spicimus. Dū adhuc longe est legationem

mittamus. Rogemus ea quae pacis sunt; Lon
ge enim esse dicitur. qui a adhuc praesens piu
diciū non uidetur. mittamus adhunc legationē
lacrimas nras. mittamus misericordię opera.
Mactemus in ara eius hostias placationis. Cognos
camus nos cū eo in iudicio non posse contendere.
pensemus uirtutē eius fortitudinis. rogemus ea
quae pacis sunt. haec est nostra rogatio que regē
uenientē placat. pensate frēs quā benignū sit
qd is qui suo aduentu nos ualeat opprimere. tardat
uenire; mittamus adhunc ut diximus legationē
nostrā. flendo tribuendo sacras hostias offerendo.
Singulariter nāq; ad absolutionē nostrā oblata cū
lacrimis. & benignitate mentis sacri altaris hos
tia suffragatur. Quia is qui nunc surgens
a mortuis. iam non moritur. adhuc pha no in
suo mysterio pro nobis iterum patitur. Nam quo
tiens ei hostia tua eius passionis offerimus. totiens nob
ad absolutionē nostram passionē illius reparamus.
Multos uta rbitror uestrū frēs km̄i contigit nos hoc
qd uolo ad memoriā uestram narrando reuocare;
Non longe a nostris fertur temporib; factū. eo qd
quida ab hostib; captus longe transductus est. Cūq;
diu teneretur in uinculis. eū uxor sua cū ex eadem
captiuitate non reciperet. extinctū putauit.
Pquoniam uelut mortuo hostias ebdomadibus

singulis curabat offerre., Cuius totiens uincula sol
uebantur incaptiuitate. quotiens abeius coniuge
oblate fuissent hostie proanime eius absolutione.,
Nam longa post tempora reuertus ammissum ualde
suae indicauit uxori; Quod diebs certis ebdomadib
singulis eius uincula soluebantur. quos uidelicet
dies eius uxor adiq. horas discutiens. Tunc eū recog
nouit absolutū cūproeo sacrificiū meminerat
oblatū; hincergo frīs kr̄m̄i hinc certa conside
ratione colligit. oblata anob sacra hostia quan
tum innob soluere ualeat ligaturā cordis. Si ob
lata abaltero potuit maltero soluere uincula
corporis., Multi urm frīs kr̄m̄i carnū narniensis
urbis epm nouerunt. Cui mos erat cottidiana
dō hostias offerre. Ita utpote nullus dies ut
eius abscederet. Quo non omnipotenti dño hos
tiā placationis immolaret, cui cūsacrificio
ualde & inconcussibat uita. Nam cuncta
quae habebat in elemosi
nis tribuens cū horam cad. offerendi sacrificii
ueniret. Uelut totus in lacrimis defluens sem &
ipsum cūmagna cordis contritione mactabat.,
Cuius & uitā & exitū. quodā uenerabilis uite dia
cone. quia beo fuerat nutritus referente cognou
Liebat enim qd quodā nocte eius praesbitero p
ui sū dn̄ ad stitit dicens. Uade & dic epo. age qd ag
O perare quod operaris.

Noncerſt& per tuur. Noncerſt& manuſtua Natle
apoſtolorū uenieradme. & rēcribuo tibi merce
dē tuā. Surrexit prbr. ſedquia eunicno iam
apoſtolorx natalicii dieſm minebat. tāpropin
qui exitur diem epō nuntiare ptimuit. Alianocte
dnſ redit. eiuſq; inoboedientiā uehemēt increpauit. atq; eadem iuſſionisſiuę uerbare texuit.
Tunc prbr ſurrexit. utpgeret. ſedrurſus infirmitas cordis impedimento factaeſt indicandę reuelationis. Ad am monitionē quoq; iteratę iuſſionis obdurauit pgere. & quae uiderat manifeſtare neglexit. Sedquia magnā manſuetudinē contemptę gratię. maior ſequuſt ira uindictę. Uiſione tertia dnſ apparens. iam uerbis addidit uerbera. & tā diſtricta cede mactatuſeſt. Utimeo duri tiā cordis emolliret uulnera corporis. Surrexit ergo eruditus exuerbere. perrexit adepm. eūq; iam exmore iuxta beati iuuenalis martyris ſepulchrū adofferendū ſacrificiū conſiſtentē repperit.
Secr&um acircū ſtantib; p&it. ſeq; eius pedib; ſtrauit. Cūq; eū ubertim flentē epſ uix adſe leuare potuiſſ&. lacrimarū cauſas cognoſcere ſtuduit. Ille uero relaturus ordinē uiſionis. priur uestimentō exhumeris deuoluto d&exit plagas corporis. Ut ita dicā teſtifuerit atis

&culpæ monstrauit quanta animi aduersione
districtionis membrorum illius accepta uerbere sui luo
re inflicto sulcauerant. Quae mox ut eps uidit
exhorruit. & quis sibi talia facere praesumpsis
set cũ magno obstupefactione suos cib; inquisiuit.
At ille respondit, haec sepipso fuisse ppessũ; excre
uit cũ terrore ammiratio. Sed nulla sibi iam prbr
inquisitioni eius mortes adiciens. secr& cũ reuela
tionis aperuit. Erq: iussionis dominicę p ea
quae audierat uerba narrauit dicens. Age qd
agis. operare qd operaris. Non cessa& manus
tua non cessa& pes tuus. Natale apostolor& uenies
ad me. & r& tribuo tibi mercedẽ tuã. Quib; au
ditis eps inortationẽ se cũ magna cordis contri
tione pstrauit & qui oblaturus sacrificium
ad horam tertiã uenerat. hoc p extensę
orationis magnitudine. ad horã nonã usq; pro
telauit; atq; ex illa iam die magis magisq; auc
tus sunt lucris pi& atis; Factusq; est tã fortis
in opere. quã certus ex munere. Quippe qui eum
cui ipse debitor fuerat ex ea promissione iam
ceperat habere debitorẽ; huic autẽ consuẽtu
do fuerat annis singulis. natalicio apostolor&
die romã uenire. Tãq; ex hac reuelatione
suspectus uenire iuxta morẽ nolunt. Eodẽ ergo
tempore sollicitus fuit. Secundo quoq; anno

uel tertio immortis sue exp&tatione suspensus; Quarto
nto &sexto similiter. Qui desperare iam deuen
tate reuelationis poterat. si uerbis fidem uerbera
nonfecissent. Cũ ecce anno septimo usq; adex
pectati natalis sacras uigilias incolomis puenit.
Sed lenis hunc inuigilus calor attigit atq; ipso
die natalicio filii sui se expectantib; missarũ
sollemnia implere se posse recusauit. Illi uero
quia de eius erant pariter egressione suspecti.
simul adeũ oms uenerunt sese unanimiter ad
stringentes. Ut die eodem nequaquã adquies
cerent. missarũ sollemnia celebrare. nisi
prius apud dnm idem antistes suus intercessor
accederet. Tunc ille compulsus in episcopii orto
rio missas fecit. & manu sua corpus dominicũ
pacẽq; omnib; tribuit. quicunctoministerio
oblati sacrificii pacto adlectulũ redit. Ibiq;
iacens cũ sacerdotes suos acministros circum
stetisse se cerneret & quasi uale ultimũ dicens.
De seruando eos uinculo caritatis ammonebat,
& quanta debuissent concordia inter se uiri
praedicabat. Cũ subito in ipsa scã exor
tationis uerba uoce terribili clamauit dicens.
horreo, & mox que adstantib; ipse suis manib;
linteũ dedit qđ ex more morientiũ sibi contra
faciem tenderetur. Quo tenso. spm emisit.

Sicq; scā illa anima adgaudia aeternapueniens
a carnis corruptione soluta est. Quē firkm. quē
uir iste immortalē sic imitatus est. nisi eū quē inui
sibilē fuerat contemplatus. Dicens enim. hoc ecc
de corpore exiit. Quia & ihc pactis omnib; cū dix
isset & consumatū est. inclinato capite tradidit
spm. Quod igitur dns expotestate hoc egit
famulus exuocatione. Ecce cottidiane hostie
illa cū elemosinis & lacrimis missa legatio
quanta cū rege ueniente gratie pacē fec; relinquens
ergo omnia qui potest. Quia nō relinquere oīa
non potest. cū adhuc rex longe est legationē
mittat lacrimarū ac elemosinarū hostiarū mu
nera offerat; Vultenim placari
ab; quisq; quia portari non potest tiratus. qd
adhuc mortē facit. uenire legationē pacis sus
pic. Venisset iam nāq; siue ille. & cunctos suos
aduersarios trucidasset. Sed quā terribilis
ueniat indicat. & tamen aduenientē tardat.
Quia nonnulli inuenire quos spumat Reatus
nob contemptus nostri denuntiat dicens; Sic
ergo omnis ex uob qui non renuntiat omnib;
quae possid &. non potest meus discipulus esse
Et tamen spectande salutis remediū confert.
Quia qui pacem non potest ferri: ppostulate
pacis iubet legationē placari. Lauate ergo

frr kmi lacrimis macular peccatorum · flemosis
tergite · sacris hostiis expiate. Nolite possidere
perdesiderii quae adhuc pusum minime reli quis
tis. Spem insolo redemptore figite · Adq̃ ternã
patriã mente transite · Si emm nil inhoc mun
do amando possidetis. Quã possidendo cuncta re
linquitis. Ipse nob gaudia desiderata concedẽ · qui
nob q̃rne pacis remedia contulit · ihs xp̃s dñs nr̃
quuuuit & regnat cũ patre in unitate sp̃ssci dr
p omã scta sctorũ · am · explic omelia xvii
Lectio sci euangĕ secõ Matth.
In illo tempore. dixit ihs discipulis suis parabolã hanc ;
Simile factũ est regnũ caelorũ homini regi · qui
fecit nuptias filio suo. & misit seruos suos uocare
inuitatos ad nuptias & nolebant uenire. Iterũ &rt
misit alios seruos dicens · Dicite inuitatis. Ecce
prandiũ meũ paraui. Tauri mei & altilia occisa
& omã parata sunt · uenite ad nuptias. Illi aũ
neglexerẽ & abierẽ Alius in uillã suã · alius uero
in negotiationẽ suã : Reliqui uero tenuerẽ ser
uos eius & contumelijs affectos occiderunt.
Rex autẽ cũ audisset · iratus est · & mittit exercitus
suos pdidit homicidas illos. & ciuitatẽ illorum
succendit ..... Tunc ait seruis suis · Nuptiæ
quidem paratæ sunt · sed qui inuitati erant · non
fuerẽ digni; Ite ergo ad exitus uiarũ · & quoscũq;

inuenerit. uocate adnuptias. Et egressi serui
illi congregauer omes quos inuenerunt malos
& bonos. & impleta sunt nuptiae discumbentiu. Intra
ut autem rex uideret discumbentes. & uidit ibi
hominem non uestitum ueste nuptiali. & ait illi.
amice. quomodo huc intrasti. non habens uestem
nuptialem. At ille obmutuit. Tunc rex dix minis
tris. ligatis pedib; eius & manib; mittite eum
in tenebras exteriores. ibierit fletus & stridor
dentiu. Multi enim sunt uocati. pauci uero
electi. Oct. Lect. euāg. l.
xviii Adpopulū. In basilica scī clementis
In die dominico.

Textum scae lectionis euangelicae frequen
tulo si possum subbreuitate transcurrere. ut sine eius ualeā adloquendū largius uacare. Sed quaerendū prius est. an
haec apud matheū ipsa sit lectio. quae apud
lucā. sub appellatione caenae describitur.
Et quidam sunt nonnulla quae sibi dissona esse
uidentur. Quia hic prandiu: illic caena
memoratur. hic qui ad nuptias non dignus
uestib; intrauit repulsus est. Illic nullus
qui intrasse dicitur repulsus esse p hibetur.
Quae exre recte colligitur. qd & hic p nuptias
praesens ecclesia. & illic p caenā aeternum
& ultimū communiū designatur. Quia ad hanc

xv

26

nonnulli exituri intrant & adillud quicquid semel
intrauerit. ulteriusnonexibit. Atiquis forte
contendat. hanc eandem esse lectionē. Egomeli
us puto salua fide alieno intellectui cedere. quā
contentionib; deseruire; Quō & intellegi con
grue forsitan potest. quia deproiecto eo quicū
nuptiali ueste nonuenerat. qđ lucas tacuit.
matheus dixit; Quid uero pillū caena. phunc aū
prandiū dicitur. Nequaquā uelhoc nostrę in
tellegentiae obsistit; Quia cū adhorā nonam
apud antiquos cottidie prandiū fieret. Iprū quoq;
prandiū caena uocabatur. Sepeaute dixi
sēme memini. qđ plerūq; inscō euangelio regnū
caelorū pśens ecclesia nominatur; Congregatio
quippe iustorū regnū caelorū dicitur; Quia enim pes
iam prophaca dns dicit. Caelū mihi sedes est; & sa
lamon ait. Anima iusti sedes sapientię. Paulus
& ia dicit. Xpm di uirtutē. & di sapientiā. Liquido
colligere debemus. quia si di sapientia anima
autē iusti sedes sapientię est dū caelū dicitur sedi sci;
Caelū ergo est. anima iusti. hinc ppsalmistam
dicit pdicatorib; dicitur; Caeli enarrant glo
riā di. Regnū ergo caelorū est ecclesia iustorū
quia dū eorū corda interra nihil ambiunt
phoc qđ adsupna suspirant iam inter dnm quasi
incaelestib; regnat; Dicatur ergo. Simileest

xxuiiii

regnū caelorū homini regi qui fecit nuptias
filio suo. Iam intellegit caritas uestra. quis
est rex regis filii pat; ille nimirū. Cui psalmista
ait. Dr iudiciū tuū regi da. & iustitiā tuā filio
regis. qui fecit nuptias filio suo. Tunc enim dr
pater dō filio nuptias fecit. quando hunc in
utero uirginis humane nature coniunxit.
Quando dn̄s ante saecula fieri uoluit hominē
infine saeculorū; Sed quia ex duab; p̄ris
fieri sol& ista nuptialis coniunctio. Abs tr hoc
ab intellectib; p̄ris. Ut p̄sonā di & hominis re
demptoris nostri ih̄u xp̄i ex duab; p̄ris credā
mus unitā; Ex duab; quippe at q; in duab;
hunc naturis existere dicimus. sed ex duab;
p̄ris compositū crechi ut nefas uti amus; Aper
tius igitur atq; securius dici potest; quia im
hoc pat̄ regi filio nuptias fec̄. Quo ei p incar
nationis mysteriū scam ecclesiā sociauit. Ute
rus aut̄ gen& ricis uirginis huius sponsi tha
lamus fuit; Unde & p psalmistā dic̄. In sole po
suit tabernaculū suū. & ipse tāquā sponsus pro
cedens de& thalamo suo. Tāquā sponsus quippe
de& thalamo suo p cessit. quia adconiungendā
sibi ec clesiā incarnatus dr̄ de incorrupto ute
ro uirginis exiuit; Misit ergo seruos suos
ut ad istas nuptias amicos inuitar&; Misit

semel. misit iterū; quia incarnationis dominice
p̄dicatores: & prius prophetas. & postmodum
apostolos fecit; Bis itaq; seruos ad inuitandū
misit. quia incarnationē unigeniti & pprophe
tas dixit. futurā. & p apostolos. nuntiauit
factā; Sed quia hi quipriusinuitati sunt ad
nuptiarū conuiuium uenire noluerunt. in se
cunda inuitatione iam dicitur. Ecce prandiū
meū paraui. Tauri mei & altilia occisa sunt. &
omā parata. Quid in tauris ut in altilib; frūm.
nisi noui ac ueteris testamenti patres accipimus;
Quiēnim uulgo loquor . & iā ipsame necesse
est uerba euangelicę lectionis explanare;
Altilia enim saginat dicimus. Abeo enim qđ est
alere. altilia quasi alitilia uocamus; Cūuero in
lege scriptū sit. Diliges amicū tuū. & odio habebis
inimicū tuū; Accepta tunc iustis licentia fuerat
utdi suos q; aduersarios. quanta possent uirtute
conprimerent . Eos q; iure gladii ferirent. qđ in
nouo procul dubio testamento compescitur
Cūipsem & ipsā ueritas p̄dicat dicens. Diligite inimi
cos uros. benefacite his qui uos oderunt Qui ergo
p tauros. nisi patres testamenti ueteris significā
cantur. Nam dū exper missione legis accepperant.
quatenus aduersarios suos odii retributione pcu
terent. ut ita dicā. quid aliud quā tauri erant.

Quinimicossuos uirtutis corpores cornu feri
ebant; Quiuero patrias Nisi patres testamen
ti noui figurantur. Quidū gratiā pingue
dinis interne ꝓcipiunt. Et nisi desi de
riis inniterentes adsublimia contēplationis sue
pēnna subleuantur; Inmoquippe cogitationē
ponere. Quid aliud quāquaedā aridtas
mentis est; Quiautē intellectu caelestiū iam
ꝓcā desideria desuper is delectationis intime
cibo pascuntur. quasi largiori alimento pin
guescunt; Hac enim pinguedine sagmari
psalmista concupi erat cūdicebat; Sicut
adipe & pinguedine repleatur anima mea. Quia
igitur praedicatores dominice incarnationis
missi. ꝓsecutionē abinfidelib; & priusꝓph&e.
& postmodū scī apostoli ꝓtu lerē; Inuitatis
sed uenire nolentib; dicitur. Taurimei & altylia
occisasum & omniaparata; Acsi apertius
dicatur. Patrū praecedentiū mortes as
picite. & remedia uitę cogitate; No
tandū uero qd priori inuitatione bubus
& altilib; dicitur. Insecunda autē iam tauri
& altilia mactata memorantur; Quia om
nipotens dr cū uerba eius audire nolumus.
Adiungit exempla: utomne qd impossibile
credimus. Tanto nob adsperandū fi ac facilius

Quanto perhoc transisse iam &alios audi. mus;
SEQUITUR. Illiautē neglexerunt &abierē: alius
inuillāsuā. aliusinnegotiationēsuā; Inuillā ire
est labori terreno inmoderate incumbere; Inne
gotiationē ifro ire est actionū saeculariū lucris
inhiare; Quia enim aliusintentus laborī terreno
aliusuero mundi huius actionib; deditus; myste
riū incarnationis dominicę pensare. &secun
dū illud uiuere dissimulat. quasi aduillā uel ne
gotiū pgens. Uenire adregis nuptias recusat;
Et plerūq; qd est grauius. Nonnulli uocantis gra
tiā nonsolū respuunt. sed &iā psequuntur;
Unde &subditur. Reliqui uero tenuerē seruos
eius. &contumeliis affectos occiderunt; Sed rex
ista cognoscens. missis exercitib; suis pdidit
homicidas illos. &ciuitatē illorū succendit. ho
micidas pdere. quia psequenter interimit et
Ciuitatē illorū igni succendit. quiaillorū non
solū animas. sedcaro quoq; inqua habitauerant
&erne gehenne flāma cruciatur; Missi uero
exercitib; extinxit. ire homicidas dicitur. quia
inhominib; omne iudiciū pangelos exhibetur;
Quidnāq; sunt illa angelorū agmina. Nisi exer
citus regis nostri; Unde &idem rex dnī saba
oth dicitur; Sabaoth quippe. exercituū inter
pretatur; Adperdendos ergo aduersarios suos

exercitum mittit. quia animi rū uindictam
dñi pangelos exercēt; Cuius uindictę potentia.
Tunc nostri patres audiebant. nos autē iam cer-
nimus; Ubi sunt enim supbi illi martyrū p̄secu
tores. ubi illiq; contra conditorē suū ceruicem
cordis exerebant. & debiuus mundi gloria
mortiferū tumebant. Ecce iam mors mar
tyrū flor & in fide uiuentiū. & hi qui contra
illos de crudelitate sua gloriati sunt nequa
quā ad memoriā nostram ueniunt uel innume
ro mortuorū; Rebus enim recognoscimus.
qđ in parabolis audiuimus. Sed si quis nuntius tā
tē se contemni conspicit. regis filii sui nup
tias uacuas non habebit; Ad alios mittit; quia
& si apud aliquos laborat quandoq: tam sermo
di inuentus ubi requiescat. Unde & subditur.
Tunc ait seruis suis. Nuptię quidem paratę sunt
sed qui inuitati erant. non fuer̄ digni; Ite ergo
ad exitus uiarū & quoscūq; inueneritis uocate
ad nuptias. Si in scriptura sacra uiarū actiones
accipimus. exitus uiarū intellegimus defectus
actionū. Qui ad illi plerūq: facile ad dm uenī
unt. quos in terrenis actib; prospera nulla
comitantur. Unde & requiritur. & egressi serui
eius inuiant. congregauerunt om̄s quos inue
nerunt malos & bonos. & impl̄ta sunt nuptię

discumbentium. Ecce iam ipsa qualitate con
uiuantiu. apte ostenditur quia phar regis nup
tias praesent ecclesia designatur; In qua cū bonis
& malis conueniunt. p mixta quippe est diuersi
tate filiorū; Quia sic omnes ad fidem genera.
ut tam omnis p inmutationē uitę ad libertatem
spiritalis gratię culpis exigentib; non p ducat; Quo
usq: nāq: hic uiuimus: necesse est ut uita praesentis sęcli
p mixti pagamus; Tunc autē discernimus cū pue
nimus; bonis enim soli nusquā sunt. nisi in caelo.
& mali soli nusquā sunt. nisi in inferno. haec aū
uita quae inter caelū & infernū sita est: Sicut
in medio subsistit. Ita utrorūq: partiū cuest com
muniter recipit; quos tamen sca ecclesia & nunc
indiscrete suscipit. & post modū in egressione dis
cernit; Sui gitur bonis est: quā diu in hac uita sub
sistitis equanimiter tolerate malos; Nā quis
quis malos non tolerat. ipse sibi p intolerantia
sua testis est quia bonus non est; Abel enim esse
rennuit. quē cain malitia non exercet; sic inter
tunsa areae grana subpalea p premuntur: sic
flores inter spinas orriuntur. & rosa quę redolet
crescit cū spina quę pungit; Duos quippe filios
habuit primus homo; unus horū electus est: alt̄
reprob; fuit. Tres filios noe arca contin uit;
sed ex his duo electi sunt. & unus reprobus fuit:

Duor abrahā filior habuit. sed unus electus: altēr
repb: fuit; Duor isaac filior habuit sed unus
electus est. altēr uero reprobatus: Duodecim
filior habuit iacob. sed exeir unus pinnocen
tiā ufndit urē. Alii uero pmalitiā uendi tores
fratris fuēr; Duodecim apostoli sunt electi. sed
unus inhis admixtus est. quipbar& undecim
qui probarentur; Septē sunt diaconor abapor
tolis ordinati; sed sēx infide recta pmanentib;
unus exstitit auctor erroris; Inhac ergo eccle
sia necmali esse sine bonis nec boni sine malis por
sunt; Ante acta itaq: tempora frēs cōm, ad
mentē reducite. & uos admalor ex to lerantiā
roborate; Si enim filii electorū sum⁹ restat
Necesse est utpeorū exempla gradiamur;
Bonus enim nō fuit qui malos tolerare recusauit;
hinc nāq: est qd de sem & ipso beatus iob asserit
dicens; Frat fui draconū. & socius struciorū;
hinc psalomonē sponsi uoce scae ecclesię dicit:
Sicut liliū inter spinas. sic amica mea inter filias;
Hinc adhiezechielē dns dicit. Fili hominis in
credulo & subuersore rs sunt tecū. & cū scorpionib;
habitas; hinc p& rus beati loth uitā glorificat
dicens; & iustū loth obpressit. an e f andorū
ac luxuriosa
iniuria: conuersatione eruit. Aspectu enim
& auditu iustus erat; habitans apud eos qui die

de die animā iustā iniquis operib; cruciabat
hinc paulus discipulorū uitā laudat & roborat
dicens; Inmedio nationis prauę & puersę. Inter
quos lucetis sicut luminaria in mundo. uerbū
uitę continentes; hinc iohannes pgami ec
clesię testatur dicens; Scio ubi habitas ubi
sedes est satane & tenes nomen meū & non
negasti fidem meā; Ecce frīs kmi p ene oma
per currendo cognoscimus. qui a bonus non
fuit. Quē malorū prauitas non probauit.
ut enim ita loquar ferrū animę nrę nequa
quā p ducitur ad subtilitatem acuminis.
si hoc non eraserit aliena lima prauitatis.
Terrea autē uos non deb& q̄d in ecclesia &mul
ti mali & pauci sunt boni; Quia arca in mundi
diluuii quae huius ecclesiæ typū gessit. & am
pla in inferioribus; & angusta in superioribus
fuit. Qu æ in summitate; & iā succaduius
mensurā cubiti excreuit; Inferius quippe
quadrupedia atq; reptilia. Superius uero
uel & homines habuisse credenda est; Ibi lata
extitit. ubi bestiae habuit; Ibi angusta. ubi
homines seruauit. Quia nimirū scā ęcclesia
in carnalib; amplae in spiritalib; angusta;
Ubi enim bestiales hominū mores tolerat illic
latissimū laxat; Ubi autē eos habe& qui spīales

ratione ſuffultiſſimi. Illic quidem adſumū
dicitur. Sed tamen quia pauciſſimi angusta
tur; Lata quippe uia est. quae ducit adp
ditionē. & multi sunt qui uadunt p eā; &
angusta est porta quae ducit ad uitā. & pau
ci sunt qui inueniunt eā; Eo autē usq: arca
angustatur in summis quousq; ad mensurā
unius cubiti pducatur. Quia in sca ecclesia
quanto sciores qui q: sunt tanto pauciores
que in summo ad illū pducitur. Qui solus ho
mo in hominib; & sine alterius comparatio
ne natus erit; Qui iuxta psalmiste uocē
factus est sicut passer unicus in edificio;
Tanto ergo magis mali tolerandi sunt. quan
to & ampliꝰ abundant; Quia & in area
tritura pauca sunt grana quae seruantur
horreis. & grandes acerui palearū qui ig
nib; conburuntur. Sed iam quia largiente
dō nuptiarū domū. i. dest scām ecclesiam
intrastis; Soler ter fr̄ aspicite. ne aliquid
dementis uestis habitu rex ingrediens re
prehendat; Cū magno enim cordis timore
pensandū est. qd protinus subditur. Intrauit
autē rex ut uideret discūbentes. & uidit ibi
hominē non uestitū ueste nuptiali, Quid fr̄
kmī exprimi pnuptialē uestem putamus.

Si enim uestem nuptialē baptisma uel fidē
dicimus. Qui sine baptismate & fide has nup
tias intrecuit; Eo enim ipso forisfecit quo nec
dū credidit; Quid ergo debemus intellegere
nuptialē uestē. nisi caritatē; Intrat enim
ad nuptias. sed cū nuptiali uestē non intrat.
Quia sc̄a ecclesia adsistens fidem hab&. sed
caritatē non hab&; Recte enim caritas
nuptialis uestis uocatur quia hanc in se
conditor noster habuit. dū ad sociandę sibi
ecclesię nuptias uenit; Sola quippe dilec
tione di actū est. ut eius unigenitus naturae
nostrae sibi substantiam uniret; Unde & pau
lus dicit. Sic enim dilexit dr̄s mundū. ut filiū
suū unigenitū dar& p nob. Quid ergo p ca
ritatē uenit ad humanitatem. eandē caritatē
in notuit. uestem esse nuptialē; Omnis ergo
uestrū qui in ecclesia positus dō credidit. Jā
ad nuptias intrauit; Sed cū nuptiali uestē
non uenit. Si caritatis gratiā non custodit;
Et certe fr̄s si quis ad carnales nuptias ess&
inuitatus. uestem mutar&. Con gaudere
se sponso & sponsę. ex ipso sui habitus decore
ostender&: inter gaudentes & festa cęlebran
tes: dispectus uestib; aparere erubescer&;
Nos ad di nuptias uenimus: & cordis uestem

mutare dissimulamus; Congaudent angeli
adcaelū adsumuntur electi: Quaergoīte
haec spīralia festa conspicimus quinuptialē
uestem idest caritatē quaerolanos speciosos
exhibeat nonhabemur; Sciendū ueroest quia
sicut induob; lignis superiori udelicet & infe
riori uestis texitur. Ita & induob; praeceptis
caritas habetur:, indilectione scilicet dī. &
dilectione proximi; scriptū quippeest. diliges
dnm dm tuū extoto corde tuo. & extota anima
tua. & extota uirtute tua. & diliges proximū
tuū sicut teipsum; Quamre notandū est. quia
indilectione proximi mensura ponitur amo
ris cū dicitur. Diliges proximū tuū sicteipsū.
Dī autē dilectio. nullamensura constringitur.
cū dicitur., Diliges dnm dm tuū extoto corde
tuo. & extota animatua. & extota uirtute tua.
Nonenim iubetur quisq: quantū diligat sed
ex quanto cū dicitur extotocorde; quia
ille ueraciter dm diligit. quisibi desenihil re
linquit; Duoergo haec necessee est. ut caritā
tis praecepta custodiat. quisquis habere in
nuptiarū uestē nuptialē curat; hincestenim
qd apud hiezechielē pphēcā portę
immonte constituę. uestibulū duobus
cubitis mensuratur; Quianimirū accessus

DEUTERONOMIO.

nobis caelestis ciuitatis non pandit: sinihac
ecclesia quae proeo qđ adhuc foris est uesti
bulū dicitur. Dū & proximi dilectio non te
net&ur; hinc est qđ cortinis tabernaculi intexi
coccus bis tinctus iub&atur; Uoresti&r frr. uos
est cortinę tabernaculi quipfidē inuestit&r
cordib: secret&a caelestia uelatis; Sed cortinis
tabernaculi bis tinctus coccus debet esse:
Coccus quippe ignis speciem ten&t, Quid uero est
caritas. Nisi ignis; Sed ista caritas esse bis tinc
ta deb&t. ut tinguatur pamorē di. tingua
tur pamorē proximi: Quis enim sic amat dm.
ut per contemplationem illius neglegat prox
imum. Coccus quidem est. sed bis tinctus nō est,.
Rursum qui sic amat proximū. ut tamen contē
plationē dī peius amorem relinquat. Coccus
est. sed bis tinctus non est; Ut ergo ca
ritatis uestis bis tinctus coccus esse ualeat.
& adamorē sedi. & adamorē proximi accendat.
Quatenus nec ex compassione proximi contem
plationē relinquat di. Nec plus quā deb&t
inhęrens contemplationi di compassionem
&bici at proximi; Omnis ritaq: homo inter
homines uiuens. sic adeū anhel&t quē
desiderat. Ut tamen hunc non deserat. cum
quo currebat; & sic huic adiutorium ferat.

ut abillo nullatenus torpeat. ad quē festina
bat. Sciendū quoq; est qd ipsa dilectio pxi
in duob; p̄ceptis subdiuidit̄r; Cū quidam
sapiens dicit; Omne qd tibi odiosum fieri. uide
ne ipse alteri faciat; & p̄sem & ipsa ueritas
praedicat dicens; Quaecunq; ut faciant uo
homines. & uos eadem facite illis; Sic enim
& qd in pendi nob recte uolumus. alii simper
timur; & qd nob fieri nolumus. hoc alii facer
ipsi deuitamus; Caritatis iusta in lesa seruabi
Sednemo cū quempiam diligit habere se ptin
caritatē putet. nisi prius ipsam uim suę dilec
tionis examinet; Nam siquis quē lib & amat.
sed propter dm̄ non amat. Caritatē n̄ hab &.
sed habere se putat; Caritas aut̄ uera est.
cū & in dō diligit̄r amicus. & propt̄ dm̄ di
ligit̄r inimicus; Ille enim propter dm̄ dilig
eos quos diligit. quia nam & eos diligere aquib;
non diligit̄r scit; probat enim caritas per
solā odii aduersitatē sola; Unde & p̄sem & ipsū
dn̄r dicit; Diligite inimicos uestros. bene fa
cite his qui uos oderunt; Ille ergo secur̄
amat. qui propt̄ dm̄ & illū amat a quo se intel
legit non amari; Magna sunt haec. altas hęc.
& multis adexhibendū difficilia. Sed tam
ista est uestis nuptialis; quisquis hanc recū

bens innuptis nonbab&. Iam sollicitus m&quat
ingrediente rege. quando mittatur foras; Ecce
enim dicitur; Intrauit rex adnuptias. utuidere&
discũbentes. &uidit ibi hominẽ nonuestitũ uestẽ
nuptialẽ; Nossumus frẽ qui innuptiis
uerbi discũbimus. quiam fidẽ inecclesia habem&
quiscripturę sacręq; epulis pascimur. quiconiunc
tã dõ ecclesiam esse gaudemus; Considerate
rogo; sicũ nuptiali uestẽ adhas nuptias uenistis;
Cogitationes uestras sollicita inquisitionẽ discuti
te. Dereb; singulis cordauestã trutinate; si iam
contra nullũ odiũ habẽtis. si contra felicitatẽ
alienã. nullauos inuidię face succenditis. si
poccultam malitiã nemini nocere festinatis;
Ecce rex adnuptias ingreditur. &cordis nostri
habitũ contemplatur. Atq; si quẽ caritatẽ
uestitũ noninuenit. protinus iratus dicit;
Amice quomodo huc intrasti. non habens uestẽ
nuptialem. Mirandũ ualde est frẽ kmi. qd
hunc &amicũ uocat &reprobat; Acsi ei aptius
dicat; Amice. &non amice. Amice pfidem.
sednon amice poperationẽ; Atille obmutuit
quia qd dici sine gemitu nonpotest; Inilla dis
trictione ultime increpationis omne argumẽ
tũ cessat excusationis; quippe quia ille forte
increpat. qui testis conscientię intus animũ

accusat; Sed inter haec sciendū est. quia
quisquis hanc uestem uirtutis hab&. sed tamen
adhuc pfecte non hab&. Ad pii regis ingres
sū dispectare deuenia non deb&. Quia pre quo
spem nob ppsalmistā tribuit dicens. Inp fectū
meū uiderūt oculi tui. &in libro tuo omn scriben
tur; Sed quia pauca haec in consolatione
habentis. &infirmantis diximus. Nunc adeū
qui hanc omnimodo non hab& uerba uertamus.
Sequitur. Tunc rex dixit ministris. Liga
tis pedibus & manib; mittite eū in tenebras
exteriores. ibi erit fl&us & fridor dentiū;
Ligantur tunc peder & manus pdistrictionē
sententiae. Qui modo aperuit operib; ligari
nolueri pmelioratione uitę; Uel certe tunc
ligat poena. quos modo abon operib; liga
uit culpa; Pedes enim. quos uisitare egrum
neglexerunt; manus q̄ nihil indigentibus tri
buunt. Abono opere iam ex uoluntate liga
ti sunt. Quae ergo nunc sponte ligantur inui
ti o. Tunc in supplicio ligantur in ute; Bene
aute dicitur. quod in exteriores tenebras
proiciatur. Interiores quippe tenebras di
cimus cęcitatem cordis. exteriores uero te
nebras. ..... &nā noctē damnationis.
Tunc ergo damnatus quisq; nin interiores
Tunc ergo damnatus quisq; non in teriores

sedin exteriores tenebras mittitur. Quia illic m
ultus proicitur innocte damnationis. Quihic spon
te cecidit incecitatem cordis. Ubi fletus quoq; &
stridor dentiu esse phibetur; Utillic dentes fri
dant: quihic de edacitate gaudebant; Illic oculi
defleant. quihic pinlicitas concupiscentias
uersabantur; Quatenus singula queq; membra
subplicio subiaceant. quaehic singulis quib; q;
uitiis subiecta seruiebant; Sedrepulsouno in
quo uidelicet omnemaloru corpus exprimitur
Cenerulis protinus sententia subinfertur. qua
dicitur; Multiautem sunt uocati. pauciuero
electi; Tremendu ualdeest frēs kī qd auidim⁹.
Ecce nos omnes iam uocati pfidem adcaelestis
regis nuptias uenimus. Incarnationis eius
mysteriu & credimus & confitemur; Diuini
uerbi epulas sumimus. sedfuturo die iudicii
rex intractaturus est; Quia uocati sumus. noui
mus. sisi mus electi nescimus; Tanto ergo
necesse est. ut unusquisq; nostru inhumilitate
se deprimat. quanto sisit electus ignorat;
Nonnulli enim bona necincipiunt. Nonnulli
uero inbonis quae cesperi nt minime pfectum;
Alter pene totam uita ducere inprauitate
conspicitur. sediuxta finē uitę aprauitate
sua. pdistrictę paenitentię lamenta

reuocatur; Alter electam uidetur uitā duce
re. & tamen hunc contingit aderrorisnequi
tiam iuxta finē uitę declinare; Aliur bonum
bene inchoat. melius consūmat; Alius imma
lis actib; a primeua statę sue deicit. & ineis dē
operib; semp. seipso deterior consūmatur;
Tanto ergo (sibi) unus quisq; sollicite metuat. quanto
ignorat. qd restat; quia qd crepe dicendū est. &
sine obliuione retinendū. Multi sunt uocati
pauci uero electi; Sed quia non nūquā men
tes audientiū plus exempla fidelium. quā do
centiū uerba conuertunt; Volo uob aliquid
de proximo dicere. qd cor da uestra tanto formi
dolosius audiant. quanto eis hoc de propinquo
sonat; Neq: enim res longe ante gestas dicimus.
Sed eas de quib; testes existunt. eisq; interfuisse
se referunt memoramus. Tres pater meus sorores habuit.
quę cunctę tres sacrę uirgines fuerūt; quarū
una tarsilla. alia gordiana. alia emeliana
dicebatur; Uno omnes ardore conuersę. Uno
eodemq: tēpore [illegible] sacrę uitę subdita regu
lari degentes in domo propria socialē uitā ducebant [illegible], Cūq: essent diutius in eade
conuersatione coepit cottidianis incremen
tis in amorē conditoris sui tarsilla & emeli
ana subcrescere; & cū solo hic esset [illegible] corpore

cotidie animo adhærna transire cupiebant;
At contra gordianę animus coepit acalore a-
moris intimi: pcotidiana dęrimenta tepes
cere. & paulisp adhuius saeculi amorē redire,
Crebro autē tarsilla dicere emelianę sorori sue
cū magno gemitu solebat; Uideo gordianam
sororem nrām denostra sorte nonesse; ppendo
enim quia foris defluit & cor adqd ppositi non
custodit; Quā curabant blanda co tidie re
dargutione corripere atq; alcuitate morum
adgstuitatē sui habitus reformare; Quae
quidem resumebat uultu subito gstuitatis
interuerba correptionis; sedcū eiusdē correp
tionis horta transissęt. Transibat protinus
& sup ducta gstuitas honestatis; Moxq;
adleuia uerba rediebat; puellarū gaudebat
societate laicarū; Eiq; pśona ualde onerosa
erat. quaecū huic mundo dedita nonerat;
Quadā uero nocte huic tarsillae amite meę
quae inter sorores suas uirtute continuę ora
tionis afflictionis studiosę abstinentię sin
gularis gstuitatē. unę uenerabilis inhonore &
culmine scitatis excreuerat. sicut ipsa nar
rauit pulsionē; Atauus meus felix huius
romanę ecclesię antistis ꝑ aparuit. Eiq; man
sionē ppcuę claritatis ostendit dicens;

Uen. quia in hanc te lucis mansionē suscipio. quę
subsequenti mox febre correpta addiem pue
nit extremum; & sicut nobilib; feminis uirisq;
morientib; multi conueniunt. Quę eorū proxi
mos consolentur; eadem hora eius exitus
multiuiri ac femine eius lectulū circūstetērunt.
inter quas mater quoque mea adfuit Cū subito
rursum illa respiciens. ihm̄ uenientē uidit
& cūmagna animi aduersione coepit circum
adstantib; clamare dicens; Recedite. recedite
ihs uenit; Cūq; ineū intendere& quem uidebat
sēa illa anima carne soluta est; Tantaq; subito
flagrantia miri odoris aspersa est. Utipsa
quoq; suauitas cunctis ostenderet. Illic aucto
rem suauitatis uenisse; Cūq; corpus eius ex more
mortuorū adlauandū esset& nudatū. Long;
orationis usu incubuit eius & genib; camellorū more
inuenta est obdurata cutis excreuisse; & quid
uiuens eius spūs semper egerit. caro mortua
testabatur; Haec autē gesta sunt. ante dom
nicū natalis diem: quo tristi facto; mox emeliane
sororis sue pulsatione nocturne uisionis ap
parui dicens; Uen. quia natalē dominicum.
sine tefeci. Scm̄ theophaniam ... tecum
faciam; Cui illa ptinus de sororis sue gor diane
salute sollicita respondit; & si sola uenio. soro

rem nostram gordianā cui dimittō; Cui sicut asse-
rebat tristis uultu uerū dixit; Uen' gordiana &ēm
soror nostra interlaicōs deputata est, quāuisionē
mox molestia corporis est secuta; Atq; ita ut dictū
fuerat antedominice apparitionis diem eadē
molestia ingrauiscente defuncta est; Gordiana
autē mox utsolā remansisse sereperit, eius praui
tas excreuit, & qđ priusl atuit indesiderio co
gitationis hoc post effectū; prcuę actionis ex
ercuit; Nam oblita dominici timoris oblita
pudoris & reuerentię; oblita consecrationis
conductorē agrorū suorū postmodū maritū
duxit; Ecce omnes tres uno prius ardore
conuersę sunt. sed non uno eodemq; studio pmā
serunt, Quia iuxta dominicā uocem. Multi
uocati. pauci uero electi, Haec igitur dixi. ne
quis in bono iam opere positus sibi uires boni ope
ris tribuat. nequis de propria actione confidat;
Quia & si iam nouit hodie qualis sit. Adhuc est ei
quid futurus sit nescit; Nemo ergo de suis iam ope
rib; securus gaudeat. quando adhuc in hui us uitę
incertitudine qui se finis sequatur ignorat; Sed
quia rem r&uli. quę uos ex diuina districtione
pterruit; Aliud adhuc eiicino refero. qđ ex diuina
misericordia pterrita uita corda consol&ur;
Quodtamen in sermone alio iam dixisse mememini:

quodtamen

sed uos nequaquam adfuistis; Arrebiennii
fratr̃ quidã in monasterio meo. quod uxta beatorx
martyrũ iohannis & pauli ecclesiam situ est;
Gratia conuersationis uenit; qui diu regulariter
protractus quandoq: susceptus est; quẽ frater
suus ad monasteriũ. non conuersationis studio. sed
carnali amore secutus est. Is autem qui ad conuer-
sationem uenerat. ualde fratrib; placebat; At
contra fraterillius longe aliter actus ac moribus
discrepabat; Uiuebat tamen in monasterio
necessitate potius quã uoluntate. & cũ in cunc-
tis actib; puer sus existeret & p fratre suo ab omnib;
equanimiter tolerabatur. Erat enim leuis
eloquio. prauus actione. cultus uestib; moribus; in
cultus; Ferre uero non poterat. si quis quã illi de
sci habitus conuersatione loqueretur; Facta aũ
fuerat uita illius cunctis fratrib; risu grauis
sed tamen uindictũ est propter fratris sui gratiã.
erat cunctis to lerabilis. Aspnebatur ualde.
si quis sibi aliquid de proprietatis correptione loqueretur;
Bona non solũ facere. sed dicta audire non poterat;
Nũ quã se ad cẽ conuersationis habitũ conuenire
iurando. irascendo. derridendo. testubatur; In
hac autem pestilentia que nup huius urbis popula
magna ex parte consumpsit p cussus in inguine &
p ductus ad mortẽ; Cũq: extremũ spm agere&

conuenerunt frī · utegressum illius orando protegerent;
Jam corpus eius abextrema fuerat parte praemortuū.
insolo tantummodo pectore uitalis calor adhuc an
helabat; Cuncti autē frī tanto proeo ceperunt
emycius oriri. quanto eūiam uidebant subcelerit ate
discedere; Cū repente coepit eisdem fratrib; adsis
tentib; admisu quo potest clamare · &oratio
nes eorū interrūpere dicens; Recedite
Ecce draconi addeuorandū datussum. quipropter
uestram psentiā deuorare me nonpotest; Caput
meū insuo ore iam absorbuit; Dateloculū ut nonme
amplius crucia. sedfaciat qdfacturusest; siei
addeuorandū datussum quarepropt uos moras
patior; Tunc frī coeperunt ei dicere. Quidest
qd loqueris frater. Signū tibi scae crucis inprime;
Respondebat ille utpoterat dicens. Uolomesignare.
sednonpossum. quia adracone praemor; Cū q; hoc
frī audissent. pstricti interrā cū lacrimis coepe
pro ereptione illius uehementius orare. &ecce
subito coepit melioratus aeger quib; ualebat
uocib; exultare dicens. Gratias do. Eccedraco
quimeaddeuorandū hoc eprat. fugit; Oratio
nib; uestris expulsus est. Stare nonpotuit. propec
catis meis modo intercedite quiaconuerti para
tussum. & saeculare urbā funditus relinquere.
homo ergo quisicut iam dictum est abextremā

corporis fuerat parte p̄ mortuus reseruatus
aduitā. toto addm̄ corde conuersus est. Longi
& continuis in conuersatione eadem flagel
lis eruditus ait; ante paucos dies excrescen
te corporis molestia defunctus est. Quia dra
conē moriens non uidit. quia illū. p cordis in
mutationē uicit; Ecce frr kēm. gordiana
quā superius dixi. cerimonialis habitu ex
colentia corruit ad poenā; & fr hic de quo
ista narraui. ab ipso mortis articulo rediit
ad eternam uitā; Nemo ergo scit. quid de se
in occultis dei iudicijs agatur; Quia multi uocati. pauci uero electi. Quia igitur nul
li de se certū est electū se esse. restat ut omnes
trepident. Omnes de sua actione formidet.
Omnes in sola diuina misericordia gaudeant;
Nullus de suis uiribus; p̄sumat. est quippe ficiat
fiduciam nostram. Ille scilicet & quia in se dig
natus est sumere per naturā nr̄am. Qui uiuit
& regnat cū patre in unitate sp̄ūs scī d̄r̄ p omā
scta scl̄orū am. explic. omel xviii.

Lect scī euāg scd̄m Lucā

illo tēpore. Cū adpropinquasset ih̄s hieru
salē. uidens ciuitatē fleuit sup illā dicens.
Quia si cognouisses & tu. & quidem in hac die
tua quae ad pacē tibi. Nunc aut abscondita

&t
aboculiſtuis, Quia uenient dies inte & circũ
dabunt te inimici tui uallo & circum
dabunt te & coangustabunt te undiq; & ad terrã
conſternent te & filios tuos qui in te sunt & non re
linquent in te lapidem sup lapidẽ. eo qd̃ non cognouerist tem
pus uisitationis tuæ.

& ingressus
in templũ coepit eicere uendentes illo & lemen
tes dicens illis Scriptũ est quia domus mea
domus orationis est. Uos autẽ fecistis illã spe
luncã latronũ. & erat docens cotidie in tẽpla

omelia Lectã eius dẽ
habita ad populũ in basilica scti
que appellatur constantiniana
ectionem breuem sci euangelii breui sipos
rũ uolo sermone per currere utilli sinea
prolixior de curis intentio quis ciunt ex paucis
multa cogitare; Quod flente dño illa
hierosolimorũ subuersio describatur.
Quae ad uespasianũ & titum romanis principib; fac
ta est. Nullus qui historiã euersionis eius dẽ legit
ignorat. Romani enim principes denuntiantur
cum dicitur, Quia uenient dies inte & circũ dabunt
& circum dabunt te.
te inimici tui uallo. & coangustabunt te undiq;
& ad terrã conſternent te & filios tuos qui in te sunt
hoc quoq; qd̃ additur. & non relinquent in te lapidẽ
sup lapidẽ. etiã iam ipsa eius dẽ ciuitatis transmigratio

testatur. Quiadūnunc ineoloco constructae
ubi extrc portā fuerit dn̄r crucifixus; prior illa
hierusalem undicitur fundituseſt euersa. Cui ex
qua culpa euersionisſuę poena fuerit inlata sub
iungitur; Eo qd̄ noncognouerit tempus uisita
tionisſuae; Creator quippe omniū
pincarnationisſuę misteriū hanc uisitare dig
natuseſt. sedipsa timoris & amoris illius recor
data noneſt. Unde & iā ꝑpropha & ā inincrepa
tione cordis humani aues caeli intestimonium
deducuntur dū dicitur, (mdiuus incaelo cog
nouit tempussuū. Turtur & irundo & ciconia
custodierunt tempus aduentussuu. Populus
autē meus noncognouit iudiciūdn̄i, Sed quę
rendū priuseſt. quidsit qd̄ dicitur. Uidens ciui
tatē fleuit supillā dicens. Quiasi cognouisses
& tu. Fleuit & enim piusredemptor ruinā ꝑfidę
ciuitatis quāipsasibi ciuitas noncognoscebat esse
uenturam., Cui aflente dn̄o recte dicitur. Quia
si cognouisses & tu subaudis. fleuerecus; quęmodo
quianescis qd̄ immin & exultas. Unde & subditur.
Et quidem inhac dieſua quę ad pacē tibi; Cū enim
carnis se uoluptatib; dare & uentura mala non
prospicer & indiesua quę ad pacē ei esse poterant
habebat; Cur uero bona ꝑsentia ad pacē habue
rit. manifestatur cū subditur. Nunc autem

abscondita sunt ab oculis tuis. Si enim acordis
eius oculis malaq; inminerent abscondita
non essent. Lucas inpraesentib; prosperis nonfu
isse. Cuius mox & iam poena quaederomanis
sicut praedixi principib; imminebat adiuncta est.
quadscripta quidd̄ fecerit subditur. Quiain
gressus templū coepit eicere uendentes ip illo. &
ementes dicens illis. Scriptum est. quia domus
mea domus orationis est. Uos aut̄ fecistis illā spe
luncā latronū. Quienim narrauit mala uentura
& protinus templū ingressus est. Ut de illo uendentes
& ementes eicer& profecto innotuit quia ruina
populi maxime ex culpa sacerdotū fuit, euersione
quippe discribens. Seduendentes in templo &
ementes feriens. in ipso effectu sui operis ostendit.
Unde et dix prodit pdrtionis. Sicut aut̄ euan
gelista alio teste didicimus. in templo columbe
uendebantur. & quid p columbas nisi sci spr
donū accipitur. Seduendentes & ementes ex
templo eliminat. quia uel eos qui promunere in
positionem manuū tribuunt. uel eos qui donū spr
emere nituntur damnat. De quo templo mox
subditur. domus mea domus orationis est. uos aū
fecistis illā speluncā latronū. Quienim ad accipi
enda munera in tēplo resi debant. profecto quia
quib; dā. nondantib; lesiones exquirerent dubiū

nonerat · Domus ergo orationis spelunca la
tronū facta fuerat. quia adhoc intemplo ad sistere
nouerunt. ut aut nondarter munera studerent
corporalit̄ pequi· aut darter spitalit̄ nec are
Qui auero redemptoris pdicationis uerba nec
indignis & ingratis subtrahit. Postquā disci
plinę uigore reiciendo puerso tenuit· Donū
mox gratię ostendit · Nam subditur. & erat
docens co tidie intemplo, haec iuxta historiā
breuit̄ tractando transcurrimus· sed quia
euersam iam hierusalē nouimus atq; euersi
one· sua immelius cōmutatā· quia expulsos
latrones e templo atq; ipsum iam tēplū erutū
scimus·· Debemus exreb; exteriorib; intror
sus aliquā similitudinē trahere· atq; exeuer
sis aedificiis pariter cū morum ruinā timere;
Uidens enim ciuitatē fleuit supillā dicens· Qui
si cognouisses & tu· hoc semel egit· cūperi
turem ciuitatē esse nuntiaut, hoc co tidie
redemptor noster pelectos suos a gere nulla
tenus cessat· Cūquosdā exbona uita admor
reprobos puenisse considerāt· plangunt enī
eos quine sciunt ꝑ plangūntur· qui iuxta sal
monis uerba lętantur · Cū male fecerint &
exultant inrebus pessimis·, Quasi damnatio
nē sua questi nimmin & agnouisse nt semtipi

cum lacrimis electorū plangerem; Beneautē
periturę animę sententia quae subditur conuenit.
Etquidem in hac dicta quae ad pacem tibi. Nunc
autē abscondita sunt aboculis tuis; suā hic diem
habet anima puersa q̄ transitorio gaudet in tem
pore; Cui ea quae adsunt. ad pacem sunt. Qui adū
ex reb; temporalib; lętatur. Dū honorib; extol
litur. dū in carnis uoluptate resoluitur. Dum
nulla uenturę poenę formidine terretur pacem
habe t in die sua. Quae grauet damnationis suae
scandalū in die habē aliena. Ibi enim adfligenda
est ubi iusti lętabuntur. & cuncta quae modo ei
ad pacē sunt. Tunc in amaritudinē rixę uer
tentur. Quia rixari secū incipit. Cur damnatio
nē quā patitur non expauit. Cura prospiciendis
malis sequentib; oculos mentis clausit. Unde ei
dicitur. Nunc autē abscondita sunt aoculis
tuis; peruersa quippe anima reb; p̄sentib;
dedita. interrenis uoluptatib; resoluta. Abscon
dit sibi mala sequentia quia praeuidere futu
ra refugit. quę praesentē lętitiā p̄turbent. Dū q;
in p̄sentis uitę oblectationi se dedent. Quid aliud
quā clausis oculis ad ignē uadit. Unde bene scrip
tum est. In die bonorū. ne immemor sis malorę;
et unde p̄ paulū dicitur. Qui gaudent.
tāquā non gaudentes erant. Quia & iqua est

praesentis temporis haec est agenda lꝯi
tia. Utnumquã amaritudo sequentis iudicii re-
cedat a memoria, Quatenus dũ mens pauida ex-
treme ultionis timore transfigitur. Quantũ
nunc pñs lꝯitia. tantũ post ira subsequens
temperꝯur. hinc nãq; scriptũ est. Beatus hom
qui semper est pauidus. Qui uero mentis ẽ dure corri
in malũ. sequentis enim ire iudicii tanto tunc dis
trictior portabitur. quanto nunc ꝯinter culpa
minime timꝯur. Sequitur. Quia uenient
dies inte & circũdabunt te inimici tui uallo. Qui
umquã sunt humane anime maiores inimici
quã maligni spũs., Qui hanc a corpore exeuntẽ
obsident. quã in carnis amore positã deceptoris
delectationib; fouent, quã uallo circũdant
quia ante mentis eius oculos reductis iniquita
tib; quas pp̃ctrcuit. hanc ad soci ꝯatem
suae damnationis trucidenter coartant; Ut in
ipsa iam extremitate uitę deprehensa & aquib.
hostib; circũ clausam uideat. & tamen eua
dendi aditum inuenire non possit. quia operan
iam bona non lic& quae cũ licuit agere contẽpsit
Dequib; ꝯdhuc apte q̃ subsequitur intellegi ual&
Circũdabunt te & coangustabunt te undiq;
maligni quippe spũs undiq; animã angustam.
Quando ei non solũ opes eris. uerũ ꝯiã locutionis

atq. &iã insup cogitationi siniquitatem replicañ.,
uæ
utq: prius tẽpmulta dilatauit in scelere. Adextre
mum deomnib; angust&ur inr&ributione.
§ equitur. Et adterrã consternentie & filior
tuor quinteriunt. Tunc anima pcogni tionem
reatussiu adterrã consternitur, cũ caro quã untã
suã credidit redire adpuluerẽ urgu&ur. Tunc
inmortẽ filii illius cadunt cũ cogitationes inlicitę
quaemodo exilla prodeunt inextrema uitę ulti
one dissipantur, Sicut scriptũ est. Inilladie
peribunt omnes cogitationes eorũ, Quaescilic&
durę cogitationes intellegi &iã perlapidum
significationẽ ualent. Nam sequitur. & non
relinquent inte lapidẽ supleapidem; puersa&ur ment
cũ puersę cogitationi adhuc puersiorẽ adicit.
Quid aliud quã lapidẽ suplapidem ponit, sedin
destructa ciuitate suplapidem lapis nonrelinqu
tur. Quia cũ adultionẽ suã anima ducitur Om
nis abilla cogitationũ suarũ constructio dissipa
tur, Quae curhoc patiatur adiungitur, Eo
qd ñcognouerit tempus uisitationis tuę, Prcuã
quam q' animã omnpr̃dr̃ modis multis uisitare
consueuit, Nam assiduis hanc uisitat pcepto
Aliquando autẽ flagello aliquando uero mi
raculo; ut uera quaenescirebat audiat. &ita
men adhuc rupbiens atq; contẽnens auridolore

compunctarrideat. Aut beneficiis deuincta
malū qđfecit erubescat, sedquaūsitationis
suę tempus minime cognoscit. illis inextremo
uitę inimicis tradetur. cūquib; inęternū iudi
cio damnationis ꝑpętuę societate colligatur
Sicut scriptū est. Cū uadis cū aduersariotuo
adprincipem inuia. da operam liberari abillo
ne forte trahat te adiudicē. & iudex tradat
te exactori. & exactor mittat te incarcere.
Aduersariusquippe noster inuiaest. sermodi
contrarius nostriscarnalib; desideriisimpsen
ti uita., Aquo ipse liberatur. quipceptisetius
humilit subditur., Alioquin aduersariius
iudici & iudex tradat exactori; Quia exser
monedni contemptoreus peccator tenebitur
inexamine iudicii; quē iudex exactori tradit;
Quia hunc maligno spitui adultionē trahen
ꝑmittit. utcompulsa animā ipse adpoenā
decorpore exigat. quae ei adculpam spon
te consensit, Exactor mittit incarcer.
quia ꝑmalignū spm ininferno re tsuditur.
quousq; dies iudicii ueniat. Exquo iam
ininfemi ignib: simul & ipse cruciatur.
Explicit igitur ꝑdrionē ciuitatis quānōs
adpeuntis animę similitudinē traximus.
protinus subditur. & ingressus templū

coepit dicere uendentes & ementes de illo, sicut templum dei immundare est / ita plebe fidelium religiosorum. & sepe nonnulli religionis habitu sumunt / & diu sacrorum ordinum locum p̄cipiunt. sed religionis officium in cōmercium terrene negotiationis trahunt. Uendentes quippe intemplo sunt. quibus hoc q̄d quib: dam iure conpetit adp̄mium largiuntur. Justitia enim uendere est / hanc propmii acceptione seruare. Et ementes uero intemplo sunt / qui dum hoc p̄soluere proximo q̄d iuste debet nolunt. Dum rem iuste debitā facere contemnunt / dato patronis p̄mio emunt peccatum, quib: bene dicitur, Domus mea domus orationis est. Uos autem fecistis illa spelunca latronum. Quia dum nonnumquam p̄ueri homines locum religionis rident. ibi malitie sue gladius occidunt. ibi munificare proximos orationis sue intercessione detrectant. Templum quoq: & domus dicit ipsa mea / & conscientia fidelium, Quae si quando inlesione proximi puerilis cogitationis p̄fert. q: ut in templum latronem se residere. & simplicem gradientes interficiunt. quando inter quinullo ictu lesionis gladios distinguunt; Mens enim fidelium nomiam domus orationis sed spelunca latronum est quando reluctam innocentia & simplicitate sci tam illud conatur agere unde

ualeat proximis nocere; Sed quia contra p
uersa haec omnia uerbis redempto
ris nostri ꝑ sacras paginas indesinenter instrui
mur. Nunc usq; hoc agitur qd factū fuisse
ꝓhibet̄ur. Cū dicitur; Erat docens cotidie in
templo. Cū enim mentē fideliū ad cauenda mala
subtilit̄ erudit̄ cotidie ueritas in templo doc&
Sed sciendū nob est quia ueritatē uerbis uerac̄t eru
dimur. Si extrema nostra formidolose
& indesinent̄er aspicimus. Iuxta hoc qd ꝑ quenda
sapientē dicitur. In omnib; operib; tuis memorare
nouissima tua. & in æternū non peccabis; Pen
sare quippe cotidie debemus qd ex eius dē uoce
nostri redemptoris audiuimus. & quidem in hac
die & hac qua ad pacē tibi. Nunc autē abscondi
ta sunt a oculis tuis. Dū enim districte sui iudex
sustin& & adhuc manū non exert in percussione.
Dū a rēcributione ultionis ultima esse quedam
temporis securitas uid&tur. Debemus pensare
malū qd sequitur, pensanter gemere. Gem̄ter
uitare ea quae commisimus peccata. indesinent̄
aspicere, aspicienter flere. flenter abstergere,
Nulla nos prosperitas transitaria l&ti a dissoluat
nec mentis nostre oculos ea quae sunt tran
sitoria obstruant nec ea nos ad ignē ducant. Sien̄
districte pens&tur cuius sit ponderis in ꝑperiū

Alleluia Vox exultationis et salutis in tabernaculis iustorum

Paradisi postes aperiat

exore ueritatis agnoscitur. cū neglegenti & futura
nonprospicienti dicitur. Et quidem in hac dicta qua
quae ad pacē tibi. Nunc autē abscondita sunt ab o
culis tuis. Nam cogitandū ualde est. Quantū nob
erit terribilis hora nre resolutionis. qui pauorē tūc.
Quanta tunc omniū malorū memoria quę obliui o
tx cons acte felicitatis. quae formido & consi de
ratio iudicis. Quid ergo nobis esse de prēsentib; ad
delectationē debeat. quando cunctis simul tran
seuntib; non ualeat transire qđ immineat. Quando
& hoc funditus finitur qđ diligitur & illud inci
pitur; ubi dolor numquā finitur. Tunc malign
spūs me egrediente anima suā operta requirunt.
Tunc mala quę sua serum replicant. ut locis ad
tormenta trahant; Sed cur hoc de puerta so
lummodo anima dicimus. cū ad electos quosq;
egredientes ueniam. & suū in illis spūale aut
aliquid requiram. Unus autē in hominib; ex ti
it. qui ante passionē suā libera uoce dixit.
Jam non multa loquar uobcū. Uenit enim princeps
mundi huius. & in me non hab& quicquam.
Quia enim hunc mortalē hominē uidit. suū in illo
mundi princeps aliquid inuenire posse. credi
dit. Sed sine ullo peccato a mundi correptio
ne exit. qui sine peccato ad mundū uenit.
Hoc de se contra mundi principē. nec pe&rus dicens

praesumpsit. qui audire meruit. Quaecūq;
ligaueris sup terram. ligata erunt & in caelis.
Et quodcūq; solueris sup terrā. solutū erit & in caelis.
Hoc nec paulus dicere psumpsit. Qui prius quam
mortis debitū solueret. ad gli tertii secreta
puenit, Hoc nec iohannes dicere ausus est qui
pro amore praecipuo inredemptorissu pec
tore incaena recubuit. Nam cū prophetica dicat.
Ecce enim iniquitatib; conceptus sum. & in de
lictis peperit me mater mea. Sine culpa in
mundo esse nonpotuit. qui in mundo v̄ cū culpa
uenit, hinc nāq; isdem prophetica ait. Non
iustificabitur in conspectu tuo omnis uiuens.
hinc salomon ait. Non est homo iustus in terra
qui faciat bonū & non peccet. hinc iohannes dic-
Si dixerimus qui a peccatū non habemus. ipsi nos
seducimus. & ueritas in nobis non est, hinc iacob;
ait. In multis enim offendimus omnes. Constat
enim qui a omis qui de carnis delectatione con
ceptisunt. in eorū procul dubio uel actione
uel locutione. uel cogitatione. aliquid suum
princeps huius mundi habuit. sed idcirco illos
uel post rapere uel prius tenere nonpotuit.
quia eos nulle adebitas sui s eripuit. qui pro nob
sine debito mortis debitū solui. Ut nos ideo sub
iure hostis nri debita nra non tene ant.

Quia propob mediator di & hominū · homo xpc
Ihc, gratis reddidit qd non debebat, Quienim p
nob mortē carnis in debitā reddidit · Nosa · debita
Anime morte liberauit; An ergo, Uenit enim
princeps mundi huius & in me non hab& quicquā,
Unde cauendū nob est · & cū magnis co, adie flo
ib: cogitandū quam saeuus · quam terribilis ·
suam nobis opere requirens in die nostri ex itus
princeps huius mundi ueniat · Si & iā ād̄m carne
monentē uenit · & in illo aliquid quae siuit in quo suum
inuenire nil potuit · Quid itaq; nos miser dic
turi · Quid actum sumus · quum numera mala com
misimus; Quid requirenti aduersario & multa
sua in nos inuenienti dicimus · Nisi solū qd nob est
certū refugiū solida spes · Quia unū cū illo facti
sumus in quo princeps huius mundi · & suū aliquid
requisiuit & inuenire minime potuit, Quo solus
est inter mortuos liber · & ^peccati iam seruitio
ueraci libertate soluimur · quia et qui uere liber
est unimur ·, Constat enim nec negare possumus
sed ueraciter fatemur · quia princeps huius mundi ·
hab& in nobis multa · sed tamen mortis nostre
tempore iam nos reperet nonual& · quia eius mem
bra effecti sumus · in quo non hab& quicquam;
Sed quid prodest qd ^eide redemptori nostro p
fidem iungimur · si adhuc moribus disiungamur ·

Ipse enim dicit, Nonomnis qui dicit mihi dne dne. intrabit in regnū caeloru; Recta ergo opera fidei rectę iungenda sunt, Mala quae fecimus per cottidiana lamenta diluamus. Transactas nostras nequitias surgentia ab amore di & proximi. Recta opera superent, Nulla quae possumus frectrib; impendere bona recusemus; Neq; enim aliter redemptoris nostri membra efficimur. Nisi inherendo dō & compatiendo proximo; sed quia adamorēdi & proximi plerūq; corda audientiū. plus exempla quā uerba excitant. Caritati uestrę indicare studeo qd is qui praefatus est filius meus epiphanius diaconus. Hauria prouintia exortus inuicina factō terra licaonię solet narrare miraculū, Ait enim qd inea qui dem martyrius nomine. Uirę ualde uenerabilis monachus fuit. Qui ex suo monasterio uisitationis gratia. Ad aliud monasterio tendebat cui spitalis pater pērat; pgens ntaq; lepra sum quendā quēdensis uulnerib; elefantinus morb; pmembra fedauerat. inuēnit in uia uolentē ad suū hospitiū redire; & plassitudine nonua lentē; ipso uero itinere se habere phibebat. hospitiū. Quo isdem martyrius monachus ire festinabat. Uir autēdi eiusdē leprosi lassitudinē miseratus. palliū quo uestiebatur

interrā protinus proiecit & expandit ac desup le
prosum posuit. eumq; suo pallio undiq; constric
tu sup humerū leuauit secūque reuertens dāculit.
Cūq; iam monasterii fores propinquaret spūalis
pater eiusdem monasterii magnis clamare uocib;
cepit; Currite. ianuas monasterii citius aperite
quia frāt martyrius uenit dnm portans; Sta
tim uero ut martyrius ad monasterii aditum
puenit. si quile prosus esse putabatur decoll.
sus exiliens & in ea specie p aparens quare cognosci
ab hominib; solac; Redemptor humani generis
dr homa xpi hr ad caelū martyrio aspicientē
redit. Erq; ascendens dixit; Martiri tume
none rubuisti sup terrā. Ego te none rubescā sup
caelos. Quisquis mox ut est monasterium in
sus; et pater monasterii dixit. Frater martyri
ubi est quem portabas. Cui ille respondit dicen.
Ego si sciissem quis esset ac pedes illius tenuissem.
Tunc isdem martirius narrabat quia cum eū por
tasset pondus eius minime sensisset. Nec mirū
quomodo enim pondus sentire poterat qui por
tantē se portabat. Qua in re pensandū nob ē
quantū fraterna conpassio ualeat. Quantū nos
omnipotenti do misericordię uiscera coniungat.
Inde enim ei quies sup omā p pinquamur. Unde
nos p conpassionē proximi & iā sub nos m & ipsos

deponimus; inreb; corporalib; nemo altatan
tu. Nisi quitenditur; Inreb; uero spīalib;
certum est. quia quanto plus ꝑcompassionē
adtrahimur. tanto altius ueriusq propinqua
mus. ⁊ Ecce autē redemptori generis humani
ad ꝑdificationē nostrum minime sufficit.
qd in extremo iudicio dicturū reprehibuit.
Quā diu fecistis uni debis fratrib; meis. mihi fecis
tis; nisi & ante iudiciū hoc inse ostender & qd
dixit & ut uidelic & demonstrar & quia quis
quis nunc bona opera indigentib; exhib &. Et
haec specialit impendit. Cuius haec amore ex
hibuerit. & tanto plus quisq; maiorē mercē
dē recipit. Quantū nec eū dispicit quia mply
us dispiciendus uidet ur; Quidenim inhumana
carne sublimius carne exp̄i quę est sup angelor
exaltata. & quid inhumana carne abiectius
carne leprosi. Quae tumorib; uulneribq;
scinditur. ex alantib; foetoribq; implet ur.
Sed ecce inspecie leprosi ap̄paruit. & quę est
reuerendus sup omnia uideri despectus in
fra omnia non dedignatur, Cur hoc nisi
ut nos sensu tardiores ād monerēr. Quatenꝰ
quisquis ei quin caelo est festinat adsistere
humiliari interra. & cōpassibilib abiectis
& despicabilib; fratrib; non recusat. Loqui

caritatiuestre subbreuitate decreuerā. Sed
quia non est in homine uia eius decurrens sermo
rexineri non potest quē dispont Ipse de quo lo
quimur qui uiuit & regnat cū patre in unitate
spūsci dīs poma scta sctorū. amen. explicit oct̄. xviii.

Lect̄ sci euāgl secundū Lucam.

In illo tempore. dixit ihc discipulis suis parabolā hanc.
Homo quidā erat diues & induebatur purpura
& bisso. & epulabatur co tidie splendide. & erat
& esset quidā mendicus nomine lazarus qui
iacebat ad ianuā eius ulceribus plenus. Cupiens
saturari demicis quae cadebant de mensa di
uitis. & nemo illi dabat. Sed & canes uenientes
& lingebant ulcera eius. Factū est autē ut moreret̄ur
mendicus & portaret̄ur ab angelis in sinu abra
he. Mortuus est autē & diues. & sepultus est̄
in inferno. Eleuans autē oculos suos cū esset̄ in
tormentis. Uidit abrā ham alonge & lazarū
in sinu eius. & ipse clamans dix̄. Pater abrahā
miserere mei. & mitte lazarū ut intinguat extremū
digiti sui in aqua & refrigeret̄ lingua
meā quia crucior in hac flamma. & dix̄it illi
abrahā. Fili recordare quia recepisti bona in
uita tua. & lazarus similit̄ mala. Nunc aut̄
hic consolatur. tu uero cruciaris. & in his om
nib; inter nos & uos chaos magnū firmatū est.

ut hi qui uolunt hinc transire ad uos non possint
neq: inde huc transmeare. & ait. Rogo ergo
te pater ut mittas eum in domum patris mei. habeo
enim quinq: fres ut testetur illis. ne & ipsi uenni
ant in locum hunc tormentorum. & ait illi abraham;
habent moysen & prophetas. audiant illos; at ille
dixit Non pater abrahā. Sed si quis ex mortuis ierit
ad eos resipiscent. At ille dixit illi. Si
moysen & prophetas non audiunt. neq; si quis
ex mortuis resurrexerit credent.

xx

Omelia eiusdē habita ad populū in basilica leonis

Nuerbis sacri eloquii frē karissimi. prius seruan
da est ueritas historie. & postmodū requiren
da spiritalis intellegentia allegorie. Tunc nāq; alli
mefructus suauiter carpitur. cū prius historia
nā ueritatis radice solidatur. Sed quia nō
nūquā allegoria fidem ędificat. & historia
mora litatem; Nos qui auctore dō iā fide
lib; loquimur. non ab re credimus. si prius
loquendi ordinē postponamus. Quatenus
qui fidem iā firmā tenēt. prius de allego
ria aliquid breuiter audire debeatis. & qd
uob demor alitate historie. ualde est neces
sariū. hoc in expositionis nostre ordine seruē
tur extremū; Quia ea plerūq; solent melius

recolr quaecontingit postmodū audirr: Sen
sus ergo alligoricos rubbreuitate transcurrimꝰ:
ut admor alitatis latitudinē citius uenire uale
amus, homoquidā erat diues quindiebatur pur
pura & bisso. & epulabatur co tidie splendide;
Quē sīt kmi quē diuersite quindiebatur purpura
& bisso & epulabatur co tidie splendide. Nisi
iudaicū populū signat quicultū unꝰ exteri
us habuit qui acceptæ legis doctrinā admitorē
usus est non adutilitatem. Quē uero lazarus
ulceris: plenus nisi gentilē populū figuralit
exprimit Quidū conuersus addm peccata sua
confiteri nonerubuit hinc uulnus incute fuit;
Incutis quippe uulnere uirus auscris; trahitur
& foras erūpit. Quidest ergo peccatorū con
fessio. Nisi quędā uulnerū ruptio. quia pecca
ti uirus salubriter aperitur in confessione qd
pestifere latebat immerito. Uulnera & enim cutis
in sup ficiem trahunt humorē putredinis. & con
fitendo peccata quidaliud agimus nisi malū
qd in nob latebat aperimus? Sed lazarus uul
nerosus cupiebat saturari demicis quę cade
bant dēmensa diuitis. & nemo illi dabat; Quia
gentilē queq; adcognitionē legis admittere
superbus ille populus despiciebat. Quidū doctri
nā legis non adcaritatē habuit: sed adelationē;

quasi deacceptis opib; tumuit; & quia uerba
defluebant defcientia quasi mice cadebant de
mensa, dr contrectantis pauperis uulnera
lingebant canes. Nonnūquā solent in sacro
eloquio ꝓ canes ꝑdicatores intelligi. Canum
& enim lingua uulnus dūlingēdo curat, quia &
doctores sci dū in confessione peccati nos tri
nos instruunt. quasi uulnus mentis ꝓ lingua tan
gunt, & qua nos loquendo a peccatis eripiunt
quasi tangendo uulnera ad salutē reducunt;
Qui a enim canū nomine ꝑdicatorū lingua sig
natur. dño ꝓ psalmista dicitur. Lingua canū
tuorū. ex inimicis a ipso. Exuder quippe
infidelib; sci ꝑdicatores electi sunt; qui ma ser
tione ueritatis contra fures latrones q; uenien
tes magnos prodño ut ita dicā latratus dede;
quo contra dequorundā reprobatione dicit;
Canes muti non ualentes latrare, qui aigrit
ꝑdicatores sci peccata damnant. Confessi
onē uero peccatorū adprobant dicentes. Con
fitemini alter utrū peccata uestra. & orate
pro inuicē ut saluemini. Ulcera lazari canes
lingunt. Sci & enim doctores dū gentilium
confessiones accipiunt. mentiū uulnera salu
ti restituunt. Unde & bene lazarus interpre
tatur adiutus; quia ipsi hunc adereptionem

nubant quienus uulnera ꝑ linguę correptionē
curant, Potest & iam ꝑ linctionē canū lata ad
ulantium lingua signari, Adulantib; & enim uul
nera nostra lingere est: qđ plerūq; solent & iā ipsa
mala quae nos in nobis reꝑhendimus: inprobo
fauore laudare; Contigit uero. ut interq; more
retur. diues quum duebatur purpura & byssso se
pultus in inferno; Inssinu uero abrahę lazarus
abangelis ductus est. Quid abrahę sinus nisi
secretā requiem significat patris; De qua ueri
tas dicit multi uenient ab oriente & occi
dente. & recumbent cū abrahā & isaac & iacob
in regno caelorū. Filii aute regni eicien
tur in tenebras exteriores. Quienim purpura
indutus dicitur. recte regni filius uocatur.
Qui de longinquo aduidendū lazarū oculor le
uat. / quia dū ꝑ damnationis suę supplicia in fi
delibus mos sunt. Fideles quosq; ad uidiem extre
mi iudicii sup se in requie adtendunt. Quorū
post gaudia contemplari nullatenus possunt.
Longe uero est qđ conspiciunt. quia illuc ꝑ me
ritū non adtingunt. In lingua aū amplius arde
re ostenditur. cū dicit. Mitte lazarum
ut intinguat extremū digiti sui in aqua & refri
get & linguā meā. quia crucior in hac flāma;
Infidelis populus uerba legis in ore tenuit.

que opere seruare contempsit. Ibi ergo am
plius ardebat ubi se ostendit seruare qđ facere noluit.
Qua propt̄ bene dedoctis ẽ negligentib; psalo
monẽ dicitur, Omnis labor hominis morietur:
sed anima illius non implebitur; Quia qui
quis hoc solũ modo laborat. ut sciat qđ loqui
debeat. ab ipsa refectione sue sciẽtie mente
uacua ieiunat. ab extremo digitu se tangi
desiderat. Quia ẽ mis suppliciis datus ꝙ op
tat operatione iustoru uel ultima participare
Cui respondẽtur qđ in hac uita bona recipere
quia omne suũ gaudiũ felicitate transitoria
putauit habere, hic ẽnim possunt ẽ iusti bona
Nec tamen haec mre compensatione recipe
quia du malorũ dira ẽ terna ap̄ ẽ eorũ
iudicio quaelibet bona adfuerint cũ sciẽ de
fideris estuant. bona minime uidentur. Unde
dauid prophẽa quiregni diuitis multas mutas
obsequiis fulciebatur. Quã uis ẽ haec ad
sitatẽ bona esse cons. piscer ẽ uni tamen sin
gulariter bono inhianter estuabat dicens; Mihi
autẽ adherere dõ bonũ est; Interhaec uero no
tandũ est qđ ei dicitur. Memento fili, Ecce
enim abrahã filiũ uocat. quẽ tamen a tormẽto
non liberat; quõ huius infidelis populi pce
denter patres fideles. quia multos a sua fide

deuiasse considerunt eos nulla ꝯpassione atur-
mentis erpuunt. Quos tamen ꝑ carnē filios recog
nouerunt. Inter mentis autē diues positus quinq;
fr̄s habere se ꝓhibet, Quia supb; is denudatus
populus quiex magna iam parte damnatus est
sequaces suos quos superstitē reliquit.

quinq; sensib; corporis dedtos nouit; Quinario ergo
nur. nero fr̄s quos reliquerat exp̄mit. quia eos
adspitalem intellegentiā non adsurgere inin
ferno positus gemit, p̄ter ut adeos lazarus
mittatur. Cur quia moysen & pphetas habe
ant dicatur; sed aut Quia nonc redunt nisi
quis ex mortuis surrexerit Cui ꝓti
nue respondetur; Si moysen & pphetas non au
diunt Neq; si quis ex mortuis resurrexerit cre
dent. Certe de moyse ueritas dicit. Si cre
deretis moysi crederetis utiq; & mihi; De me en̄i
ille scripsit; Implet̄ur ergo qd̄ ꝑ abrahe respon
sionē dicitur; ex mortuis enim dn̄s resurrexit.
sed iudaicus populus quia moysi credere noluit
nec & ea qui resurrexit a mortuis credere contēp
sit. Cū q; moysi uerba spiritalit̄ intellegere
contempsit. Adeū de quo moyses locutus fuerat
nonp uenit. Haec nos fr̄s k̄mi pro inda gandis
allegorie m̄ysteriis succincte transcurrisse suf
ficiat. Nunc adinstruenda latius rei gestę

mor alitate animus recurrit. Homo quidā
erat diues qui indusbatur purpura & bysso &
epulabatur cotidie splendide & erat quī
dā mendicus nomine lazarus qui iacebat ante
ianuā diuitis ulcerib. plenus. Nonnulli putant
p̄cepta uetꝰ testamenti distinctiora esse
quā noui; Sed hi minimē inprouida consid-
ratione fallūtur; in illo enim non tenaci
sed rapina mulctatur, Ibi res iniuste sublata
restitutione quadrupli punitur. hic autem
diuersis non abstulisse aliena reprehenditur
sed propria non dedisse Nec dicitur. quia aui
quem pīā obpressit. sed quia inaccepti rebꝰ
se extulit, hinc ergo hinc summopere intel-
ligendū est qua poenā ultrandosit qua aliena
dirupti si infirmi dānatione peniatur. q
propria non largitur, Nemo itaq; securus
se ethnica dicat. Ecce aliena non rapio. ea
concessis licenter rebꝰ fruor. Qua diuersi
non dicitur quo punitus est quo aliena abstulit
Sed quia acceptis rebꝰ semetipsum male de re-
quit, hoc q; solū fuit qd hunc in ferni
trudidit. quia in sua felicitate timidus non
fuit. Qui a p̄cepta dominica aduersū arrogan-
inflexit. quia uiscera pietatis ignorauit, q
peccata sua redimere etiā cū sibi abunda

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Copyright 4/1999 YxyMaster GmbH www.yxymaster.com
VierFarbSelector Standard * - Euroskala Offset
Baden-Württemberg
BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK